

M. A. M. RENES-
BOLDINGH

MARIEKE-MARIJKE

daárom!....

gloria
reeks

daárom!....

MARIEKE-MARIJKE

M. A. M. RENES-BOLDINGH

DÁÁROM! . . . MARIEKE-MARIJKE

M. A. M. RENES—BOLDINGH

DÁÁROM!...

MARIEKE-MARIJKE

LA RIVIÈRE & VOORHOEVE, ZWOLLE

Omslagontwerp van Studio Vincent (Ger Dekkers)

Omslagfoto's van Fotografische Ateliers M. C. Meijboom

VER BUITEN het geraas van de grote rijksweg, één van de vele, die het Utrechtse landschap in parten snijden, staat het kasteeltje De Weeresteyn. Vroeger een sterke burcht in de strijd tegen de Noormannen, later verwaarloosd tot bijna ruïne, daarna gerestaureerd en gemoderniseerd en nu bewoond door de eigenaar, de laatste telg uit het oude geslacht der Weerestejns, in wijde omtrek bekend als: Jonker Leonard.

De weinige toeristen die tot hier afdwalen, zien elkaar verbaasd aan bij de ontdekking van het Kasteel. Bestaat zo iets nog in onze alles nivellerende tijd? Dit wereldje op zichzelf, waarin het aroma der Middeleeuwen nog merkbaar is?

't Zou immers niet vreemd zijn, wanneer men hier een kasteeldame à la Jacoba van Beieren tegenkwam of een ridder met pofmouwen en kuitbroek, de sierlijke cape losjes hangend op de rug!

En dan die oud-Stichtse boerenhoeve, met zes hoge vensters achter eeuwenoude lindestammen!

Ze zouden elkaar misschien schuchter vragend aanzien: „Kúnnen, mógen we hier binnendringen?” En in hun verbeelding zouden ze reeds het gebas horen van een kolossale hofhond, die dit buitentijds paradijsje bewaken moet. 't Blijft bij verbeeld bassen en de bezoekers durven een paar stappen verder gaan. „De boerderij heet: de Schoudermantel, zie je dat? Wat een wonderlijke naam!”

„Staat zeker in verband met een oud verhaal. Vergeet niet, dat 't hier sagenland bij uitstek is. Iets van die sagen blijft altijd achter in zo'n verstilde wereld.”

Bij 't verdergaan zouden de vreemdelingen misschien enkele van de bewoners tegenkomen. De jonker zelf bijvoorbeeld, een zestiger nu, maar steeds nog sportief tot

en met. Of baas Reehorst van de boerderij, vriend van de kasteelheer en strijdmakker voor hun gemeenschappelijk bezit.

Zelfs zou het kunnen zijn, dat ze een glimp opvingen van de schoonmoeder van de ook reeds bejaarde boer. Zij houdt de oude streekdracht nog in ere, met kanten knipmuts en een zesdubbel snoer van donkerrode gitten.

Ook scharrelt de bekende kunstschilder hier rond, die na de restauratie met vrouw en dochter een deel van 't kasteeltje betrokken heeft. Een uitkomst voor hem, die het in Den Haag niet meer kon uithouden, omdat ware kunst een kostbare plant is, die slecht groeien kan op drukke, geasfalteerde straten.

Ja, die schilder zou de toeristische vreemdelingen misschien boos aankijken en met kwaad gegrom voor hofhond spelen. Dat is zijn manier om de stilte en rust van het Weeresteyn-wereldje te verdedigen. „Wat zoekt u hier? Moet u ergens zijn? Ziet u niet dat bord met verboden toegang? Wat denkt u, waarom staat dat hier!”

't Zou bij grommen blijven, want werkelijk bijten kan hij absoluut niet.

Marieke, zijn dochter, kan haar vader aan één pink brengen waar ze hem hebben wil.

En Claire, zijn vrouw, lacht toegeeflijk en wijs. „Stel je niet zo aan, jongen; je maakt je er alleen maar belachelijk mee!”

Natuurlijk is er ook nog jongvolk in dit verborgen wereldje, Marijke Reehorst, sedert kort getrouwd . . . , haar broer . . . en nog anderen. Moderne jeugd zijn ze, echt de verbinding tussen heden en toekomst. Zoals de verbinding tussen hier en de steeds veranderende buitenwereld in stand wordt gehouden door de grootmacht P.T.T. In de gedaante van Flip Schouten, de jeugdige brievenbesteller, die nu met grote omzichtigheid op het smalle, oneffen paadje rijdt, dat van de dorps- en landweg naar het Weeresteyn-gebied voert. Want het is een druilerige zomermorgen, de nalatenschap van een langdurig

onweer en Flip moet beide handen stevig om zijn stuur klemmen en terdege uitkijken wáár hij rijdt.

Al zou er geen enkele toeschouwer zijn in dit verlaten oord, dan nog was 't een mateloze blunder voor de dappere P.T.T.-ridder, wanneer hij hier, in uniform, een lelijke glibber maakte. Want die ridder, 't is heel niet verwonderlijk op 't terrein van de Schoudermantel, is onze oude vriend Flip Schouten, en Flip heeft aan niets ter wereld zo'n ontaarde hekel als aan blunders die hij zelf slaat.

Daarom heeft hij de gewoonte aangenomen, alle mensen die hij ontmoet, als uitlachers te beschouwen. 't Is een somber bestaan als je zo je leven inricht en dat sombere was hem aan te zien. Tot voor kort! Want zie eens naar Flip! Dat fietst daar een beslist niet prettig paadje, door een vervelende motregen en ziet er zo welgemoed uit, alsof 't de mooiste zomerdag was. Hij fluit zelfs een aardig deuntje, dat de radio hem heeft bijgebracht. „Sur le pont d'Avignon.” Hij weet wel op geen stukken na wat 't betekent, maar als je fluit, doet dat minder terzake.

't Is een andere Flip; een huis, waarin grote schoonmaak is gehouden. Verouderde rommel is eruit gewipt en mooie, nieuwe dingen zijn ervoor in de plaats gekomen. Zo bijvoorbeeld de kleine Flip, die vandaag precies zes weken oud is! Dat verleden jaar een dochtertje bij hen aanklopte, Marijke-Marieke, die naar haar beide peet-tantes is genoemd, was al een wonder in zijn ogen. Maar dat hij nu ook een zóón mag hebben, is 't toppunt van alles. Dat geeft verantwoordelijkheid, ook betreffende 't mopperen, dat Flips tweede natuur dreigde te worden. Wat heeft zo'n klein knulletje eraan! Een zonnig wereldje moet hij om zich heen hebben en laat de rest dan zijn gang maar gaan.

Bij Flipje hoort natuurlijk moeder Ali en 't bijdehante zusje en bij alle vier samen hoort het gezellige huisje waarin ze wonen, en 't goeie weekloon dat grote Flip verdient.

Verder horen er nog een heel aantal beste mensen bij, al staan die wat meer op een afstand. Zoals die van de Schoudermantel, waar Flip nu de post gaat afleveren. Hij is er nog eerder dan hij gedacht had. 't Lichtje onder de koffiekant ziet hij al branden en, een beetje schimmig, de twee oudjes aan de grote tafel zitten. Ze verwachten hem. Prettig gevoel is dat! Iedere morgen tegen half elf kijken ze naar hem uit, met koffie en koek. En 't enige dat hij terug hoeft te doen, is de post afleveren en een babbeltje maken, een paar dorpsnieuwjes vertellen en zo. Nu de fiets zo stijf mogelijk tegen de muur en zelf naar binnen. Als 't fornuis brandt, kan hij en passant nog droog worden ook.

„Ha, die opoe en die nicht!” klinkt 't opgewekt.

„Ha, die Flip!” glundert nicht Siene. Zij mag die nieuwe taal wel, kort maar krachtig. Maar opoe groet niet zo modern, en Flip mocht wel eens bedenken, waar hij staan moet! Hij kon welbeschouwd haar kleinzoon wezen. Nee, wat die begroeting aangaat, is Flip er volgens opoe vlak naast.

„Goeiemorgen Flip Schouten,” zegt ze stroef, terwijl ze hem over de bril heen, fronsend aankijkt. Om te bevriezen, als opoe zo doet. Maar, gelukkig, er komt iets vriendelijks achteraan. „Ga zitten jongen. Een kommetje koffie? Ben je nat geworden onderweg? Hang de cape maar bij 't fornuis, hoor.”

„Alstublieft opoe; zo'n beetje verzorging, daar zat ik net nog om verlegen.”

„Schenk jij dan maar in, Siene,” klinkt 't genadig uit opoe's mond. „Geef er een stuk koek bij, onze Flip is nog ouwerwets genoeg voor koek, waar jongen?”

„En of, opoe! Koffie met koek is 't fijnste dat er bestaat. Daar kan me de sigaret voor gestolen worden. Maar wil u geloven dat er lui zijn, die een sigaret en koffie tegelijk willen hebben? Om de beurt een slok en een trekje, anders zijn ze niet gelukkig. Maar mij niet gezien, hoor, ik hou ze liever apart.”

„Zulke mensen worden niet oud, Flip. Wees gewaar-
schuwd, jongen! Dubbelop roept de dood, zo is 't.”

Opoe weet niet meer, dat ze gisteren en eergisteren en
vele malen daarvóór hetzelfde heeft gezegd. Opoe is bijna
tweeënegentig en dan kun je wel eens wat in de war
komen zo nu en dan.

Nicht Siene is tien jaar jonger. Zij komt nog niet in de
war, maar haar vervelen de babbeltjes met Flip nooit. Ze
houdt van babbelen, om 't even waar 't over gaat! Als 't
maar geen slechte, goddeloze dingen zijn, want daar doet
ze niet aan mee. Dan sluit ze haar lippen vast opeen en
't is een kunst, die weer van elkaar te krijgen.

„Hè, hè, dat was goed spul,” zegt Flip na de eerste
traktatie. „En nou m'n tas. Want enkel voor de gezellig-
heid ben ik hier niet. Ik ben blij, dat er deze keer een
overvloed van poststukken is. Daar zal u van staan te
kijken, opoe!”

Terwijl opoe haar brilletje rechter op de neus zet,
begint Flip uit te pakken. Bij wijze van service leest hij
hardop de adressen voor en legt de stukken dan op hoopjes
bij elkaar, soort bij soort.

„Den WelEdelen Heer A. van de Reehorst. Gele
envelop met opdruk. Postzegel van twaalf. Als daar maar
geen rekening in zit, opoe,” meent hij somber.

„Wij poffen niet, Flip,” bestraft opoe hem, „als je niks
beters weet, hou dan je mond maar. En ik zou je aan-
raden, jongen, begin jij ook niet met poffen. 't Brengt
enkel ongeluk, Flip.”

Kijk, dat was nu zo'n blunder, waarvoor hij bang is.
„Zeker, zeker, opoe,” haast hij zich te zeggen, „wij poffen
niet; Ali zou 't ook nooit willen. Eerst de centen hebben
en dan pas kopen, zegt ze altijd.”

„Zo? Nou, dan heb jij een knappe vrouw getrouwd,
Flip Schouten! Wees blij, dat ze je hebben wou, jongen!”

„Ben ik ook, opoe. Afijn, we gaan verder met de post.
Een krantje, ook voor de baas. Wat staat erop? Avicultura.
Dat zal wel over vliegmachines gaan.”

„k Wou je wijzer hebben, Flip, 't gaat over kippen en duiven en hoe je ze behandelen moet,” verbeterd opoe vinnig.

„Nou, me lieve mens, dat zijn toch zeker vliegmachines? Ze vliegen als de beste!”

De oude vrouw verwaardigt zich niet hierop antwoord te geven, zodat Siene, die de mop wel waarderen kan, alleen maar in stilte durft grinniken.

„Immer weiter,” declameert Flip hoogdravend. „Hier heb ik een grote krant, de baas z'n lijfblad. Kijk eens hier, er staat een stukkie over ons dorp in! Ze hebben zeker de burgemeester uitgehoord. Maar dan hier: ontevredenheid in Palestina... sinaasappelteelt bij Gaza... een groot modern hotel in Bethlehem... Hoort u dat opoe?”

„Als jij met de bijbel wilt spotten, kun je er meteen wel uit gaan, Flip Schouten!”

„t Staat er, opoe, de hand op m'n hart. Afijn, we gaan verder. Ansicht voor Heinkees van de vorige meester. Maar dan! Wat heb ik hier? Raad eens?”

Hij houdt een zachtlila envelop tussen duim en wijsvinger omhoog. Daar er geen antwoord volgt, leest Flip het adres hardop. „Aan mevrouw M. Boom tot Soeterwolde, Klein Weerestejn. Gehoord, opoe?”

„En wat zou dat, Flip? Die brief is voor mijn kleindochter. Dat is heel gewoon, Flip. Ze krijgt er wel meer.”

„Maar de afzender, opoe! Marieke van Noort, Millroad 586 Chicago U.S.A. Zal Marijke daar eventjes blij mee wezen! Wedden, dat ze op reis is, hier naar toe?”

„Wedden is net zo verkeerd als poffen. Wij wedden niet Flip, daar doen we niet aan.”

Och die arme Flip!

„t Was maar bij wijze van spreken, opoe, 't lijkt wel, dat u les in geestelijke verkeersregels geeft. Zei u koffie, nicht Siene? Heel graag, alstublieft. Nou, ik ga nog even verder. Nóg een brief voor Marijke, ook uit Amerika, maar deze komt uit New York. Wedden... eh, eh, ik bedoel: raden, dat die van tante Rikkie is?”

„Jij bemoeit je met zaken, die je helegaar niet aangaan, Flip. Ja Siene, 't is goed, schenk nog maar eens in. Leg jij onderhand die brieven nou maar netjes bij mekaar en denk erom, dat de baas ook niet van afloeren houdt. Nog een stukkie koek, Flip?”

„Wel opoe, als u 't zo vrindelijk vraagt, mag ik niet weigeren. Hartelijk bedankt, nicht. En daar liggen dan de poststukken. Heinkees kan ze zometeen wel verder bezorgen. Of de baas eiges...”

„Wat wou jij van de baas, magere springer van een postbode?”

Ai, Flip Schouten krimpt ineen op 't horen van die bekende, zware stem!

„Niks baas, helemaal niks!” zegt hij haastig.

„Niks, zeg je! Zo, zo! Ik meende anders te horen, dat je een knechtje zocht, om jouw werk verder te doen. Maar daar komt niets van in, jongeman, dat hoor jij zelf te doen, daar ben jij brievenbesteller voor. Waar of niet!”

„Vanzelf baas, enne, ik meende Heinkees baas, omdat die allicht wel eens naar z'n zuster toeloopt.”

„Heinkees eerst helemaal niet, Flip. Hij is nog een jochie, dat de verantwoordelijkheid niet dragen mag. Stel, dat-ie eens wat kwijtraakte dat van belang was. Dan zaten wij ermee. Jij brengt zelf de post waar-ie wezen moet, Flip, dus ook bij m'n dochter.”

Ai, krijgt Flip dáár even de wind van voren! Voor 't moment is voor hem de aardigheid helemaal van de Schoudermantel af.

„Zo is 't, baas. Nou, dan ga ik maar weer. Opoe en nicht, gedag samen en bedankt voor 't onthaal.”

Baas Reehorst loopt met hem mee naar buiten. Naast de fiets houdt hij hem nog even staande, de hand om een handvat van 't stuur geklemd. Flip ziet de grote man opmerkzaam aan. Ja, de mensen hebben gelijk, de baas wordt oud! Als-ie niet oppast, wordt zijn rug een hoepeltje, en zo chagrijnig als hij kijken kan, tegenwoordig! Flip ziet hem ouder, somberder, bezorgder worden, terwijl hij

hier naast hem staat. Baas Reehorst. Hij staat daar als iemand die de strijd verloren heeft, maar zijn verlies toch niet wil erkennen.

Met begrijpende, haast medelijdende blik ziet hij de machtige hereboer aan. Samen luisteren ze zwijgend naar de geluiden, die hier overduidelijk tot hen komen. Geluiden, die tot voor kort hier nooit werden gehoord. Die ook niet passen in deze mooie, eeuwenlang in zichzelf gekeerde landstreek. Klanken zijn het uit een andere wereld, rauw, oorverdovend en hartverscheurend. Boer Reehorst schudt zijn grijze hoofd.

„Hoor je ze, Flip?” vraagt hij zacht. „Zo gaat 't de hele morgen al, je kunt nergens naar toe gaan, of je hoort ze. Denken kan je niet meer, want ze schreeuwen overal doorheen.”

„Zo is 't, baas,” beaamt Flip. „Dat zijne de bulldozers en de draglines en de bouwliften.” Hij hoopt maar dat de baas aan zijn stem niet hoort hoe trots hij is op de vreemde woorden, die hij zomaar heeft geleerd. „En ik moet zeggen, jullie woont er wel heel ellendig dichtbij. Wij in 't dorp horen ze feitelijk niet. Maar ja, ze zijn er en ze gaan voorlopig niet weer weg. Ze zijn begonnen een nieuw terrein te effenen voor nog een paar flatgebouwen. Dat zullen de laatste zijn; dan staan er tien op onze gemeentehei.”

„'t Is godgeklaagd Flip, godgeklaagd.”

„Zo is 't, baas,” klinkt 't bescheiden. Flip zou nu wel weg willen; zoveel te eerder is hij thuis bij Ali en de kleine jongen. Maar de grote hand van de baas rust nog op 't stuur. En wat doe je dan? Je wacht af, wanneer die hand 't stuur zal vrijgeven. En je luistert, ook al heb je hetzelfde praatje al tien keer gehoord.

„We hebben gedaan wat we konden, de jonker en ik,” gaat Reehorst somber verder. „We hebben ertegen gevocht; we hebben de Weeresteyn verdedigd, zoals heel vroeger de soldaten dat deden. Tot op 't ministerie zijn we geweest. We hebben met de minister zelf gepraat. De

man was aardig genoeg. Als 't alleen aan hem lag... maar zelfs hij kon er niks aan doen. 't Was 's werelds loop, zei-d-ie, er moest gebouwd worden vanwege 't grote woninggebrek. De mensen moesten onderdak hebben, en als goeie staatsburgers zouden we dat wel begrijpen. Zo'n grote lap heidegrond was betrekkelijk onnut terrein; dat zei-d-ie, Flip, zo waar als ik hier bij je sta. En dat onnutte terrein kon beter voor 't bouwen worden gebruikt, dan goeie kleigrond."

„Daar zit toch wat in, baas," waagt Flip te zeggen. „Merakels hè, dat zo'n minister daar verstand van heeft!"

„O, hij heeft verstand genoeg! Af en toe moesten we hem zelfs gelijk geven. Maar voor ons is 't een euvel, Flip, een groot euvel. De hei weg, de stilte weg, de goeie zuivere lucht weg. Want het stinkt ook, Flip."

„Dieselolie," verklaart Flip weer met verborgen trots. „Al die grote motoren werken op dieselolie, baas."

„Goed, goed, laat 't olie zijn, maar 't is een euvel, dat zeg ik."

Nog steeds rust die zware hand op 't stuur; Flip kijkt ernaar met spijtige blik. Daar echter nog nooit spijtige blikken zo'n hand in beweging hebben gebracht, schikt hij zich in zijn lot en geeft een nieuwe wending aan 't gesprek.

„Is u er nog nooit wezen kijken, baas?" vraagt hij.

„Nee," klinkt 't hard, „en ze zullen me er ook niet zien. Van m'n leven niet!"

„Ik moet er geregeld langs komen," vertelt Flip, „vanwege mijn werk, dat begrijpt u wel. Twee flatgebouwen zijn al helemaal klaar; de meeste flats zijn al verkocht en bewoond ook. Vijf verdiepingen hoog zijn ze. Waar ze nu mee bezig zijn, 't dichtste hier naar toe, is met een paar weken klaar. Ze zijn al met de verwarming bezig. Tjongejonge, wat een werk zit daaraan vast! 't Is kasuweel, baas! Als u dat eens kon zien!"

De baas heeft hierop geen antwoord, maar zwijgend draalt hij nog. De motregen heeft allang opgehouden, er verschijnen steeds meer plekken blauw tussen 't wolken-

grijs. Ja, 't ziet er naar uit, dat straks de zon nog door zal komen. De vogels fluiten en zingen alweer; boer Reehorst constateert het, maar zijn gewone glimlach blijft uit.

„Afijn,” zegt hij tenslotte, „jij brengt dat zaakje dan wel bij m'n dochter. Zeg haar meteen, dat Heinkees vanmiddag een maal spinazie komt brengen. Jij kunt voor Ali ook een maaltje meenemen, ik zet 't emmertje naast de pomp.”

„Fijn baas, dank u wel, baas!”

Daarmee gaan de beide mannen uiteen. Flip, op zijn vrijgegeven fiets, de plaats over, terwijl de boer in de grote schuur verdwijnt, waar hij op 't ogenblik niets te zoeken heeft. Of — zoekt hij er toch iets, in de schemerdonkere schuur, die doortrokken is van allerlei geuren? De lucht van lege zakken, van drogend hout, van kunstmest en stro, alle geuren, die baas Reehorst niet meer opmerkt, doordat zijn leven van kind af aan ervan doortrokken is geweest. Zoekt hij misschien hier in 't reine te komen met zichzelf en de flats?

Hij zit er, het hoofd in de handen gesteund, als een zeer vermoeid mens en staat eerst op, wanneer hij aan tafel wordt geroepen. In de grote kamerkeuken is hij schijnbaar weer de oude.

Hij zet zich in zijn zware vierkante armstoel en naast hem komt zijn zoon te zitten. De oude baas en de toekomstige baas naast elkaar. Voldaan ziet Reehorst zijn tafel rond; aan deze huisorde zal de nieuwe tijd voorlopig niet raken.

„We willen bidden,” zegt hij en gaat hardop voor in gebed. „Dat 't je moge bekomen,” klinkt 't daarna. „U ook, baas!” is het weerwoord.

't Is een ritueel, zo oud als de boerderij. De nieuwe knecht, die uit een ander dorp afkomstig is, had dat in 't begin niet door. Hij wilde grappig zijn, en antwoordde: „Eet ze met hapjes!” Heinkees schoot daarover in de lach, maar de volwassenen wachtten in angstig zwijgen af, of de bliksem ergens zou inslaan. Dat gebeurde echter niet, althans niet aan tafel, en de maaltijd is verder goed en smakelijk verlopen.

Later heeft de boer de nieuweling de Levieten gelezen; dat gebeurde, toen er niemand bij aanwezig was, maar ook toen moet 't gebliksemd noch gedonderd hebben, want de nieuwe knecht vertoonde geen spoor van boosheid of nukkigheid, hoewel hij uit een landstreek komt, waar de kerels nogal harde koppen hebben. Waaruit men kan afleiden, dat de baas hem heel zachtzinnig zijn vergissing onder 't oog heeft gebracht. De knecht heeft trouwens zijn grapje nooit herhaald, maar behoorlijk met de andere tafelgasten meegesproken.

Wanneer de volgeladen borden wat leger worden, blijkt dat Heinkees boordevol met nieuwtjes zit. Hij is een flinke, forse kerel geworden, die nu in de zevende klas van zijn school zit. Met de grote vakantie komt hij van school en wat er dan met hem gebeuren moet, daarover zijn de stemmen 't nog niet eens. Hem zelf kan 't niet schelen, want zijn schooljongensbestaan eist hem nog helemaal op. Met de dag wordt 't interessanter en aan tafel heeft zijn hoge schelle stem meermalen 't hoogste woord. 't Vreemde daarbij is, dat de baas hem zijn gang laat gaan. Soms kijken Kors en Wullem, de rentetrekkers, verbaasd van de een naar de ander en schudden hun hoofd. Vroeger: stilte onder 't eten. Nu: klets maar raak. Reehorst is bijkans hun eigen grote baas niet meer! Is het de ouderdom? Maar daar is hij toch nog veel te jong voor? Ze hebben hem gekend als jochie van een paar turven hoog!

Moet je Heinkees nu weer horen! „En zal ik nou wat vertellen! Er zijn al weer twee nieuwe jongens op school gekomen. In zeven! Ze wonen in een woonwagen, want er is in 't dorp geen huis meer vrij en ze heten Wilco en Douwe. En hun vader! Hun vader! Nou, dát is me wat! Ja, nou moet-ie de centrale verwarming in de flats aanleggen. Maar vroeger! Vroeger was-ie midvoor van ODO. Weten jullie, wat dat betekent? Nee zeker, hè? Overwinnen Door Oefening, dat betekent 't. En hun vader, de midvoor, was Elbert Agendaal. Hij was beroemd, wel

zowat wereldberoemd. Meester wist er nog wel van. Vaak z'n portret in de krant, jò! Nou, en nou is-ie de vader van Wilco en Douwe. En weet u, wat hij zegt? Dat we hier een voetbalclub moeten hebben! Een echte, met een eigen veld en sterke goalpalen en groene shirts. En een naam, natuurlijk! Meester wil daar een prijsvraag van maken. Een boek voor de beste naam. En meneer Agendaal wil zelf er achterheen zitten, dat we echt leren voetballen. Balletje-trappen is niks, zegt hij. Er moeten regels bijkomen en een wedstrijd af en toe."

En dan, na een korte pauze, komt er op een ietwat andere toon achteraan: „En of ik ook mee mag doen, vader."

Dit laatste zinnetje kwam er wat moeilijk uit, omdat er een jongen was, die zei: „Jij? Jouw vader is veel te streng, jò!" En omdat Heinkees echt nooit van tevoren weet, hoe vader 't zal opnemen, komt dit laatste er wat timide achteraan, een haasje als slotnummer van een leeuwenoptocht.

Baas Reehorst kijkt zijn zoon eens in de ogen, die zo kunnen schitteren van opwinding. De zoon, die veel groter rijkdom voor hem betekent dan 't jochie zelf weet! Zijn moeder was al zwak, toen ze hem ter wereld bracht; och, zwak is ze altijd geweest; en Heinkees was een zorgenkidje, dat niet groeien wilde. En kijk nu eens, wat voor een kerel 't geworden is!

„Je mag, jongen," klinkt 't gul.

„Ha vader! Fijn!"

„Er zal nog wel wat meer komen kijken dan alleen een broekje en een hempie voor jou, denk ik."

„Ja vader, voetbalschoenen! Echte!"

„Precies, maar daarmee zijn jullie er nog niet! Zeg tegen de meester, dat-ie maar eens op de Schoudermantel moet komen praten, als-ie ergens mee zit."

„Fijn vader!" klinkt 't alweer. „En die meneer Agendaal, vader? Want die krijgt de leiding vanzelf! Ha, onze meester! Ik zie hen al voetballen!"

„Laten ze dan maar samen komen, Heinkees. Dan zal jouw vader de zaak wel eens met de twee heren bekijken. 't Zou zelfs kunnen zijn, dat ik nog een kampje hei heb liggen voor jullie voetbalveld.”

„Echt?” vraagt de zoon met grote ogen. „Mag ik dat vanmiddag al aan meester vertellen?”

„Dat mag. En geef me nu de bijbel aan, jongen. Ik meen, dat we onderhand allemaal klaar zijn met eten. En verder, je mag zometeen je opoe wel ereis vriendelijk aankijken, want je was een stumpertje, toen je ter wereld kwam. En nou ben je een kerel, die z'n vader over 't hoofd wil groeien. Dat is voor een groot deel opoe d'r werk geweest. Vergeet dat nooit, Heinkees. Zo, en nu willen we samen horen, wat Gods woord ons zegt. Dat is voor vanmiddag de vijfentwintigste psalm.”

Baas Reehorst leest hem van begin tot einde, onberijmd, zoals hij in de bijbel staat. Maar wat de hele verdere dag in hem blijft nazingen en nazoemen is vers twee in berijmde vorm. „Heer, ai maak mij Uwe wegen / door Uw woord en Geest bekend.”

Waarom is hij zo ongemakkelijk, waar 't die flats betreft? Zijn Gods wegen niet altijd goed voor hem geweest? Als je alleen maar aan Marijke en Heinkees denkt!

Zo ging dat op de Schoudermantel; Heinkees legde een zijdelings, sportief contact met de beruchte flatbouw en zijn vader aanvaardde het, uit liefde voor zijn jongen, die zijn voorlopige held gevonden had in de vreemde verwarmingsinstallateur.

II

MAAR hoe verging 't Flip Schouten, met zijn belangrijke poststukken voor mevrouw Marijke Boom tot Soeterwolde?

Hij is op zijn fiets gestapt en ijlings langs de Weeresteyn gereden, zonder 't huis ook maar te zien. Post voor het Huis heeft hij niet. Meneer en mevrouw Van Rozenburg zitten al weken aan zee, op een van de Waddeneilanden en krijgen hun post dáár. En de jonker is met zijn vrouw naar 't zuiden gereisd, zodra de flatbouw een luidruchtige vlucht nam. Waar ze zitten is als regel onbekend, zoals bij jonker Leonard te doen gebruikelijk is; af en toe sturen ze een kaart, heel zelden een brief; de nieuwe mevrouw schijnt daarin al net zo te wezen als de jonker zelf.

Dus is het enige doel van Flip: de brief voor mevrouw Marijke. Ja, en wat was er nou tegen geweest, om Heinkees dat te laten doen? Als die nu straks toch spinazie moet brengen, was 't in ene moeite doorgegaan. Afijn, als baas Reehorst de bokkepruik op heeft, vanwege die flatbouw, dan heeft hij hem goed op.

Flip slaat een steeds nauwer wordend bospaadje in. De zon is hier nog niet gekomen, 't is er tamelijk glibberig, maar Flip riskeert dat, omdat 't zo'n mooie hoek voor hem afsnijdt.

Door het ijler wordend geboomte, krijgt hij al een blik op Marijkes bungalow. Altijd wanneer Flip onbespied het huisje bekijken kan, fluit hij zacht en langgerekt en zakt weg in een zoete sprookjesromantiek, waaraan zijn gecompliceerde ziel een niet te verzadigen behoefte heeft.

Hoeveel Flipjes huizen er eigenlijk in deze P.T.T.-uniform? Flip, de betrouwbare besteller, is er één van; Flip, de knappe jongen, die zelfs 80- en 90-jarige oude dames 't hoofd een beetje op hol brengt, is nummer twee. Dan is er Flip, de gelukkige huisvader. En hier, op 't glibberpaadje, rijdt Flip, de romanticus, die genieten kan van een levend sprookje, zonder er ook maar een tikkeltje jaloers op te zijn. Dit laatste is 't bewijs, dat Flip werkelijk een grote Flip is, want menigeen zou aan een beetje jaloersheid niet ontkomen.

De wanden van de bungalow zijn van goudbruin

gebeitst hout; de open loggia wordt omslingerd door de ranken van een bloeiende bruidssluijer. De dakpannen zijn rood, het verfwerk is groen, en op 't gazonnetje vóór de loggia spelen twee blanke lammetjes.

Dit is 't, wat Flips ogen zien. En dan wéét hij, dat achter 't huisje een rozenhof is en, tegen de haag, een border met veelkleurige bloemen. Hij ziet ze in gedachten, evenals de twee bijenvolken en de ren met sierlijke krielkippetjes, tegen het hek dat de tuin naar achteren toe afsluit. Een hondje is er ook nog, een spierwit dwergkeesje, maar dat is momenteel onzichtbaar, evenals de heerseres van dit kleine rijk.

Flip zet zijn fiets tegen een dennestam, neemt 't pakje post en stapt op 't huisje af. Hij neemt de klopper ter hand, die hier de plaats van bel inneemt, een antiek ding, een leuwesnoet met grimmige ogen en opgezette haren, die Tom na heel lang zoeken in een achterstraatje van Utrecht op de kop heeft getikt.

Marijke wordt verwend hoor, hoewel ze voor 't overige een bar eenzaam leven heeft. Ali zou er niet tegen kunnen, dat is zeker. 't Is maar een saai bestaan voor een jonge vrouw, als je man om zeven uur de deur uitgaat en er nooit voor zessen weer in komt! Misschien is Marijke wel blij, dat ze Flip de brievenbesteller ziet!

„Knok” doet de klopper voor de tweede maal. En daar komt Marijke aan; met haar hele gezicht lacht ze tegen Flip.

„Ha, die Flip!” groet ze als vanouds. „Post voor ons?”

„Post voor mevrouw Marijke,” klinkt 't plechtig.

„Kom even op de veranda, Flip, ik heb de hele morgen nog geen mens gezien, behalve Tom. Maar die is al zo lang weg! Koffie heb ik niet, maar wel appelsap en cola. Wat zal 't zijn, Flip?”

„Als ik u niet ontrief, dan graag cola,” zegt Flip, altijd nog plechtig gestemd.

„Even halen.” En, als ze terug is: „En nu de post! O, die ligt hier al! Van Marieke! O, en van tante Rikkie!

Wat fijn, zeg! Even openmaken, hoor!”

Flip geniet van zijn cola en luistert naar de bouwge-luiden, die hier van heel dichtbij overwaaien. Hij kijkt naar de hoge omheining met vele lagen prikkeldraad, die de jonker om zijn hele bezitting heeft laten zetten, wat echter niet kan verhinderen, dat de grote, stille gemeente-hei een ontaard verwoest stuk grond vol geschreeuw en lawaai is geworden.

Marijke legt de brieven opzij en ziet, dat Flip klaar is gekomen met zijn frisse drank.

„Ali houdt zoveel van bloemen, laten we even wat voor haar plukken. Kom maar mee, we lopen buitenom.”

Met voorzichtige vingers plukt ze hier en daar een bloem; de border wordt er niet armer van en al die bonte bloemen vormen met elkaar een prachtig veldboeket.

„De krielen zijn aan de leg, Flip. Vijf geraapt, van-morgen. Ze liggen op de ren. Neem er drie mee voor je kleine jongen, dat zal hij leuk vinden. 'n Zakje halen? Durf je dat? In je jaszakken?”

Flip blijkt te durven en zo gaat hij beladen met schatten de tuin weer uit. Marijke loopt mee naar zijn fiets. „Vraag of Ali nog eens aankomt, Flip, met kleine Flip. Ik wil hem zo graag kiekeken bij de lammetjes. Zeg dat tegen Ali, dan komt ze beslist.”

„O, ze komt vast en zeker,” geeft Flip als zijn over-tuiging te kennen. „Nou, dan ga ik maar. Voor ik 't vergeet, Heinkees komt straks spinazie brengen.”

„Heinkees, altijd Heinkees,” pruilt Marijke; „vader komt zelf nooit meer! 't Komt van de flatbouw, ik weet 't wel; die kan hij niet uitstaan en hij wil er niet dichterbij komen dan nodig is. Maar daarom hoeft vader mij toch niet helemaal in de steek te laten?”

„Hoe vindt mevrouw Marijke 't zelf?” is Flips politieke vraag.

„Afschuwelijk! Natuurlijk vind ik 't afschuwelijk, en 't zal nog wel erger worden. Want 't bouwen gaat door,

zegt Tom, totdat de gemeentehel vol staat. En dan krijgen we nog al die vreemde mensen, die hier komen wonen, en die misschien nergens om geven."

„Die zijn er maar zat," zegt Flip somber. „Ze noemen alle vogels een sijssie en van bomen hebben ze helemaal geen benul."

„Maar ze brengen auto's en motorfietsen en brommers mee," vult Marijke aan.

„En er zijn mensen, die de hele dag de radio laten schreeuwen. Nou, sterkte dan maar, 't kan altijd nog meevallen."

„Dácht je? Vraag je aan Ali of ze gauw eres komt? En denk aan de eitjes, Flip, ik vind 't zo maar griezelig hoor!"

Flip glimlacht verheven als een kampioen-eiertransporteur. „Nou, nogmaals sterkte. En denk maar zo: mij zie je wel zowat iedere dag."

„Fijn hoor!" lacht Marijke.

Dan ruimt ze 't tafeltje af en begint in alle ernst haar brieven te lezen. Die van Marieke ligt bovenop, dus is die 't eerst aan de beurt. Mariekes handschrift is spits en steil en 't laat zich makkelijk lezen. Heel anders dan de brieven van tante Rikkie, waar je op studeren moet! Bovendien kun je bij een brief van Marieke meteen met lachen beginnen.

„Dear Meraaïke," begint ze.

„Ja, zo zouden ze jou hier noemen, 't is hun onmogelijk, je naam goed uit te spreken. Mij zijn ze direct Mary gaan noemen (uitspreken: merrie); gelukkig, want hoe zouden ze mijn schone naam anders verdraaid hebben? Of heb ik je dit al eens geschreven? 't Kan best zijn, hoor. Ik heb hier zoveel aan mijn arme hoofd gehad en 't lijkt wel een eeuw geleden, dat we elkaar gezien hebben! Toch is 't nog niet eens een jaar geleden, al schiet onze tijd al aardig op. Marijke-Marieke van Ali is al ruim een jaar oud. Weet je nog, dat we haar voor de eerste keer mochten zien? Jij zat toen net in die rare kolder, dat je 't met

Tommy af wilde maken. Van Rudolf zeker nooit meer iets gezien of gehoord? Nou, dat is geen gemis, hè? Laat hem maar zo ver mogelijk uit de buurt blijven; hij veroorzaakt altijd ongelukken. Je hebt van die lui, echt waar. Misschien is hun stel hersenen niet helemaal compleet. Of er zit ergens een lelijke deuk in. Wat denk jij daarvan? Je vader zou zeggen: geen deuk, maar een boos, onbekeerd hart. Weet je, dat ik soms naar je vader verlang? Naar de mijne natuurlijk ook. Maar jouw vader beschouw ik zo'n beetje als mijn peetvader. Doe hem mijn groeten, hoor! Niet vergeten, Meraaike!

Toen Ali en Flip een goed jaar getrouwd waren, kregen ze ons petekindje, Marijke-Marieke, hè! Maar toen ze zes weken geleden er een klein Flipje bij kregen, hebben we onze ogen uitgekeken op 't hoogst moderne kaartje dat we ontvingen. Precies vader Flip in eigen persoon. 't Wiegje met de baby erin is fantastisch leuk. Maar waarom staat die eigenwijze ooievaar ernaast? „Dat beest voelt zich opgelucht, omdat ie z'n vrachtje zo netjes heeft thuisbezorgd,” zei Ben, „je kunt best aan hem zien, dat 't hem dwars zat.” Een ooievaar als besteller van P.T.T.! Echt wat voor Flip; aardig en gek onder één dak.

O, ik ben weer afgedwaald! Ik wou zeggen: wij, jij en ik, hebben nog helemaal niets. Voor mij eigenlijk wel goed; op zo'n reis kun je geen baby hebben. Je kunt er geen lange tochten mee maken. (O, kind, we hebben twee dagen, onder geleide, door de Rocky Mountains gekard, en in berghutten overnacht. 's Nachts hoorden we de beren om de hut scharrelen, echt waar, Marijke!) Je kunt met een baby ook niet mee naar partijen. En natuurlijk mag je niet dansen. Toen ze hier merkten dat ik op de balletschool ben geweest, moest ik dansen. Een paar keer op een fancy-fair. Dat heeft nogal wat opgeleverd voor 't goeie doel. Ik danste een sluierdans, die ik zelf bedacht heb.

Eén keer heb ik op verzoek in Marker kostuum gedanst, we hadden de onderdelen bijeengescharreld, eigenlijk leek

't nergens op, maar hier vonden ze 't very fine! Ik heb in m'n eentje maar zowat gehosseklost op erg ongemakkelijke klompen. Bij 't sluiten van de zaak had ik twee blaren op iedere voet. Geen leuk slot, hoor! Maar stel je gerust, ze zijn al weer beter. In ieder geval heb ik er een loeiend succes mee behaald.

De mensen hier zijn dol op kleine kinderen. Ze verwennen ze schandelijk en aan de andere kant laten de ouders de kinderen erg alleen. Daar worden ze vroeg zelfstandig van, zeggen ze. Geloof jij dat? Ik niet. Eerder worden ze hard en cynisch, omdat ze niet in de liefde van hun ouders geloven kunnen. Ze zijn te vaak eenzaam geweest, misschien wel bang; ze hebben geroepen, en er kwam niemand. Zo wil ik later niet doen, Marijke. Jij ook niet, hè?

Hier spreken de echtelieden af: één of twee kinderen willen we wel hebben; meer niet, dat wordt te lastig en te duur. Een jong vrouwtje zei: „Nee, de eerste vijf jaar willen we geen kind; ik studeer verder, om te promoveren.”

Ik zei: „Maar dan hadden jullie toch beter niet kunnen trouwen? Nog niet, tenminste?”

Ze keek me met grote ogen aan en lachte, net of ik een dom kind was. Ze zei: „Jij bent uit de oude wereld, een onpraktische, sentimentele Hollandse. Jullie wilt allemaal twaalf kinderen hebben en die op witte klompjes laten lopen, is 't niet? 's Avonds alle klompjes op een rij voor de deur en dan tellen, of ze er allemaal zijn.”

„Nee,” zei ik een beetje vuil, „we hangen de klompjes aan de wiken van de molens; die draaien de hele nacht mee rond; de regen maakt ze schoon en de wind droogt ze weer op.”

Toen keek zij mij wel een beetje vreemd aan. „Is 't dan niet zo?” vroeg ze.

„O, jawel,” zei ik, „en Pietje heeft zijn vinger in 't gaatje van de dijk gehouden, om te zorgen, dat de polder niet onderliep!”

„Dat is een film!” riep ze verrukt.

„Nee, 't is een leugen,” zei ik. En toen zijn we over iets anders gaan praten. Die nonsens ook altijd over Holland! Daar kan ik zo nijdig om worden. Ik heb maar eens de foto's laten zien, die we bij ons hebben. Voor de Weeresteyn en de Schoudermantel hebben ze erg veel respect; ze denken, dat we allemaal van wie weet hoe hoge adel zijn. Wel leuk om te horen. Toen heb ik ook onze trouwfoto's laten zien. Wat enig, dat die gemaakt zijn, zonder dat iemand er iets van wist. De vriend van Ben zat zo heerlijk verdekt opgesteld, dat zelfs je vader er niets van gemerkt heeft. Wij in onze ouderwetse bruidsjurken! De dames hier werden er wild van! Maar ook van opoe in haar streekkostuum met de kralen om. En je vader, Marijke. An old gentleman, noemen ze hem. Nou, dat is hij ook!

Weet je, dat we op de terugreis zijn? In New York logeren we een paar dagen bij tante Rikkie. Daar verheug ik me op! Ze heeft plannen en zal jou ook wel gauw schrijven!

Dear Meraaike, ik eindig mijn brief. Jij in de eerste plaats en verder alle Weeresteyners een zak vol groeten en: tot ziens,

je Marieke.

P.S. Zal 't niet denderend zijn, om weer met elkaar te praten? Als ik eenmaal begin, houd ik niet meer op. We moeten maar eens een hele nacht doorpraten net als vroeger in 't grote logeerbed van je vader! Weet je nog? Tom en Ben bezorgen we dan wel ergens anders een slaapplaatsje. Afgesproken? Maar nu serieus: dáág! Marieke.”

Zo, dat was dus het nieuws van Marieke; daarvan moet Marijke eerst even op adem komen, eer de brief van tante Rikkie aan de beurt komt.

Daar staat ook heel wat in. Over de zaak in New York, die nu helemaal zelfbediening is; over de beide zoons, die getrouwd zijn en met hun tweeën best de zaak kunnen drijven. En dan 't eigenlijke nieuws, waartoe al het vorige maar een aanloopje is: tante Rikkie en oom Bert kunnen

nu best een jaar vakantie nemen, om Holland weer te zien. Ze verlangen allebei naar 't oude land en kunnen op hun tochten ook nog handelsconnecties verstevigen met groothandel en fabrikanten.

Tenslotte komt de vraag, waar ze zich in dat jaar zullen vestigen. Een paar weken willen ze heel graag op de boerderij doorbrengen, maar langer niet. En daarna? „Wij in Amerika,” schrijft tante Rikkie, „hebben onze grote flatgebouwen, waar meestal wel een plaatsje te vinden is. De Weeresteyn kent natuurlijk geen flats. Jammer, anders was dat de oplossing geweest: vlak in de buurt. En toch vrij.” Nog enkele keren wordt dat herhaald: „wij in Amerika, wij in Amerika.” 't Is om te lachen, zo'n opschepperij!

Weet je wat, Marijke zal terugschrijven: „wij in Holland, wij op de Weeresteyn.” En ze zal eens op informatie uitgaan naar een van de vele nieuwe flatjes. Fijn, wanneer tante Rikkie zo dicht in de buurt zou komen wonen! 't Kan toch raar lopen in de wereld. Wat hebben ze gescholden op die flatbouw, en nu hoopt Marijke, dat ze zo'n nieuwerwetse woning voor tante Rikkie en oom Bert kan reserveren.

En vader dan! Wat heeft hij te keer gegaan tegen de flatbouw! In de kiesvereniging, in de gemeenteraad, waarin hij sinds verleden najaar zitting heeft, tegen de burgemeester persoonlijk. „Die dingen horen hier niet, die dingen horen hier niet,” is aldoor z'n refrein geweest. Niemand heeft ooit gedacht dat de bezadigde baas Reehorst zich nog eens zo zou opwinden. En nu? Zal hij misschien nu het nut van de flatbouw gaan inzien, wanneer zijn enige zuster daar voor een jaar komt wonen? Kan die akelige nieuwbouw met al zijn drukte en lawaai dan toch nog ergens goed voor zijn? Wie weet, of Marieke en Ben er ook niet eerst neerstrijken! Leuk zou 't zijn! Je zou elkaar dagelijks kunnen zien en spreken!

Nu gaat Marijke verder zien. Voor veel mensen is zo'n flatwoning een uitkomst. Mensen, die nu benauwd bij

anderen inwonen; mensen die in een enge binnenstad zitten met veel te weinig frisse lucht. Al die kinderen, die alleen maar een trottoir hebben om op te spelen! Hier krijgen ze de ruimte, want er blijft nog genoeg hei en bos over, rondom 't dorp. Je hebt tenslotte makkelijk schelden, als je zelf in een bungalow zit, of zoals vader, op een grote boerderij, met tuinen en boomgaarden rondom.

Tommy heeft ook al eens zo gepraat, maar toen heeft Marijke gezegd: „Tommy, jij begrijpt 't niet. Jij bent heel anders grootgebracht dan wij. Je kunt niet weten, hoe erg die flatbouw voor ons is. 't Is alsof er een grote hap uit ons leven genomen wordt. En dat is echt niet leuk, Tommy.” Waarop Tommy maar eens goedig gelachen heeft en haar naar zich toe heeft getrokken voor een ferme zoen. En in haar oor heeft hij gefluisterd: „Nee, ik begrijp er niets van, helemaal niets, dat ik zoveel van je hou en je liever twee zoenen geef dan één.” Zo'n malle! Maar ook: zo'n slimmerd! Want 't flat-praatje was daarmee glad van de baan. Hè, denkt Marijke, was Tommy maar hier, dan kon ik gelijk alles met hem bespreken. Nou moet ik nog een akelig lange poos stommetje spelen.

Maar daar komt Heinkees met de spinazie. Met korte steeltjes afgesneden, precies zoals 't behoort. Hij heeft ook een bos wortels bij zich en een paar frisse kroppen sla. Jammer van Heinkees, dat hij niet veel tijd heeft. Hij had zich graag nog een beetje willen bemoeien met Marijkes dierenpark, zoals hij 't noemt. Heinkees vindt dat ze veel méér dieren moest nemen. Om te beginnen natuurlijk duiven, maar ook konijnen van een bijzonder ras. En marmotjes misschien. En een Shetlandse pony, ja, dat zou nog 't mooiste van alles zijn!

Als Heinkees weg is, maakt Marijke een paar boterhammetjes voor zich gereed en eet ze in haar keukentje op. Met lange tanden, zou opoe zeggen, want veel trek heeft ze niet. Vanavond, met Tommy tegenover zich aan de gezellig gedekte tafel, zal 't wel beter gaan.

Dat duurt echter nog lang en wat moet ze nu doen, om de middag door te komen? Ze is ongedurig door de brieven, die ze ontvangen heeft. Tante Rikkie, Marieke, allemaal willen ze hier naar toe komen. Wel, waarom niet eens langs de nieuwe flats lopen en zien wat er al klaar is? Het eerste flatgebouw moet al helemaal bewoond zijn, heeft Flip een paar dagen geleden verteld. Het tweede is klaar, maar nog niet bewoond, aan het derde wordt druk gewerkt en voor het vierde zijn ze met het grondwerk bezig. Als een echte koppige Reehorst heeft Marijke er toen niet veel notitie van genomen; die dingen horen daar niet, dus je kijkt er niet naar. Je houdt je groot en doet, alsof ze er niet zijn!

Maar nu wordt het anders, nu moet Marijke wel eens poolshoogte gaan nemen, terwille van tante Rikkie.

III

't **I**S niet zo eenvoudig, om weg te komen van Klein Weeresteyn! Sedert al die vreemde figuren op de hei werken en wroeten, moet ze op verzoek van Tom de hele boel afsluiten, wanneer ze weggaat.

In 't begin heeft haar dat echt moeite gekost. Eeuwenlang is het terrein van de Weeresteyn veilig geweest. Er was geen sprake van, dat er iets werd vermist of geruïneerd. Mensen en kinderen mochten er vrij sprokkelhout en denappels rapen en in de bosbessentijd leek 't vaak, alsof de bossen door kabouters werden bewoond. Dat kon allemaal, want bij niemand was boos opzet, en een prikkel-draadhek was volmaakt overbodig.

Maar sinds Marijke thuishkomend het draad verbogen heeft gevonden en afgerukte bloemen in de tuin, weet ze dat Tommy gelijk heeft: hun wereldje is veranderd en ze moeten zich aanpassen. Daarom gaan de lammetjes

achter slot en grendel, wordt 't nachthok van de krieltjes op slot gedaan en 't kleedje van de verande weggenomen.

Slechts is Joepie, 't witte keesje, ontsnapt aan de gevangenis. Hij mag met 't vrouwtje mee, al is 't dan ook aan de riem. „Ga je mee uit, Joepie?” Joepie springt bijna een meter hoog om zijn vreugde te tonen.

Over 't bospaadje lopen ze dan langs de Weeresteyn, over de brede eigen weg, waarlangs indertijd Rudolf met zijn fietsclub het terrein binnendrong. Rechts achter de geschoren haag ligt 't weite, waar Marijke en Marieke lagen te zonnen op die brandend hete zomerdag. En links, bijna onder de ramen van het grote Huis, legerde Rudolf zich. Rudolf, met zijn brutale, bedorven babbels! Had Marieke maar niet over hem geschreven! Lange tijd heeft Marijke niet meer aan hem gedacht; als je zelf erg gelukkig bent, vergeet je het boze zo gauw.

Maar nu kan Marijke hem niet meer kwijtraken. 't Is alsof hij hier weer rondscharrelt en zoekt met zijn onrustige ogen, wie hij aan kan tasten. De pijn om zijn kwaadwillige opmerkingen komt opnieuw boven. Erg is dat geweest, niet om te zeggen hoe erg! Gelukkig is er niets uitgekomen van alles, wat Rudolf aan zijn vrienden voorspelde. Marijke is met Tom getrouwd en ze hebben een reuzefijn leven samen. Waarom is Rudolf dan nu weer om 't hoekje komen kijken? En zo duidelijk, alsof hij er ècht is! Vreemd is dat, want hij is hier natuurlijk niet! Wat zou hij hier ook te zoeken hebben! Ja, 't is vreemd!

En daar zijn dan de flatgebouwen. Voor 't gebouw van vijf verdiepingen, dat al klaar is, staan enorme verhuiswagens, meubilair wordt naar binnen gedragen, een oudere heer staat erbij om toezicht te houden. Er hangen al gordijnen, hier en daar staan bloemen in de vensterbank. Bij gebouw nummer twee staan nog verscheidene bordjes voor de vensters: te koop of te huur. Op enkele staat: verkocht. Marijke blijft staan en laat haar blik langs de gevel dwalen. Hier zou dan misschien iets voor tante

Rikkie bij zijn. Ze neemt Joepie op de arm en staart gefascineerd naar een hoekwoning op de tweede etage. Dát zou iets voor tante Rikkie zijn. Mooi uitzicht op de bossen van de Weeresteyn, de grootste ramen op de zonkant en een ruim, overdekt balkon voor als ze buiten wil zitten. 't Is Marijke, of ze haar al ziet zitten. En, zo heerlijk dichtbij!

Maar wat moet ze nu doen? Hoe kan ze aan inlichtingen komen? Hulpeloos ziet ze om zich heen en kijk, daar komt al hulp op lange benen naar haar toestiefelen.

„Kan ik u misschien van dienst zijn?” vraagt de heer, die de eigenaar van de lange benen is. „Zoekt u iets voor uzelf? En voor uw kleine vrindje?” Joepie wordt voorzichtig over zijn kopje geaaid en laat dat genadig toe.

„Nou,” lacht Marijke, „dan zou 't ook voor mijn grote vrind moeten zijn, want ik ben getrouwd. Maar wij hebben al een huis; u kunt 't van hier net nog zien achter 't prikkeldraad. Ja, die bungalow. Klein Weeresteyn heet 't.”

„Nee, dan heeft u geen flat nodig,” klinkt 't met enige bewondering.

„Gelukkig niet! Maar mag ik toch wel eens binnen kijken? Een tante van me zoekt zoiets. Kan 't? En mag Joepie mee? Hij blijft wel op mijn arm zitten. Ik dacht aan die hoekflat, twee hoog. Wilt u wel even met me meelopen? Ik weet echt niet, hoe zo'n lift werkt.”

„Misschien mag ik me eerst even voorstellen? Henk Simonis, ik ben als ingenieur aan dit bouwplan verbonden.”

„Marijke Boom,” stelt Marijke zich voor.

„Bóóm?” is de verwonderde vraag.

„Nou ja, Boom tot Soeterwolde is 't eigenlijk; dat is zo lang, we laten de staart altijd maar weg, Tom en ik.”

„Dan ken ik uw man waarschijnlijk uit Delft. Typisch dat je mekaar altijd weer ontmoet. Mag ik u dan maar voorgaan? Loopt u vooral voorzichtig, de grond is hier

nog erg oneffen." Daar gaan ze de lift in, een druk op de knop en ze suizen omhoog. Joepie weet niet wat hem overkomt en jankt zachtjes. Hij vlijt zijn spitse kopje tegen Marijkes schouder. Als ze 't diertje zachtjes over zijn kopje streelt, kalmeert 't weer.

Bewonderend kijkt de jonge ingenieur naar 't tweetal. Een plaatje, denkt hij; nou, die Tom...

Verder komt hij niet, want de lift stopt. Enkele passen verder en ze staan in de hoekkamer, bewonderen het uitzicht en laten de vele gemakken van zo'n flat de revue passeren.

„Mijn oom en tante komen uit Amerika voor familiebezoek. Hooguit een jaar blijven ze hier. Zou dat geen bezwaar zijn voor kopen of huren? En ze zijn Amerikanen geworden. Ze moeten zeker vergunning hebben, om hier te wonen?”

„Dat moeten ze zeker. Er zijn natuurlijk allerlei dingen te bespreken.”

„Meer mannenwerk, bedoelt u? Dat zal Tommy dan moeten doen. Mijn man is een neef van jonker Leonard van de Weeresteyn, weet u. Oom Leonard heeft een grote strook afgestaan voor 't aanleggen van de weg. Hoewel 't voor hem helemaal zo leuk niet is, die flats zo dicht bij zijn huis.

Vanavond zal ik alles met Tom bespreken, misschien mogen we samen ook nog eens komen kijken? Want Tom zou moeten beslissen, weet u. Ik heb geen verstand van zulke dingen. Ik weet alleen, dat 't ontzettend gezellig zou zijn, als tante Rikkie hier kwam wonen.”

Samen lachen ze daarom en de ingenieur zegt, dat 't zéker gezellig zou zijn; voor de tante óók. En dan vergezelt hij Marijke naar beneden.

In de deuropening blijven ze nog even staan; de ingenieur wil haar op iets opmerkzaam maken, maar zijn woorden gaan langs Marijke heen. Opeens heeft ze weer 't vreemde gevoel van Rudolfs aanwezigheid en ditmaal is 't zo sterk, dat ze zoekend achterom kijkt in de nog

niet afgewerkte gang. Daar staat werkelijk een gedaante, wachtend om rondgeleid te worden. Die man is Rudolf, zo zeker als iets. Met een ruk wendt Marijke haar hoofd af en drukt kleine Joepie vaster tegen zich aan, als zocht ze bescherming bij 't diertje.

Benauwend dringt het tot haar door: ze heeft Rudolfs aanwezigheid gevoeld, ook toen ze nog helemaal niet wist dat hij in de buurt was. Bah, wat griezelig!

„Zo, ik moet nu vlug naar huis,” zegt ze werktuiglijk. En dan zachter: „Kent u die meneer? Komt hij hier ook wonen?”

De ingenieur werpt als bij toeval een blik op de wachtende. „We hebben hem al eens eerder hier gehad; hij kan blijkbaar niet tot een besluit komen. Maar kennen, nee, dat niet. Kennis van u?”

„O nee,” antwoordt Marijke hoog. „Ik dacht alleen, hij staat ons zo op te nemen, zo brutaal.”

Ze steekt haar hand uit om de ingenieur te groeten. Net iets te laat, want Rudolf is met een paar grote stappen dichterbij gekomen, doet verrast en steekt ook zijn hand uit, die Marijke echter volkomen negeert. Meteen begint Joepie te brommen en laat zijn hagelwitte en naaldscherpe tandjes zien, waarop Rudolf haastig zijn hand terugtrekt.

„Hallo Marijke!” roept hij spottend verheugd. „Blij je te zien in de buurt van onze trouwe Weeresteyn! We hebben hier samen heel wat beleefd hè? Die brand in de hooiberg, weet je nog? Bleek een storm in een glas water te zijn. En je vader, die ons maar pap wou voeren! Geestelijk en lichamelijk! Je zou er papziek van worden. En leven die twee ouwe tangetjes nog? Ja, zeg, 't voornaamste zou ik vergeten! Ben je nog getrouwd met die boeienknecht van je vader? Je was indertijd nogal druk met hem. Overigens, je ziet er prima uit, ik kan niet anders zeggen.”

Zo ratelt hij door, er is geen speld tussen te krijgen. Met verbaasde blikken ziet ingenieur Simonis 't tafereeltje aan. Wat moet dit voorstellen?

Aan Marijke lukt 't slechts met grote inspanning, haar tranen te bedwingen. Om haar zó voor schut te zetten, waar deze vreemde bij is! Haar woede en verontwaardiging doen haar een tegenzet vinden.

„U vergist u,” zegt ze, trots haar hoofd achterover werpend. „We kennen elkaar niet. Misschien mag ik u mijn naam even noemen? Mevrouw Boom tot Soeterwolde. Nu wéét u dat 't een vergissing is.”

Ze wendt hem haar rug toe en groet de ingenieur. „Meneer Simonis, leuk, dat u mijn man van vroeger kent. Als u lust heeft, komt u dan eens bij ons oplopen? Tom zal 't fijn vinden, u weer te ontmoeten.”

„Heel graag, mevrouw Boom.”

„Gezellig, tot ziens dus, meneer Simonis. Ik vind 't nu verder zelf wel.”

Met stevige tred stapt ze het bouwterrein af, zonder Rudolf met een blik te verwaardigen. Dat haar handen zenuwachtig woelen in Joepies blanke vacht, niemand die 't opmerkt.

De ingenieur wendt zich tot Rudolf, die ook na zijn echec op de plaats is blijven staan. Met de mond vol tanden en een boze deining in het hart. De pijl, die hij op Marijke heeft afgeschoten, heeft hem zelf getroffen. Hij voelt hem branden en wrikken. En daar is ook nog die kale ingenieur, die hem afpoeiert. „U had nog even willen rondkijken? 't Spijt me, meneer, maar 't is nu tijd om de zaak te sluiten, de mannen moeten naar huis.”

't Klinkt zo afdoend, dat Rudolf niet verder aandringt. Met een boos gezicht zoekt hij zijn two-seatertje op, geeft direct vol gas en raast het erf af, zodat een paar werkluif veelbetekenend tegen hun voorhoofd tikken en iets mompelen, dat met ‚hartstikke’ begint.

Ook Henk Simonis kijkt hem hoofdschuddend na. Wat voor een vent is dat! Een raar heerschap met zijn waterval van insinuaties aan 't adres van dat aardige vrouwtje. Wat hield ze zich goed! Toch schijnen ze elkaar te kennen. En Tom Boom kent hij ook. Mysterieus geval. Want Tom

zal zich nooit inlaten met lui van inferieure kwaliteit! Enfin, als hij van de vriendelijke uitnodiging gebruik maakt, hoort hij er wel meer van. Ze wonen overigens tamelijk eenzaam, die Tom Boom en zijn vrouw; ze zullen wel eens behoefte hebben aan bezoek van buitenaf. Vooral dat jonge vrouwtje.

Intussen doet Henk Simonis zijn laatste ronde over het terrein, stapt eveneens in zijn wagen en koerst naar de nieuwe oostelijke voorstad van Amersfoort, waar hij drie jaar geleden een nieuwe flatwoning heeft kunnen bemachtigen. Vier hoog, niet bepaald ideaal, maar Elsie wacht hem daar met kleine Henk, een gewichtig persoon-tje van zestien maanden. 't Eerste wat vader Henk altijd van zijn zoon te zien krijgt, is een neusje, platgedrukt tegen 't vensterglas.

In gedachten ziet vader Henk 't al vóór zich, een kabouterfiguurtje vierhoog, en hij lacht. 't Is toch wel heel erg ideaal om dag aan dag op deze wijze te worden ontvangen! Een gedichtje, jaren geleden ergens gelezen, speelt hem door 't hoofd. „Geluk, dat is, langs rijpe korenlanden naar huis te gaan, waar stille lichten branden.”

Fijn gezegd, maar voor mijn part gaat 't langs de reuzenblokkendozen, die ze flats noemen, denkt hij, en drukt onwillekeurig het gaspedaal wat in, zodat de wagen sneller vooruitschiet. Spoedig mindert hij echter zijn vaart, want iedere morgen moet hij beloven, niet onverantwoordelijk te rijden. „Denk aan ons!” roept Els hem na en ze heeft gelijk. Stel je voor, dat Els en Henkie ongelukkig werden door zijn schuld!

IV

OMSTREEKS dezelfde tijd dat Henk Simonis zijn auto in de garage zet, doet Tom hetzelfde op Klein Weeresteyn. Naar gewoonte stapt hij de keuken in, waar Marijke aan 't kokkerellen is. O wee! Met veel te hoge kleur en veel te schitterende ogen!

„Hallo liefste!” Meteen smijt de liefste de vork neer, waarmee ze in de aardappelen wilde prikken en drukt zich tegen Tom aan als een haasje, dat bescherming zoekt tegen bunzing of kiekendief. „O Tommy!” En gelijk komen de lang bedwongen tranen.

„Nou, nou, nou, meiske! 't Is toch veel te warm om je zo druk te maken met koken! Ik lust immers alles, als jij tegenover me zit! Zelfs...”

„Aangebrande eerpels,” vult Marijke beschaamd aan. „O Tommy, wat een schande! Laat me gauw los, dan gooi ik ze in een andere pan!”

„Pittig geurtje,” snuift Tom. „Nu ik dat ruik, ben ik nieuwsgierig, om eens een echt aangebrande aardappel te proeven. Zo'n zwarte, weet je?”

„Ik zal er een voor je bewaren,” belooft Marijke en kijk, de brandlucht heeft haar tranen doen opdrogen. „Van allemaal op één na moeten we 't zwart maar wat afpellen,” vervolgt ze nuchter.

„Niks aan te doen. En ze zijn goed gaar. Vind je 't héél erg, Tommy?”

„Welnee,” jukt Tom met stalen gezicht. „Ik verlang er juist naar. Ik zei immers: als ik tegenover je zit...”

„Nou vooruit dan maar. Dek jij dan gauw de tafel? Dan zet ik alles op de dienbak.”

„Okay. En wie 't eerst klaar is mag fluiten.”

Gelukkig, Marijke kan weer lachen. Hoewel de verdachte blos blijft branden op haar wangen. Terwijl hij het tafellaken ontvouwt, vraagt Tom zich af, wat er gebeurd kan zijn. Niets voor Marijke, om zo gauw van de

kaart te wezen. Maar er is tijd genoeg om erachter te komen, want de hele avond is voor hen samen.

Hij steekt twee vingers in de mond en fluit snerpend, zodat Joepie verontwaardigd begint te keffen. Uit de keuken komt een zwak fluitje, dat ook daar alles gereed is. Tom haalt de bak met de schalen, Marijke plaatst ze op tafel. 't Gezellig ceremonieel van iedere dag; nadat ze gebeden hebben, begint Marijke te vertellen. Van de brieven uit Amerika en haar inval om eens bij de nieuwbouw te gaan kijken. Dan van ingenieur Simonis...

„Simonis? Henk misschien? Is die hier in de buurt? Nooit geweten! Hij was mijn ouderejaars bij 't ontgroenen. Heeft ons nooit gekke dingen laten doen. Had zo zijn eigen mening over de dingen, weet je. Je hebt hem toch gevraagd, eens bij ons te komen? Jonge, wat lijkt dat lang geleden. Ik word oud, kind. En Henk is nog ouder dan ik. Zal wel allang getrouwd zijn en 'n eerwaardig huisvader!”

„Vind je 't leuk, Tommy? Ik heb hem uitgenodigd, weet je; hij komt binnenkort eens oplopen. Hij ziet er zo aardig en open uit. Misschien brengt hij zijn vrouw ook wel mee. Dat zou helemaal gezellig wezen.”

„Henk Simonis is volkomen all right,” zegt Tom. En daarmee geeft hij hem de hoogste lof, die hij geven kán. Vervolgens spreekt hij de spinazieschaal nog eens duchtig aan. En verder? vraagt hij zich af, wat is er verder? Want door Henk Simonis is Marijke niet zo in tranen geraakt! Wat kán er verder nog voor opwindends gebeurd zijn?

„Thuis alles goed?” vraagt hij terloops.

„Ik ben heel niet thuis geweest,” zegt Marijke. „Dacht je, dat er iets was op de Schoudermantel?”

„Wel, er kon ziekte zijn, of erger, de oudjes zijn mensen van de dag, hè? Ik dacht 't alleen maar, omdat je huilde. En 't was me nogal een tranenvloed.”

„Ja,” zegt Marijke stil. „'t Was ook erg, Tommy. En 't is nóg erg.”

Stilte. Wachten. Tjonge, wat moet je toch een geduld

hebben, als je getrouwd bent, denkt Tom. En wijsheid. Ik moet nu zo wijs zijn om niets meer te zeggen. Want anders hoor ik helemaal niets.

Opeens barst Marijke los: „Rudolf was er.”

„Rudolf?” roept Tom verbaasd. En nog eens: „Rudolf? En was hij hier? Bij jou?”

„Nee, hij was in de flat, gelijk met mij. Hij was daar ook aan 't kijken.”

„Nou ja, kind! Kijken is vrij!”

„Maar 't was zo gek, Tommy, je mag er niet om lachen, hoor! Ik voelde dat hij in de buurt was, nog eer ik hem zag. Ik voelde 't al toen ik langs 't Huis liep, maar dacht: onzin, onzin. Maar later in de flat voelde ik 't weer en toen ik omkeek stond hij daar. Hij staarde me aan met zijn griezelingen. Net een spion. Balthasar Gerards, weet je wel? Toen ben ik bang geworden en als ik echt bang ben, moet ik huilen. Altijd heeft hij ongeluk gebracht en . . en hij is niet verbeterd, Tom, dat zag ik zó.”

„Die vent deugt niet,” zegt Tom beslist, „dat weten we allemaal en ik wou, dat hij verhipte. Maar hij zal hier best komen wonen. Kopen of huren is vrij, weet je, als je 't geld ervoor hebt. Daar kunnen we niets tegen doen. Wij vinden hem een gevaarlijk mens, maar zakelijk kan hij best okay zijn. Sprak hij je aan?”

„Dat is juist 't ergste! Daarom ben ik zo woedend; hij zei enkel idiote dingen, maar die evengoed ook wáár konden zijn. Ik schaamde me zo voor die meneer Simonis, Tom!”

„Wat zei hij dan?”

„O, of ik nog met die boerenknecht van mijn vader was getrouwd. En of die ouwe tangetjes nog leefden. Over vader had hij 't ook. Die had hun indertijdolgevoerd met gewone pap en met geestelijke pap. Nou ja, en nog veel meer!”

„Da's gemeen!” roept Tom verontwaardigd uit. „Dat is vuilspuiterij! Durfde hij dát zeggen, Marijke? Nou, dat is beneden alles! En wat deed jij?”

„O, ik had maar werk om niet te gaan huilen; ik had hem ook de ogen wel willen uitkrabben. En je had Joepie moeten zien! Een kleine furie! Joepie was hem graag naar de keel gevlogen, reken maar! Maar ik heb hem genegeerd en alleen tegen de ingenieur gepraat, ik deed nogal show tegen hem en nodigde hem uit, als vriend van jou. Maar toen ik thuis was, moest ik huilen. En toen jij kwam, barstte de hele bui los. Leuk thuishkomen, hè Tom? En tot beloning aangebrande aardappelen!”

„Maar die zijn lekker!” zegt Tom luchtig. „Een volgende keer eet ik ze met stroop. Misschien vinden we samen wel een nieuw culinair recept uit; zijn kapitalen mee te verdienen. Maar als je soms behoefte hebt eerst nog een paar tranen te plengen, ga dan je gang maar. Ik ben bereid ze op te vangen.”

„Malle,” lacht Marijke, „zullen we nu danken en dan samen afwassen? Of eet je nog meer spinazie?”

„Is er nog een stukje ei over? Ja, ik zie 't! Wacht, ik wip 't er zó uit. Héerlijk! Eigenlijk hebben we 't samen kolossaal heerlijk, vind jij ook niet?”

„En òf,” lacht Marijke opnieuw.

„Zo is 't, en daarom maken we ons over zo'n knul als Rudolf niet druk. Hij kan in z'n sop gaarkoken, wat mij betreft. En aan ons geluk laten we hem niet knabbelen. En nou jij.”

„Nee,” zegt Marijke, „dat doen we nooit.”

„O zo; dus die affaire is aan kant? Dan aan de afwas. Tossen, wie wassen en wie drogen zal? En heb je een schort voor me?”

Ze tossen en wassen af en zitten de rest van de lange zomeravond op 't gazonnetje. De lammetjes zijn al weer buiten en Joepie onderneemt gevaarlijk verre tochten in wat hij wel het oerwoud zal vinden. De thee smaakt lekkerder dan ooit en de zon gaat onder achter het dennenbos, een overvloed van rozerode tinten uitwaaiierend.

Achter de Weeresteyn rijst de maan op, die deze avond

juist vol is, en de bloemen van border en rozenperk geuren om strijd met de dennen. 't Is een avond om alle boosheid en onrust te vergeten. Dat doen ze dan ook, Tom en Marijke.

Wanneer ze moe zijn geworden van 't zitten, wandelen ze naar de Schoudermantel waar ze vader Aart alleen aantreffen. De overige leden van 't gezin liggen al op één oor. De gezinsvader rookt en overpeinst de dingen van de dag. Over bijzonderheden wordt niet meer gesproken. Tom en Marijke zetten zich neer en peinen mee, met nu en dan een enkel woord ertussendoor.

„Morgen heb ik aardbeien voor jullie,” zegt de baas opeens.

„Fijn vader,” zeggen Tom en Marijke tegelijk en dat is meteen 't einde van het avondpraatje.

Weer thuis in hun bungalow, bedenkt Marijke dat Tom de Amerikaanse brieven nog niet heeft gelezen. Dat moet nu nog gebeuren, want 's ochtends, in de hurry om weg te komen, komt er van zoiets niet.

Al in zijn pyjama, op de rand van zijn bed, leest Tom de brieven. Probeert althans te lezen.

„Mooi, gezellig, reuzegezellig, kind,” zegt hij gapend. „Laten ze maar komen, allemaal in een flat. Maar lekkerder slapen dan wij, zullen ze nooit.”

„Je hebt ze nog niet eens uit,” zegt Marijke verwijtend. Maar Tom heeft zich al uitgestrekt en slaapt meteen in. Zelfs Marijke verbaast zich daarover!

Zijzelf kan zo gauw niet inslapen. De spanningen, waaraan ze ten prooi is geweest, houden haar wakker. Een Tommy die praktisch weg is, afgereisd naar dromenland, kan haar niet helpen.

„En morgen is-ie helemaal weg,” denkt Marijke. „Morgen ben ik helemaal alleen, van de ochtend tot de avond. En als ik dan weer bang ben? Of als Rudolf komt? Hij weet de weg en hij snapt best dat ik alleen ben. 't Enige zal wezen dat ik hier de boel sluit en met Joepie en de lammetjes naar de Schoudermantel ga. Ze zullen

't daar best leuk vinden, als ik kom. Ja hoor, dat doe ik!"

Met dit vrolijke besluit in 't hart lukt 't tenslotte ook Marijke, om in te slapen.

Diezelfde avond installeren Henk Simonis en zijn Elsie zich op 't miniatuur-verandaatje van hun flat. Ze proberen 't althans, want feitelijk is er voor twee bescheiden dekstoelen geen ruimte. Boven hun hoofden hangt 't kinderwasje van kleine Henk, die zijn moeder nog wel eens met een ongelukje verrast. Als tafeltje dient hun de vuilnisemmer, afgedekt met een stevig plastickeedje. Ze kunnen er zitten, maar of ze ook weer kunnen opstaan, is een andere kwestie.

„Sardines in blik,” schertst Henk een beetje wrang.

„Nee, bitterballen,” zegt Elsie en haar toon klinkt echt wat bitter.

„'t Is koeler dan binnen,” praat Henk verder, om de sfeer wat op te halen. „En 't uitzicht is ruim, zo hoog als wij zitten.”

„O, prachtig! Die fijne rechthoekige lijnen van de nieuwe flats! Ze zijn al weer zo hoog, dat we de zons-
ondergang niet meer kunnen zien. Verleden jaar kon dat nog, herinner je je wel? Zie je wel dat de mevrouw helemaal links boven haar beddegoed nog uit 't raam heeft hangen? En dat de mevrouw daarnaast een grote was aan 't kleine drooglijntje heeft. En luister Henk, die lui met de eeuwige radio laten zich ook weer horen. Snertmuziek. We zitten min of meer buiten, Henk, maar daarmee is dan ook alles gezegd. En dan te denken...”

Elsie stopt, want wat geeft 't om verder te denken! Intussen heeft ze haar man nieuwsgierig gemaakt.

„Wat denken,” vraagt hij.

„Och, 't is natuurlijk onzin, maar ik kan 't niet laten. Als ik me hier een gevangene voel, een vrije vink in een kooi, dan denk ik aan vaders pastorie, die veel te groot is voor vader en moeder, nu we allemaal 't huis uit zijn. Dan verlang ik er wel eens erg naar; ook terwille van

Henkie, weet je. Hier is geen tuin waarin hij kan spelen; graven en met water knoeien kan hij praktisch nooit, bloemen leert hij niet kennen; hij ziet niets groeien, ieder contact met de natuur blijft hem vreemd. Contact met de natuur heeft voor mij altijd zoveel betekend, Henk. Dat kan 't leven zo rijk maken en je dichter bij God brengen, vooral als kind."

„Arme lieverd, ga een poosje bij vader en moeder logeren, ik red me wel, heus!"

„Je redt je niet," zegt Elsie fors. „O nee, ik blijf hier, ik kan jou toch niet alleen laten scharrelen in huis? Trouwens, ik zou over je tobben en vast geen plezier hebben. Nee jochie, we wachten op je vakantie en dan met ons drieën, hè?"

„Half augustus," zegt Henk en die twee woordjes spreken boekdelen.

„Nou ja," sust Elsie, „we komen er wel door, hoor. Ik ben wel eens een beetje sentimenteel, dat is lastig, maar hoe kan 't ook anders hè, als je Elsie heet. Vind jij Elsie ook niet de meest sentimentele naam van de wereld?"

„De mooiste naam van de wereld," antwoordt Henk galant, „en 't is net dat ik me niet bewegen durf, anders kreeg je een zoen van me."

„O, asjeblijft," zucht Elsie, „blijf stil zitten! Stel je voor, dat de vuilnisemmer omviel. Er zit zoveel kledderrommel in! En (dit zegt ze aanmerkelijk zachter) kijk eens door de spleten van de vloer! Daar zitten meneer en mevrouw Smits, precies zo gekronkeld als wij. Als de emmer omging en er drupte iets vochtigs naar beneden, dan zouden ze niet eens weg kunnen komen."

„Geef me dan de krant maar aan," zegt Henk, en probeert zich in 't wereldnieuws te verdiepen. Hij brengt 't niet verder dan een berichtje over Frankrijk en de Algerijnen. Dan dwalen zijn gedachten, al weer af naar hetgeen hij die dag heeft beleefd. Tenslotte was dat nogal iets, al was 't kort van duur. Hij ziet Marijke Boom weer voor zich, haar hondje in de bocht van haar blote arm;

mooi, flink, fier; maar als 't ware aangevochten door die vreemde, niet bepaald superieure figuur.

Wat raaskalde die vent toch! Er moet toch wel degelijk worden opgelet, aan wie de flats verkocht worden! Iemand kan financieel safe zijn, maar voor de rest een manie hebben. Ruzies met de burens rondom zijn 't gevolg ervan. En dan regent 't klachten!

Nee, dan Tom Boom en zijn vrouw! Ideaal bezit, een vrije bungalow met zo'n stuk eigen terrein eromheen! Gazon, dennenbos, verderop de boomgaarden en akkers van de boerderij. Het ideaal van Elsie... Maar helaas onbe... Plotseling stokt Henks overpeinzing. 't Is alsof zich bliksemsnel een schilderij voor zijn ogen ontrolt. 't Is adembenemend. En onbereikbaar? Welneen! Er zijn housecars te huur en te koop! Ze worden gereden naar de plaats die men aangeeft. 't Enig nodige is toestemming van Tom...

„Elsie,” zegt hij opeens, „Elsie, ik kan je een pastorie op wielen aanbieden, midden in 't bos.”

„Heb je erg vast geslapen, jongetje?” is Elsies minzame vraag.

„Geslapen? Ik?”

„Nou, gedroomd dan!”

„Nee, nou in ernst kind, ik meen 't. Tom Boom heeft zowat een heel dennenbos tot zijn beschikking en nog heel wat meer. Contact met de natuur, zoals jij dat noemt. Ik zie een flinke housecar te krijgen, we trekken er met ons drieën heen, Henkeman kan buiten zijn zoveel hij wil, ik ben van 't forenzenbestaan af en jij, Elsie, zult zo gelukkig zijn als in je pastoriejaren. Nou?”

„Veel gelukkiger,” zegt Elsie, „want nu heb ik jou en ons jochie immers?”

Henk begint opnieuw zijn krant te lezen en Elsie tast met haar gedachten de mogelijkheden af, die zich opeens aan haar voordoen. 't Zijn er heel wat. Doordat ze echter na haar vier getrouwde jaren aardig op weg is, een praktisch huisvrouwteje te worden, komt ze ten leste ook bij

't punt financiën terecht. Die maken 't haar benauwd en Henk moet er weer aan geloven.

„Henkie,” klinkt 't somber, „we moesten 't toch maar niet doen.”

„Hé? Wat nou? Ik heb hier net een keurige advertentie van housecars voor me liggen. Wil je 't horen?”

„Nee, want we kunnen 't niet doen. We kunnen 't niet betalen, dat begrijp je toch zo wel? De huur van deze flat gaat door, we kunnen deze woning natuurlijk niet opgeven. Na de zomer komt de winter, denk je daar wel aan? En bovendien, waar moeten we met alles naar toe wat we hier hebben? De huur van de car komt er dan nog bij; zo'n ding krijg je beslist ook niet voor niets. Plus de inrichting.”

„Hmm!” doet Henk.

„Ja, hmm! maar daar hebben we niet veel aan, weet je.”

„Misschien toch wel. Zeg, schat, zou je denken, dat ik even kan opstaan, zonder de wereld aan 't wankelen te brengen?”

„Als je 't héél voorzichtig doet. Ik weet niet wat je bedoeling is, maar zet je meteen theewater op?”

„Ik voel me als een ijsbeer in een kooi, ik moet een paar stappen doen. Hè hè, rechtop sta ik al, dat is al heel wat. Nu een paar stappen naar voren en dan weer terug. Schildwacht op post... Luister je nog naar me, Els? Er is me daarnet wat door 't hoofd geschoten.”

„Dat meende ik al,” zegt Els droog. „Zit 't er nog? Of is 't eruit?”

„'t Komt eruit, op dit eigenste moment. Let op, 't is een geweldig projectiel, Els. Een mens herinnert zich soms opeens dingen, die hem tevoren totaal onbelangrijk leken. Een tijdje geleden kwam 't ter sprake, dat 't eigenlijk zo vreemd is, dat niemand op kantoor van de leidinggevende figuren ook 's nachts op 't werk aanwezig is. Er is geen hotel in 't dorp, zelfs geen redelijk pension. Alles gaat om zes uur haastig weg.”

„Moet er brand komen,” oppert Els.

„Precies. En hoe licht komt er geen brand!”

„En nu wou jij je opofferen, Henkie?”

„Zo is 't, kind. Henk Simonis zal zich opofferen; het enige wat hij vraagt, is, dat de hoge directie hem een woonwagen ter beschikking stelt. Nou?”

„Geniaal, Henkie. Zou 't lukken, denk je?”

„Vermoedelijk wel! Dat weten we met een paar dagen. Als 't een beetje meevalt, morgenavond al.”

„Fijn zou dat wezen!” zucht Els. „En dan zo gauw mogelijk, Henk? Eer 't mooie weer voorbij is!”

„'t Zelfde wat ik ook dacht. Dus moest ik morgen na zessen maar even bij Tom Boom aanwippen, om eventueel de kwestie van een staanplaats te regelen. Ruimte hebben ze genoeg op de Weerresteyn. Jonge, wat een bezitting! Maar de mensen zijn daar nogal conservatief, op hun rust gesteld, enz. Een beetje sportief moet je wel zijn, om een zigeunerhuishouding op je terrein toe te laten, vind je ook niet?”

„Dus, we moeten maar afwachten, Henk! Vreemd eigenlijk, hè? 't Is al beslist, ergens, of we daar zullen mogen wonen, en wij weten er nog niets van.”

„Nee, achter Gods schermen kunnen wij niet kijken, Els.”

„Maar wat denk je, Henk, zouden we er wel om mogen bidden?”

„Bidden? Natuurlijk, kind. Als we ook van plan zijn 't te nemen, wanneer de Heer anders beslist.”

„Spreekt vanzelf. Dan praten we er niet verder over, anders droom ik er de hele nacht van. Zet je nu even theewater voor me op? Niet zoveel als laatst, hoor. En laat hem asjeblijft niet fluiten, want dan hebben we Henkie wakker. Hij ligt bijna met zijn voetjes tegen de ketel aan.”

„Ik zal wel oppassen; ik blijf op wacht staan bij de fluitist.”

Zodra hij weg is, laat Els het kleine sokje rusten en strekt armen en benen in hun volle lengte uit. Zo kan ze

enkel nog opwaarts zien, waar grote kudden rose schape-
wolkjes naar stal worden gedreven. De weg naar boven
blijft tenminste vrij, denkt ze. 't Klinkt wel erg traditioneel,
maar 't is wáár. Ze vouwt haar handen en legt haar
hartewens neer voor Hem, die niet alleen aan rose avond-
wolken, maar ook aan Zijn grote mensenkudde weg en
loop en baan wijst.

V

„**E**N daar zitten we dan,” zegt Henk Simonis en er
klinkt een diepe verwondering in zijn stem
„...kun jij 't begrijpen, Els?”

„Nee,” zegt Els, „'t lijkt een droom. Maar een erg
mooie droom, die minstens drie maanden mag duren.
Horen jullie de dennen ruisen? Net als thuis. En 't heerlijke
gras onder onze voeten! En al jouw bloemen rondom,
Marijke! Weten jullie, dat ik zou kunnen huilen van
geluk?”

„Je doet 't maar niet!” waarschuwt Henk. „Je zou
misschien onze jongen wakker maken en kijk hem eens
lekker slapen in z'n box! Zo maar in de buitenlucht,
zonder 't uien bakken van de beneden burenen de radio
van de mensen aan de overkant! Wat zal dat jochie groeien,
zeg!”

Op deze zaterdagmiddag zitten ze met hun vieren op
't grasveld van Klein Weeresteyn. Te acclimatiseren, zoals
Henk het uitdrukt.

Wanneer ze scherp tussen de dennestammen door-
kijken, kunnen ze hun eigen woning zien: een flinke,
ouderwetse tramwagen, die vertimmerd is tot een paleisje
van twee kamers, een keukentje en voor en achter een
platje, waartegen de beide ingangstrapjes staan.

Gisteravond hebben ze hun zomerpaleisje betrokken,

maar toen was Els na tien dagen van voorbereiding te moe om van de omgeving te kunnen genieten. Kleine Henk verzorgen, die over zijn nieuwe nestje eerst niet al te voldaan was; vervolgens hun eigen slaapbanken opmaken en zich daarop uitstrekken was 't enige, dat ze kon volbrengen.

Toen Henk ook al bijna onder zeil was, kwam Tom nog aansjouwen met een groot blad, waarop thee met toebehoren, en nooit heeft haar iets zo goed gesmaakt als die onverwachte traktatie, dat zal Els altijd blijven beweren. Evenals het feit, dat ze nooit zo lekker heeft geslapen en nooit zo fit is ontwaakt, toen om zeven uur 't wekkerklokje afliep. Ze kan zich echter nog niet opwerken tot druk gebabel. Al lijkt 't vreemd, 't praten laat ze deze middag met graagte over aan haar man. Zij voelt zich min of meer in droomtoestand en door de droomcoulissen heen komt 't gesprek tussen Tom en Henk tot haar.

Misschien komt 't daardoor, dat ook Marijke zwijgzaam is en haar ogen en gedachten niet kan afhouden van het kleine blozende wezentje in de box. Aan al haar heerlijkheden is ze gewoon geraakt, maar een kindje, dat daar zo vertrouwend te slapen ligt, is een geheel nieuwe en ontroerende gewaarwording.

Voorzichtig spreidt ze een dekentje over hem heen. „We raken uit de zon,” fluistert ze tegen Els. Els knikt begrijpend. „Lief hè?” vraagt ze, waarop Marijke glimlachend knikt.

„En dat 't zo vlug in orde kwam!” vervolgt Henk het gesprek. „We kregen 't idee van een legpuzzel, waarvan alle brokjes direct in elkaar pasten.”

„Ja,” zegt Tom, „'t was een reuzenbof, dat we oom Leonard zo gauw konden opsporen. Kortgeleden hadden we een kaart van hen uit Milaan gekregen. Natuurlijk zouden ze daar wel in 't zelfde hotel zijn als verleden jaar! Dat was Albergo Touring; hij is daar min of meer stamgast; we waagden 't erop met een telegram en de volgende

dag al belde hij ons op. 't Was volkomen karakteristiek voor hem. Of we dat zelf niet konden regelen en dat we hem ook nooit eens met rust konden laten, waarom hij nu meteen maar wilde onderduiken in de Sahara. Hij had een aanbod gekregen, om daar sjeik te worden.

Toen ik hem op jouw advies naar de huur van de standplaats vroeg, informeerde hij, of hij met een stel dwazen te doen had. Dan moest je liever niet komen, want de Weeresteyn had al meer dan genoeg dwazen opgeleverd en de laatste dwaas was de gekste van allen. Toen kwam tante Paula aan de beurt, dat is een fijne vrouw, je zult haar binnenkort wel leren kennen.

„Stoor je niet aan Leo,” zei ze, „ik verheug me erop, vooral op 't jongetje, dat ze meebrengen. Zeg hun dat vooral, hoor.” Toen werd daarginds de hoorn opgelegd en nu wachten we af, wanneer ze thuis zullen komen. Wat reizen betreft, kun je op oom Leonard niet erg aan. Hij zou werkelijk in staat zijn, woestijnbewoner te worden, en als sjeik zou hij beslist geen gek figuur slaan. Uitwendig en inwendig niet. Hij is zo tanig en taai als een kameeldrijver. Maar ook een grandseigneur. Sinds tante Paula in zijn leven is gekomen (dat was pas verleden jaar) is hij wel wat reëler geworden. Ze remt hem, zonder dat hij 't merkt.

Trouwens, vader Reehorst verstaat ook de kunst, hem te leiden. Zo'n merkwaardige vriendschap heb je nog nooit beleefd. Ja jò, er valt hier heel wat te beleven en 't meest, als je de dingen opmerkt, die achter de gewone verschijningsvorm liggen.”

Tom rekt zich ongegeneerd uit en dat is 't bewijs, dat hij 't best naar zijn zin heeft. „Dit is een gelukkig oord,” zegt hij.

„Een romantisch oord, Tom,” verbetert Els hem.

„Goed hoor, dan allebei. Waarom zou een roman niet van gewoon menselijk geluk mogen vertellen!”

„'t Is niet modern, Tommy, 't moet sombere problematiek zijn; wanhopen aan God en de mensen; en dan ondergang.”

„Kan mij gestolen worden,” meent Tom. „Zolang er licht is, wentel ik me niet in de duisternis. Enfin, we praten er nog wel eens over.”

„Maar nu nog even die Rudolf,” begint Henk, „of: me-
neer Ontstein, zoals hij voor mij heet. Hij heeft wel zo-
wat besloten. Twee kamers plus keukentje. Gelukkig zijn
er liften, want 't is duidelijk, dat zijn vrouw een kleintje
verwacht. En dan valt dat traplopen niet mee, hè Els?”

„Brr! Ik heb ervan gelust hoor! Dan moet je beneden
zijn en je portemonnee of sleutel vergeten hebben! Ik
geloof, dat ik in die tijd zo'n hekel aan flatwoningen heb
gekregen.”

„Hoe kennen jullie hem eigenlijk,” gaat Henk verder,
„hij lijkt mij niets voor jullie, weet je?”

In 't kort doet Tom 't verhaal van 't kamperen en de
gevaarlijke spokerij, die Rudolf toen heeft opgevoerd.

„Een klein beetje psychopaat?” vraagt Els.

Tom haalt zijn schouders op.

„'t Is zo gevaarlijk om etiketten op te plakken,” zegt
hij langzaam, „maar helemaal normaal was hij toen althans
niet. Nietwaar, Marijke? Rudolf was toen niet normaal.”

„Hebben jullie 't over die vent?” vraagt ze. „Normaal
is hij misschien wel, maar hij is een slècht mens. Hij heeft
een haat tegen iedereen die vrede heeft met God en de
mensen en hij weet niet, hoé hij die haat zal botvieren.
En hij is zo slim! Hij zal nu ook wel weer ergens op broeden.
Dat kan hij niet laten. En op mij heeft-ie heel bijzonder
de pik. Weten jullie waarom? Omdat ik met Tommy ge-
gaan ben en niet met hem! Dáárom!”

Steeds feller is Marijkes toon geworden en haar wangen
dragen een diepe blos.

Ik kan 't begrijpen, denkt Henk bewonderend, als ik
Elsie niet had, zou ik ook weg van haar zijn!

„In ieder geval is hij nu getrouwd,” zegt hij, „misschien
heeft dat wel net zo'n veredelende invloed op hem, als op
Tom en mij. Een heel klein en fijn vrouwtje is 't;
misschien wat Javaans bloed, in ieder geval een zui-

delijk type. En erg jong. Zulke kinderen zijn meestal niet tegen grote schokken bestand. Voor zover ik kon zien, zullen ze niet lang meer met hun tweeën zijn. Daarom is 't te hopen dat heer Rudolf gauw beslist, zodat ze bijtijds kunnen verhuizen."

„Daar zal heer Rudolf heus geen rekening mee houden," schampert Marijke. „Nee maar, je zult met zo'n vent getrouwd zijn! 'k Wou nog liever!"

„Ze moeten hun eigen peultjes maar doppén," meent Henk, „dat hebben wij ook moeten doen, toen we pas begonnen."

„We laten ze stilletjes doppen en houden ze zoveel mogelijk op een afstand," oordeelt Tom.

„Dachten jullie dat?" vraagt Marijke langzaam, terwijl ze over de hoofden heen in een wazige verte kijkt. „Niks ervan! We krijgen met ze te doen. Op de een of andere manier, hoe, dat weet ik nog niet, maar we krijgen met ze te doen, en 't zal niet leuk zijn."

„Kom, Marijke! Hij zal wel ééns wijzer worden!"

„O, nee, die wordt nooit wijzer; dan had hij toch niet zo onbeschoft tegen me gepraat? Jij hebt 't gehoord, Henk, 't wás idioot en onbeschoft, hè?"

„Als je mij vraagt, 't was de taal van één die bezeten is," zegt Henk.

En dan kijken ze allemaal lachend in de box, waar twee kleine rose beentjes rechtstandig omhoog gaan, 't dekentje als een tentgordijn met zich voerend. Meteen breekt een klaaglijk gehuil los, wat gezien het broekje, niet te verwonderen is.

„O," roept Els, „ik schaam me dood! ik had hem zo mooi zindelijk, tenminste wat dát betreft! En juist, terwijl we voor 't eerst bij jullie zijn!"

„Neem hem maar gauw mee," raadt Henk. „Er zijn geuren, die sterker zijn dan die der rozen!"

„Ja, ik ga al met de boef. Waar kun je ons hebben, Marijke?"

„Ik ga met je mee naar de bijkeuken.”

Resoluut neemt Elsie haar zoon onder de arm, grijpt met de andere hand de grote tas, die haar altijd vergezelt en zet zich vlug in beweging naar 't huis, gevolgd door Marijke.

„Als dat zaakje opgeknapt is, kunnen we de plaats wel eens rondlopen,” zegt Tom. „Ik ben gewend aan 't leven hier en de omgeving, maar jij zult 't machtig interessant vinden. 't Is hier een wereldje op zichzelf en de ongekroonde koning is mijn schoonvader, baas Reehorst. Niet oom Leonard, die is veel te ongedurig, te oppervlakkig ook misschien. Overigens een fijne vent, waar veel meer bij zit dan je bij eerste kennismaking zou denken. Anders waren hij en vader Reehorst ook niet zulke goede vrienden geworden. Leonard accepteert 't overigens volkomen, dat mijn schoonvader de koning is en hij zelf reizend ambassadeur.”

„Maar Rudolf! Wat heeft die ermee te maken, Tom? Die past dunkt me totaal niet in jullie koninkrijk.”

„Doet-ie ook niet. Kwam kamperen met een stelletje aardige, nette lui. Hij kreeg de kolder, speelde voor spook, stichtte brand in de hooiberg, gedroeg zich als een stout, maar geraffineerd kind. Hij lijkt me wat debiel, vooral nu 't zich telkens herhaalt. Maar voor Marijke wordt hij een angstcomplex en dat is minder mooi. Overigens, ik begrijp 't niet, ze is anders zo flink en nuchter.”

„Mensen die van geslacht op geslacht tussen de bossen leven, hebben vaak iets van 't mysterie in zich. 't Is hun ingeboren, een klein beetje helderziendheid, wat veurweten, zoals ze op de Veluwe zeggen. Op de Veluwe is dit namelijk vaak heel sterk. Een oom van me is er jacht-opziener. Die kan verhalen vertellen! Marijke is toch niet met die Rudolf verloofd geweest, hè?”

„Welnee! Ja, hij kan zich wel iets in 't hoofd hebben gehaald! Maar van Marijkes kant was er niets. Wij waren 't samen al zo lang eens, al lang voordat we er zelf iets van wisten!”

„En die boerenknecht van haar vader?”

Nu lacht Tom luidkeels.

„Jò, die was ik! Ik heb drie zomervakanties boerenwerk gedaan. Eerst in Groningen, daarna hier. En voor de derde keer ook weer hier. Dat was de schuld van Marijke, hè? Mijn ouders waren in die tijd altijd ver weg; te ver voor mij, om hen te bezoeken. Trouwens, ik wilde mijn eigen land en volk wel eens leren kennen. En zodoende... 't Is me best bevallen, hoor!”

„Wat een wonder, als je hier Marijke vond!”

„Kijk, daar komen ze aan met de verschoonde prins! Zeg, Henk, zouden wij ook zo geweest zijn? Nee hè, we zijn nu zó netjes!”

„En zindelijk!”

„Neem 't wagentje, jò, we gaan ze tegemoet.”

Ze gaan op weg.

Marijke en Tom voelen zich meer en meer als enthousiaste gidsen, die een stelletje goedwillende vreemdelingen rondleiden. Zelf ontdekken ze opnieuw veel schoons, waaraan ze tevoren door gewoonte achteloos voorbijgingen.

„Kunnen we er niet in?” hunkert Henk, staande voor de begroeide Weeresteynmuren. „Interessant zeg, om de tegenstelling met de flatbouw te zien.”

„Als de bewoners thuis zijn,” zegt Tom. „Dan maak je vanzelf kennis en kom je ook in 't Kasteel. We zijn hier één grote familie en daar horen jullie nu ook vanzelfsprekend bij.”

„Dus: les amis de mes amis sont mes amis!”

„Zo is 't; een beste stelregel. Alleen bij Rudolf hebben we ons allemaal in de vinger gesneden.”

„O, vader had hem wel door, maar vader zei niets, omdat hij hoopte, dat Rudolf zich bekeren zou.”

„Dus jullie hebt ook geen sleutel?”

„Die berust bij mijn schoonvader, dat is altijd zo geweest en moet zo blijven. Vroeger, toen de Weeresteyn zo goed als onbewoond was, vóór de restauratie, liet hij 't

Kasteel wel eens zien, aan mensen die hij waardig genoeg achtte. Nu 't bewoond is, gebeurt dat niet meer. Maar binnenkort duikt de een of de ander wel op. Dan kun je je hart ophalen, Henk. Zullen we dan nu maar eerst verder gaan?"

Spoedig zijn ze bij de boerderij aangeland, ze worden er met open armen ontvangen. Tom stelt de gasten voor aan zijn schoonvader, die bij de deur staat. „Onze vrienden, meneer en mevrouw Simonis — mijn schoonvader, meneer Van de Reehorst. Mogen we doorlopen vader?"

Dat mag. Maar eerst moet er wat stadse opmaak worden verwijderd, die hier niet thuishoort. Dat meneer en mevrouw...

„Wat dacht je, Tom, zouden jouw vrienden oom Aart tegen me willen zeggen, net als Marieke en haar Ben? Dan zou ik hen ook met goed fatsoen bij de naam kunnen noemen. Wat dacht je?" Baas Reehorsts ogen glunderen erbij.

„Graag, meneer Reehorst."

„Oom Aart," wordt hem verbeterd.

„O ja, graag, oom Aart; mijn vrouw heet Elsie en ik Henk; en de persoon in 't wagentje heet ook Henk, naar zijn onwaardige papa. Henkie, geef jij eens een handje, kom, dat hoort zo."

Even wikken en wegen de grote blauwe kindergen. Dan doet 't ventje de mooiste zet, die hij doen kon. Hij strekt zijn beide handjes naar baas Reehorst en zegt: „Opa! Ekkie wil uit!"

't Gezicht van de nieuwe grootvader licht als 't ware op.

„Mag ik jouw opa wezen, mijn kereltje? Kom je eventjes op opa z'n arm zitten? Ja? Mooi zo! Nou gaan wij samen naar binnen; naar de stenen hondjes kijken. Hou opa goed vast. Daar gaan we dan."

Als Henkie weet, dat zijn moeder onmiddellijk volgt, kijkt hij niet meer op of om. Zijn handjes grijpen de jaskraag en zo, als op een troon, komt hij de keukenkamer

binnen, waar twee paar oude ogen hem stralend verwachten.

Maar waarom heeft Marijke zo'n kleur gekregen? Waarom glanzen ook haar ogen zo vreugdevol, nu ze haar vader „opa” hoort noemen? Wat weet zij, dat Tom niet weet? Tom grijpt haar bij de arm en neemt haar mee, de mooie kamer in, waar 't gezin alleen maar op zon- en feestdagen verblijft. Daar vat hij zijn vrouw bij de kin en dwingt haar, hem recht in de ogen te zien.

„Liefeling?” vraagt hij zacht.

En Marijke antwoordt: „Ja Tommy, ik denk 't.” En bewijst daarmee, dat er tussen mensen die elkaar van harte liefhebben heus niet veel woorden nodig zijn.

„Liefste,” zegt Tom en nu geeft hij haar een kus op het voorhoofd, zo voorzichtig alsof de stevige boeren- dochter opeens in een Chinees kraakporseleintje is veranderd.

„Nog niet over praten, Tommy. Kom mee naar binnen, anders zouden ze nog wat gaan denken. Opoe is zo sluw, ze heeft al eens geïnformeerd. Ze wil nog overgrootmoeder worden, zegt ze.”

Hun komst in de keukenkamer wordt ternauwernood opgemerkt, want hier is Henkie de enige, die de aandacht waard is. Hij zit bij zijn nieuwe opa (zijn derde al!) op de knie, doet hop-paardje-hop en kijkt al rijdend met schitterende ogen rond.

„'t Is bij halfzes, zal ik maar eens een kopje koffie maken?” vraagt Marijke. Voor deze keer staat nicht Siene haar rechten genadig af. Ze wil geen minuutje de kleine gast uit 't oog verliezen.

Wat een wondermooi leven heeft ze hier toch! Telkens wat nieuws. En zo romantisch! Nu die jonge mensen weer, vrienden van Tom en Marijke. Van de deftigheid, dat zie je zo! Maar ze zeggen heel gewoon nicht Siene, alsof ze erbij hoort!

Wat een zegen, wat een zegen, dat Aart haar een paar jaar geleden uit 't Tehuis heeft gehaald, om op opoe te

passen! In 't Tehuis was ze zo droog geworden als een ouwe eikestob. Maar nu ... hier blijft een mens jong en 't leven kan haar niet romantisch genoeg zijn. Ze houdt haar duifgrijze kopje met 't spichtige haarknoetje opzij en geniet met volle teugen.

En een schik dat die Aart heeft! „Opa, opa!” kraait 't jochie. En Aart maar lachen en wippen. „Daar gaat 't paard weer, Henkie, hou je vast hoor!”

Siene geniet nog van deze allernieuwste roman, wanneer 't jonge volk al weer buiten is, Aart Reehorst met 't jochie op zijn arm ertussenin. „Zo'n kleine vent moet veel verse groente en fruit eten,” verkondigt hij aan Elsie. „Als je wat nodig hebt, kom dan maar met Marijke mee. Marijke weet de weg. Er is zat van alles en zoveel wecken als vroeger doen we toch niet meer. Of jullie, jonge vrouwen, moest aan de weck willen! 't Zijn feitelijk Marijke d'r glazen en jullie gaat je gang maar.”

Elsie is er verlegen mee en weet eerst niet, wat ze antwoorden zal. Niet zozeer om 't cadeau krijgen van groenten en fruit, daar is ze heel gemakkelijk in. Bij haar ouders in de pastorie wordt ook heel wat binnengebracht. „Present cadeau voor niemendal,” zoals 't daar heet. Neen, 't is de zegen van goedheid en vriendelijkheid, die haar ontroert. „Graag oom Aart,” brengt ze er eindelijk uit. En oom Aart zegt: „Goedzo, meisje.” En daarmee is de zaak beklonken.

Zonder erbij te denken, loopt baas Reehorst met Henkie op de arm de gevaarlijke zone binnen. Ja, wat doe je, als je zo'n klein lichaampje zo graag nog een beetje vasthoudt!

't Werk ligt stil, vanwege de zaterdag; er krijgt geen lier, er kreunt geen elevator en de lucht is zuiver en rein, zoals Gods bedoeling is. Nu hij echter de installaties in 't oog krijgt, bekruipt het Aart opnieuw. Hij blijft staan en schudt zijn hoofd. „Mensenpakhuizen,” moppert hij, „'t is godgeklaagd, dat is 't.” Dan zet hij voorzichtig de kleine baas op de grond. Die strekt zijn handjes omhoog;

't beviel hem zo goed, daar in de hoogte.

„Morgen mag je weer bij opa komen,” belooft de nieuwe opa, „dan is Heinkees er ook, die komt je halen en dan gaan we naar de eendjes kijken.

Nou, gedag dan allemaal en je komt maar, als je wat nodig hebt.”

Hij keert zich om en gaat met vaste schreden terug. Een koning, denkt Henk Simonis.

„Hij kan de flats niet zetten,” zegt Tom. „'t Is al heel wat, dat vader tot hiertoe met ons mee is gelopen. Dat komt door jullie zoon, zeg!”

„Als de flats er niet waren, was onze boy er ook niet,” bedenkt Elsie.

„Dát moet je hem eens vertellen, Els!” lacht Tom.

En Elsie neemt zich voor, dat zéker te doen. Bij gelegenheid.

„Ik moet zeggen,” gaat Tom verder, „wij houden er ook niet van, ze maken inbreuk op onze sfeer. Ze brokkelken af, wat veel te zeldzaam is geworden in ons landje. We worden arm aan stilte en bezinning, dat is ook de grond van vaders onwil. Hij vindt 't zelfs een gruwel, dat zijn enige zuster daar een jaar wil gaan wonen. Marijke vertelde al van tante Rikkie, geloof ik? Een boerendochter hoort daar niet, basta. Zo zijn de mensen hier.”

„Maar als tante Rikkie er eenmaal zit, verandert 't wel,” meent Marijke.

Daarmee wil ze afscheid nemen, maar Henk heeft nog iets op zijn hart.

„Zeg, hoe doen jullie morgen met kerkgaan?”

„Gaan,” lacht Tom, „Er is hier maar één kerk, dus daar gaan we naar toe. Willen jullie je bij ons aansluiten? We mogen van oom Leonard in de Weeresteynbank zitten, daar is plaats genoeg tegenwoordig.”

„Fijn; een van ons beiden gaat dus mee; de ander blijft op Henkie passen.”

„Hè, laat mij dat morgen doen,” vraagt Marijke,

„dan kunnen jullie eens samen gaan. Dat is vast in geen tijden gebeurd!”

„In ruim anderhalf jaar niet, behalve als we met vakantie bij de ouders zijn. Dan willen de oma's graag oppassen. We nemen 't dus dankbaar aan, Marijke.”

„Mooie oefening,” plaagt Els, „je krijgt de bewuste tas erbij. Ik hoop, dat-ie nodig is.”

„Nou, tot morgen dan; 't was een fijne middag, lui. Hé, Els?”

„Ja hoor,” zegt Els, „ik ben maar wat tevreden met de flatbouw. Anders hadden we hier nooit gezeten.”

Daarmee gaan ze uiteen en brengen ieder op eigen terrein de zomerdag ten einde.

V

EEN stralende zondagmorgen, die voor Tom en Marijke de extra bekoring heeft, dat hij de jacht van het forenzenbestaan onderbreekt.

Een morgen, om echt op je gemak te genieten wat er te genieten valt; in kamerjas en peignoir en op pantoffels, dat kan hier, in de eenzaamheid van de Weeresteyn, waar niemand iets over hen te zeggen heeft dan zichzelf alleen.

Wat Marijke-van-vroeger betreft, vader Reehorst wilde niet, dat iemand zijn neus buiten z'n slaapkamer stak zonder op en top aangekleed te zijn. 't Hóórde niet, en daarmee uit. En wat Tom aangaat: hij vond, dat 't niet stond tegenover zijn hospita, om zich zo te laten gaan. 't Hóórde niet; al was er geen papa, die 't hem bijbracht, bij hem stond 't diep in zijn hart geschreven. Ook dit schrift in de harten kan een erfenis van voorgelachten zijn. En vaak lang niet de slechtste.

Dat was vroeger. Sedert ze echter Tom-en-Marijke zijn,

volgen ze hun eigen, meer moderne wetten. En die staan zo'n beetje luilakkerij op een zomerse zondagmorgen wel toe. Links noch rechts, boven noch beneden, zijn burens, die hen met de vinger aanwijzen en zeggen: „Kijk die eres!”

Ze hebben de borderplanten al bewonderd, die als nieuwgeboren schepseltjes hun kelken openen voor de koesterende zon. Samen hebben ze de nachtdauw op de rozebaadjes gezien en met Joepie geoefend, die moet leren over een stokje te springen. 't Is een bedenkfel van Tom, waarvan Joepie absoluut de aardigheid niet inziel, en waarom Marijke de grootste pret heeft. En tot slot hebben ze de vier miniatuur-eitjes geraapt, waarop de krielen hen nu bijna dagelijks trakteren.

Dat was 't begin van de vrije dag, waarbij een paar kopjes thee onontbeerlijk waren, en nu staat Tom in zijn rood en zwart gestreepte pyjama voor de spiegel, bekijkt zichzelf daarin aandachtig en strijkt met teder gebaar langs zijn wangen. Linkerwang, rechterwang, en dan nog eens van voren af aan. Hij merkt niet eens, dat Marijke hem verbaasd gadeslaat. „Hmm,” zegt hij, zijn voorhoofd fronsend.

„Wat hnn,” lacht Marijke, „ik zou maar liever opschieten met scheren, want de kerk begint nog altijd om tien uur en jij staat hier gewoonweg met jezelf te koketteren. Ja, je bent een knap ventje, maar 't is altijd echer, als een ander 't ook zegt.”

„Ja,” klinkt 't zuchtend, „ik zal me moeten scheren, iedere nacht groeien die stoppels weer.” Hij draait zich op zijn pantoffelhielen een halve slag om. „Weet je, ik denk erover, mijn baard te laten groeien; geen gescheer meer 's morgens, geen bloederige kerfjes meer, geen ergerenis, dat 't toch nog niet helemaal glad is. Tijdbesparing, energiebesparing, humeurbesparing. 't Is de uitkomst voor de forens en tenslotte zijn er een massa knappere kerels dan ik, die hun baard laten staan.”

„O nee, de meesten zijn lelijker dan jij; ze laten allemaal

hun baard groeien, om iets te bedekken.”

„Hun wangen, bedoel je? Ja, wat zouden ze er anders mee kunnen wegmoffelen! De neus... dat is nog geen mode... komt misschien nog.”

„Je zanikt, Tom Boom,” klinkt 't streng; „je weet best, wat ik bedoel. En scheer je nou maar vlug, want ik wil niet met een baardman getrouwd wezen.”

„Meen je 't, Marijke?”

„Absoluut, denk daar onder 't scheren maar eens over na, dan ga ik voor 't ontbijt zorgen.”

„Tiran, uw naam is vrouw!” reciteert Tom plechtig. „Enfin, daar gaat ie dan!”

„Voel eens hoe zacht?” vraagt hij als de stoppels eraf zijn, maar Marijke beweert hardvochtig, dat ze wel wat anders te doen heeft.

„Laat Joepie maar voelen,” zegt ze, 't hondebeestje in de slaapkamer zettend.

Een paar minuten later zitten ze aan de ontbijttafel en worden gestoord door Henk, die haastig komt aangelopen, op pantoffels, z'n pyjamajasje los over zijn kostuumpantalon.

„Morgen saam! Excuseer m'n kostuum; heerlijk oord zeg, waar je zó buiten kunt lopen en bij je burens op bezoek gaan. — Maar wat heb jij aan!” vervolgt hij tegen Tom; „pyjama, rood met zwart, exclusieve brede streep. En ik: grasgroen met zwart, zo mogelijk nóg exclusiever. Vertel eens, waar heb jij die pyjama gekocht, Marijke?”

„O, ergens in Utrecht, in een uitverkoopweek. Twaalfvijftig, echt goedkoop voor zo'n mooie streep.”

„Denk je, dat Els...?”

„O, ze hadden er stapels en stapels van! 't Was enig, zeg! Ik wist niet dat uitverkopen zo leuk waren. Allerlei dames verdrongen elkaar voor de toonbank, misschien was Els er ook wel bij, maar we kenden elkaar toen nog niet. Allemaal vonden ze de strepen zo helder. Er was ook geel met zwart en oranje met zwart en paars met zwart; dat waren heel grote pyjama's voor oude dikke heren, begrijp je.”

„Mogen die alleen paars dragen?”

„Nou ja, mógen... iedereen was natuurlijk vrij in 't kopen en iedereen kocht ook. O, jongens, er zullen honderden mannen in zo'n pyjama rondlopen!”

„Gezellig idee, Tom! Teken van saamhorigheid. De club der gestreepten. Gestreepte mannen, verenigt u, óp tegen de vrouwen die inkopen doen op uitverkopen!”

„Wil je thee, voordat je met je leger optrekt?”

„Graag, Marijke, ik heb behoefte aan een stimulans. Thuis nog geen thee gehad, eerst moest Henkie van zijn nachtluijer ontdaan worden.”

„Stakker!” zegt Marijke met een effen gezicht. „Wij hebben 's morgens builtjesthee; proef die dan maar eens goed.”

„Prima, buurvrouw! Maar nu alle gekheid op een stokje, ik moest van Els informeren, of de kerkgang door gaat. Dan kleedt ze zich keurig netjes aan, weet je, terwijl ze anders... nou, enfin, jullie doen 't zelf ook niet beter. En ik sjouw straks de jongeman hierheen met zijn verhuisboedel; dat is dus: box, speelgoed, tas en wagentje. Denk je dat 't voldoende is, Marijke? In de tas zitten namelijk alle geheimzinnige apparaten die nodig kunnen zijn. Hoewel wij, zijn ouders, hem altijd voorhouden dat hij zich als een gentleman te gedragen heeft.”

„'t Komt wel goed hoor! Maar luister eens, ik kan toch veel beter bij jullie komen oppassen? Dan hoef jij niet te sjouwen; ik neem alleen Joepie mee en die loopt op zijn eigen pootjes.”

„O, kind, als je dat wilt... Reusachtig! We zetten de box op 't platje en voor jou een prettige stoel. Dan is 't platje net precies vol. Verder doe je maar of je thuis bent, meer kan ik niet zeggen.”

„O, als 't me verveelt, zet ik Henkie in 't wagentje en kom hier weer naar toe. Om koffie te zetten, bijvoorbeeld.”

„Heerlijk! Doe dat, zeg!”

Wanneer Marijke tegen halftien bij 't huis op wielen arriveert, heeft Elsie juist de laatste hand aan haar zoon

gelegd. Als een blinkend en blozend engeltje zit hij in zijn box en is zo intens bezig met zijn blokken, dat hij de verwisseling van decor ternauwernood opmerkt.

Els legt de vinger waarschuwend op de lippen. „Nou kind,” fluistert ze, „’t beste met hem, en doe maar of je thuis bent. Er is van alles, je vindt ’t wel. Veel verstoppes kunnen we hier niet.” Ze wipt ’t trapje af. „Wacht eens op me!” roept ze Tom en haar man achterna en trippelt dan haastig weg in haar lichtgrijs, nauwsluitend mantelpakje, op hoge naaldhakjes, ’t kleine, kokette hoedje schijnbaar achteloos op ’t springerige blonde haar gedrukt. Een leuk, modern geheel, een vlotte stads-Els.

Marijke kijkt haar na en even, heel even, bekruipt haar weer het gevoel dat ze kreeg, wanneer ze zag hoe makkelijk Marieke zich bewoog in haar stadse kleren. Terwijl zij zelf, Marijke van de boerderij, moest werken, werken, werken, in een ouwe verschoten jurk, met een vormloos vest, vol stoppen, op grote klompen. En maar pompen jongens, water pompen over een emmer vol zanderige spinazie. Terwijl Marieke, pas uit Den Haag gekomen, stond toe te kijken. Twee werelden bij elkaar, die bijna ruzie hadden gekregen.

En toch is die dag ’t begin van de verbetering geworden! Nu kan Marijke zich even goed kleden als Els en Marieke en ze doet dat ook. Maar toch: „zo vlot en zo slank als Els word ik nooit! Ik blijf altijd Marijke, de dochter van de Schoudermantel!”

Steeds strakker staat haar gezichtje, steeds donkerder wordt haar gepeins. Zou dit ’t misschien zijn, wat Rudolf bedoelde, verleden jaar? Dat de combinatie Tom-Marijke niet zo erg gelukkig kon zijn, omdat ’t verschil te groot was? Rudolf! hè, alweer die Rudolf, dat mispunt! Hij lijkt wel een vals spook, maar ik wil niet, ik wil niet zo denken!

En ’t is immers zeker, dat Tom ’t helemaal niet leuk zou vinden, als Marijke niet Marijke bleef? Tommy houdt van haar, zoals ze is en dat is ’t voornaamste!

Kijk die kleine jongen eens lekker spelen! Wat een

beeldige rose handjes heeft hij. En die eigenwijze krul midden op zijn ronde kopje. Een plaatje, denkt Marijke, maar ze dóet, alsof ze geen notitie van hem neemt. 't Zou echt fijn zijn, als hij zo zoet bleef spelen.

Joepie ligt vastgebonden aan het handvat van de schuifdeur die toegang geeft tot 't inwendige van de wagen. Hij heeft de vreemde lucht eens ingesnuffeld, maar er blijkbaar niets verdachts aan ontdekt. Nu ligt zijn kopje op de gestrekte voorpootjes; meneer is van plan een dutje te doen.

Gerustgesteld laat Marijke zich neer in 't linnen vouwstoeltje en grijpt naar de pocketboekjes die Henk voor haar heeft klaargelegd. Veel lust om te lezen heeft ze niet. Ze bekijkt de omslagen, bladert er wat in, maar verder komt ze niet.

Wat is 't hier stil! Alsof ze alleen op de wereld is, zo stil is 't rondom. Toch zijn er geluiden, die de stilte nu en dan onderbreken en hoe sterker je luistert, des te meer geluidjes ontdek je. Marijke lacht in zichzelf. Ze is een kind van de Schoudermantel, ze kent en herkent ze alle. Tik! Daar springt een rijpe denneappel open; daar nog een, en nog een. Als een heel fijn muziekje gaat 't door 't bos. Dat voorzichtige krauwelen is van een eekhoortje; stam op, stam af gaat 't roodbruine lichaampje en tussen twee stammen in waagt 't een sprong van de ene in de andere kruin, pootjes en staart als een valscherp uitgespreid. Hoor, ze zijn met hun tweeën, ze blaffen tegen elkaar; vreemd toch, dat zulke sierlijke beestjes geen mooier geluid kunnen maken.

Die schorre stem is van een ekster en verderop, dat rauwe gekrijs, komt van een vlaamse gaai; zelfs de eekhoortjes luisteren ernaar en och, wat zullen hun hartjes bonzen! Want eksters en gaaien zijn rovers, die jonge vogeltjes en ook wel kleine eekhoortjes uit 't nest halen. Alle bosdieren weten dat en zijn bang voor de rovers.

Héél ver weg zit een specht te hameren in 't zieke hout van oude bomen; daarmee jaagt hij de kevers en

larven naar buiten. Hij likt ze op met zijn kleef tong. Maar de boom wordt er niet beter van.

Marijke geniet. Zij en vader zijn wel eens bang geweest, dat 't bouwlawaai de vogels en eekhoortjes zou verjagen. Gelukkig is dat niet zo, ze zijn er nog allemaal, maar toch lijkt 't wel, dat ze zich op erg lawaaierige dagen stiller houden dan vroeger. Alleen op zo'n dag als vandaag durven ze weer.

Al dit luisteren en beleven heeft Marijke in een soort van droom gewiegd. Een waakdroom, waarvoor soms slechts enkele minuten nodig zijn. En die minuten lijken dan uren. Ze kijkt eens in de box. De kleine vent is erbij gaan liggen, de rose vuistjes naast de oortjes. Zijn oogjes kijken haar heel wazig aan, je zou zeggen: zonder te zien. Op 't punt van inslapen dus. Dat komt door de stilte en de boslucht.

Marijke knipoogt tegen de kleine slaapmuts; een lachje van herkenning kan er nog bij hem af, dan vallen de oogjes dicht. Voorzichtig spreidt Marijke zijn dekentje over hem heen. Wat een schat, zo'n kindje! En dan te denken, dat... 't Wordt volgend jaar; 't zal wel een winterkindje worden! Nee, nog niet te veel aan denken, nee, 't is nog zo erg ver in 't verschiet! 't Volgend jaar! En nu is 't hartje zomer!

En hoe staat 't met Joepie? Die is ook in slaap gevallen, 't kopje op de gestrekte voorpootjes. De babysit heeft 't maar makkelijk, op deze manier. Dan nu de boeken. „Er stopte een trein.” Dat lijkt nog wel wat.

Marijke is geen boekenverslindster en ze zal 't nooit worden ook. Op de Schoudermantel waren altijd te weinig boeken en er was te veel werk. Tom vindt ook dat helemaal niet erg. Want nu heeft ze onder 't opgroeien de kans gekregen, om helemaal zichzelf te worden. Terwijl anderen, die rijp en groen door elkaar lezen, zoveel vreemde stoffen naar binnen krijgen, dat ze zichzelf erin verliezen.

„Er stopte een trein.” Natuurlijk stopte die trein! Er

is toch geen enkele trein, die altijd doorrijdt? O, wat een larie! Enfin, toch maar eens kijken, wat er met dat stoppen aan de hand is. 't Plaatje op de omslag is griezellig genoeg! Uitslaande vlammen, rook en damp en spookgestalten rondom de reusachtig grote locomotief. Toe maar!

Drie bladzijden leest Marijke, maar de trein holt nog altijd voort, zonder te stoppen, misschien stopt hij pas aan 't eind van 't boek! Dan komt Marijke nooit te weten, wat er aan de hand was, want zover komt ze nooit! Toch pakt het boek haar langzamerhand; 't is alsof ze zelf in de sneltrein zit en meerijdt door de donkere nacht...

En dan krijgt ze opeens een schok. Evengoed bespottelijk, want 't is een heel gewone auto, die signaal geeft en piepend remt. Iets wat dagelijks voorkomt op de nieuwe weg langs de flats.

Met sneltreinvaart vliegt er een wensdroom door Marijke heen. Tante Rikkie! Kàn dat? Waarom niet! Aangekomen met een vliegtuig, per auto naar de Schoudermantel, omdat zij even sterk naar Marijke verlangt als Marijke naar haar. Marijke, die haar een fijn geheimpje vertellen wil, omdat ze in tante Rikkie zo'n beetje haar moeder ziet!

Wonderlijk hoe blij een hart kan zijn, wanneer een wensdroom vervuld lijkt!

Deze auto stopt echter. Dat zou tante Rikkie nooit doen! Zij zou met een vaartje doorrijden; naar de Schoudermantel eerst, en pas daarna naar Klein Weeresteyn...

Och nee, 't was onzin, om zoiets te denken! Grote onzin! Tante Rikkie komt nog niet. En zeker komt ze niet onverwacht. Daarvoor kent ze haar broer veel te goed.

„Flatbewoners,” zegt Marijke tegen zichzelf en probeert dan weer verder te reizen met haar sneltrein, die er nog niet over denkt, te stoppen. Fijn, dat Henkie en Joep door 't lawaai heen zijn blijven slapen! De een zou de ander wakker maken, reken maar!

Bladzij omslaan... o, wacht, er beginnen mensen door de loopgang van de trein te hollen. Zou er nu iets gebeuren gaan?

Dan beluisteren haar scherpe oren voetstappen en de stilte rondom is zo groot, dat ze onmiddellijk weet, waar die voetstappen zich bevinden: op de harde weg langs 't grote huis, die al eigen weg is en verboden toegang voor onbevoegden.

Dus tòch tante Rikkie? Och, wel nee! Niettemin krijgt Marijke de kriebel in de benen om op te staan en te kijken, wie haar terrein is binnengedrongen. Ze houdt zichzelf en haar benen in bedwang. Opstaan uit dit kraakstoeltje valt niet mee. De kleine slapers zouden wakker worden. Neen, beter is 't, af te wachten.

Marijke spitst haar oren. Nu zijn de voetstappen niet meer hoorbaar; ze moeten op 't gazonnetje of op de weke bosbodem zijn. Hoor, daar klinken stemmen; gedempt, maar toch te onderscheiden in een mannen- en een vrouwenstem. De vrouwenstem is zacht; de mannenstem klinkt luider en luider, alsof hij aan de baas van 't bos toebehoort!

't Bloed vliegt Marijke naar de wangen, ze sluit haar ogen en ziet 't laatste gouden glimpje van haar wensdroom verdwijnen. Bij haar weten is er maar één die zo'n stem kan opzetten en die ene is Rudolf. Ze weet 't zeker: Rudolf loopt ergens op 't terrein. Rudolf met zijn vrouw. Ze zijn met de lawaaierige auto gekomen (hoe kán 't ook anders), ze hebben de flat aan de buitenkant bekeken en nu pikt hij de Weeresteyn erbij. Verboden toegang! Eigen weg! Ja, daar geeft Rudolf wat om! Evengoed verschrikkelijk, dat die vent in de buurt is. En Marijke is alleen!

Alleen? Ze kijkt naar het slapende kind in de box; dan naar 't slapende hondje in de wagen. Ze voelt bescherming in de aanwezigheid van die twee onschuldige schepseltjes. En — zou God haar niet beschermen? Natuurlijk, er zal haar niets kwaads gebeuren. Maar — daarom kan 't wèl akelig en moeilijk worden!

Waar zouden die twee nu zijn? Momenteel zijn er geen voetstappen en ook geen stemmen te horen. Toch zijn ze er beslist nog. Marijke voelt hun vreemde aanwezigheid,

't geeft een gevoel van dreiging. O, bah! wat jammer van deze fijne morgen! Kon ze 't terrein maar overzien, dan was 't geheimzinnige eraf. De hele lengte van de woonwagen staat haar echter in de weg. En opstaan wil ze niet. Akelig, om niet te weten, waar 't gevaar schuilt!

't Is dichtbij. Hoor, daar is zijn stem weer, verstaanbaar nu.

„En kijk eens aan, een housecar hebben ze ook. Die verhuren ze zeker aan zomergasten. Zulke duitendieven zijn 't wel. Als een boer rijk wordt, dan is hij een duitendief, dat staat vast! En hier, hier hebben ze geld als water!”

Nu wordt de zachte vrouwenstem gehoord, een stem met een enigszins vreemd accent. „Och, praat niet altijd zo'n onzin! Waarom zeg je dat woord: duitendief. 't Klinkt zo beledigend en wat heb je eraan!”

„Omdat ik deze mensen ken en jij niet.”

„Je kent ze, omdat je hier gekampeerd hebt; dat is juist 't gemene, ze hebben toen voor jullie gezorgd en nu ga je ze bekladden.”

Stilte. Daarna de vrouwenstem, klaaglijk: „Ik ben moe Rudolf, ik kan niet verder lopen. Nee, ik ga niet bij die wagen kijken, ik wil terug, ik zeg immers, dat ik moe ben?”

't Klinkt, alsof er tranen aan te pas zullen komen.

Ze meent 't, denkt Marijke, ze is moe, je hoort 't aan haar stem. Maar Henk vertelde immers... geen wonder dan, dat ze moe is! Ik ben benieuwd, wat Rudolf zal doen. Hoor, daar heb je 't al!

„Moe? Jij moe? Waarvan zou jij moe zijn? Je hebt stil in de auto gezeten, je kon mij laten sturen en opletten!”

„Je reed zo hard, Rudolf, en zo wild. Je had beloofd dat je kalm zou rijden, maar je peesde over de weg. Dan ben ik bang, tegenwoordig. En van bangheid word ik zo moe! 't Is immers ook al zo dichtbij! Dan kan een vrouw niet meer alles hebben. Toe Rudolf, begrijp dat nou!”

„Begrijpen? Wat moet ik begrijpen? Ik begrijp alleen dat je je aanstelt op een vreselijke manier!”

Marijke houdt haar adem in. Nog is ze niet ontdekt! Maar als ze nog tien schreden doen, zien ze haar onver-

mijdelijk zitten. Marijke, waarvan toch al geen haar deugt, en die nog luistervink is bovendien! Kwam er maar een eind aan, 't is niet meer om uit te houden! O, daar is zijn stem weer: „Dus je bent bang, met mij achter 't stuur? Nou, dan weet ik 't goed gemaakt. Ik rijd alleen weg, hoor je? Alléén, en rijd net zo hard als ik zelf wil. Die wagen rijdt wel honderdvijftig. Misschien rijd ik hem wel te pletter en mijzelf erbij. Dan hoef je nooit meer last van me te hebben.”

't Klinkt zó tergend, dat Marijke een rilling over de rug loopt; 't klinkt als toén, alsof er een boze geest door hem spreekt!

„Néééé! Néééé, hoor je? Nééééé!”

't Snijdt als een wanhoopskreet door de gewijde stilte van 't bos. Als een zweepslag treft 't Marijkes hart. En als een ratelende wekker doet 't kleine Henk en Joepie ontwaken. Joepie begint verwoed te blaffen; hij is een klein stukje venijn geworden, dat zijn tandjes gebruiken wil om wraak te nemen. Henkie valt in met luidkeels schreien, Marijke staat op en laat haar boeken vallen. En bij al dat tumult staat Rudolf met één voet op de onderste tree van 't hustrapje.

„Zó!” smaalt hij, „hier woon je dus. Jij met je deftige naam en je sjeke bungalow! En luistervinken kun je ook nog altijd.”

Daarna komt, met een blik op de zwijgende Marijke, die de kleine vent uit de box heeft getild en hem tegen zich aandrukt, de klap op de vuurpijl: „Jij bent er ook vroeg bij geweest, zeg!”

„Schiet op, idioot!” roept Marijke met een kleur van woede. O, ze heeft nog veel meer woorden op haar repertoire, veel meer en veel vernietigender dan 't tamme woordje „idioot”!

Ze opent haar mond echter niet, want achter Rudolfs hatelijke gedaante ziet ze het kleine vrouwtje, leunend tegen een dennestam en snikkend, of haar hart zal breken.

Marijkes intuïtie zegt haar, dat een vrouw in die toe-

stand niet zo huilen mag! Dat er dingen dreigen, die ze niet kan overzien, maar waarbij hulp van derden en vierden nodig zal zijn. Hulp, die in wijde omtrek niet te vinden is. Zelfs een telefoon ontbreekt in deze tijdelijke woning. En wat moet ze beginnen met Henkie en Joepie, als er eens iets gebeuren zou?

Snel neemt ze haar besluit. Ze richt zich hoog op, gelukkig is Henkie stil geworden, en zegt gebiedend:

„Kom mee naar mijn huis. Je vrouw moet tot rust komen.”

Ze plant de kleine jongen in 't wagentje, neemt Joepies riem in de ene hand en duwt met de andere, en zet zich in beweging. „Kom mee,” zegt ze nog eens. „En je doet kalmpjes aan met haar, begrepen?”

Zonder omzien slaat ze 't paadje naar haar Weeresteyn in. 't Is haar, alsof ze in een vreemde, duistere wereld wandelt, waarop de zomerzon tevergeefs zijn krachten probeert. Zoals vroeger bij 't kamperen, gaat 't ook nu.

Rudolf doet zwijgend, wat hem geboden wordt, onder de indruk van een, die sterker en zuiverder is dan hij. 't Kleine vrouwtje houdt op met snikken en, hoewel vandaag 't bospad Marijke kilometers lang schijnt, komt er toch spoedig een eind aan de zonderlinge optocht.

„Ga op de veranda zitten,” zegt Marijke strak, als tegen een paar stoute kinderen. „Nee, help me eerst om 't wagentje boven te krijgen, dan zal ik voor haar wat te drinken halen.”

Even wil ze Henkie achterlaten onder Rudolfs hoede, maar ze verandert van plan, en zet 't wagentje naast 't kleine, nu doodmoede vrouwtje. „Hier, u mag op hem passen,” zegt ze hartelijk. „En zal ik nu een glas limonade voor u halen?”

Flug maakt ze een koele dronk gereed en zet die voor haar gast neer. Een dankbare blik is haar beloning en dan ziet ze, dat de limonade bij kleine slokjes naar binnen gaat.

Zelf neemt ze niets, om Rudolf niet ook te moeten presenteren.

„Lekker?” vraagt ze.

„O, heerlijk! Ik had zo'n ontzettende dorst, weet u; ik heb altijd dorst, maar dit is heerlijk koel.” En na een poosje: „'t Is niet zo gemakkelijk, als het in 't begin lijkt.”

„Nee,” zegt Marijke, „dat zal wel niet.”

Daarna wil 't gesprek niet meer vloten. Werktuiglijk duwt Marijke 't karretje heen en weer, zoals ze Ali, de vrouw van Flip, zo vaak heeft zien doen. De kleine passagier waardeert de beweging heel erg, want als Marijke even stopt, beweegt hij zijn bovenlijfje heen en weer, om opnieuw de gang erin te krijgen.

Rudolf zwijgt, zoals alleen een verslagene zwijgen kan; duister en mokkend. Want verslagen is hij, als een vreemde triomfzang klinkt 't in Marijkes hart. Rudolf verslagen! Door háár! Bah, wat is hij een lafaard!

De zonnestralen vallen nu recht in de open veranda, vinden geen uitweg en veroorzaken er een broeikas-temperatuur. De hitte wordt drukkend, maar drukkender nog wordt 't zwijgen. Toch kan Marijke geen woord vinden om nu te zeggen; de nabijheid van de verslagen Rudolf hindert haar te veel.

„Uw jongetje?” vraagt 't vrouwtje opeens. „Wat een schat is hij. Maar hij lijkt niet op u; hij lijkt zeker op uw man?”

„Nee,” antwoordt Marijke snel. „Dit is 't zoontje van vrienden van ons, ingenieur Simonis en zijn vrouw; ze zijn hier een paar weken in de woonwagen op ons terrein. Hij heeft werk bij de flatbouw. Nu zijn ze naar de kerk, met mijn man, en ik pas op de kleine Henk.”

„O,” zegt 't vrouwtje, blijkbaar teleurgesteld. Rudolf blijft zwijgen in duizend talen.

Marijke is er blij om, want ze heeft een schimppartij op de kerk verwacht, zó, toen ze het woord noemde. Nu kijkt ze snel op haar horloge. Zó lang zal 't niet meer duren, of de kerkgangers komen terug. En dan — dan moet dit stel weg wezen. 't Moét!

„Kan ik u nog ergens mee helpen?” vraagt ze.

„O, nee, dank u! Of... ik wil graag...”

„Kom maar mee,” zegt Marijke vol begrip. Eer ze vijf passen gedaan hebben, is ze blij even met 't zielige mensje alleen te kunnen praten.

„Wanneer komen jullie hier wonen?” vraagt ze. „Al gauw?”

„Volgende week; ik zie er zo tegenop, weet u. Ik kan er niet blij om zijn. We wonen nu bij mijn schoonouders in. 't Is niet makkelijk, maar er is toch altijd iemand, die optreden kan, als er wat gebeurt. En ze hebben telefoon, dat vind ik zo'n geruststelling. Maar mijn schoonmoeder wil geen baby in huis hebben, daarom moeten wij weg. Eerst was ik blij, dat we weg konden; nu zie ik er tegenop. 't Is zo hoog, en zo vreemd, en Rudolf is bijna altijd weg, 's avonds ook. Soms ben ik zo bang, zo vreselijk bang! Er kan altijd wat gebeuren, is 't niet? En wat moet ik dan doen? Weet u dat?”

„Ik weet 't echt niet,” zegt Marijke. „Maar, als u eens in nood zit en u kunt zelf nog voort, kom dan gerust hierheen. En laat anders iemand ons opbellen. De mensen helpen elkaar toch, in zo'n geval?”

„Meent u dat?”

„Anders zei ik 't niet. En als jullie daar wonen, kom ik eens oplopen. Goed?”

„O, ik vind 't heerlijk! Nu is 't niet zó erg meer.”

„Is 't hier?” klinkt 't benauwd, waardoor Marijke aan de noodtoestand van de ander wordt herinnerd.

„Ja, hier is 't, we hebben voor de deur staan praten; nogal gewetenloos van me. Ga maar gauw!”

Bij 't geruis der waterstromen zet 't gesprek zich nog even voort.

„U is een schat,” hoort Marijke zich vertellen; „ik ben zó blij, dat we hier geweest zijn!”

„Fijn,” zegt Marijke, „maar nu moeten jullie gaan, want anders wordt 't voor u te druk. En, zeg, ik heet Marijke, hoor. We zullen elkaar nog wel eens ontmoeten, als je hier komt wonen.”

„O, wat fijn! Ik heet Kitty. Nu is 't net, of we een beetje vriendinnen zijn, hè?”

Marijke glimlacht flauwtjes. Waarom direct vriendinnen! Ze kennen elkaar ternauwernood. En altijd zal Rudolf, die vogelverschrikker, tussen hen in staan. En dan geeft ze, ondanks haar bedenkingen, de beste raad, die ze geven kan. „Zeg, ik heb bijna jullie hele ruzie gehoord; vooral op 't eind, toen 't zo hard ging. Misschien praat je nog wel eens met mijn vader. Mijn vader weet er een heleboel van; ook, wat in de bijbel staat en zo.”

„O,” roept Kitty, „is je vader dominee, Marijke?”

Bij die gedachte schiet Marijke in de lach. „Hij is heel gewoon boer van de Schoudermantel,” zegt ze met de oude beproefde Reehorster trots. „Maar nu moeten jullie echt gaan, Kitty.”

„O, Rudolf zal blij zijn, hij heeft de hele tijd al op spelden gezeten. Waarom toch, hé? 't Is zo gezellig hier; ik begrijp 't niet goed.”

„Hoeft ook niet,” zegt Marijke wijs.

Even later ziet ze met een opgelucht hart 't wonderlijke paar vertrekken. Haar opluchting groeit nog, wanneer ze de autoportieren veel te luid hoort dichtknallen en de claxon volmaakt onnodig hoort toeteren.

Spotternij van Rudolf, denkt ze wrang. 't Maakt haar hart zwaar als lood. Want nu pas dringt het tot haar door, wat ze heeft aangehaald. Connecties met Rudolfs vrouw! Betekent dat niet: ook connectie met Rudolf? Dat kan haast niet anders! Hoe moet dat gaan? En — wat zal Tommy van dit alles zeggen?

Hierop kan Marijke direct het antwoord vernemen, want de kerkgangers zijn in zicht.

„Zit je nou tòch hier?” vraagt Tom verbaasd. Hij ziet zijn vrouw argwanend aan, want de spanningen zijn nog steeds niet van Marijkes gezichtje verdwenen.

„Is er wat?” informeert hij.

„O, ik kreeg bezoek bij de wagen en ben toen naar eigen terrein verhuisd.

„Bezoek? Voor ons, Marijke?” vraagt Henk.

„Nee, voor ons,” klinkt het kort. „En als jullie 't per se wilt weten, 't waren Rudolf en zijn vrouw. Ze wilden hun flatje bekijken, maar ze konden er niet in. Toen heeft hij hier ruzie met haar gemaakt, zodat zij 't op haar zenuwen kreeg. Hij is een slecht mens, weten jullie dat? Joepie aan 't blaffen, Henkie huilen, maar ik bleef dat stel de baas. Om haar heb ik 'em geknepen als ik weet niet wat. Stel je voor dat er iets gebeurd was! Hier hebben we tenminste telefoon en toen ik ze eenmaal hier had, vond ik 't niet zo heel erg meer.”

„En verder?” vraagt Tom.

„O, ze zijn weg, heel gewoon weg. Nog maar net, hoor! Zodoende heb ik de koffie niet klaar, maar dat is zo verholpen. Zij heeft limonade van me gehad. Hij niets. Zullen we even samen voor de koffie zorgen, Els?”

„Natuurlijk, kind,” zegt Els, Henkie weer in zijn wagentje zettend, waar ze hem even uit had genomen om hem te knuffelen. „Toe Henk, haal jij even de box? En je weet wel, de traktatie!”

„'t Komt in orde, mevrouwtje! Loop jij even met mij mee, Tom? Die traktatie is een tamelijk weke geschiedenis; ik durf de verantwoordelijkheid ervoor niet aan. Daarom mag jij hem dragen.”

„Prima,” accepteert Tom tamelijk zorgeloos.

„Je weet niet wat je zegt, jochie! Maar enfin, kom maar gauw mee.”

Zo splitst 't gezelschap zich in vrouwen- en mannenafdeling en ieder is blij, met een seksegenoot het geval te kunnen bespreken. Want dat Marijke alleen de buitenkant heeft verteld, staat wel vast. Alleen: „Hij is een slecht mens, weet je?” sprak boekdelen, en de rest zal wel navenant zijn geweest.

Wie achterblijft op de veranda, is Henkie, zielsvergevoegd schommelend in zijn wagentje. Met naast hem de andere kleuter, Joepie, die met de allures van een vol-

wassen waakhond zich naast de kleine baas heeft geposteerd en zijn oogjes terdege de kost geeft.

Even later zit het gezelschap gezellig op 't gazonnetje; de weke geschiedenis, een nogal beledigende naam voor slagroomsoezen, prijkt in het midden van de tafel en wordt door begerige blikken al van tevoren verslonden. Maar Marijke houdt van ouderwetse orde. Bij haar heet 't: eerst de koffie presenteren, daarna 't gebak.

„Waar heb je die uitgegraven?” informeert Tom tussen twee happen in.

„Dat is ons geheim, hè Els? Misschien vertellen we dat straks wel, als we nieuwe krachten hebben. Ze zijn goed, hè?”

„Toch al niet meer zó goed als gisteren,” zegt Els. „Die dingen ploffen altijd in. Enfin, de smaak is nog dezelfde. Moet je Henkie zien wippen, zeg! Zou hij ze lusten, denk je? Wacht, een hapje zachte room. Moet je kijken zeg, zijn ogen glinsteren ervan. Nog een hapje, schat? Snappen jullie nou, dat hij 't zo lekker vindt?”

„Geen wonder, met zulke ouders! Maar je maakt hem wild met die slagroom, Els. Hij wil in de toekomst niets anders meer eten.”

„Nou, 't is bijna op; ik een hapje en hij een hapje. Bij de tweede zal ik 't wagentje maar omdraaien, anders overeet hij zich. En dan in de box met hem.”

„Krijgen we nog een tweede?”

„Als je dúrft?”

Er is niemand die weigert, ze durven allen nog best zo'n soesje aan.

Tussen het luchtige gebabbel door heeft Tom op Marijke gelet. Hij vindt 't nogal bevredigend. Ze is niet in paniekstemming, zoals na de eerste ontmoeting met Rudolf. Blijkbaar is ze meester van het terrein gebleven. Zoals haar vader ook altijd meester blijft van de situatie. Intussen, wat een zegen, dat Henk en Elsie op 't terrein zijn komen wonen! Eigenlijk is 't niet vertrouwd haar zo moederziel alleen achter te laten in deze uithoek, met

Rudolf en ander vreemd volk in de buurt. Marijke is flink genoeg, maar tegelijk is ze ook weerloos. Ze kent de mogelijkheden van de boze wereld niet, doordat ze zolang in haar eigen vertrouwde kringetje ingesloten bleef.

Enfin, voor de eerstvolgende maanden heeft ze Elsie en Henk. Daarna wordt er wel weer raad geschapt.

Tom kijkt 't paadje af, dat naar de Schoudermantel voert. Onbewust heeft hij 't al enkele malen gedaan. Zou schoonvader niet eens komen kijken, nu 't zondag is?

„Wat zit jij uit te kijken, Tom,” plaagt Elsie. „Verwacht je sinterklaas? 't Is nog te vroeg, jongetje.”

„Sinterklaas? Laat hem wegblijven, asjeblijft!”

„Wegblijven? Méén je 't? Nee, toch!”

„Ik meen 't; veel te veel op mijn kerfstok, meisje.” En dan, zonder overgang: „O, gelukkig, daar komt-ie an.”

„Dus toch de goede Sint?”

„M'n schoonvader, Elsie, draai je gouden hoofdje een slag om, dan zie je hem.”

„Schoonpapa met gevolg,” constateert Henk. „Gauw stoelen bijzetten, jongens! Nee, Marijke, jij niet. Die dingen van de veranda slinger ik aan m'n pink.”

Ja, daar is vader Reehorst, opoe duwend in haar wagentje en Siene trippelend ernaast. Allebei pronkend met knipmuts en gitten en goud; 't is een koninklijk gezicht.

„Zo mensen, goeiemorgen, daar waren we weer. Waar wil je ons hebben, Marijke?”

„Net waar u wilt, vader. Opoe en nicht een beetje van de zon af, hè? Koffie allemaal?”

Elsie loopt naar de keuken.

„Wat moet dat met die soezen, Marijke! Ze staan midden op de tafel, ik durfde ze niet wegnemen.”

„Presenteren, straks. Opoe en nicht zijn er dol op. Wij lusten ze niet meer, vanwege de slanke lijn.”

„O,” zegt Elsie, die op 't punt „slanke lijn” wel eens twijfelt aan zichzelf. „Lekkers is nu eenmaal zo lekker. Als ik 't geweten had...”

„Je hebt 't niet geweten, dus we doen 't zó. Ik heb de koppen van ons vieren. Neem jij de drie andere mee? Ja, en Henkie, moet die ook wat drinken?”

„Koude melk,” beslist Henkies moeder. „Nee, geen glas, daar bijt hij ijskoud een hap uit; dat jong heeft kracht in z'n kaken. Wacht, deze plastic is reuze voor hem. Kan er op mijn blaadje nog bij.”

Buiten vinden ze Henkie, gevaarlijk wippend op „opa's” knie; terwijl opoe en Siene met een instemmend lachje toekijken.

„Is Heinkees er niet?” vraagt Marijke.

„Heinkees? Die is met z'n nieuwe vrienden meegegaan, Wilco en Douwe. Hij weet van niks anders meer, hij droomt er 's nachts van. Nou zag-ie ze bij de kerk en 't was weer zo laat. Want hun vader — luister nou goed — was in z'n vrijgezellenjaren midvoor bij ODO. Elbert Agendaal, en hij was wereldberoemd, als je de jongens gelooft. Nou legt hij de centrale verwarming aan in de flats. Kan dat uitkomen, Henk?”

„Oom Aart, 't komt precies uit; Agendaal was vroeger een kei in 't voetballen. Hij is nogal eens in 't buitenland uitgekomen. U kunt Heinkees daar gerust laten, hoor, 't zijn beste mensen. En met hem is 't prettig samenwerken. Dat zit wel goed, oom Aart.”

„Dat meende ik al. En nou wil die meneer een voetbalclub oprichten voor de jongens. Heinkees is er wild van. Met broekjes en hemmetjes en alles wat erbij hoort.”

„Laat ie fijn zijn, vader! Aan voetballen ontkomt u toch niet, en zo gaat 't tenminste met orde en recht.”

„Dus met Heinkees erbij, hadden we hier nu met ons negenen kunnen zitten,” peinst Henk overluid. „Zoveel bewoners van 't stille bos! Willen jullie geloven dat ik vroeger altijd dacht: daar wonen geen mensen? Een verlaten buitenplaats, zoals er zoveel zijn die op een andere bestemming staan te wachten. Verder een verlaten oord. Vreemd, dat een mens zich zo kan vergissen!”

De eigen bewoners schieten in de lach.

„Vind jij negen al zoveel, Henk?” vraagt vader Ree-horst. „Dan moet je eens opletten, als we weer compleet zijn!” Hij telt af op zijn vingers. „De jonker en zijn vrouw, de schilder en zijn vrouw, Marieke en haar Ben. Dat is al zes stuks. M'n zuster Rikkie en haar man reken ik er ook bij. Dat maakt acht. Tel daar ons bij, zoals we hier zitten, dan kom je op zestien, Henk.”

„Heinkees kan u er ook wel bijtellen, vader,” zegt Marijke. „Die doet ook mee, tegenwoordig.”

„En hoé, meisje! En hoé! Hij wordt een báás van een vent. Nou, dan is dat zeventien, met mekaar. Als die hier allemaal komen koffiedrinken na de kerk, dan moet ieder. . . „op zijn duim gaan zitten,” vult Els aan. „Dat doen ze bij mijn ouders thuis altijd.”

„Afgesproken, meisje. Dat doen we hier dan ook. Maar wanneer zijn we weer compleet? Weten jullie 't?” Dit tegen Tom en Marijke.

„Nog niet, vader,” zegt Tom, „maar dat komt wel goed. Er zit al tekening in, dunkt me. Nog een beetje verward, maar dat komt wel goed. 't Zal een hele sterrit worden als ze allemaal naar huis komen.”

„Als we compleet zijn, vieren we 't met een tuinfeest,” zegt Marijke. „Hier bij ons op 't weitje. Doet u mee, nicht Siene?”

„Ik wel graag,” antwoordt de bejaarde nicht. „Tenminste, als opoe 't goedvindt.”

„O, opoe vindt 't goed, opoe doet zelf veel te graag mee, is 't niet opoe?”

„Als 't God beliest,” klinkt 't deemoedig.

En dat is tweeëntachtig en tweeënnegentig jaar, denkt Henk, en dat denkt nog over een tuinfeest. We leven hier in een wonderland!

„Tuinfeest, Marijke?” vraagt Els nieuwsgierig; „hoe doe je dat?”

„Dat zul je wel merken. Als eerst Marieke er maar is, die heeft de dingen zó voor elkaar. Ze is ermee begonnen,

toen we pas vriendinnen waren. Wacht maar af, Marieke brengt overal waar ze komt de boel aan 't draaien. Wij vertellen niets, je wacht maar af, tot je een boodschap krijgt."

„Dus wij horen er ook bij?" vraagt Henk verbaasd.

„Wat anders!" zegt Marijke kort.

„Nou ja, ik dacht dat 't een soort van familiereunie was."

„Wel nee, jò, zo zijn we niet. Er is alleen maar één persoon, die ik er nooit en nooit en nooit en nooit weer bij wil hebben. Dat is Rudolf. Bah, wat een vent!"

Marijke zegt 't zó overtuigd, dat allen haar onderzoekend aankijken, terwijl Tom zich voorneemt om toch nog eens degelijk te informeren, wat zich op deze zondagmorgen rondom zijn Marijke heeft afgespeeld.

VII

„**B**ITTE, geh'n Sie weiter," klinkt een geprikkelde stem.

't Minder dan tien procent aangeklede drietal achter de spreker haalt de roodverbrande schouders op en zwijgt. Verder geen reactie.

Dus zwijgt ook de spreker en probeert verder te gaan met zijn werk. 't Lukt hem niet. Zijn stoeltje wiebelt en dat ergert hem de hele middag al. De zwijgende aanwezigheden achter hem hinderen hem echter oneindig meer; de hele stemming is weg, er is geen concentratie meer mogelijk en wanneer 't zo is gesteld, kan men penseel en palet wel wegbergen en huistoe gaan.

Dit laatste doet de schilder Van Rozenburg echter alleen, wanneer het helemaal niet anders kan. Liever vecht hij, om de onhebbelijke toekijkers weg te krijgen. En aangezien we niet meer in de middeleeuwen leven,

waarin dit met lans en zwaard geprobeerd kon worden, moet hij 't doen met zijn mond. Wanneer dat wapen door ergernis gewet wordt, kan 't er fel op los hakken! Zonder omzien herhaalt hij zijn gebod, nu zonder het vriendelijke: „bitte”.

„Gehen Sie weiter, gehen Sie an die Nordsee,” klinkt 't nijdig.

Nu komt er reactie bij de strandlopers.

„Die Dünen sind frei,” zegt de oudste brutaal. Om dat te tonen strekt het drietal zich uit op de grond, zo rustig, alsof ze vóór bedtijd niet meer op zullen staan.

„Ihr Bild ist aber schön,” verklaart de oudste goedgunstig. Daarna doen ze alle drie de ogen dicht en houden zich slapend.

De schilder echter blijft hun tegenwoordigheid voelen, zijn ergernis blijft, zijn zelfbeklag groeit. Hij sprieteelt met zijn fijnste penseel wat aan de mosjes en grasjes van zijn doek, eenvoudig omdat hij blijven wil. Aan de fijne bloemvormen waagt hij zich niet eens. Bloemen schilderen, daar moet een geprikkeld mens van afblijven.

De schijnslapers hebben 't niet opgemerkt, de schilder is 't vergeten, dat een eindje verderop, tegen een andere duinhelling, nog een figuurtje ligt. Een dame, in lichte zonnejurk, die 't hele gebeuren glimlachend heeft gade-geslagen. Ze schudt haar hoofd en wacht af.

Claire van Rozenburg, de moeder van Marieke, de tante van Tom en Marijke, medebewoonster van het huis Weeresteyn, kent haar geniale, beroemde echtgenoot. Opwinding is bij hem: storm in een glas water, totaal ongevaarlijk. Straks, uiterlijk morgen, is de storm weer bedaard. Dan zijn de onhebbelijke jonge badgasten vergeten en tovert hij weer vol vreugde verder aan zijn doeken. 't Is al een heel eind gevorderd. Dat moet ook. Want als er onweer kwam met slagregen (en de lucht pakt al samen in het oosten), dan zou de situatie van de bloemen tegen hun helling veranderen en nooit meer worden als tevoren.

Bloemen schilderen buiten, naar de natuur, is altijd spannend werk. Daarom heeft Claire toch ook wel een beetje meelij met de schilder en misprijzend gaan haar ogen naar de jonge, onbeschaamde buitenlanders. Waarom gedragen ze zich zo! Ze maken hun volk ermee te schande! En wat is 't jammer van dit vredige plekje duingrond! Ze ziet om zich heen en geniet opnieuw. Van de bloeiende helling, die ze samen na lang zoeken hebben uitgekozen. Van de blanke toppen op de achtergrond. Van het donkere duinbos rechts van de strandweg. En van de onzichtbare Noordzee, die achter de blanke toppen zijn altijddurend lied zingt van Gods geheimnisvolle macht en glorie.

Ze voelt de namiddagzon als zegenende handen rondom en op zich rusten, en richt dan het oog op haar man en 't hoekje bloeiende duingrond, dat hij uitbeelden wil: grijsgroene mosjes en grassprietjes, waaruit roomblanke duinroosjes opbloeien; prinsesjes met een hofhouding van paarse viooltjes, roze koekoeksbloemen en gele walstro. Alleen al door er intens naar te zien, is 't alsof ze de fijne geuren inademt. Ze zucht, omdat ze met de kunstenaar te doen heeft, maar doet toch geen stap om hem te bewegen mee te gaan naar hun hotel. Ze kent haar man te goed. Hij moet deze opwinding zelf te boven komen. Maar die drie... dat drietal... je zou ze toch!

Dat drietal... Nu de schilder totaal niet meer reageert, nu hij integendeel rustig schijnt voort te gaan met zijn werk, is voor hen de aardigheid eraf. Bovendien is 't hoogwater, dus badtijd en die willen ze in geen geval verzuimen. Als op een geheim bevel rijzen ze alle drie op, slaan mos en sprieten van hun blote delen af en zetten zich in beweging met 't gewone: „Auf Wiedersehn.”

„Auf nimmer Wiedersehn,” zegt de schilder vals, en lacht luidkeels de vertrekkenden achterna. Mevrouw Claire lacht ook, hoewel veel minder luid. Hij is bevrijd van zijn ergernis, weet ze, nu werkt hij nog wel even door.

Dat doet hij inderdaad. 't Ontbrekende hoekje komt op het doek te staan en dan heeft de schilder er opeens

genoeg van. Hij staat op en begint zijn spullen zorgvuldig bijeen te pakken, blij, dat zijn vrouw hem komt helpen.

„Kom mee Claire, we gaan aan 't strand theedrinken, of wat je maar wilt.”

Ze werken zich naar de strandweg toe, steken die over en verdwijnen in 't dennenbos, waardoorheen vele paden en paadjes kriskras zeewaarts voeren. 't Is rustig in het bos. Alles zit op het strand of spartelt in zee, nu 't vloed is, en de smalle paadjes, die van de hoofdweg af voeren, waarborgen een steeds diepere rust. Duin op, duin af gaat 't, tot er een paadje komt, waarlangs manshoge koningsvarens de wandelaars insluiten. 't Is, alsof ze alleen op de wereld zijn, kort na de schepping, op een plekje grond, waarvan God sprak, dat het „zeer goed” was.

„Waar breng je ons eigenlijk heen?” vraagt de schilder argwanend. „Je hebt ons onlangs ook laten verdwalen, herinner je je nog?”

„O, ik weet 't precies, hier verdwaaal ik niet, dit paadje gaat straks steil naar beneden en komt uit op een bredere weg, die ons recht naar ons doel voert. Hier komen niet veel mensen, en hier wil ik 't bos horen zingen. Denk nu eens niet aan je penselen, maar luister met me mee. Hoor je wel? 't Lied van 't dennenbos is de echo van 't lied, dat de zee zingt. De zee is de echo van 't oceaangezang. En 't oceaangezang...” Ze kan niet verder, want wat is er boven de geweldenaarsstem van de oceaan?

„Verder,” vraagt de schilder, „als jij zo vertelt, is 't net of ik een oud sprookje hoor. Waarvan is de oceaanstem de echo?”

„Misschien wel van de bazuin Gods, die op de Sinai weerklonk.”

„Daarvan weet ik niets af.”

„Nee, want je bent weer opgehouden met bijbellezen. Nu doe ik 't voor mij alleen. Maar je weet niet wat je mist, Ed.”

„Van die bazuin Gods zou ik tenminste wel meer

willen weten. Dat moeten we maar eens samen lezen, jij weet beter de weg in de bijbel dan ik."

„Goed. Vanavond dan. Ik vind 't fijn, Ed. En nu gaan we omlaag. Zie je wel, daar is 't pad, links om, 't bos wordt al dunner, we zijn er zo."

„Dus we hoeven vandaag geen spinnewebben te doorbreken. Weet je nog van die kruisspinnewebben dwars over 't pad, toen we verdwaald waren? Onsympathieker beesten ken ik niet en ze huisden daar bij dozijnen."

„Eén dozijn misschien, meer niet. Kijk, daar is de duinstrook en daarachter ligt de zee. Tussen gindse twee toppen zie je haar liggen. Prachtig blauw, hè? Nog blauwer dan de hemel. Ik vind 't hier zo mooi, Ed. „Hoe groen was mijn dal," is 't hier voor mij."

„Hoe groen was mijn dal? Wat is dát nou weer! 't Lijkt wel, dat je er een eigen wereldje op na houdt, waarin ik geen toegang heb! Waarin ik een vreemde ben. Je spreekt een vreemde taal. De bazuinen Gods! Hoe groen was mijn dal! Zeg eres, we zijn toch nog getrouwd, of niet soms?"

„Ik meen van wel," zegt Claire, fijntjes glimlachend, „ik hoop tenminste, dat mijn echtgenoot voor zijn vrouw de hotelrekening betaalt, want ik heb bijna geen sou meer over."

„O, dat... daar praten we niet eens over. Maar nu in ernst: dat dal. Hoe kom je daaraan?"

„Wel, de titel van 't boek, uit het Amerikaans vertaald, dat jij niet wilde lezen, omdat 't zo vrouwelijk klonk. Ik heb 't toen maar weer alléén gelezen, daar zat niet anders op. Ik vind 't mooi en dit hier doet me eraan denken. Daarom noem ik 't in gedachten zo."

„Jij zou ook schilderen kunnen, Claire. Of verhaaltjes schrijven."

„O nee, ik kan alleen maar luisteren en genieten. Ben je uitgerust? Dan breken we dwars door 't groene dal en lopen over 't strand naar 't badhotel. Doen?"

„We komen in een druk bezette wereld, zeg! Zie je die bonte vlekjes mensen?"

„Die genieten, net als wij. We zijn er zó doorheen. Kom maar gauw mee.”

Langs het rulle, hobbelige duinpad gaan ze moeizaam voort, waarbij zijn schildersbenodigdheden de kunstenaar hevig in de weg zitten; zijn kostbaar doek, dat 40 bij 60 is, en beslist nog niet helemaal droog, weegt hem het zwaarst.

Hij is van dit stukje werk gaan houden; hij heeft 't met zijn hart geschilderd en is niet van plan het ooit ergens te koop aan te bieden. Hij wil het zijn vrouw cadeau doen, als herinnering aan de heerlijke twee maanden, die ze op het eiland hebben doorgebracht. Als Claire 't in de kleine zitkamer hangt, krijgt geen geïnteresseerde kunsthandel het te zien. Ook dat is een voordeel. De schilder kent zijn zwak voor exposeren, wat dan meestal tot verkopen leidt.

Ei, daar trapt hij weer in zo'n verraderlijke kuil; de strandschoenen lopen vol zand, maar voor struikelen blijft hij bewaard. Vlak bij graven kinderen nieuwe kuilen voor argeloze voorbijgangers. Hij kijkt geanimeerd naar de naakte, bruine schepseltjes, gekleed in enkel een badbroekje; de gezondheid en levenslust straalt uit hun ogen. In de nabijheid liggen jonge vaders en moeders te zonnen na hun bad, alsof een wervelstorm ze tegen de grond heeft geslagen.

Kinderstemmetjes in allerlei talen dwarrelen om hen heen. „Mamma! Mem! Mutti!” De laatste aanroep 't meest. „Mutti!”

Er is bijna geen lieflijker klank denkbaar, maar de schilder is nog niet helemaal heen over de brutale nabuurlanden en ergert zich opnieuw. „Wist jij dat we hier op een van de Duitse waddeneilanden zijn?” vraagt hij schamper.

„Dat zijn we ook niet,” lacht zijn vrouw zachtmoedig. „'t Lijkt hier alleen maar bezet gebied, gelukkig op vrede-lievende manier.”

„Ja, maar ondertussen!”

„Kom, ouwe brombeer, dit hellinkje nemen we nog, dan zijn we aan zee, de echte Nederlandse Noordzee, die

nog wel een beetje koele wind voor ons over zal hebben. 't Is hier broeihitte, hè? En de zon steekt. Mensen die 't weten kunnen, zeggen dat er dan onweer komt."

„Ook dát nog," klinkt 't pessimistisch schuin achter haar. En dan: „Snap jij, waarom ze nooit aan dit paadje werken? 't Zand rolt weg onder je voeten, ik begrijp nooit, dat we altijd nog boven komen! Ze doen hier toch echt niet veel om de badgasten te gerieven."

O, ouwe mopperaar, denkt Claire, maar ze zegt: „'t Is immers geen officieel pad, 't is alleen maar uitgesleten door duizenden voeten, die de zee zoeken. Ziezo, we zijn er. Kijk eens, wat een uitzicht!"

Werkelijk, het is mooi! Zee en lucht zijn blauw tot aan de verre, scherpgetrokken horizon. Witgekuifde golven bewegen zich statig landwaarts, ontmoeten op hun weg een overspoelde zandbank, buigen hun fiere hoofden en werpen hun blanke kronen af.

„Om je niet meer van los te kunnen maken," zucht mevrouw Van Rozenburg.

De schilder antwoordt niet, hij is volkomen verslonden door de majesteit van het gebeuren daar vóór hem. Zijn vrouw keert zich nog eens naar het groene dal, dat ze verlaten hebben. Ze geniet van 't gezicht op al die mensen en kinderen, in groepjes over het dal verspreid. Wanneer ze echter hoger op ziet, boven de dennekruiden in de verte, schrikt ze. Daar, in 't zuidoosten, hangt een verraderlijk donkere lucht. Nu nog vèr weg, boven 't vasteland. Maar bezig op te trekken naar de Wadden; uiterst langzaam, dat is waar. Misschien bereikt hij de eilanden niet eens, misschien ontlaadt hij zich wel boven Duitsland, boven Groningen. Toch grijpt een onrust haar aan. „Zullen we naar beneden gaan?" vraagt ze, „ik heb trek in de beloofde thee. En we hopen hier immers nog wel eens terug te komen?"

Goed, daar gaan ze dan, met moeite hun vaart remmend op de steile zeeduin. De wandeling langs het strand is slechts een stapje. Eer ze erop verdacht zijn, kunnen ze

weer omhoog klauteren en zitten dan op het hotelterrasje, in de zon en uit de wind, een blad met thee en toebehoren vóór zich. Heerlijk om uit te rusten.

Argwanend ziet de schilder om zich heen, wie er met hen het terrasje delen.

„Ben je bang, dat je drie naakte vrienden hier ook zitten?” lacht zijn vrouw.

„Vrinden! Vrinden!” snuift de schilder. „Onopgevoede bengels bedoel je, nozemachtige lui, die zich willen uitleven in andermans land. Heb jij ze soms gezien?”

„Wel nee, jongen, zulke lui komen hier niet, daar hebben ze toch geen geld voor? Ze kopen een zakje patates frites met een flesje cola aan een kraampje. Dat vinden ze veel meer in stijl.”

„Je zult wel weer gelijk hebben, Claire.”

't Onderzoek schijnt nogal geruststellend te zijn. Geen wonder, want 't terrasje is zo goed als leeg. Alleen zitten in een verwijderd hoekje een paar kinderen met een spel kaarten. 't Zijn nog kleine hummels, goudbruin verbrand door het verblijf aan zee, met prachtige figuurtjes en verwarde haardos. Strandemmertje en schop, of een grote plastic bal zouden beter bij hen passen dan het spel kaarten. Niettemin spelen ze ermee in volle ernst, met een vroegwijze strakheid, waar geen lachje doorheen kan breken.

„Zielig,” mompelt mevrouw Van Rozenburg.

„Wedden...” begint de schilder.

„Nein Ulrich, du spielst falsch! Ich werde es dem Vater erzählen, hörst du wohl?” klinkt 't van 't andere tafeltje.

„In orde,” vervolgt de schilder zijn zin. „Precies wat ik dacht.”

„Stil nou maar,” sust zijn vrouw, „die kinderen kunnen 't niet helpen, dat ze anders worden opgevoed dan wij het zouden doen! Drink je thee warm op, jongen, en heb je suiker genoeg?”

Kijk, daar komen nog twee dames aan, beiden in een gewaagd strandkostuumpje, dat onnodig veel rood-

gestoofd mensenvlees laat zien. Ze schijnen nog verder te willen stoven, want hun ogen zoeken een plekje, dat volop zon vangt. Ze vinden dat plekje vlak naast het zitje van de schilder en zijn vrouw.

„Kreeften op bezoek,” mompelt de eerste net iets te luid. „Wedden, dat...”

Nog eer hij het zinnetje voltooid heeft, is de weddenschap al gewonnen.

„Ja, es ist eben alles ein Bissel klein hier,” zegt de jongste kreeft, terwijl ze keurend om zich heen ziet, „aber das ganze Holland ist nur so ein winzig kleines Ländchen. Weisst du Caroline, bei uns in der Heimat...”

De kwijnende stem gaat over in onverstaanbaar gefluister. Mevrouw Van Rozenburg houdt haar hart vast, nu bij haar ontplofbare echtgenoot de lont weer zo na aan het kruid wordt gebracht. Wat kan ze doen, om te voorkomen...

't Is al te laat. De schilder keert zich met een ruk naar de kreeften en blaft: „Sie hätten in der Heimat bleiben sollen!” Met een nog forsere ruk heeft hij zich weer afgewend en reageert niet op het langgerekte „so?” uit de mond der jongste.

„Zijn we klaar?” vraagt hij aan zijn vrouw.

„Welnee, jongen, we zitten hier pas! We hebben ieder nog maar één kopje thee uit die gezellige theepot gehad. Zal ik nog eens inschenken?”

„Ik hou niet van geroosterd mensenvlees achter m'n rug,” bromt de schilder. Zijn vrouw lacht stilletjes voor zich heen. Hij brengt haar in perikelen met zijn onbeheerst optreden, nu zal zij hem eens!

„Och,” zegt ze luchtig, „als we onze dochter Marieke bij ons hadden, zat ze er misschien net zo bij!”

De schilder hapt gretig in 't geboden aas.

„Marieke? Onze Marieke? Jouw dochter, Claire? Marieke heeft wel zoveel gevoel voor stijl, dat ze niet half naakt op een hotelterras gaat zitten!”

In haar hart is de moeder hiervan ook overtuigd,

maar ze kan niet laten haar brombeer nog verder te voeren.

„Och,” zegt ze schouderophalend, „Marieke is een moderne jonge vrouw en in Amerika zal ze er niet conservatiever op geworden zijn. Trouwens, ik begin nu pas te ontdekken, wat ik in mijn jeugd heb gemist. Vroeger was zonnebaden taboe en nu ik oud ben is 't wat laat om er nog mee te beginnen!”

Weer stuift de schilder op.

„Oud? Jij oud? Je bent de meest gave vrouw, die ik ken! Wichten van twaalf en dertien jaar zijn tegenwoordig oud. Ze weten alles, zijn blasé, 't leven heeft geen mysterie meer voor ze. Praat me niet van de tegenwoordige jeugd.”

„Waartoe je dochter ook behoort.”

„Mijn dochter? Die is er met een vreemde vent vandoor gegaan! Die heeft met haar vader gebroken! Die dochter kan me gestolen worden!”

„En haar vader heeft heimwee naar zijn dochter! Draai er niet langer omheen, Ed! 't Heimwee naar Marieke maakt je zo brommerig. Je weet niet, waar je 't moet zoeken, en de ergernis daarover reageer je af op je omgeving. Maar denk nu eens even verder door. 't Jaar van Ben en Marieke is bijna om. Heel binnenkort komen ze terug en zullen zeker een tijd bij ons logeren.”

„Hoe weet je dat? Schrijft Marieke daarover?”

„Nee, maar dat spreekt toch vanzelf, jongen, die kinderen hebben geen huis, geen meubilair, niets! Ze moeten hier van voren af aan beginnen! Natuurlijk zoeken ze dan eerst de Weeresteyn op!”

„Je kunt gelijk hebben,” klinkt 't iets minder geladen. „En wij. . . wij gaan binnen afzienbare tijd ook naar huis. Dat is toch 't plan, nietwaar?”

„Als jij klaar bent met je werk; ik schik me altijd naar je werk, dat weet je wel. Maar eerst zullen we ons hotel eens gaan opzoeken. De theepot is volkomen leeg.”

„Kan ik je nog wat anders aanbieden? Een koele drank? Ijs?”

„Dank je Ed. Laten we maar gaan voordat er weer nieuwe bezoekers komen, die 't je te warm maken. Bovendien, ik ben benieuwd. . . Er hing zo pas een zware bui boven de vaste wal. Ik ben benieuwd, of die er nóg hangt. Zag er niet zo vriendelijk uit, weet je.”

De hoek van het hotel omslaand krijgen ze een ruim uitzicht, zuidwaarts, naar het Wad en de wal. De lucht hangt er nog, duister en dreigend. Daarbij is de hitte zee-afwaarts ondraaglijk. Er is iets angstigs in de atmosfeer gekomen, dat er tevoren niet was.

„Ik vind 't een vreselijk onbehaaglijke lucht,” zegt mevrouw Van Rozenburg. „We moeten zo vlug mogelijk lopen, Ed. We hebben nota bene niets bij ons tegen de regen; bij 't kleinste buitje raken we al doorweekt!”

Ze zijn niet de enigen die zich haasten. Er is een ware uittocht begonnen van het strand en de duinpannen naar het dorp. Scooters en bromfietsen maken de smalle strandweg tot een oord van gevaarlijk snelverkeer. Gewone rijwielen slingeren zich tussen de voetgangers door. De ijsman en de patates-frites-verkoper sluiten hun kraampjes. En dit is zeker het beste bewijs, dat er zwaar weer in aantocht is.

Toch schijnt ook hieromtrent verschil van mening te bestaan, zelfs onder de eilanders.

„Mensen, loop toch niet zo hard!” roept spottend een man van Staatsbosbeheer, die op z'n gemak nog strandwaarts kuiert. „Die bui komt nog niet, doe maar kalmpjes an!”

Meneer en mevrouw Van Rozenburg houden hem even staande. „Meen je 't, of zeg je 't alleen maar, Miedema?”

„Meneer, ik méén 't, die bui houdt 't nog wel even uit, overloop je eigen maar niet. Vannacht misschien, als-ie niet door een van de zeegaten aftrekt. D'r is hier nooit iets zeker met de buien. De maan, de zeegaten, hoog of laag water, alles speelt er in mee. 't Ken 'beure en 't ken niet 'beure, zeggen we hier. En dan wachten we maar kalmpjes af. Er is immers toch niets aan te doen? Nou 't beste, meneer en mevrouw!”

„Nogal makkelijk, als je de dingen zo nuchter bekijken kan. Je kunt er oud bij worden,” gromt de schilder.

„Ik denk, dat 't leven de mensen hier nuchter heeft gemaakt, anders houden ze 't niet uit. 't Moet hier een hard leven zijn, vooral in de winter; en vroeger was dat natuurlijk nog veel harder dan nu.”

„Waarom blijven ze hier dan! Ik haat nuchterheid, als je dat maar weet!”

„O, dat weet ik al zo lang,” glimlacht zijn vrouw. 't Beetje droefheid, dat er in haar glimlachje huist, merkt de schilder niet op. 't Is nog nooit tot hem doorgedrongen, dat hij met zijn on-nuchterheid anderen het leven moeilijk kan maken. Niettemin vervolgt hij in gelijke tred met zijn vrouw aanmerkelijk langzamer zijn weg.

Tot nu gebeurt er niets; de bui blijft hangen en 't is, alsof hij al die opgeschrikte mensen tergend uitlacht. In het hotel worden de lichten wat vroeger ontstoken dan anders en slechts de heel jeugdigen wagen zich nog een keer naar het strand, gewapend met regenkleding.

Bij 't naar bed gaan hangt de bui er nog precies zo. Wie er lang naar kijkt, ziet nu en dan een rosse schijn spelen om de randen; menigeen komt 't voor, dat er boven de dreigende wolk nog een andere, zwaardere bui hangt, die bezig is, zich te ontladen. Dat gebeurt dan echter op zo grote hoogte, dat men de donderslagen niet eens hoort.

Midden in de nacht echter, de oude dorpstoren heeft juist twaalf geslagen, wordt het eiland opgeschrikt door een fel bliksemlicht, onmiddellijk gevolgd door een knetterende donderslag. Alles komt erdoor in rep en roer. Deuren worden geopend, stemmen roepen en antwoorden verward door elkaar. Daarna krijgen de trappen naar beneden druk bezoek. Maar dan zijn er al weer enkele violetblauwe bliksemschichten over het eiland gesprongen en heeft de donder de ruiten doen rinkelen.

Meneer en mevrouw Van Rozenburg maken niet zo'n bijzondere haast. Nadat ze zich toonbaar hebben gemaakt voor vreemden, zoekt de schilder zijn heel of half gereed

gekomen werk bijeen en bindt het samen, gereed voor vervoer. Een van de eigenaardigheden van zijn lichtgeraakt karakter is, dat hij altijd op 't allerergste voorbereid wil zijn; dat betekent voor hem: het in veiligheid brengen van zijn werk. Zijn vrouw weet bij ervaring, dat ze hierbij volmaakt overbodig is; dus heeft ze zich voor 't venster opgesteld, om 't angstig worden van de natuurgade te slaan; telkens deinst ze even terug voor een verwaarloosd flitsende bliksemstraal. 't Maakt bang en fascineert haar tegelijk. In gedachten ziet ze het kleine Waddeneiland, waarvan de kustlengte iets meer dan 22 km bedraagt, weerloos liggen, een makkelijke prooi voor de woedende elementen.

Want ook de zee is in opstand gekomen; wanneer de donder even zwijgt, hoort men haar te keer gaan tegen het strand en de duinen. En wat betekenen tenslotte die duinen tegen de kracht van oceaangolven?

Hoe nietig is alles vergeleken bij dit geweld. Hoe nietig is de mens, die probeert de maan te bereiken maar nog niet eens het onweer boven eigen woongebied bedwingen kan! Hoe nietig tegenover God, die alles in Zijn hand houdt. Onwillekeurig vouwt ze haar handen. Sedert ze Hem heeft leren kennen, is dit een gewoontegebaar geworden.

En dan ontdekt ze iets, dat ze nog nooit heeft aanschouwd. De bliksem speelt kringsgewijs boven het eiland en vormt vurige doornenkronen in de lucht.

„Ed, kom eens kijken, heb jij 't wel eens zó zien lichten?”

Nu staren ze samen naar het wondere schouwspel, dat angstaanjagender is dan alles wat eraan is voorafgegaan.

„Dit is 't einde,” zegt de schilder zacht. „Hier komen we niet weer uit, dit wordt vernietiging. Maar als we dit overleven, dan gaan wij morgen aan de dag van 't eiland af. Met de eerste de beste boot. Als er dan tenminste nog een boot kan varen.”

„Och, wat,” antwoordt zijn vrouw nu ook ge-

prikkeld, „'t eiland zal heus wel eens vaker noodweer hebben doorstaan. Bij een leeftijd van meer dan tweeduizend jaar! Stel je dat eens voor! En altijd heeft 't zich weer hersteld. Bovendien, ik wil niet zo halsoverkop naar huis gaan. We hebben niets, maar dan ook niets in huis. Op z'n minst wil ik morgen Marijke opbellen en vragen, of ze 't een en ander kan laten bezorgen.”

„Morgen bestaan we niet meer,” klinkt een sombere grafstem naast haar. „Zag je dat licht? Kom weg van 't raam! Hoor je die donder? O zó!”

Nu stampvoet Claire van boosheid.

„Stel je toch niet zo aan!” roept ze. „Jij had toneelspeler moeten worden, in plaats van schilder! Omdat jij overwerkt bent en een beetje heimwee hebt, moet je iedereen op stang jagen! 't Is nogal mooi! En over levensstijl gesproken! Denk liever aan mooie en prettige dingen! Denk aan onze Marieke, die gauw thuiskomt!”

Terwijl het opnieuw beangstigend licht, zegt de schilder:

„Marieke zien we niet terug. Dit zaakje hier gaat onder, vannacht.”

Mevrouw Van Rozenburg hapt naar adem en overlegt, wat 't verstandigst zal zijn: zwijgen of een nieuwe spraakwaterval.

Op dat ogenblik wordt er stevig op de kamerdeur geklopt en na een verschrikt: „ja” zien ze de hotelier in eigen persoon in de opening staan, vreemd omflakkerd door een nieuwe bliksemschicht.

„We missen u beiden beneden,” zegt hij opgewekt. „Mijn vrouw heeft koffie laten zetten voor de schrik. 't Hotel trakteert vannacht. Alle gasten zijn in de eetzaal. Komt u ook?”

Wat een geruststelling, om zo gewoon te horen praten!

„Natuurlijk komen we,” zegt Claire snel.

„Mijn man wilde eerst zijn werk zoveel mogelijk samenbundelen, voor 't geval . . . u begrijpt wel . . .”

De hotelier knikt, dat hij 't inderdaad begrijpt.

„Maar koffie is heerlijk tegen de zenuwen,” vervolgt

mevrouw. „We zijn er nèt aan toe. Mijn man dacht zopas al, dat 't eiland zou vergaan, omdat 't licht hierboven blijft cirkelen. Heeft u dat ook gezien?”

„Dat is hier dikwijls zo,” is 't geruststellend antwoord. „'t Onweer wil door één van de zeegaten aftrekken; de zee trekt de bui naar zich toe, vooral wanneer 't nog afnemend water is. Komt de vloed weer op, dan is er kans, dat 't onweer terugkomt. Of 't te verklaren is, weet ik niet, maar de ervaring heeft geleerd, dat 't zo is. Nu is 't zowat dood tij, tussen eb en vloed in. 't Onweer weet niet wat 't moet en blijft boven 't eiland zeuren. Eigenlijk is dit minder gevaarlijk, dan dat de bliksem in de grond slaat.”

„Zie je nou wel?” zegt mevrouw Van Rozenburg tegen haar schilder. 't Klinkt een beetje triomfantelijk. Dat moet haar echter maar vergeven worden. En 't kan ook wel zijn, dat de schilder zijn vreemd pessimisme alweer vergeten is.

Ze volgen de hotelier naar beneden, waar ze bijna alle gasten bijeen vinden, in min of meer grappige toiletten, waarbij de lange gebloemde peignoir van mevrouw Van Rozenburg helemaal geen gek figuur slaat. De moeders met kleine kinderen zijn in een nevenzaaltje ondergebracht. Daar klinkt nogal eens een kreet van schrik, wanneer het onweer bijzonder uithaalt.

Maar in de grote eetzaal heerst een gezelligheid, alsof 't nachtelijk tempeest tot het badseizoen behoort. Er wordt koffie met sprits rondgediend, er worden sterke verhalen verteld over onweders in oost en west, waarbij dit eilandse buitje slechts een kleine jongen is, die met keisteentjes gooit.

Eindelijk breekt de regen los, die aan de drukkende atmosfeer een eind maakt. Dan komen er ook nog stenen aan te pas, vreemde grote hagelstenen, die de regen op de voet volgen en door de opgestoken wind tegen het vele glaswerk van het hotel worden gesmeten. 't Lijkt een

nieuwe verschrikking, maar het betekent in werkelijkheid bevrijding van de benauwende onweersbui.

„'t Is geweest,” zeggen de kenners. „De wind jaagt de bui naar een van de zeegaten toe, dan krijgt de Noordzee er ook nog wat van.”

„Hij gaat door het Pinkegat,” vult een ander aan, die 't niet kon laten, zijn neus even buiten te steken. „De vuurtoren zwaait z'n licht nog maar steeds door. 't Is een mooi gezicht, vuurtoren contra onweersbui. Maar ik raad niemand aan buiten te gaan kijken; die hagelstenen verpletteren je gewoonweg. M'n gezicht doet er nog pijn van.”

Enkele jongelui willen 't natuurlijk toch ondervinden. Gillend en lachend komen ze per omgaande weer binnen. De uittocht naar de slaapkamers begint. Velen vinden dit opbreken niet eens zo geslaagd. Dit was een van de gezelligste nachten van het seizoen.

Enkele uren later verschijnt de zon als triomfator boven de oosterkim en probeert met zijn beste krachten de verlagen wereld weer op te richten. 't Is een harde dobber, want er is geweldig veel water gevallen in de nacht. De zon weet echter wat volharding betekent, en na een uur van uiterste inspanning begint er al tekening in te komen. De mannen, die nog het land in moeten om de koeien te melken, zien de dampen opstijgen boven weiden en poldersloten en er hangt een geur van vocht rondom, alsof er een grote was te drogen is gehangen.

Uitroepen over en weer vertellen, dat het noodweer onder 't vee geen schade heeft aangericht. De koeien zelf grazen ijverig in het weer sappige gras en weten van geen bui meer.

In de hotels en pensions verschijnt alles laat aan 't ontbijt; in hun hotel behoren de schilder Van Rozenburg en zijn vrouw tot de eersten. 't Besluit, om morgen te vertrekken, blijft van kracht. Dat maakt dat er deze laatste dag nog heel wat te doen valt. Spullen moeten bijeengezocht, de kostbare doeken en portefeuilles van de schilder moeten uitermate goed verzorgd worden. Tenslotte moet de auto

na een vrij lange rustperiode toch wel even worden nagekeken.

„En dan Marijke opbellen,” zegt mevrouw VanRozenburg. „Nu meteen maar,” vervolgt ze, opstaand.

Ze heeft echter niet kunnen denken, dat 't kantoortje, dat als telefooncel gebruikt wordt, zo'n grote belangstelling zou genieten! Zes personen, die zo leep zijn geweest om niet eerst te gaan ontbijten, zijn haar al voor. Sommigen willen zelf opbellen, anderen worden opgebeld en de verstaanbare brokken van de gesprekken gaan alle over het noodweer van deze nacht. 't Schijnt als een onheilsbode over het hele land getrokken te zijn en heeft talloze ongelukken veroorzaakt, die de radio om zeven uur al heeft doorgegeven. 't „Hoe hebben jullie 't gehad,” is schering en inslag in de gesprekken.

Eindelijk is mevrouw Van Rozenburg aan de beurt.

„Hallo, Marijke! Herken je mijn stem?”

„Och, tante Claire, bent u dat? Hoe heeft u het gehad, vannacht?”

„Er zijn hier geen ongelukken gebeurd, maar 't was wel noodweer; om een uur of twaalf begon 't al en duurde een paar uur.”

„Wij hadden 't om zes uur, Tommy was gelukkig net thuis.”

„Gelukkig! Zeg, om op m'n eigen boodschap te komen, we willen morgen hier weggaan; we verlangen allebei naar de Weeresteyn. Oom had 't vannacht al te pakken, pessimistisch tot en met; we zouden met 't eiland ondergaan, enz. Enfin, er kwam niets meer van terecht. We zitten trouwens al een poos hier en oom heeft hard gewerkt.”

„Mooie dingen geschilderd?”

„Prachtige; en 't laatste is 't mooist! Maar hoor eens, er staan hier nog een paar mensen die ook willen opbellen. Mijn eigenlijke vraag is, of jij kunt zorgen, dat we wat etenswaar in huis krijgen. Je weet wel wat.”

„'t Komt in orde, tante Claire! Komt u morgen bij ons eten? Ja? Gezellig, hoor! Ik zal iets erg lekkers klaar-

maken. Er is een massa nieuws, dat kunnen we dan meteen verhandelen, hè?"

„Ik verlang er al naar, kind. Nu ik je stem heb gehoord, verlang ik naar alles van de Weeresteyn. Tot morgen Marijke!"

„Tot morgen, tante Claire. Groeten aan oom Ed!"

Ziezo, de telefoon is vrij voor de volgende liefhebber.

't Was een onbehoorlijk lang gesprek, verwijt Claire van Rozenburg zichzelf. Maar 't was ook zo erg verleidelijk, om Marijke even aan de praat te houden!

De dag verloopt verder volgens plan. Er blijft genoeg tijd over voor een afscheidswandeling door het bos en over het strand. De zee vertoont hoge, zwaar deinende golven. 't Is, alsof ze nog nahijgt van de nachtelijke verschrikkingen.

De volgende ochtend vertrekken ze met een vroege boot. De schilder vindt het geruststellend, bij de tamelijk lange rit de dag voor zich te hebben. 't Zal hem toch al vreemd voorkomen om op de vaste wal weer tussen 't onbarmhartige snelverkeer in te zitten. Hij kiest de meest kalme weg: die door de Noordoostpolder en Oost-Flevoland.

Eer de zon op zijn hoogst staat is de eerste equipe van de Weeresteyn-sterit al een goed eind op weg naar zijn doel.

VIII

EQUIPE nummer twee!

Ja, deze equipe heeft een heel wat grotere route af te leggen. Hun startplaats ligt op Capri, het fantastische rotseilandje in de Golf van Napels. Ze kunnen daar weliswaar niet per auto starten, maar hun verlangende gedachten werken op volle toeren, zodat de feitelijke start toch reeds op Capri begint. Om precies te zijn, in het

lustslot van wijlen Dr. Axel Munthe, de Zweedse chirurg, die een prachtige carrière afbrak, om op Capri het huis te gaan bouwen, dat hem in een visioen was getoond en dat hij naar de aartsengel San Michele noemde. Vanaf het zeevlak lijkt het opgehangen, vastgekleefd als een vogelnestje, tegen de rotsgevaarten; hoog boven het Capri der toeristen met zijn nauwe winkelstraatjes, bars en hotels; nog hoger boven Capri-haven, waar boten en bootjes van allerlei slag voor de bezoekers gereed liggen.

San Michele, een fantastisch oord, waarvan het enige nadeel is, dat men zich er niet meer van los kan maken. Tenzij — tenzij er een andere kracht aan hart en zinnen trekt, die sterker is dan de macht van het wondermooie sprookje, dat San Michele heet.

Ook jonker Leonard van de Weeresteyn en zijn vrouw Paula hebben zich laten grijpen door de pracht van dit kleine zonneland. Paula heeft haar man door haar enthousiasme geleerd, het eiland te zien zoals het gezien moet worden. Reeds twee maal eerder was de jonker hier geweest, er doorheen vliegend, zoals de Amerikaanse toeristen al sightseeënd in twee dagen het oude Europa „doen”. Hij heeft een indruk gekregen van overvloedige zon, bonte kleuren en uitbundige levenslust, maar daar is het bij gebleven.

Reizen met Paula echter betekent bedachtzaam zijn, zoeken naar wat werkelijk waardevol is en daarvan uitermate genieten, 't proeven en tot zich nemen als 't ware. Zo heeft ze gedaan in Griekenland en Alexandrië, op Sicilië, in Rome, Napels en Pompeï, waar ze nu vandaan zijn gekomen. Zo doet Paula ook op Capri. Ze kan niet anders. Vluchtig reizen heeft voor haar geen zin en vindt ze jammer van 't vele geld, dat eraan gependeed wordt. In werkelijkheid heeft dan ook Paula de leiding van de reis gehad, hoewel haar man de hele tocht tot in finesses in elkaar heeft gezet.

Nu staan ze naast elkaar bij de tweeduizend jaar oude marmeren sfinx, die Axel Munthe in zijn droom heeft

zien liggen in een der grotten rondom Napels, vergeten, bedolven onder stof en puin. Hij heeft er laten zoeken en graven en inderdaad werd de sfinx gevonden. Nu ligt hij, van de vergetelheid gered, op een marmeren voetstuk in San Michele en ziet met raadselachtige ogen uit over de blauwe baai. Maar het transport naar deze berghoogte!

„Kijk,” zegt jonker Leonard, „zie je daarginds die stenen trap omlaag gaan? Smalle, oneffen treden, ruw uitgehakt in de bergwand. Zevenenzeventig zijn het er. Voor slaven kwam 't er in die tijd niet op aan. De sfinx van Axel Munthe is ook langs die trap naar boven gebracht, want een autoweg was er in zijn dagen nog niet.”

„Maar in Munthes tijd werden er toch geen slaven gehouden, Leo?”

„Zei ik dat? Neen, ik bedoelde in de tijd van keizer Tiberius, de debiele zoon van keizer Augustus, die in een onbewaakt ogenblik besloot hier een lustoord te laten bouwen; het heeft aan duizenden slaven het leven gekost. Nu is er niet meer dan een stukje ruïne van over. Op ongeveer dezelfde plaats heeft Munthe zijn villa gebouwd.”

„Ik vind 't enig, om al deze achtergronden te leren kennen,” zegt Paula. „Jarenlang heb ik naar reizen verlangd, zonder hoop op vervulling. En nu... Leo, je maakt me er toch zó gelukkig mee!”

Ze steekt haar arm door de zijne. Er knistert iets in de zak van zijn sporthemd. Een witte envelop-punt steekt boven de zoom uit. Nog net is een Nederlandse postzegel zichtbaar. Met haar vrije hand wipt Paula de hele brief eruit.

„Wat heb je dáár zitten, Leo? Een brief uit Holland? En nog niet eens geopend? Nog wel aan ons beiden geadresseerd! Foei, foei, foei!”

„Ik kreeg hem vanmorgen in 't hotel. Hij is ons al een poosje achternagereisd. Kijk eens, wat een stempels erop staan, Paula! 't Is ouwe kost, hoor! Daardoor heb ik vergeten hem jou te geven.”

„Ouwe kost of niet, hij komt van thuis. Kijk maar naar de afzender: A. van de Reehorst, enz. enz. We maken hem

open en lezen hem hier, bij de sfinx. Weet je, dat ik een klein beetje naar huis verlang? 't Zal enig zijn iets over de Weeresteyn te horen. Open hem maar gauw, Leo!"

„Wat een goed handschrift heeft die Aart, hè? Als je bedenkt, dat zijn handen stram en reumatisch zijn van 't boerenwerk."

„Ja, lees nu maar!"

„We lezen samen, kind, met de achterste ronding van de sfinx als lessenaar."

Dit is 't dan, wat ze lezen:

Geachte Jonker en mevrouw Paula!

De eerste reden waarom ik aan U schrijf, is, dat er op de school van Heinkees een voetbalclub gaat opgericht worden. Een meneer, die de centrale verwarming van de nieuwbouwflats aanlegt, zit er achterheen. Zijn jongens zijn bij mijn Heinkees op school en de een maakt de ander wild.

Nu is er een voetbalveldje nodig; ze kunnen wel een weitje van de bakker huren, maar tegen vrij veel geld. Daarom dacht ik aan het kampje hei, dat wij waardeloos hebben liggen. Achter de jonge larixaanplant. Misschien is de Jonker dit nog niet vergeten. De club wil 't graag voor niets gebruiken en mijn mening is, dat dit wel kan. Maar de Jonker moet beslissen, dat is de reden, waarom ik schrijf.

Hier is alles wel; de appels staan er goed voor, de vroege en de late. De peren beloven een rijke oogst en de bijen zijn druk. Binnenkort zal ik ze de hei opbrengen. Naar de geest heeft ondergetekende het zwaar; ik worstel met de flatbouw, die mij tot ergernis is. De mensenspakhuisen benemen mij het uitzicht over de grond en naar Boven. Daar vaart een mens niet wel bij, Jonker! Maar lichamenlijk is alles wèl. Alleen opoe is wat aamborstig. Wij hopen van U hetzelfde. En verblijven met eerbiedige groetenis,

Uw vriend Aart van de Reehorst.

P.S. Dat de Jonker en mevrouw maar gauw terug mogen komen.

Jonker Leonard vouwt de brief weer dicht, steekt hem in de envelop en de envelop in de borstzak van zijn shirt. En zwijgt.

„Enig, hè?” zegt Paula. „’t Zal een inspanning voor Aart zijn, zo’n brief. Maar wat een duidelijke, weloverwogen brief is ’t, Leo!”

„Lid van de kerkeraad en lid van de gemeenteraad,” zegt Leonard. „Dan moet je toch wel wat kunnen!”

„Ja,” geeft Paula toe. En dan kijkt ze over sfinx en blauwe baai, over steden, dorpen en bergen, naar de Weeresteyn, die levensgroot voor haar is opgedoemd.

„Waaraan denk je?” vraagt jonker Leonard. „Denk je ècht? Of sta je te dromen?”

„Allebei,” lacht Paula. „Ten eerste denk ik dat je dat stukje hei zult afstaan. Zonder huur of wat dan ook.”

„Dat raad je goed. Misschien ga ik daar zelf nog wel eens een veteranenwedstrijd afleggen. Met jou als scheidsrechter, Paula.”

„Ten tweede is ’t me opeens duidelijk geworden, dat ik naar de Weeresteyn verlang. ’t Is nog geen heimwee, hoor! Maar dat kan ’t worden, als we nog veel langer weg-blijven. Reizen is zo fijn, weet je, zo heel erg fijn. Maar ’t is ook fijn, om een thuis te hebben. Voor mij is dát een grote schat, weet je.”

Onderzoekend ziet Leonard haar aan. Er is iets in de zachte klank van haar stem, dat hem tot zelfverwijt zou kunnen brengen. Heeft hij te veel van haar gevergd?

„Lieve kind, we kunnen morgen al weg... er is niets dat ons bindt, volkomen eigen baas en zo. Desnoods gaan we vanavond nog! Zal ik ’t reisbureau in Napels opbellen, dat ze plaatsen in de nachttrein reserveren?”

„Malle Leo,” lacht zijn vrouw weer. „Zo heetgebakerd! ’t Is geen spoedgeval, hoor! Neen. We blijven rustig nog een paar dagen hier, tot we al ’t moois bekeken hebben. Ik moet toch ook nog boodschappen doen in die grappige kleine winkeltjes, Leo. Marieke en Marijke moeten wat

hebben en opoe en Siene... Ja, Siene vooral, ze zal er zo blij mee zijn. Heb je ooit romantischer oude ziel ontmoet dan nicht Siene? Op dat punt heeft ze haar hele leven gebrek geleden, maar ze is fanatiek aan 't inhalen. Daarbij wil ik haar een beetje helpen, weet je? 't Is zo erg, om je leven ten einde te moeten brengen met al maar hunkeren."

„En waartoe is 't dienstig! Neem nu Marijke. 't Is, dat ze tussen de beklemmende grenzen een van harte goed kind is gebleven. Anders had Aart nog wat met haar kunnen beleven."

„Zoiets als met die tante Rikkie?"

„Nee, dat niet, daarvoor is Marijke te gelovig. Ik kom er langzamerhand achter, dat 't geloof een grote macht is in de mensen. Dat 't hen opheft en beschermt en eventuele kwade kansen keert."

„Dat zal wáár wezen, Leo! Stel je voor, als je weet, dat je bij God mag behoren, dan kun je toch géen lor blijven of worden. Trouwens, God zelf werkt daarin mee. Hij wil koninklijke mensen maken. Aart Reehorst is zo'n koninklijk mens, vind je ook niet?"

„Aart? Aart is een koning. En ik ben niet meer dan een jonkertje. En dat nog maar alleen door erfenis. Zelf heb ik niets verworven of gedaan."

„Nu haal je jezelf omlaag; ja, ik heb 't wel dóór; dat omlaaghalen is bezig een hobby van je te worden. Maar jij bent veel koninklijker dan je zelf weet, Leo, dat heb ik allang ontdekt!"

„Omdat je..."

„Precies, omdat ik van je houd. Zullen we nu verder gaan? 't Wordt dus onze afscheidswandeling van San Michele. We moeten heel goed rondkijken. Wat is 't hier mooi, Leo! Weet je, dat Capri al vanaf mijn meisjesjaren op mijn levensprogramma stond. Ik had 't al opgegeven, maar nu ben ik er toch nog gekomen."

„Ken je 't oude volksverhaaltje over de sfinx? Nee? Wie bij 't afscheid zijn hand op de sfinx legt en een wens doet, krijgt die wens vervuld."

„Nee, dat wist ik niet, Leo. Bestaat er zo'n verhaal?”

„'t Is natuurlijk onzin, dat vat je.”

„Maar leuke onzin! We doen 't, Leo, kom op met je rechterhand.”

Twee handen liggen naast elkaar op het zachtrode marmer: een mannen- en een vrouwenhand, beide getooid met een smalle gouden ring. Twee harten zenden een wens uit, niet naar de mysterieuze sfinx, maar ver daarbovenuit, naar de Hemelse Hoorder der hartewensen. Wanneer later de heer van de Weeresteyn en zijn vrouw misschien nog eens over dit moment spreken en hun wensen aan elkaar openbaren, zal 't blijken, dat ze precies hetzelfde hebben gevraagd: „of ze nog lange tijd samen mogen gaan op de levensreis.”

„Nu moet ik de vierduizendjarige uil nog een keer zien,” zegt Paula. „Daarna de cipressenlaan met de winkeltjes. Ik denk, dat ik dáár mijn inkopen ga doen. Die muziekdoosjes intrigeren me zo, weet je.”

Met een lach in de ogen ziet jonker Leonard zijn vrouw aan.

„Maar lieve kind, zou je dan niet in de eerste plaats een voor je zelf kopen, in plaats van voor anderen?”

„Och waarom! Ik heb zelf al deze reis gekregen; zij zullen er zo blij mee zijn, Leo. Denk eens wat voor ogen die goeie Siene op zal zetten! Je vindt 't toch wel goed, Leo? Ook... als ze misschien een beetje duur zijn?”

„Ik vind alles goed, dat weet je wel. Maar wat ik ga doen, moet ook goedgevonden worden.”

„Natuurlijk,” beaamt mevrouw Paula, zonder erbij na te denken.

Voor de eerbiedwaardige uil uit het rijk der farao's staan ze enkele minuten stil. Hoeveel mysteriën heeft dit kunststuk al aan zich voorbij zien gaan! Want al deze kunstuitingen uit oude tijd zijn niet terwille van zichzelf gemaakt, maar terwille van de religie, die het gehele leven doortrok.

Daarna komt de cipressenlaan aan de beurt, door Axel Munthe zelf aangeplant. 't Zijn al hoge bomen geworden, die met hun donkere naalden een sombere

schaduw drukken op 't land van zonnegoud. De muziekdoosjes echter nemen de somberheid voor een goed deel weg. Ze zijn als luchtige, vrolijke kinderstemmetjes, die het sombere paleis kunnen doen lachen van levensblijheid.

't Is moeilijk een keus te doen uit zoveel verschillende wonderdoosjes, maar eindelijk komt Paula toch klaar. Wanneer ze haar schatten overziet, merkt ze dat ze er vier heeft gekocht, in plaats van drie. Zou ze opoe er nu ook maar een geven? Ze had de oude dame iets anders toegedacht, vanwege haar statigheid en haar levensernst. 't Kan ook zijn, dat ze in Rome nog iets beters voor opoe vindt. In dat geval kan nummer vier gebruikt worden voor een liefhebber, die zich toevallig voordoet.

De andere inkopen worden in het eigenlijke toeristenstadje gedaan, in de straatjes, die zo smal zijn, dat hier en daar niet eens twee mensen elkaar passeren kunnen. Voor baas Reehorst wordt het een sigarendoos met een handgesneden bokje erop; een van de vele capri'tjes, waaraan het eilandje zijn naam te danken heeft. Bij gebrek aan keus voor mannelijke geschenken zullen Tom en Ben eveneens een houten capri ontvangen, ditmaal staande op een stuk lava van de Vesuvius en bestemd als pressepapier. Heinkees zal een voetbal, van geiteleer natuurlijk, ten geschenke krijgen, en dan gaat er nog een pop in klederdracht mee, eenvoudig omdat ze zo snoezig is.

Zeer voldaan wordt in Albergo illi Terrazzo voor de laatste maal het diner gebruikt. Daarna slaat jonker Leonard aan het telefoneren, in vlot Italiaans, waarop niet hij, maar zijn vrouw Paula trots is. En dan komt de puzzel aan de beurt, hoe al 't pas gekochte te verstouwen in de ene kleine koffer, die ze naar Capri hebben meegenomen. Natuurlijk gaat het niet. Muziekdoosjes en een voetbal laten zich nu eenmaal niet in een kleine ruimte samenpersen. Dus neemt de eigenares van al die heerlijkheden een kloek besluit. Ze bindt de voetbal aan de riem van de koffer en zal de pop op de arm vervoeren.

„We zijn immers maar toeristen,” zegt ze, „wij mogen ons wel een beetje aanstellen. Ze doen 't allemaal.”

De volgende morgen, al vroeg, brengt een kleine boot hen over een spiegelgladde baai naar Salerno, waar in de garage van een der grootste hotels, de auto op zijn meester wacht.

Even een verversing gebruiken, afrekenen, starten... Een laatste blik op 't verre Capri... De tweede equipe is zijn sterrit naar de Weeresteyn begonnen.

IX

DE derde equipe!

Ja, mag dit eigenlijk wel een equipe heten?

De Amerikaanse vrienden hebben Ben en Marieke de keus gegeven tussen vliegen en varen. Tot aller verbazing hebben ze de boot gekozen. Zo'n tijdverspilling, vergeleken bij de snelle reis met het vliegtuig! Die Hollanders blijven toch maar altijd hetzelfde: ouderwets en eigenwijs; ze weigeren eenvoudig met de versnelde levensstroom mee te zwemmen!

't Was slechts goedig plagen, waarom Ben en Marieke flauwtjes hebben gelachen. Tevoren hadden ze met elkaar al afgesproken: we nemen de boot, dat betekent voor ons een weekje luxe vakantie en een kans, die we misschien nooit terugkrijgen.

Bij uncle Bert en aunt Rikkie, bij wie ze hun laatste Amerikaanse dagen doorbrachten, is de keuze ook nog ter sprake gekomen, hoewel de bootreis toen al in kannen en kruiken was. Na veel gepraat van Marieke en een lichte aarzeling bij de oudere mensen, hebben deze laatsten wel enig begrip voor de bootreis gekregen. Maar ze zijn al zo veramerikaanst, dat 't hun onbegrijpelijk blijft, hoe

mensen, en dan nog wel jonge mensen, een langzame beweging verkiezen, terwijl er een zoveel sneller vervoermiddel voor hen klaarstaat. Nee maar, een bootreis!

„Oh! Why not!” riep Marieke. „Bij jullie is 't altijd jagen en jachten. Business, business, al maar door business. Wij zijn anders. Wij hebben geen business, Ben heeft nog niet eens een baan, wanneer we in Rotterdam voet aan wal zetten, zo is 't, hè Ben?”

De kalme Ben lachte maar eens. Dit gebabbel van Marieke is voor hem de suiker op de levenspap. Bovendien: over een baan maakt hij zich niet al te ongerust. Hij heeft zijn papieren. En nog een paar proffen, die hem vóór de reis hun hulp hebben toegezegd!

Marieke echter liet zich door zijn kalmte de mond niet snoeren.

„Misschien zullen we keisteentjes moeten eten,” vervolgde ze met sombere stem. „Weeresteynse keisteentjes met lindeblaadjes als groente en jonge dennenaalden voor de vitaminen.”

„En een metworstje van mijn broer Aart erbij,” vulde tante Rikkie aan. „Zo'n heerlijk metworstje, wat kan ik daarnaar verlangen!”

En toen heeft uncle Bert verteld, hoe zij werkelijk honger hebben geleden in de eerste jaren van hun huwelijk. Gevlucht uit Amsterdam, voor armoede en kwaadsprekerij, maar in de Nieuwe Wereld nog niet op gang gekomen. Dat waren erge omstandigheden en in die moeitevolle jaren werd hun eerste zoon geboren! Toch zijn ze er gekomen, zonder diploma's en professoren, alleen maar door allebei hard te werken en afstand te doen van elk genoeg en iedere luxe. Dat leverde de business voorlopig niet op. Maar ze zijn er gekomen, door de business, en daarom is de business een deel van hun leven geworden. Dat zullen Ben en Marieke nooit kunnen begrijpen!

't Werd alles erg goedig verteld, die armoetijd lag al zo ver achter 't heden; er zat allerm minst een terechtwijzing in de woorden van uncle Bert. Toch heeft Marieke wel

begrepen, hoe buitengewoon goed zij 't heeft en bij 't opbreken voor de nacht heeft ze haar aangenomen tante en oom maar eens een flinke kus gegeven, als een bewijs van dankbaarheid. Bijna had ze haar beide neven ook onderhanden genomen, want Marieke is nog altijd royaal met zoenen. Die hadden echter hun jonge vrouw en verloofde naast zich zitten en ze is bijtijds gestopt.

Twee dagen later heeft het hele gezelschap hen uitgeleide gedaan in de grote stationcar. . .

En nu varen ze op de Atlantische Oceaan, halverwege Oude en Nieuwe Wereld, en genieten onuitsprekelijk van alles wat de grote oceaanreus biedt aan nieuwe kennismakingen, aan sport en spel, en, niet te vergeten, aan maaltijden, die wel heel iets anders zijn dan kei-steentjes met lindsela. Ze zijn integendeel zo, dat ze de slanke lijn hevig in gevaar kunnen brengen. Reden waarom Marieke fanatiek vasthoudt aan het afstappen na het diner, dat door de meer ervaren reizigers wordt aangeraden. Even fanatiek houdt ze eraan vast, dat Ben met haar mee moet tippelen. „Anders is 't net, of we niet getrouwd zijn,” beweert ze met haar liefste vleistem. En Ben geeft toe, zij 't soms tegen heug en meug. Marieke heeft nu eenmaal de merkwaardige gave, dat ieder, die ze ontmoet, zich genoodzaakt voelt, haar zin te doen. Hoe zou Ben van Noort daar dan aan ontkomen, Ben, die nog even dol op zijn blonde Marieke is, als een jaar geleden, toen ze hun eerste huwelijksreis begonnen!

Want dat deze boottocht hun tweede huwelijksreis is, staat voor hen allebei vast. Ze gaan nu immers pas „naar huis”!

Alles wat ze vóór deze thuisvaart hebben beleefd, is voor Marieke een mooi en interessant spel geweest. Ná deze reis zal met de huisvrouwenwaardigheid ook de huisvrouwenernst over haar moeten komen; ze zal moeten rekenen (o! bah!); ze zal haar uitgaven moeten opschrijven (een verschrikking!); ze zal geen enkele post mogen vergeten, ook die van de kapper niet (Ben is een lieverd,

maar heeft hij echt niet met al deze dingen nodig?). En op de laatste van de maand zal ze alle uitgaven moeten optellen en dan maar afwachten, of ze uitkomt, ja of nee. Als ze niet uitkomt, wordt dat dan gekort op haar volgende maandgeld? Als ze overhoudt, mag ze dat dan in een spaarpotje doen, voor privé-gebruik? En als ze een nieuwe mantel wil hebben? Of een avondjurk? Of geld voor een concert of schouwburg?

Moet ze voortaan alles, alles aan Ben vragen en dan verantwoording afleggen? Met paps was 't gemakkelijk omspringen. Als paps aan 't werk is, weet hij 't verschil tussen een tientje en een kwartje niet. „Hier heb je geld, en laat me nu met rust asjeblieft!” Met Ben kon 't wel eens minder eenvoudig zijn.

Hoe doen andere getrouwde mensen dat toch? Paps en mams hebben de geldkwestie natuurlijk allang geregeld. Ze zijn al zo vreselijk lang getrouwd! Trouwens de laatste jaren gaat mams over het geld, want met paps als minister van financiën liep 't absoluut spaak. Dat heeft hij zelf schaterlachend erkend. Dus: die twee moet je uitschakelen. Dan: Tom en Marijke! Met Marijke is dit geval wel te bespreken.

Kijk, ook daarvoor is 't fijn, dat ze op weg zijn naar huis. Misschien zijn paps en mams al terug van hun Wadden-tocht. Op dat girobiljet hebben ze dat tenminste geschreven. 't Ellendige is, dat je op paps nooit aankunt. Als die 't in zijn hoofd krijgt om door te rijden... zeg: naar Rome, dan doet hij dat. Vader is nu eenmaal een bijzonder mens. Gelukkig is Ben gewoon. En betrouwbaar.

Ben voelt een stevige kneep door de mouw van zijn smoking en wordt meegetroond naar de railing. Vóór hen ligt de eindeloze, avondlijke oceaan, zomers kalm. Daarboven staat de onschatbaar hoge hemelkoepel, slechts zichtbaar door zijn lichtende versierselen: duizenden sterren en 't sikkeltje van de wassende maan.

Waar blijven nu alle nuchtere woorden over geld en geldgebruik, die Marieke had willen zeggen? Ze zijn weg,

verdwenen in de grootheid van deze sterrenwereld; verdwenen, verteerd in de heiligheid van deze sterrennacht.

Wel knijpt Marieke weer met haar slanke vingers in Bens arm. Dat is een bewijs van liefde en saamhorigheid, geoorloofd onder alle omstandigheden. Ze heeft de manoeuvre zelfs wel eens in de kerk uitgevoerd, toen de dominee een bijzonder treffende uitspraak deed. Ben kent die kneepjes; ze zijn een soort van kussen, alleen laten ze soms blauwe plekken achter.

„Bennie?” klinkt 't zacht.

„Ja?” vraagt Ben. En dan: „Krijg je 't niet koud, Marieke? Je avondjurk is wat erg laag, word asjebliest niet verkouden, kind.”

„Laag? Toch niet eens strapless, Ben! Hier is m'n stola, hang die maar eens sierlijk om me heen. Wil je?”

't Witte donzen geval wordt om haar schouders gelegd. 't Kan niet anders dan in sierlijke plooiën vallen. Dan:

„Vind jij 't hier ook zo mooi, Ben?”

„Ik vind 't groots; de beste avond, die we aan boord hebben beleefd.”

„Dat vind ik ook.” Daarna sneller:

„Ik had met je over geld willen praten, Ben. En over huishoudboekjes en zo. Maar ik doe 't niet. Deze avond is veel te mooi, om je over geld op te winden, hè Ben?”

„Waarom zou je je daarover opwinden, kind! We houden immers van elkaar?”

„Natuurlijk, Ben! Je weet nog niet eens, hoevéél ik van je houd. Maar, zie je, de praktijk. . .”

„Och, dat komt immers alles terecht,” zegt Ben met zoveel overtuiging, dat Marieke zich meteen gewonnen geeft.

„Fijn Bennie, dan kunnen we nu over gezelligere dingen praten. 't Is er net een avond voor. Zie je die sterren, Ben? Ontzaglijk, hè? Om zo'n grote sterrenhemel te zien, moet je op zee zijn. En, o Bennie! zie je dat de zee weer licht? Net als gisteravond. O, jochie, ik moet bijna huilen, zo

mooi is 't. Alle golven dragen een sluier van licht. We varen over een lichtend pad. En we gaan naar huis, Ben, naar 't land waar we eigenlijk thuishoren!"

Even zwijgt ze, en dit moment lijkt Ben wel geschikt om een sigaret te nemen. Oudergewoonte biedt hij Marieke er eerst een aan.

„Nee Bennie, dank je,” klinkt 't afwezig, „echt, ik meen 't, vanavond niet. Maar ga jij gerust je gang, hoor.”

Iets, waarvan Ben zó in verbazing valt, dat hij er geen woord verder aan verspilt, maar rustig de zijne aansteekt.

„Waar waren we ook weer,” klinkt 't dromerig naast hem, „o ja, we voeren naar huis...”

Ben doet er het zwijgen toe, nieuwsgierig hoe Marieke haar fantasieën verder zal uitspinnen.

Marieke voelt in dat zwijgen echter, hoe hij naar een waardig antwoord zoekt, dat de harmonie niet verbreekt. Arme jongen, hij kan scherpe disputen houden en geleerde lezingen, maar nu zijn eigen Marieke antwoorden, daartoe ziet hij geen kans! Een nieuw kneepje in zijn arm deelt de zwijger mee, dat zijn houding geapprecieerd wordt.

„Stil maar Bennie, zeg maar helemaal niets, ik weet 't wel.” En dan, dringender: „Nee, zeg geen woord, Ben, ik ben net bezig een sprookje te bedenken. Een heel klein sprookje, over ons tweetjes. Weet je wat we zijn, Ben? Nee, hè? Nou, luister dan. We zijn trekvogels, mooie, jonge trekvogels. Ja, dat mooie moet erbij, want ik heb mijn witte avondjapon aan en jij je smoking. Smoking staat je zo goed, Ben! We zijn trekkende zwanen, Ben!”

„Een witte en een zwarte,” waagt Ben te fluisteren en 't is maar goed, dat Marieke in 't duister de glinsterglimpjes in zijn ogen niet kan zien.

„Een zwarte?” vraagt ze, even in de war gebracht.

„O ja, natuurlijk, die zwarte ben jij! Nou ja, 't doet er niet toe, van binnen ben je toch wit, maar nu niet meer meepraten, anders vlucht 't sprookje weg. We zijn dus witte zwanen en we hebben een heel jaar lang getrokken. We moesten trekken, 't was een betovering, die wijze

kabouters ons hadden opgelegd. Maar toen 't jaar om was, werd de betovering opeens verbroken. We zijn vrij en nu vliegen we over de grote zee naar een héél mooi land, waar we ons nest willen bouwen. Natuurlijk zullen we even moeten zoeken. Want een zwaan kan niet maar overal zijn nest bouwen, dat begrijp je wel. Maar we vinden wel een heel mooi plekje en daar bouwen we een héél mooi nest. Ik heb er zo'n zin in, Ben, zo'n vreselijke zin. Ik zou de boot wel vooruit willen vliegen! Echte zwanen kunnen dat wel. Menselijke zwanen kunnen 't niet. Want, Bennie, als ons nest klaar is, als 't zonnig is en zacht, dan hoort er een jong zwaantje in te komen. Dat zal wel gebeuren. Als je 't zo erg graag wilt, dan gebeurt 't wel, hè Ben?"

„Natuurlijk gebeurt 't,” zegt Ben. „Als jij zo erg graag een jong zwaantje wilt hebben... ik denk, dat die vrij gemakkelijk te krijgen zijn..."

„Ik bedoel een kindje, Ben! Een baby!” klinkt 't zo hevig verontrust, dat 't niet bij een kneepje blijft, maar de hele arm heen en weer wordt geschud.

„Dat weet ik wel, liefste,” sust Ben, terwijl hij zijn bedreigde arm om haar heen slaat. „Dacht je, dat ik 't zelf niet graag wilde?"

„Dat heb ik nooit gedacht, dan was ik geloof ik niet met je getrouwd.”

Even later kan Ben 't toch niet laten, zijn blanke zwaan te plagen.

„Maar je lijn, zwaantje! En je dansen!"

„Denk je, dat die me iets kunnen schelen? Nee hè, dat denk je niet! Zo gemeen zijn we niet, hè Ben? Denk erom, want ik ben in een stemming, dat ik zó kan gaan huilen! Zeg „nee,” Ben, alleen maar „nee”.”

„Nee,” zegt Ben, en 't klinkt luid en krachtig, ongeveer zoals hij zijn „ja” uitsprak op de trouwdag.

„Gelukkig,” klinkt 't gerustgesteld naar hem.

„Weet je wat we doen, Marieke? We verzenden morgen een telegram naar de Weeresteyn: „Wij komen!” Dat

zal onze manier zijn om de boot vooruit te vliegen.”

„Aan Marijke dan, want vader en moeder zijn misschien nog niet thuis.”

„Goed, Marijke krijgt ons telegram.”

„Zult u geen kou vatten, mevrouwjtje?” klinkt een stem achter hen. „Zo laat op de avond wordt 't altijd kil, de dames in hun avondtoilet denken daar dikwijls niet aan.”

't Is de eerste officier van de boot, met wie ze heel prettig hebben kennis gemaakt.

„O, ik heb mijn stola,” lacht Marieke, „voelt u eens hoe heerlijk! En de arm van Ben . . . Weet u, we droomden dat we trekkende zwanen waren, die op 't vasteland een nest gingen bouwen. Zwanen hebben 't niet gauw koud. Maar mensen wel. . .” vervolgt ze. „Ik ril opeens, u hebt gelijk, we moeten naar binnen.”

Na een korte groet vervolgt de officier zijn ronde, hier en daar nog iemand aansprekend. In de grote salon komen Marieke en Ben spoedig weer op temperatuur. Dan is 't echter al over middernacht en tijd om hun hut op te zoeken.

„Morgen het telegram,” zeggen ze nog eens. „En — niet vergeten!”

„'t Startsein voor de zwanenvlucht,” zegt Ben.

En toch is de eigenlijke start reeds geschied. Toen 't groot verlangen in hen wakker werd naar het nieuwe nest in het oude land. En naar het donzig zwaantje, dat er zijn warme thuis zal vinden.

Met veel meer dan race-autokracht is de derde equippe de Weersteyn-sterrit begonnen!

ER tikt een toestel, zakelijk en correct, zoals een toestel dat gewend is gehoorzaamd te worden, dat mag doen. 't Dringt door de slaapnevel heen, die het brein van de bejaarde posthouder gevangen dreigt te nemen. Hij gaat naar zijn pensioen toe, 't eten dat zijn Marie op tafel bracht was prima, de middagzon maakt zijn hoekje behaaglijk warm en de groene vlieg aan de binnenzijde van het raam drumt een slaapliedje.

Eigenlijk had dus 't toestel niet met tikken moeten beginnen. Maar plicht is plicht, telegram is telegram en de posthouder is een man van de oude stempel; een ras-P.T.T.'er, die opspringt, wanneer de zweep klapt. Snel, een beetje duizelig van de plotselinge overgang, laat hij zich voor het toestel neervallen en neemt het telegram op.

„Hé, Schouten, ben je daar?”

Misschien klinkt 't nog een beetje omwaasd; 't kan echter ook zijn, dat Flip Schouten, in het nevenkantoortje, het niet hoort, doordat zijn interesse aan heel andere zaken is opgehangen.

Hij is bezig de binnengekomen postzak te sorteren naar de verschillende buurtschappen, die aan het dorp hangen als de jonkjes aan een moederplant. Er zijn nogal wat brieven bij en zijn oog is gevallen op de kinderpostzegels, waarvoor hij een diepe bewondering koestert. Zijn ze niet stuk voor stuk schilderijtjes? Moet je zo'n lekkere jongens-toet zien! En dat meisje met haar grote ogen! Jammer, dat ze zo klein zijn, anders kon je je kamers ermee volhangen!

Flip houdt een brief op armlengte afstand. „Keurig,” mompelt hij, weg van de zaak. Zulke ouders boffen toch maar, wanneer hun kind zo geportretteerd wordt! 't Zal je overkomen! Wat zijn kleine Flip aangaat, die was er ook mooi genoeg voor! Mooi en kwiek! Zo'n kind reist

't hele land door; wat zeg ik? De hele wéreld. En overal zeggen ze: wat een mooi kind is dat!

't Begint Flip een weinig te duizelen; zijn jongetje stijgt hem, om zo te zeggen, naar het hoofd. Wat zou je als vader moeten doen... welke kruiwagen zou je kunnen aanroepen...?

„Bèn je daar Schouten? Of slaap je?”

Nu de stem een dreigende klank heeft gekregen, dringt hij door Flips trots deinende beneveling heen. Hij laat postzegel-postzegel en zak-zak; hij springt het hoofdkantoor binnen, naar zijn chef, klikklakt zijn laarzen tegen elkaar, salueert met veel omhaal en zegt stram: „Present, commandant.”

Er is gezegd, geschreven en ontelbare malen herhaald: „'t geluk hangt als een druiventros”, zo stil, zo statig, zo vol geheim; bij Flip Schouten hangt 't echter als een narrenkap, heen en weer bungelend op ieder zuchtje wind.

De posthouder neemt hem met afkeurende blikken op. Wie als bijna vijftenzestigjarige in een zoete rust gestoord wordt, vindt de dingen niet zo erg gauw geestig.

„Doe niet zo kinds, Flip Schouten,” klinkt 't stekelig. „Je wordt ieder jaar ouder, maar aan wijzer worden ben je nog steeds niet toe. Onderhand ben je grootvader...”

Flip zet grote ogen op. 't Is met de chef ook niet helemaal zuiver, hoor!

„Sorry, meneer, u is zelf grootvader geworden.”

„Jawel, maar dat is totaliter mijn zaak. Mijn privé-zaak, begrijp je?”

„Jawel, meneer.”

„En val me nu niet meer in de rede, terwijl ik spreek. Er zijn klachten binnengekomen, dat je zónder je uniform-pet bestellingen uitvoert. Je weet, dat P.T.T. het anders verordineerd heeft. Een uniform is een ere-dracht, Schouten, en behoort compleet te zijn.”

„Jawel meneer,” geeft Flip, sterk geïntimideerd, ten antwoord.

„En om nu meteen maar verder te gaan: je hebt bij

dominee op de stoep staan fluiten, terwijl je wachtte om een telegram af te geven. Ik vraag je, of dat stijl is. 't Was een bericht van overlijden; dominees schoonvader is gestorven."

„Nee, meneer."

„Wat nee! De man is dood, 't telegram zei 't."

„Ik bedoel de stijl, meneer; 't sloeg op de stijl."

„De klop op de deur dus," mompelt de chef, die een fanatiek romanlezer is en graag de dikste boeken uitzoekt, omdat 't leesgeld toch hetzelfde blijft.

„Jawel, meneer," antwoordt Flip, voelende dat er voortgang moet zijn.

„En dan nog dit, en dit is voorlopig het slot: jij denkt en praat te persoonlijk, te zelfstandig. Ook dat heb je niet te doen in dienst van P.T.T. Begrepen? Hier is 't enkel plicht, plicht en nog eens plicht. Onpersoonlijke plicht. 't Persoonlijke heb je buiten beschouwing te laten. Dat komt later aan de beurt, als je gezellig bij je vrouw thuis bent. Anders..."

„Jawel, meneer. Zal ik dan nu... meneer."

„Nog even; val me niet telkens in de rede. Anders zal 't je nog gaan als die collega van me... toen we nog allebei jong waren. We hadden ieder een verschillend bijkantoor aan de rand van een groot dorp. Bij mijn vrind kwam een inspecteur op bezoek. Een keurige meneer met een keurige naam, daar niet van. Maar lastig als geen ander en een neus, die een slag om maakte. Daarom heette hij onder ons niet meneer Homan Boer, maar de Neus. Toen mijn vrind 't onderzoek doorstaan had en de inspecteur al even vertrokken was, dacht hij aan de collega, die nu onder 't mes zou komen. Hij gaat naar 't toestel en telegrafeert: de Neus is in aantocht, let op! En laat me nu de inspecteur binnenkomen, terwijl 't toestel dat telegram aftikt, terwijl er niemand bij zat om 't op te vangen. Hij er spoorlags naar toe. Bedenk nu, dat 't vroeger anders toeging met telegraferen dan nu; 't ging met tekens; punt, punt, streep... je begrijpt me wel. Een

ouwe rot met routine hoefde de tekens niet eens te zien. Aan 't tikken hoorde hij de inhoud. Dat was dan nu: de Neus is in aantocht, let op! Jij met je royale fantasie zult wel weten, hoe 't verder ging. Dat krijg je nu van die persoonlijke dingen in een strikt onpersoonlijke dienst. Zo zou 't jou ook kunnen vergaan. Houd je dus gewaar-schuw, Schouten."

„O, maar zo iets zal ik nooit doen, meneer! Beslist niet!"

„O nee?" klinkt 't akelig geringschattend. „En waarom niet, als ik vragen mag?"

Nu bestaat er een noodlottig verband tussen dat waar-over men denkt en spreekt, en zekere onbewuste handelingen. De posthouder ontkomt er niet aan, om argeloos met zijn wijsvinger langs zijn neus te wrijven. Evenmin ontkomt Flip Schouten eraan, dit ongecontroleerde gebaar op te nemen in zijn ongecontroleerde denken. En hij antwoordt:

„Omdat u geen neus hebt, meneer."

„Tenminste geen gekke," verbetert hij direct.

Tot op dit ogenblik weet Flip nog niet, waarom zijn chef hem plotseling het dichtgeplakte telegram in de handen duwde, kortaf zei: „En schiet nou maar op!" en zich over het toestel boog, als om een fout te ontdekken die niet bestond.

Een minuut later manoeuvreert Flip Schouten tussen de kinderen van twee uitgaande scholen door. Zonder pet, want die ligt bij Ali thuis en voor dit ene dienstbetoon is 't niet de moeite hem eerst te gaan halen.

Onophoudelijk bellend vanwege de bokkesprongen der schooljeugd, werkt hij zich door de gevaarlijke zone heen. Verderop heeft de uitgelaten bende zich al verspreid en bij kerkpleintje, kerk en pastorie staat 't sein op volkomen veilig.

De rust veroorlooft Flip, zijn gedachten weer te bepalen bij het vreemde gesprek dat zijn chef ontketend heeft. De man wordt oud, kijkt door een verkeerde bril... of...

heeft hij werkelijk als telegrambesteller een deuntje gefloten op de pastoriestoep, met 't bericht van een dooie in zijn hand? 't Was in ieder geval zonder opzet. Maar tjongejonge, wat kan een mens zich bezondigen, ook als 't van buiten rozegeur en maneschijn is. „Oppassen, Flip! Een telegram kan altijd een doodsbericht bevatten. Voor een pretje verzenden de mensen niet zo gauw een telegram.”

Met sombere denkrimpels in zijn voorhoofd houdt Flip Schouten zich met deze dingen bezig. Ook nog, terwijl hij de laan naar de Weeresteyn op fietst. Ook nog, terwijl hij voor Marijke op 't verandaatje staat.

En daar grijpt 't psychologische noodlot hem opnieuw in de kraag.

„Asjeblijft, mevrouw Marijke,” zegt hij ingetogen, „een telegram, en er zal wel weer een dooie wezen.”

Marijke wordt rood, wordt bleek, wordt weer rood, scheurt 't telegram open en leest: „Wij komen!” En dan breekt als reactie bij haar een sedert anderhalf jaar secuur afgedamde beek buiten de oevers en ze zegt verontwaardigd:

„Je bent hartstikke gek, Flip Schouten, en je moest je schamen met je dooie. Moeten er zoveel mensen van je op reis zijn, zeg! Een telegram is op zichzelf al erg, er gebeuren zoveel ongelukken! En dan jij maar spotten, hè? Flip Schouten mag dat wel doen! O ja, Flip Schouten mag alles! Maar niet heus!”

„Ja maar, ik... ik..., 't was een vergissing, Marijke, echt waar!”

„Och, jò, schiet op! Je bent zelf een vergissing, dat ben je. Nou, ga je haast?”

Tergend neemt ze Joepie op de arm en dwingt zijn kopje in Flips richting.

„Kijk eens, wat een rare vent daar staat! Wat zegt Joepie tegen een rare vent, die niet weg wil?”

„Grrr! au! au! au!” keft Joepie, met venijnige uithalen.

Waarop Flip haastig rechtsomkeert maakt, zijn fiets

grijpt en de laan inzwenkt, vanwaar hij gekomen is. Als zijn mevrouw Marijke van haar voetstuk stapt en hem afsnauwt, samen met haar hond Joepie, dan is er aan de hele wereld wat loos. En dan wil hij thuis zijn! Samen met kleine Flip onder de brede, beschermende vlerken van moeder Ali!

Met gemengde gevoelens ziet Marijke hem aftrekken.

„Wat hééft die held! Weet jij 't, Joepie? Hij met z'n dooie! Hij zal toch niet een slokje te veel hebben opgedaan, hier of daar? Je kunt nooit weten, Joep! Hij is zo'n allemansvrind, dat er overal graantjes voor hem afvallen.”

„Wau!” antwoordt Joepie vol begrip.

„O, denk jij, dat 't dat niet is! 't Kan ook eigenlijk niet, Joep. Zó is Flip Schouten nou ook weer niet, hè? Hij komt regelrecht van kantoor en zijn baas is een gestrenge heer. Hij wil jou niet eens binnen hebben, weet je nog van laatst?”

„Wau! Wau!” roept Joepie zo geërgerd, alsof hij zich die belediging nog levendig herinnert.

Marijke houdt zijn kopje tegen haar wang. „Ja, 't was een vernedering voor je, hè? We praten er niet meer over, Joep. Niet over de grote en niet over de kleine baas. Och, wat ben je toch een lieverdje. Ga je mee met de vrouw naar 't grote huis? Tante Claire en oom Ed zijn thuis, maar dat wisten Ben en Marieke nog niet. Ga je mee, 't telegram aan hen brengen? Wat zeg je? Wil je zo vreselijk graag? Dan doen we eerst de boel op slot, Joep! Er zijn nog meer rare venten op de wereld. En ze hebben met onze spullen niets te maken!”

Daar gaan ze met hun drieën, Marijke, Joepie en 't telegram. Ze gaan een nieuwe deining veroorzaken, nu op de Weeresteyn zelf, waar de schilder uit een der bovenramen hen al van verre wenkt. Wanneer Marijke het telegram zwaaiend omhoog houdt, verandert dat echter de hele situatie. De figuur uit 't venster verdwijnt, als was hij door een wesp gestoken.

„O, Joepie, hij holt naar beneden! Hij denkt natuurlijk weer aan de een of andere ramp. Gelukkig dat Flip

Schouten hier niet is aangekomen met zijn mededeling over een dooie. Dan was bij oom Ed 't hek helemaal van de dam geweest. Straks komt-ie, Joep! Dan mag je niet grommen of vals doen, hoor! Want oom Ed hoort hier tot de bazen. Je moet aardig tegen hem zijn. Misschien — misschien word jij dan ook nog eens uitgeschilderd.”

Ja, daar is hij al!

„Waarom heb je een telegram! Is er wat gebeurd? Kan Marieke niet komen? Ik heb 't wel gedacht, toen ons eiland half verging.”

„Er staat in dat ze komen, oom Ed. Kijkt u zelf maar.”

Min of meer verwezen leest de schilder hardop: „Wij komen!” En slaakt dan een diepe zucht van verlichting. Hij op zijn beurt zwaait nu met het telegram naar zijn vrouw, die ook komt aanlopen.

„Maar waarom heb jij dit bericht ontvangen, Marijke! Denken ze soms, dat wij geen telegram meer verdragen kunnen?”

Bijna had Marijke gezegd: „dat kunt u ook niet, gezien de uitwerking,” maar ze slikt die woorden nog juist bijtijds in. Ze behoeft trouwens niets te zeggen, want tante Claire is haar voor.

„Ze wisten toch niet dat we al thuis waren, Ed,” klinkt 't zachtzinnig.

„O nee? Ik heb anders geschreven, toen we van 't eiland af gingen! Is die brief daar soms niet gepost?”

„Jawel, Ed! Maar hij ligt op hen te wachten in de eerste haven die ze aandoen. Toe, denk eens even na! Op de oceaan fietst geen Flip Schouten rond, die de post aflevert!”

„Verkeerde instelling,” moppert de schilder. „Lijkt nergens op! Enfin.”

Met dit laatste woord schuift hij zijn ergernis in de lange rij van ergerlijkheden, die hem af en toe wild kunnen maken.

„Ga je mee naar boven?” vraagt tante Claire aan Marijke, „dan kunnen we even overleggen, waar we

Ben en Marieke zolang zullen huisvesten."

Met z'n drieën gaan ze de brede trap op.

„Zolang? Zolang? Je bent toch niet van plan je dochter direct weer weg te sturen? Als je maar in 't oog houdt, dat ze net zo goed mijn dochter is, al ben ik dan een halfgare kladschilder!"

„Och!" Dat is alles wat Claire antwoordt. 't Blijkt olie op de golven te zijn, want de stem naast hen zwijgt. Marijke echter heeft opgemerkt, hoe moe de stem van tante Claire klinkt. Ze krauwelt Joepie onder zijn kinnetje en richt zich in gedachten tot dat verstandige schepseltje.

„Je moet hier erg lief zijn, Joepie, want dat vrouwtje is moe. Heb je 't ook gehoord? 't Valt niet mee, Joepie, om met zo'n zenuwpees getrouwd te zijn. Al is hij dan ook een beroemde kunstschilder. Ja, je mag even naar haar toe; spartel niet zo, Joepie."

En zo komt 't, dat tante Claire met Joep op de arm boven komt. Een Joep, die zich vriendelijk tegen haar aan nestelt en zachtjes haar blote arm likt.

„Wat een schat!" En daarmee is dit incident weer gesloten.

Een andersoortig incident dreigt echter alweer. Nadat tante Claire en Marijke hebben besproken, hoe en waar de thuisvaarders logeren zullen, komt de schilder uit de hoek: „Zo, en dan zal ik nu de maatschappij maar eens opbellen en vragen, wanneer ze die boot verwachten. Je gaat toch mee, ze afhalen, Claire?"

„Ze zetten er expres bij: „niet afhalen". Dus doen we dat ook niet, Ed. We wachten ze gezellig thuis af."

„Niet afhalen! Dat is alleen een soort van bescheidenheid; ze willen ons, oude mensen, geen last veroorzaken!"

„Van bescheidenheid in die zin heeft Marieke anders niet veel last. Ze hebben natuurlijk andere plannen, Ed. De ouders van Ben wonen in Rijswijk. Best mogelijk, dat ze die eerst willen opzoeken!"

„Bens ouders? Wat heb ik daarmee te maken! Nee

maar, ik vraag je! Totaal vreemde lui, die hier één, zegge één keer zijn geweest!"

„Ze zijn Mariekes schoonouders, Ed. Ze zegt vader en moeder tegen hen en zij hebben evenveel rechten als wij. Nee, we gaan ze niet afhalen in Rotterdam!"

„Mevrouw heeft maar te gebieden. Opbellen, mag dat soms ook niet?"

„Opbellen kun je gerust doen. Doe 't maar, Ed, ik ben er zelf ook nieuwsgierig naar. En dan hoort Marijke het meteen ook."

't Opbellen vindt plaats, 't antwoord is blijkbaar bevredigend voor de lichtgeraakte papa en Marijke acht het ogenblik gunstig om te eclipseren.

„Ik ga 't meteen even aan vader vertellen," zegt ze. „Vader zal schik hebben. Hij wil 't hier weer compleet zien, eerder voelt hij zich niet op zijn gemak."

„Net wat voor hem! Nu oom Leonard en tante Paula nog, dan is 't zeker zover?"

„En tante Rikkie met oom Bert. Wist u dat nog niet? Die willen voor een jaar vakantie naar Holland komen."

Mevrouw Van Rozenburg is al pratend met Marijke meegelopen. „Kun je wel tegen de eenzaamheid?" vraagt ze bezorgd. „Je ziet een beetje pips, dacht ik."

„Ik heb te weinig te doen," is Marijkes verklaring. „En ja, een beetje stil is 't ook wel."

„Dat verandert wel, Marijke!"

„O ja, tante, dat verandert wel eens. Voorlopig heb ik Joepie. En Henk en Els, in de woonwagen. Ze laten vragen, wanneer ze u en uw man een bezoek mogen brengen. Morgenavond misschien?"

„Welja, morgenavond; gezellig! Komen jullie ook mee?"

„Tante, Tom is met een of ander ontwerp bezig. Hij werkt aan een grote, ingewikkelde tekening. Dan vindt hij 't gezellig, als ik ook thuis ben."

„Dat begrijp ik; we zien elkaar nog wel eens, hè, ook zonder officieel bezoek."

„Ja hoor!"

Weg gaan Marijke en Joepie in de richting van de Schoudermantel.

Vader Reehorst knikt goedkeurend bij het bericht van Mariekes komst. „We raken compleet, kind, we raken compleet.”

„’t Zal tijd worden, hè vader?”

„Dat zal ’t zeker. ’t Heeft al veel te lang geduurd, dat ze allemaal vort waren. Nou eerst de jonker en zijn vrouw; ik heb ze geschreven, dat ’t tijd werd. En dan tot slot tante Rikkie en haar man. Dat zal ook zo lang niet meer duren. Wou je nog even naar binnen gaan? Opoe heeft wat last van benauwdheid. Maar ze is op en aangekleed en evengoed bij als altijd. Ga d’r maar even gedag zeggen, dat vindt ze altijd fijn.”

Bij gedag zeggen blijft ’t, want Marijke ziet, dat ’t al over halfzes is. Ze krijgt in de gauwigheid nog een schaal late aardbeien mee, neemt Joepie op de arm en stapt met versnelde pas huiswaarts. In gedachten omvat ze allen, voor wie de Weeresteyn „thuiskomen” betekent. Vader heeft gelijk, ’t zal mooi zijn, als de grote Weeresteyn-familie weer compleet is!

XI

DE enige, die er niet aan denkt zijn thuiskomst van tevoren te melden, is jonker Leonard van de Weeresteyn. Hij is als vrije — en, hoewel van oude adel — ook als min of meer wilde vogel oud geworden. Hij kan zich niet via een brief aan banden leggen. Hij moet zijn reis kunnen wijzigen, verkorten of verlengen, al naar dat ’t hem nuttig voorkomt. Hij moet onverwachts, al was ’t midden in de nacht, kunnen arriveren op zijn voorvaderlijke bezitting en daar moet dan een maaltijd en een bed voor hem gereed staan.

Zo ongeveer moeten zijn strijdbare voorvaderen uit de tijd der Lichtenbergers en Lokhorsten zijn thuisgekomen na de een of andere oorlogshandeling. Hun stemmen hebben gedaverd tussen de stenen burchtwanden, totdat alle lijfeigenen en horigen dooreenkrioelden als opgeschrikte mieren in een verstoord mierennest.

Jonker Leonard echter, de laatste nazaat dier gehelmde helden, leeft in een ander tijdperk en moet zich met heel wat minder tevreden stellen. Dat doet hij graag, want hij is allermintst een strijdbare held. Een van zijn complexen is, dat hij iedere vorm van strijd schuwt en de lijnen van geleidelijkheid boven alles verkiest.

Tot en met verleden jaar vond hij na thuiskomst huisvesting en maaltijden bij Aart van de Reehorst, zijn zelfstandig boerende pachter. En dat, zolang het hem beliefte. Had hij, na dagen of weken, de nodige moed verzameld, om als eenling intrek te nemen in zijn schandelijk verwaarloosd kasteel, dan wierp dat kasteel hem gewoonlijk spoedig weer uit, door kilheid, ongezelligheid en bovenal eenzaamheid.

Dit alles is sedert enkele jaren grondig veranderd. Het huis is gerestaureerd, de Rozenburgen zijn bij hem ingetrokken, Mariekes lach heeft geschaterd tegen de zware muren en de oude piano heeft gekreund onder haar pittige aanslag. Een tehuis is het echter pas geworden, sedert Paula de vorige zomer haar leven aan de aan de zwerveling verbonden heeft. Sedert die zomer heeft hij een thuis; Paula zorgt daar meesterlijk voor.

Maar schrijven, wanneer hij thuis denkt te komen, daaraan begint hij niet meer.

Bijgevolg heeft deze equipe van de Weeresteyn-sterrit de vrijheid om een paar dagen in Rome te blijven hangen; Paula moet de wolvin toch zien, die Remus en Romulus heeft gezoogd! Ze moet het Colosseum zien en haar penning aan de Trevi-fontein offeren, „opdat ze nog eens terug mag komen”. Maar bovenal moet ze de oneindige kleinheid van de mens ontdekken onder de overweldigende koepel van de Sint-Pieter.

Ze hebben dit gedaan en de Rome-dagen zijn Paula tot een rijkdom geworden voor haar hele leven. Daargelaten nog de kostbare armband, die Leonard voor haar kocht als reisherinnering. Ze hebben ook Siena gezien met de wonderbare mozaïeken, de stad met de nauwe straten, waaruit de middeleeuwen nog nooit geheel verdreven zijn, zelfs niet door het moderne stadsverkeer.

Daarna was 't de Italiaanse Riviera, en Genua, daarna vliegveld Zürich, om ten laatste op Schiphol te landen, waar de prachtige auto van de jonker gereed stond om hem en zijn vrouw huiswaarts te rijden.

Hoe klein zijn toch de afstanden in 't kleine vaderland! Ternauwernood hebben ze de Lange Jan van Amersfoort uit 't gezicht verloren of ze zien al de windvaan van de Weeresteyn boven 't geboomte uitsteken en hem zien betekent praktisch meteen: thuiskomen. Hier staat 't bordje: „eigen weg”; een kwestie van een kwart kilometer. En dan...

„Wat doé je, Leo, je rijdt verkeerd!” waarschuwt Paula.

Jonker Leonard lacht in stilte en doet, alsof hij doof is.

„Leo!” zegt ze verwijtend!

Nu begint haar echtgenoot te spreken.

„'t Allereerst naar Aart van de Reehorst, Paula,” zegt hij. „Dat is de laatste dertig jaren zo geweest, dat houden we vol. 't Is adat onder ons geworden. Maar — als jij 't minder gezellig vindt, kun je rustig naar huis gaan. Zal ik je even brengen?”

Maar Paula legt haar hand op de arm van haar chauffeur. „Nee, o nee,” zegt ze, „jouw adat is mijn adat, neem me asjeblijft mee naar Aart!”

„Daar ben ik blij om, kind,” is alles wat de jonker zegt.

En dan het arriveren voor de Schoudermantel! Geknars van remmen, gewring van de dikke grintlaag om onder de autobanden uit te komen, twee oude, bleke gezichten voor het venster. En baas Reehorst in de deuropening,

precies zoals hij in de keukenkamer zat: de kraag van zijn gestreepte overhemd losgemaakt, een paar vestknopen eveneens, en op zijn zwart leren pantoffels.

„Jonker!”

„Aart!”

De handen die ineenslaan, blijven schudden, de zeer aristocratische smalle en de breedgewerkte boerenhand en 't is duidelijk dat elk van de beide mannen zijn andere helft gevonden heeft.

Eindelijk komt ook Paula aan de beurt.

„Dag Paula, welkom thuis.”

„Dag Aart, ik ben blij, weer thuis te zijn.”

„En komt u niet even binnen? De oudjes plakken al tegen de ruiten.”

„Nu niet, Aart. Eerst even naar huis. Maar straks komen we, vertel 't ze maar alvast.”

En dan, nog eens de hand van zijn vriend schuddend:
„Is 't in orde, Aart?”

„Dik in orde, jonker. Als altijd.”

Daarop gaan ze. Paula voelt de zonnestraal van genegenheid, die hen op hun pad vergezelt. Even erover praten.

„Wat kan 't leven mooi zijn, Leo. Vroeger ben ik echt niet ongelukkig geweest, hoor. Totdat 't sterven zijn werk begon te doen, voelde ik me vaak werkelijk gelukkig. Maar mooi en groots vind ik het leven hier. Je hebt me zoveel gegeven, Leo, ik ontdek steeds meer schatten.”

„En jij hebt mij een thuis gegeven, dat weegt ruimschoots tegen elkaar op. We zwijgen er verder over, kind.”

De ontvangst door de schilder en zijn vrouw is ook hartelijk, bij hem zelfs op 't overdrevene af. Maar 't is anders; Paula moet even zoeken naar hetgeen ze mist op het grote Huis, terwijl 't op de boerderij in ruime mate aanwezig was.

„Minder diepgang hier,” weet ze opeens.

Zeldzaam, die vriendschap tussen Leo en Aart. Maar Aart is dan ook een heel bijzonder mens. En — Leo tenslotte ook; ja, waar ergens zul je zo'n grootdenkend mens vinden, als Leo is?

Na een verfrissing en na zich verkleed te hebben, vindt Paula het hoogst noodzakelijk de handkoffer uit te pakken. De cadeautjes moeten worden uitgedeeld, terwijl de glans en de geur van Capri en Rome er nog aanhangen.

Ze laat haar heer gemaal alleen naar de Schoudermantel gaan en begint haar schatkamer te openen. Stuk voor stuk komen de geschenken te voorschijn en worden op de tafel geëtaleerd. 't Wordt een kinderlijk plezier, ze op te nemen en weer neer te zetten en te luisteren naar de taal, die de souvenirs nu nog spreken. Later worden ze anders; ze trekken hun eigen leven meer en meer terug, ze worden stom, langzamerhand ook kleurloos. Zou dat 't vreemd geheim verklaren, waardoor reisherinneringen, met zoveel vreugde gekocht, na verloop van tijd toch worden opgeruimd? En — meestal zonder veel pijn? Vaak zelfs vraagt men zich af, wat er aan te zien was, vroeger, toen ze met veel enthousiasme werden gekocht!

„Oehóé, bent u thuis?” Dat moet Marijke zijn, onder 't open venster.

„Jáá, kom maar gauw boven, ik heb hier net een hele etalage gemaakt.”

„O, dan kom ik gauw, tante Paula!”

Verrukt als een kind op sinterklaas geniet Marijke van de sierlijke tingeltangeltjes.

„O, éinig, tante Paula! Hoe komt u daaraan?”

„Van Capri, uit de cipressenlaan van Axel Munthe. Daarvan vertel ik later, als we de foto's gesorteerd hebben; want de foto's moeten erbij, weet je. Jij mag nu de eerste keus hebben, omdat je ook de eerste bent, die ze te zien krijgt.”

Marijkes glanzende ogen zoeken en taxeren.

„Tante Paula, ik weet 't niet! Laat ik maar wachten, tot Marieke ook thuis is. Misschien is 't ook leuker, hè, om op haar te wachten. Ze zijn nu bij Bens ouders, die zijn pas verhuisd naar een vierkamerflat, buiten Rijswijk. Erg veel ruimte zullen ze daar niet hebben voor logés.

Ben en Marieke komen beslist gauw naar de Weeresteyn. Natuurlijk onverwachts, dat kan bij Marieke niet anders. Zullen we tot zolang wachten, tante? Dan houdt u de mooie etalage nog een poosje. Weet u, wat u vanavond moet doen? Ze allemaal aan de gang maken en dan oom Ed erbij halen. En dan opletten, wat hij doet. Maar u moet oom Leonard in de buurt hebben, hoor."

„Waarom dat, Marijke?"

„O, oom Ed is zo'n zenuwpees, hij kan wel weer dol worden van die muziek door elkaar."

„Wie weet wat ik doe," lacht tante Paula. „In ieder geval is 't goed dat hij hier met meer mensen moet omgaan dan alleen met die goeie tante Claire."

„O, die weet anders best, waar ze aan toe is, hoor!"

't Is het einde van 't gesprek, want Marijke was op weg om naar sla te informeren. Na dit zijsprongetje zet ze haar tocht naar de Schoudermantel voort.

Vader is met de jonker al de plaats op, wordt haar door de oude Kors verteld. Dus zoekt Marijke zelf een paar malse kroppen uit en draagt ze naar huis, alsof 't een boeket bloemen is.

Morgen komen Marieke en Ben, zingt het door haar heen. Vanwaar ze die zekerheid heeft, is haar niet duidelijk, maar ze is overtuigd dat 't zo gebeuren zal.

Inderdaad krijgt de geheime voorspellende stem gelijk. De volgende morgen zwaait een tweezittertje het erf van de Weeresteyn op en stopt voor de brede deur van het Huis. Portieren worden geopend en klappen demonstratief weer dicht, één van de twee althans. Zorgeloos lachen en babbelen klimt tegen de statige muren op; de huisbel gaat te keer, alsof er brand is. Marieke en Ben zijn op de basis Weeresteyn geland om de grote familie compleet te helpen maken.

En Marieke is zichzelf gelijk gebleven, vol levenslust, vol van nog sluimerende plannen, vol behoefte aan avontuur. Wanneer de omgeving er niet voor zorgt, zal ze zelf wel enige avonturen op touw zetten. De Amerikaanse

reis heeft haar tal van nieuwe mogelijkheden aan de hand gedaan.

Nu eerst vader en moeder ontmoeten! Ze worden afgekust op een wijze, dat Ben er verlegen bij staat. Zo'n enthousiasme tegenover zijn schoonpapa kan hij onmogelijk delen. Hij kan zulke onrustige, kameleonachtige mensen nu eenmaal niet van harte accepteren. Ze bezorgen hem kippevel en een onbestemde angst. Schoonmama is gelukkig anders; zij maakt 't mogelijk hier enkele weken te blijven. Want met minder zal 't niet toe kunnen.

Jawel, daar heb je 't al! Zonder enige scrupule!

„Zo, ontrouwe dochter! Dat gaat me er met een vreemde vent vandoor en laat haar arme vader een heel jaar lang in de steek.”

En Marieke? Flink zo! „Foei vader! Ben is mijn man hoor, hij is geen vreemde vent. U mag niet zo raar praten; dan gaan we er direct weer vandoor.”

„Weer vandoor?! Is de Weeresteyn niet ruim genoeg voor jullie? We rekenen er vast op dat je hier blijft wonen. De kamerindeling is al gemaakt.”

Waarop Marieke weer: „Wij gaan wonen, waar Ben z'n baan vindt, vader, al is 't in Zuid-Limburg of Zeeuwsch-Vlaanderen.”

„Of op Rottum. Toe, zeg dát erbij. Op Rottum ben je volkomen safe voor je lastige vader!”

„Vader meent 't niet zo,” komt moeder Claire nu sussend tussenbeide. „Hij is verzet op Rottum de laatste tijd. Misschien gaat hij er nog wel eens een burcht bouwen om zich daarin te verschansen tegen de boze wereld. Nu verschanst hij zich achter woorden, dàn achter zware stenen muren. Is 't niet, man?”

„Als ik wist, dat ik daar ongestoord zou kunnen werken, ja, dan deed ik 't.”

„En wat deed u dan, moeder?” vraagt Ben niet zonder erg.

„Ik ging met hem mee, ik ben nu eenmaal vaders vrouw.”

„En daarom ga ik met Ben mee, want ik ben Ben z'n vrouw. O zo!” Daarmee sluit Marieke het eerste van de debatten, die hier ongetwijfeld gehouden zullen worden.

Daarna komen oom Leonard en tante Paula aan de beurt. Dit bezoekje is van heel wat rustiger aard. Ben krijgt kans zijn toekomstplannen te bespreken: zo spoedig mogelijk ergens ingeschakeld worden. 't Moeilijke is, dat zijn Amerikaanse reis hem wat aan de buitenkant heeft gezet. 't Is echter ook een aanbeveling, meent jonker Leonard. En dan noemt hij een paar klinkende namen; hij heeft de heren ontmoet op een van zijn talloze reizen — hoeveel mensen ontmoet je niet, als je zo'n dertig, vijfendertig jaar de wereld doorkruist — of met hen kennis gemaakt op congressen; of ze zijn hem bekend, doordat hij zelf ook de drager is van een oude klinkende naam.

Ben geeft slechts flauwtjes antwoord. Liever wil hij op eigen stoom de arbeidsmarkt binnenrijden, dan via een kruiwagen. Maar hij is tevens zo verstandig om in aanmerking te nemen, dat welwillende hulp soms zeer kostbaar kan zijn.

Intussen overlegt tante Paula, dat nu haar kans gekomen is om de rommel van haar slaapkamertafel op te ruimen. Ja, zo noemt ze in gedachten de meegebrachte reisgeschenken al. Ze staan daar in de weg, dat is de kwestie.

„Hebben jullie Marijke al ontmoet? Zal ik haar even bellen? Ik heb namelijk nog wat te verhandelen met jullie beiden.”

„Als 't iets goeds is, graag tante!”

„Ja, 't is iets goeds!”

Waarop oom Leonard de melodietjes van de speeldoosjes begint te imiteren op een manier, dat er geen touw aan vast te knopen is.

„Voert u een charade op?” informeert Marieke. Ze krijgt geen antwoord en volstaat met het schudden van haar blonde krullebol.

„Een mooi stel, u en vader,” begint ze. „Nee, dan mijn kalme solide man, hè Bernard Nievelt?”

Eer Ben ook zijn duit in het zakje kan gooien, komt Marijke aangelopen. Begroeting nummer drie vindt plaats, ditmaal zonder veel omhaal.

„Ha! die Marieke!”

„Ha! die Marij!”

De intense blijdschap over dit weerzien der twee vriendinnen maakt deze bijna al te gewone begroeting tot iets heel bijzonders.

„Tante Paula, zullen we nu...” begint Marijke.

„Ja, we doen 't nu meteen, dan kan ik de andere rommel ook aan de man brengen.”

„Rommel? Tante Paula!” klinkt 't verwijtend.

„Sst, stil maar, 't was een slip of the tongue, Marijke!”

Vlug worden de muziekdoosjes in werking gesteld. En dan komt het kiezen. 't Is gauw gebeurd, want Marieke noch Marijke hebben 't op elkaars keuze gemunt.

„Tegen de avond breng ik de rest naar de Schoudermantel. Opoe, Siene, je vader en Heinkees.”

„Dan hebt u nog een speeldoosje over, tante Paula!”

„Ja, weten jullie er iemand voor?”

Marijke krijgt een kleur. Ze heeft al zo dikwijls aan zo'n „iemand” gedacht. Eén, die er pas is bijgekomen, maar toch helemaal bij de Weerresteynfamilie behoort! Els van Henk, uit de woonwagen. Ze noemt de naam en vertelt in 't kort, wat ze kwijt wil. „Ze komen u beslist een bezoek brengen, tante Paula, dan ziet u zelf wat voor fijne mensen 't zijn.”

„Ik zal 't voor die Els bewaren,” zegt tante Paula.

„Nemen jullie deze dingetjes nu mee?”

„Dan bent u van de „rommel” af, tante Paula.”

„Ondeugend nest,” krijgt Marijke te horen. Lachend gaat ze via de zitkamer naar haar eigen huis, achtervolgd door 't geroep van Marieke: „We komen vanavond hoor! Als Tommy er ook is!”

Heerlijk, dat haar eenzaamheid zo grondig verbroken is! Ze lacht nog steeds, wanneer ze haar eigen huisdeur opendoet; ze knuffelt Joepie, die haar lawaaierig tegemoet

komt springen. En zet in de woonkamer onmiddellijk het speeldooisje aan, zodat de kleine bungalow gevuld wordt met de overvloeiende vreugde van Capri.

XII

MARIJKE en Marieke weer bijeen, sinds onheuglijke tijden, volgens hun begrip! Ze zitten op de veranda, waarheen ze een paar luie stoelen en een bijzettafeltje hebben gesleept, bij een gezellig schemerlampje dat net precies licht genoeg geeft, om elkaars wezen te kunnen onderscheiden.

In 't zijkamertje huizen Tom en Ben, d.w.z. ze zitten of staan bij Toms grote bureau, dat tevens tekentafel is en 't kleine vertrekje bijna geheel vult. Twee rechtleunige stoelen, desnoods drie, kunnen er nog bij plus het rooktafeltje voor kleinbehuisden. Maar 't is ingenieus uitgedacht en dat weet Tom te waarderen. Tegen 't behang is de prijsvraag geprikt, omringd door een krans van uit te werken notities en gegevens. De spanning rondom 't object is zo groot, dat ze hun koffie koud laten worden. 't Gebrom van hun stemmen is voor de twee vriendinnen de geruststellende begeleiding van hun eigen zacht gebabbel.

„Een dot van een bungalow,” herhaalt Marieke voor de zoveelste maal. Voor Marijkes verbaasde blikken mikt ze 't laatste derde deel van haar sigaret naar buiten en neemt meteen een nieuwe uit haar etui. Gulzig inhaleert ze en blaast vervolgens door haar neusgaten de rook naar buiten. Tijdens die manoeuvre ligt er iets vreemds en krampachtigs op haar gezicht, dat Marijke volkomen vreemd is.

„Wat kijk je, Marijke; vind jij roken zonde?”

„Zonde? Nee, dat geloof ik niet. Maar waarom doe je 't eigenlijk?” vraagt Marijke nuchter.

„Nou, feitelijk omdat ik 't niet laten kan; ik voel me misselijk van onfitheid, als ik niet rook; in Amerika is dat er niet beter op geworden. En tegelijkertijd schaam ik me voor mezelf, dat ik er zo aan verknocht ben. En voor jou ook een beetje, als je 't weten wil. So it is, Marijke Boom tot Soeterwolde, geboren Van de Reehorst.”

„Ja,” zegt Marijke zonder veel begrip; haar harde jeugd is zo vrijgebleven van verzachtende surrogaten, dat ze de waarde daarvan niet eens erkent.

„Je moet toch proberen 't te laten, Marieke,” laat ze erop volgen. „'t Is beslist beter.”

„Och, proberen!” Marieke haalt haar schouders op. „Proberen is niks! 't Moet opeens óver je komen. Weet je, Marij, één avond aan boord heb ik totaal niet gerookt. Zelfs niet, toen Ben me presenteerde en er zelf een opstak. Een héél erg goeie, één van de afscheidscadeaus. Maar die avond was ik ook zó gelukkig, Marij, zo intens gelukkig! Denk jij ook, dat 't geluk een mens volkomen fit kan maken? Je hebt er misschien nog nooit over gedacht, jij bent anders dan ik, jij bent de dochter van jouw vader en ik van de mijne, dat maakt nogal enig verschil! Nou, we stonden samen tegen de railing, Ben en ik, er was een ontzagwekkende sterrenhemel en daaronder lichtte de zee. Alle golven droegen een zilveren kroon, we voeren langs een pad van licht en we voeren naar huis...

We waren sprookjeszwanen, die trokken naar 't land waar ze een nest konden bouwen. En in dat nest moest dan een jong zwaantje geboren worden, veel en veel mooier dan de oude zwanen... Toen ben ik zo gelukkig geweest, dat er geen sigaret meer voor me bestond. Hoewel ik de geur ervan voortdurend in mijn neus kreeg.”

„Dan zou ik 't roken laten terwille van dat jonge zwaantje,” zegt Marijke beslist. „Hou er toch meteen mee op, je kunt 't bèst. Tommy en ik hebben samen een boek gelezen over jonge mensen. Daar staat 't ook in.

Er zijn ook foto's bij. Op de ene zit een jonge moeder haar kind te voeden, met een sigaret in de mond. Anders hield ze de verveling niet uit. 't Was om bij te huilen en tegelijk om woest op zo'n mens te worden. We hebben 't boek gekocht. Tommy rookt ook haast niet meer. En als ik 't gedaan had, dan zou ik 't nu beslist laten."

„Misschien leen ik 't eens van jullie," zegt Marieke vaag. En dan opeens heel levendig: „O, Marijke, ik weet opeens wat er met jou is! Je hebt 't zelf verklapt, maar zonder dat wist ik 't ook al. Ik ben soms helderziende, weet je? Of: helderwetend. Eigenlijk is er geen woord voor, maar je snapt 't wel. Paranormaal begaafd noemen ze dat. In Amerika zijn ze er druk mee in de weer. Alleen vind ik, dat ze er daar een spelletje van maken. Is 't wáár, Marijke? Verwachten jullie een zwaantje? Ja, zwaantje kan hier eigenlijk niet in dit land zonder water. Laten we zeggen: een eekhoorntje? Dat is in stijl met de bungalow. Zeg dat 't wáár is, Marijke!"

„'t Is waar," zegt Marijke. „Tenminste... volgende week rijd ik met Tommy mee naar een dokter in Utrecht. Dan weten we 't zeker. Maar praat er nog niet over, flap 't er niet uit, Marieke. Denk je daaraan?"

„Ik denk eraan," klinkt 't plechtig als een gelofte. „Maar nu praten we over wat anders. Je huisje, kind! Ik ben er gewoonweg verliefd op. Op alles trouwens; op Joepie. Joepie, Joepie, Joepie, kom je even bij tante Marieke op schoot? Ja, koest maar, Joepie, je bent een lieverdje, hoor! En je krieltjes, Marijke! En je bloemen! Kind, 't is een paradijsje. Je had 't „klein Paradijs" moeten noemen in plaats van „klein Weeresteyn". Alleen zou ik tegen dat prikkeldraad een haag willen hebben. Tuya's, of bruine beukjes misschien. 't Zou vrijer zijn, weet je. Maar met of zonder haag, 't is hier enig, zeg!"

„Oom Leonard heeft nog wel een stukje hei te vergeven. Jullie kunt 't hem gerust vragen. Hij zegt, dat hij veel heeft in te halen, wat de naastenliefde betreft. Tante Paula heeft hem dat geleerd; ze is een schat. Weet je,

ze houdt van alles en van iedereen. Ze is net als vader, ze wil de boel maar compleet hebben. Hier, op de Weeresteyn natuurlijk. En dan zij de zaak bemoederen.”

„Op de Weeresteyn wonen?” Marieke ziet om zich heen, alsof ze de vraag behalve aan zichzelf, aan vele onzichtbare getuigen voorlegt. „Ideaal, Marijke! ’t Is altijd mijn ideaal geweest, vanaf dat we dit hier hebben leren kennen. Maar ’t zou niet goed zijn. We moeten ’t niet eens proberen, weet je? Mijn vader... hij leeft zo fel en hij draaft zo afschuwelijk dóór! Als Ben niet zo nuchter en kalm was, hadden ze vandaag al ruzie gehad. Hij noemde Ben nota bene de vreemde vent, die hem van zijn dochter heeft beroofd! En ’t is geen grapje, hij meent ’t, dat is zo èrg! Hij is in staat een strijd te ontketenen, met mij als inzet. Eigenlijk moest ik ’t als een eer beschouwen, want in de oude tijd gingen de ridders elkaar ook te lijf om een schone dame. Alleen was één van die ridders niet haar vader. In dit geval zou de dame er hartstikke dood aan gaan. Daarom moeten we niet op de Weeresteyn wonen; ook niet in de buurt, in een flat bijvoorbeeld. We hebben erover gedacht en gepraat, maar we doen ’t niet. Nog niet, tenminste. Af en toe met vakantie komen en dan niet eens al te lang. Ik zet ’t door, al heb ik er een groot brok verdriet van. Trouwens, ’t zal de vraag zijn, waar Ben z’n baan vindt.”

„Ja,” zegt Marijke peinzend. „’t Was anders wel fijn geweest; voor mij ook. In oktober gaan Henk en Els weer naar hun flatje. Dan ben ik alleen in deze uithoek van de plaats.” En dan, zonder overgang: „Weet je, dat Rudolf weer in de buurt is?”

„Hè?” roept Marieke, laaiend van interesse. „Rudolf? Hoe komt die hier verzeild! Vertel op, kind, gauw!”

In sobere woorden vertelt Marijke van Rudolfs optreden in de laatste weken. Marieke laat een fluitend gesis horen, om haar actief medeleven te bewijzen. Haar brein werkt op hoge toeren aan de tragiek, die bezig is zich af te spelen in hun onmiddellijke nabijheid. Wat is het, dat

die persoon altijd weer naar de Weeresteyn trekt, terwijl hij er geen enkele goede band mee onderhouden wil?

„Vroeger was hij zwaar verliefd op je,” stelt Marieke vast. „Jij merkte niets, maar ik wel. Zie je, daar heb je 't weer, die helderwetendheid. Je bent aan een groot gevaar ontkomen, Marijke.”

„Ikke? Doe niet zo gek, Marieke! Rudolf kon mij toch niets doen? Dat zou God toch nooit toelaten?”

„Dat is waar,” zegt Marieke langzaam; „maar die vent is demonisch, houd daar rekening mee.”

„'t Onbekeerde hart, zou vader zeggen.”

„Je vader heeft natuurlijk gelijk. Nee, ik spot niet, echt niet. Er is geen mens voor wie ik zoveel respect heb als voor je vader. Laten we 't dan zo zeggen: demonen hebben makkelijk spel met verkeerde harten. En daarom kun je nooit weten, wat Rudolf uitbroeden kan.”

„We zijn nu allebei getrouwd tenminste. Hij heeft een zielig vrouwtje, niet helemaal Nederlands, ze heeft hier niemand buiten Rudolf. Nou ja, en dat zegt haar ook al niet veel meer. Volgende week komen ze hier wonen, in een van de flats. Ze ziet er zo tegenop, maar daar trekt Rudolf zich niets van aan. Ik dacht, wij samen konden wel eens bij haar gaan kijken; alleen durf ik niet goed. We moeten ook beslissen over een flatje voor tante Rikkie. 't Moet nog gemeubileerd worden ook. En ze zal nu wel gauw komen.”

„Doen we ook samen, Marij! Ik vind niets zo verrukkelijk als woninginrichting. Ik had binnenhuisarchitecte moeten worden, zou me beter hebben gelegen dan ballet. Enfin, wie weet, wat ik nog eens ga doen. Als Ben hele dagen weg is, en we zijn ergens in den vreemde, dan wordt 't leven toch een saaie boel. In Amerika zijn 't allemaal studerende of werkende jonge vrouwen. Ja, wat zullen ze anders doen! Ze hebben een paar kamers ergens in een flatgebouw. Hun huishouding gaat op rolletjes met een paar apparaten. Ze kunnen zich toch niet zitten te vervelen, Marij?

En altijd uitgaan kost maar geld."

„En 't zwaantje dan?" vraagt Marijke zacht, waarop Marieke geen ander antwoord weet dan: „Daarom ben ik zo blij, dat we weer hier zijn, Marij."

„En nou ga ik mijn ome Aart groeten," voegt ze erbij. „Daar heb ik gewoon behoefte aan, na dit gesprek. Gaan we samen, Marij?"

„Misschien gaan de jongens ook mee. Oé-óé, Ben en Tom, gaan jullie mee de plaats over wandelen?"

„Weet je," vervolgt ze tegen Marieke, „we gaan dan meteen bij Henk en Elsie aan. Die horen erbij, ze zijn geen vreemden, stel je daar meteen op in."

„Ze horen erbij. Weet je, wat ik 't liefste zou doen? De hele Weeresteyn in één slag omvatten."

Meteen slaat ze haar tengere maar stevige blote arm om Marijke heen en geeft haar een klinkende kus. „Zó," zegt ze. „Kind, ik ben zó blij! Daar kan ik geen woorden voor vinden. . . . Kijk, kijk, daar heb je onze mannen! Wat klinkt dat, hè? Nog opgewonden van 't gezellig samenzijn! Allons enfants de la patrie. . . Wat ga je doen, Marijke, sluit je de boel af? Hier op onze veilige Weeresteyn?"

„Voor Rudolf," zegt Marijke bitter, „ik kan de gedachte niet kwijt, dat hij me weer wat akeligs zal laten beleven. Daarom sluit ik tegenwoordig alles af, dan kan hij er tenminste niet in. Nee, Joepie, jou sluit ik niet op! Jij mag mee met de vrouwtjes. Koest nou maar, ga naar tante Marieke, die zal je aan de lijn doen. Ja, je moet aan de lijn; er is een boze kabouter in de buurt, Joep, pas op voor hem, hondje!"

„Zeg, jij krijgt toch geen Rudolf-complex?" informeert Marieke. „Niks voor jou, Marijke, om complexen te hebben!"

„Och, wel nee," klinkt 't beschaamd, „waarom zou ik complexen krijgen. Maar daarom kun je wel je gedachten over iets hebben; of een voorgevoel! Misschien ben ik ook wel een beetje, wat jij noemt, paranormaal."

Misschien is dat wel zo oud als de wereld."

„Och ja, misschien zijn alle mensen 't; alleen, ze weten 't niet, of ze noemen 't anders. Joepie, klein mirakel, draai niet zo om m'n benen heen. Zie zo, daar gaan we dan."

„We raken compleet," zegt baas Reehorst tevreden, terwijl hij Ben en Marieke vaderlijk aanziet. Datzelfde herhaalt hij de volgende middag, wanneer Flip Schouten hem het telegram van zijn zuster komt brengen.

Bijna had Flip zich weer lelijk vergist; 't is niet doorgegaan, die vergissing, maar nog krijgt Flip hartkloppingen bij de gedachte, wat er gebeurd zou zijn, wanneer die vergissing wél haar loop had genomen. Want de baas zou niet gezegd hebben: „Laat maar, die man heeft te hard gereden." O nee, hij had de volle laag gekregen. Ja, die wacht voor de lippen! Gelukkig was de wachter deze middag op zijn post. Er zijn nu eenmaal van die gedachtencombinaties, die zich zo nestelen in Flip Schoutens gemoed, dat hij ze niet meer kwijt kàn.

't Ging zo: baas Reehorst stond buiten, op 't punt naar binnen te gaan, toen Flip ademloos kwam aanfietsen. Bij een telegram is altijd haast, werd hem geleerd.

„Asjeblijf, baas, een telegram. En 't is te hopen, dat er..." toen hief de onzichtbare wachter een vinger op: „stop, Flip Schouten!" Flip stopte; dat van die dooie kwam niet uit zijn mond. Wat een geluk, want van Marijke een schrobbering krijgen is slecht te verdragen; maar als baas Reehorst iemand de wind van voren geeft, is 't met die iemand een totaal verloren zaak. Nu kon de baas lachen om dat plotselinge stoppen van de P.T.T.-ridder.

„Dat er geen dooie is, wou je zeker zeggen, Flip? Nee jongen, dit is goeie tijding uit een ver land. Mijn zuster en haar man gaan op reis naar 't ouwe land. Ziezo, nou weet je 't, doe er je voordeel mee, jongen. En ga nou maar naar binnen, de ouwetjes zitten te spinnen als een

poes nou ze bezoek kunnen krijgen. Er is wel geen koffie, maar een koppie thee lust je ook wel, waar!?"

„Ja baas, nou dan stap ik maar naar binnen, langs de bekende weg.”

„Een onbekende weg is hier niet, voor zover ik weet, Flip.”

Flip hoort 't al niet meer en baas Reehorst herleest nog eens het telegram. „Gaan op reis; huur (koop) flat. Rikkie.”

Kijk, daar komt Heinkees thuis van school. „Ha! die vader!”

„Zo jongen, jij hebt toch je fiets bij de hand, rij even door naar Marijke en geef haar dit telegram.”

„Van tante Rikkie, vader?”

„En van je oom Bert, Heinkees.”

„Ja, vanzelf, van mijn Amerikaanse oom! De jongens van school denken, dat ik opschep, maar ik heb gezegd, ze moeten maar eens komen kijken, dan kunnen ze hem zelf zien. Waaraan kun je eigenlijk zien, dat oom Bert een Amerikaan is, vader?”

„Een zilveren knopje op de neus, jongen!”

„Ja, 't zàl wel! Nou, ik pees, vader! Dan gauw m'n huiswerk en dan trainen met meneer Agendaal. U zal eens zien, we worden keien!”

„Goed, ga nou maar,” dringt de vader aan. Even blijft hij zijn zoon nakijken. Als liefdevolle blikken konden doen groeien, dan was Heinkees in weinig ogenblikken een Goliath geworden!

„Marijke! Telegram! Tante Rikkie komt!”

„Ha jochie, fijn! Hoe meer hoe liever, hè? Nergens tijd voor zeker? Maar je rijdt wel even voor me langs de Weeresteyn, of Marieke direct kan komen. Zeg maar, dat we naar de flat moeten. Doe je 't?”

„Subiet,” klinkt 't opgewonden. „En dån huiswerk en dån trainen met meneer Agendaal!” Daarna, vertrouwelijk: „Vind jij 't hier ook zoveel lolliger dan vroeger? Nou, ikke wel, hoor!”

„En ik ook,” erkent Marijke lachend.

„Nou ik pees! Dáág!”

Ze ziet haar broer wegracen, dubbelgevouwen over zijn stuur. Een paar minuten later duikt Marieke op.

„Komen ze, Marij? Gaat 't om die flatwoning?”

„Ja,” zegt Marijke. „Ze komen gelukkig net bijtijds. Henk zag haast geen kans meer hem nog langer vast te houden.”

„Gaan we meteen?”

„Ja, even afsluiten.”

„Rudolf-complex,” plaagt Marieke.

„Ja, jij hebt goed praten, jij zit hoog en droog op de Weeresteyn!”

Heel serieus sluit Marijke af, wat er af te sluiten valt, haakt de lijn om Joepies halsbandje en gaat met Marieke op stap. Henk is vrij spoedig gevonden. Hij geleidt hen naar de enige nog vrijstaande hoekflat, die hij met grote moeite en veel goede woorden voor de onbekende Amerikaanse oom en tante heeft kunnen vasthouden. Nu de kamers van binnen geheel zijn afgewerkt, is 't toch wel een woning om enthousiast over te zijn. Marieke springt als een eekhoorn van 't ene vertrek in 't andere en spreekt luide haar waardering uit. En aan 't uitzicht mankeert absoluut niets. Ramen op het oosten en ramen op het zuiden; ieder zonnestraaltje dat de jaargetijden geven, wordt van de ene of de andere kant opgevangen en een openslaande deur geeft toegang tot een balkonnetje.

„Fijn,” waardeert Marieke. „Eigenlijk ook niet gek voor Ben en mij. Ik voel wel voor een flat, echt waar.”

„Jullie kunt dit misschien later van tante Rikkie overnemen,” bedenkt Marijke.

„Ja, misschien,” is 't korte antwoord.

„Dus?” vraagt Henk.

„Huren, Henk; Tom heeft voor huren beslist. Jullie maken dat samen wel in orde hè? Dat is niks voor mij.”

„Prachtig! Maar nu moet ik je nog één ding vertellen; 't doet mijns inziens niet veel terzake, maar precies hierboven woont sinds gisteren je vriend Rudolf met zijn vrouw.”

„Jakkeshah!” roept Marijke vol afschuw.

„Kind, wat zou dat!” lacht Marieke. „Je denkt toch niet, dat hij door zijn vloer heen tante Rikkies flat vergiftigen zal? Ze zijn nota bene volslagen vreemden voor elkaar. Bovendien is oom Bert er zelf bij; reken maar, dat die over zijn vrouw waakt!”

„Ja, oom Bert is er gelukkig bij. Maar vreemden zijn ze niet, Marieke. Als tante Rikkie toen niet die brand had ontdekt, dan was de hele Schoudermantel er aangegaan.”

„Nou ja, dat weet ik ook nog wel. Maar daarom zijn ze nu evengoed vreemden voor Rudolf.”

„Nou, we moeten maar afwachten, wat ervan komt,” zucht Marijke fatalistisch.

„’t Kan ook zijn bedoeling hebben,” zegt Henk nu ernstig. „Er wordt over die dingen geregeerd, Marijke, je weet wel door Wie.”

„Ja,” zegt Marijke mat, „dat is zo. Alleen vergeet ik ’t telkens weer.”

Daarna loopt ’t gesprek over allerlei praktische zaken. „Hoe komen ze eigenlijk?” informeert Henk tot slot.

„Vliegen,” weet Marieke. „Ze zijn in een wip hier, hoor! Als we nog wat kopen willen, moeten we dat morgen doen. Leuk, jò, wij samen winkelen in Utrecht!”

Op hetzelfde ogenblik, dat in het oude land dit gesprek plaatsvindt, maken in het verre westen oom Bert en tante Rikkie hun laatste series voorbereidselen voor hun grote vakantiereis. Nu de tijd dringt blijkt het, dat ze de zaak, waarmee ze vergroeid zijn, bijna niet los kunnen laten. Hun flinke, uit de kluiten gewassen zoons, die eveneens met de zaak vergroeid zijn, zien ze weer als kleine jongens, die de zware taak niet aankunnen. Die zoons laten zich geduldig overstelpen met raadgevingen, die ze al tien keer hebben gehoord en houden intussen de klok terdege in ’t oog.

Wanneer de tijd gekomen is, nemen ze kort en goed de bagage op, om die naar beneden te brengen. Dat is het stopsein voor de raadgevingen. Vader en moeder laten

zich gedwee door zoons en schoondochters in de Ford-bestelwagen naar 't vliegveld „Idlewild” brengen, waar ze nog vrij vroeg arriveren.

Wachten is meestal doelloos en vervelend, maar eindelijk komt toch de oproep om in te stappen. Nog even wat wuiven, dan verheft zich het machtige vliegtuig en verdwijnt in de wolken. Ook de vierde en laatste equipe is zijn sterrit naar de Weeresteyn begonnen.

XIII

DE vliegtocht op zichzelf is niets nieuws voor Mr. and Mrs. Venbeak. In zakenverband hebben ze, elk alleen, of met elkaar, wel zowat op alle airlines van de States gevlogen. Bovendien zijn ze te moe en verward van de laatste dagen, om 't zeer bijzondere van déze vliegreis te vatten. Ze zitten en ze zitten goed, dat is momenteel de hoofdzaak.

Na 't oponthoud in Gander op Newfoundland gaan ze met de andere passagiers de nacht in en, moe als ze zijn, slapen ze enkele uren werkelijk goed. Het eerste morgenkrieken doet hen ontwaken en dan pas dringt het klaar en helder tot hen door, wat deze reis betekent.

Bert legt zijn hand op die van zijn vrouw. „Rikkie, meid, dat we nou toch op weg zijn naar 't ouwe land! Naar Mokum, de stad van mijn hart! En we mogen er zijn, niet meid? Zoals we gingen, wéét je 't nog?, komen we niet terug!”

Rikkie drukt de trouwe hand van haar man, die zo ontzaglijk veel werk heeft verzet, maar fluistert tegelijkertijd: „Ssst!” Want 't is nog heel vroeg en verscheidene passagiers dutten nog rustig voort. Zwijgend genieten ze van de vakantierust en het feestelijk weerzien, dat hun te wachten staat. Totdat...

„Good morning!” klinkt de opgewekte stem van de stewardess. „Do you want coffee or tea?”

„Coffee please,” is automatisch 't Engelse antwoord van Mr. and Mrs. Venbeak. Meteen zijn ze weer de bereisde zakenlui, die in een vreemde omgeving zeker niet aan hun sentiment de vrije loop laten. Ze spreken Engels, ook tegen elkaar, zoals ze dat in de loop der jaren gewoon zijn geraakt, en wanneer een wolkenlaag èn zon èn oceaan aan hun blikken onttrekt, nemen ze ieder een van de grote Amerikaanse kranten ter hand en proberen er werkelijk nog in te lezen ook.

Tante Rikkie houdt er het eerst mee op. De krant blijft stevig in haar handen geklemd, maar haar gedachten laat ze vrij, om 't vliegtuig met duizelingwekkende vaart vooruit te snellen. Haar gelaat wordt één stralende glimlach en dat komt zeker niet door de brallende Amerikaanse advertenties! Na verloop van tijd kijkt ze eens opzij, naar haar reisgezel. Hij heeft zijn bladen hevig om en om gevouwen, alsof hij de grootste belangstelling voor de inhoud had. 't Resultaat van al die drukte is heel merkwaardig: hij houdt een blad ondersteboven voor zich, maar doet, alsof hij leest. Zijn vrouw tikt eens tegen de krant. „Zeg! Bert!” Hij merkt 't abuis en ziet haastig om zich heen, of ook anderen de flater hebben opgemerkt. „Ik kàn m'n gedachten er niet bijhouden, Rik; Mokum zit me te hoog.”

„We zijn er zo,” zegt Rik en ze heeft gelijk. De uren verlopen zo gelijkmatig en de service is zo prima, dat ze in Shannon op Ierland zijn, eer de meeste reizigers erop verdacht zijn. Een kort oponthoud, dan de oversteek over Engeland naar de Noordzee, en voor een vliegtuig betekent Noordzee ongeveer hetzelfde als Nederland. Er komt beweging onder de passagiers. 't Strand, de duinenrij, het groene polderland, alles komt in de herinnering en in 't verlangen terug.

Schiphol is nu de kwestie van een ogenblik. Daar komt de stem van de piloot de spanning doorkruisen: „Dames

en heren, de verkeerstoren vraagt ons nog een ogenblik in de lucht te blijven; we maken nu een kleine rondvlucht boven Amsterdam." Gevolgd door de mededeling in het Engels: „Ladies and gentlemen...”

Oom Bert staat vlak naast zijn vrouw, de neus tegen de ruit gedrukt, als een kind voor een sinterklaas-etalage, en staart over 't snel dichterbij komende land. Tante Rikkie voelt dat zijn hand stevig haar ene onderarm omknelt, als zocht hij steun.

„Rikkie, meid, Mokum! Daar ligt 't nou! Na bijna dertig jaar." Even breekt zijn stem op de oude naam Mokum. „Rik, ik ken er niks an doen, 't grijpt mijn te veel an. Mijn Mokum, na dertig jaar!"

't Ontroert tante Rikkie tot in het diepst van haar ziel. Heeft die sterke man, die nuchtere, harde werker, al deze jaren een heimwee met zich meegedragen, zwijgend, verbeterd? Toen ze indertijd in 't nieuwe vaderland aankwamen, heeft Bert als parool gegeven: „Nou ziene me enkel vooruit, Rik! Wat achter ligt, daar gaat een streep door, dat kan me gestolen worden; 't is me niet méér waard dan een rotte appel."

Ze hebben zich allebei aan dat parool gehouden, ze zijn de nieuwe taal gaan spreken, en geen brief, geen enkel levensteken is er van hen uitgegaan naar 't land, dat ze ontvlucht waren.

Tante Rikkie heeft de sensatie van het thuiskomen eenmaal meegemaakt. En nu Bert? Ook bij hem is 't verlangen gebleven, 't verlangen, dat bij bijna niemand geheel kan sterven!

„Daar is 't IJ! Pampus! De Klaaskerk! Dàt moet de Dam zijn! Dat West! Zeg, Rik, weet je nog? De Czaar Peterstraat, waar we ons zoldervertrekkie hadde? Jij je werkhuize en ik de lompenkar? Meid, ik zie me nog lope door weer en wind, wat een rotleven! Weet je, watterme strakkies doen? We nemen een taxi en laten ons lekkertjes rondrije. Daar heb ik me draai an! Mr. and Mrs. Venbeak in goeie doen met vakantie uit Amerika weer in hun

ouwe stad. Misschien kieke ze ons ook nog! Dan komme we in de krant!"

Tante Rikkie laat hem praten, zijn spanningen hebben die uitlaat nodig. Maar diep in haar hart geneert ze zich voor de luide woorden in plat Amsterdams. Zij heeft zich eerder en met meer succes aangepast aan 't dame-zijn, dan haar Bert aan 't heer-zijn. Misschien speelde haar opvoeding op het Weeresteyngebied wel de grootste rol in die metamorfose. Haar Bert daarentegen, in een Amsterdams slopje geboren...

„Sst, sst,” waarschuwt ze, „stil toch, jongen!”

Maar Bert blijkt nu niet voor rede vatbaar. Vrijmoedig gaat hij voort: „Och meid, denk jij, dat ze hier mijn Amsterdams verstaan? Heb jij Hollands horen praten, onderweg? Alles Engels wat de klok slaat, hoor!”

„Je kunt nooit weten,” protesteert Rikkie. „En hoor eens Bert, jij hebt 't over een taxi, maar we hebben thuis al afgesproken, dat we gebruik zouden maken van de K.L.M.-service. Een auto huren voor ons hele vakantiejaar. Weet je wel?”

„Meid, je hebt gelijk! M'n ouwe Mokum heeft me in de war gebracht, ik meende oprecht, dat een taxi voor een paar uur al een heel ding zou wezen! Laat me niet lachen, Rik, ik weet 't al weer. We hoeven niet te knibbele over een taxi, we zijn mensen in goeie doen!”

„Gelukkig wel,” zegt Rik, „we hebben ervoor gezwoegd, Bert!”

Nog eens neemt het vliegtuig een zwaai, nu in wijdere kring om de stad heen.

„Waar is me Suierseetje gebleven?” roept Bert ontsteld uit. „Wat hebbe se met me Suierseetje gedaan?”

„Drooggelegd, meneer,” zegt de stewardess, die juist passeert.

„'t Is waar ook,” herstelt Bert zich, „natuurlijk miss, we hebben erover gelezen! Maar is u dan een Nederlandse, als ik vragen mag?”

„Zelfs een rasechte Amsterdamse,” lacht de dame,

„m'n hart sprong op van plezier, toen ik u zopas hoorde.”

„Laat-ie fijn zijn,” zegt Bert. „Geef me de hand, miss. Er is geen stad als Amsterdam!”

„Op de hele wereld niet, meneer!” En dan maakt de landingsmanoeuvre aan ieder gesprek een eind.

Na 't volbrengen van de nodige formaliteiten zijn Mr. and Mrs. Venbeak tijdelijk eigenaar van een Ford de Luxe, die hen uitnodigend aanstaart. Tante Rikkie heeft nog gepleit voor een kleinere wagen, een Volkswagen had haar wel geleken, in oude stijl dan altijd, maar nu Bert uit zijn korte armoe-droom is ontwaakt, wil hij 't niet minder doen dan met een Ford de Luxe.

Zijn vrouw heeft er niets meer tegen ingebracht, maar zich behaaglijk neergevlid op de zachtverende kussens. „Je past erin, alsof je erin geboren bent,” lacht Bert tevreden, terwijl hij een dure sigaar opsteekt. Daarna rijden ze stadwaarts, als begin van hun grote avonturen.

't Is niet zo eenvoudig om na dertig jaar de weg te vinden in 't nieuwe Groot-Amsterdam. Misschien komt dat ook, doordat zo'n slee van een wagen je zoveel sneller van de ene straat in de andere brengt dan vroeger je moe gesjouwde en slecht geschoeide voeten dat deden!

De oude binnenstad met z'n vele ge- en verboden voor automobilisten brengt Mr. Venbeak in verwarring. Eén keer krijgt hij op een druk verkeerspunt, ergens bij 't Muntplein, zelfs moeite met de agent, die even een babbelje met de onberekenbare toerist wil maken. Z'n bonboekje houdt hij al gereed. Gelukkig sist Rik nog net bijtijds: „Engels praten!” en dat is hun geluk; in plaats van een bon wordt 't hoogst welwillend: „Yes Sir,” „no Sir,” „please Sir...” en dan mogen ze verder rijden.

Eindelijk het Centraal Station, dan de Haarlemmerdijk, het terrein van hun eerste wonen en werken. Steeds stiller wordt Mr. Venbeak, steeds vaker schudt hij zijn hoofd. Overal ziet hij zichzelf nog rondscharrelen als jonge armoevent en zijn Riek, de hoge werkschort voor, als schoonmaakster van winkels en kantoren. Hoe zijn ze toch uit

dat oude misère-wereldje gekomen tot hun tegenwoordige stand, waarin armoë en misère tot een ver verleden behoren? Even vat Berts rechterhand de linker van zijn vrouw en drukt die stevig. „Meid, als ik jou niet had gehad!”

„En als wij samen de zegen van Boven niet hadden.”

„Gelijk heb je. Jij hebt altijd aan de vroomheid vastgehouden en mij heb je 't opnieuw geleerd. Hoewel, die vroomheid bij jou thuis... afijn, laten we daarover zwijgen, 't is mooi genoeg geweest.”

„'t Was erg,” erkent Rik. „Doordat we afgesproken hadden nergens meer over te praten, weet jij nog niet voor de helft, hoe ik er onderdoor ben gegaan. We praten er nu ook niet meer over, God heeft 't alles goed gemaakt. Ook — toen we onze kleine Hendriekje moesten afstaan. Weet je nog wel, Bert? Je hebt haar naam nooit meer genoemd. Ze was zo móói; een wassen beeldje gelijk; ik dacht: moeten we die nou wegbrengen? Maar 't moest, en we deden 't. Toen ik de vorige keer in Europa was, heb ik naar haar grafje gezocht, ik had viooltjes gekocht op de Bloemmarkt, omdat we dat toen ook gedaan hebben. 't Was een vreemde weg, die ik ging, Bert, want haar grafje heb ik niet terug kunnen vinden. Zou 't...”

„Geruimd zijn? Ja, dat is geruimd, 't was maar zo klein. En een armoë-grafje. Die komen gauw aan de beurt met ruimen.”

„Ik heb de viooltjes over een paar vreemde kindergrafjes verdeeld... Dus jij was haar toch ook niet vergeten, Bert?”

„Hoe zou ik! Dat kleine engeltje! Maar ik heb jou alleen laten tobben, dat is erger. We hebben te veel over geldverdieneu gedacht en hoe we 't geld beleggen zouden. En mekaars hart hebben we vergeten. Dat zal nu anders worden, Rik.”

„Toen ik terug was in Amerika heb ik er met Reverend Johnston over gepraat; ik kon dat kleine grafje niet kwijt, dat er niet meer was. Hij zei: ik moest Hendriekje vast-

houden met mijn liefde, dan bleef er toch een band. Hij zei ook, dat de dood verslonden was door de liefde, zodat hij niet de laatste beslissing was. Toen ben ik 't veel rustiger gaan zien. Ik denk nu maar: we hebben haar in een veel beter huis gedaan, waar ze door the Lord Jesus Zelf wordt opgevoed."

Daarna zwijgen ze samen, ontroerd door de gedachte aan hun eersteling, die al zo lang bij God is.

„We hebben de jongens,” zegt eindelijk Bert, „kop op, Rik, we hebben de jongens en ze zijn nu allebei getrouwd. Als we terugkomen in New York, kunnen we grootvader en grootmoeder zijn!”

„Wat een idee,” lacht Rik. „Wij grootouders. Granny en Grandpa!”

Daarmee zijn ze in het tegenwoordige teruggestapt.

„Dit wou ik zopas zeggen,” begint Bert weer, „als je broer of die ouwe vrouw nog babbels over 't verleden heeft, als ze jou ook nog maar een heel klein beetje scheel aankijken, dan blijven we geen nacht onder hun dak. Dan gaan we onze eigen gang, al zouden we in Carlton logeren!”

Dit laatste is een uitdaging aan het leven, die Rik voor de eerstvolgende minuten de mond snoert. „Carlton!?” vraagt ze daarna verbaasd. „Je meent 't niet, Bert!”

„Nou ja, laat 't dan voorlopig Kras zijn. 't Is lunch-time en we gaan lunchen bij Kras. Opwinding maakt me altijd hongerig en 't is een ouwe afrekening. Ik heb er een tijdlang de ouwe kranten mogen halen, ergens bij een achterdeurtje in de steeg. Een aap van een jongen met een uniformpje aan, reikte ze me aan, op een afstand, als was ik een stuk vuil, dat meneer besmetten kon. Hahaha! Als jonge kerel dacht ik dan: wat moet 't wezen, als je breeduit de deur aan de Warmoesstraat kunt binnengaan en je bestelt de lekkere happies, waarvan ik nou alleen de lucht in mijn neusgaten krijg. Dat zal dan nou gebeuren, na dertig jaar. We lunchen bij Kras. Daarna gaan we door naar jouw gebied. We komen nog wel eens terug,

want ik ben op Mokum nog lang niet uitgekeken.”

„Bij Kras zijn we weer Amerikanen, denk erom, Bert.”

„Amerikanen van top tot teen, reken maar!”

Als ontsnapte schoolkinderen stappen ze vol geheime pret bij Krasnapolsky binnen. De grote voldoening, die Bert verwachtte, levert het hem niet op. Tenslotte hebben Mr. and Mrs. Venbeak zo dikwijls in veel grootsere gelegenheden geluncht en gedineerd, dat er voor hen niet veel bijzonders meer aan is. Royale fooien doen èn ober èn de man van de garderobe voor hen buigen, en dat is voor Mr. Venbeak misschien toch wel de grootste triomf.

De rest van de dag verloopt geheel volgens plan. Bos, heide, weide en boomgaard vertonen zich in volle rijpe schoonheid en eer ze erop verdacht zijn, rijden ze tante Rikkies jeugdland binnen.

Nu komt zij ogen te kort. Ze kijkt zó uit, naar dat wat dichtbij is, dat ze de flatbouw niet eens opmerkt. Wat is dat? De vlag is uit op de Schoudermantel! Tegen het groen van de geschoren linden kleurt helder het rood-wit-blauw-oranje. Ze worden verwacht! 't Is een feest, dat ze komen!

Daar verschijnt broer Aart al op de stoep en laat zich door zijn enige zuster omhelzen. „Aart, Aart, ik ben toch zo blij!” Daarna geven de mannen elkaar een stevige rechter.

„Zwager,” zegt Bert, „geef me de vijf! Blij, je eindelijk te zien.”

„Zwager,” spreekt ook Aart, „jullie zijn ons meer dan welkom.” En daarmee is voorgoed een forse streep onder het verleden getrokken. Van 't Carltonhotel zal geen gebruik worden gemaakt.

XIV

ZO is dan de sterrit naar de Weeresteyn tot een goed einde gebracht. De vierde en laatste equipe is behouden binnengekomen. Er zijn geen uitvallers geweest en strafpunten zijn niet gemaakt.

„We zijn compleet,” herhaalt de baas van de Schoudermantel tegen ieder die 't horen wil.

„En nu gaan we feestvieren,” beweert Marieke tegen iedereen die ervoor in aanmerking komt. „En 't moet niet te lang worden uitgesteld. Ben en ik logeren nog bij vader en moeder; Els en Henk zitten nog in hun woonwagen. Tante Rikkie en oom Bert blijven voorlopig wel thuis. Oom Leonard ook, tot mijn grote verbazing. En we hebben opoe nog.”

„Zeg dat wél, meisje,” mengt oom Aart zich erin, „ze wordt minder, heb je 't ook in de gaten? Dat kaarsje is gauw opgebrand. We zullen opoe missen, kind. Maar ze weet, in Wie ze geborgen is en dat is een groot voorrecht.”

„Ze is de laatste jaren veel liever geworden, oom Aart. Vroeger was ik echt bang voor haar. Voor u trouwens ook, maar misschien was dat toch meer ontzag.”

„Zo, zo,” zegt de baas vergenoegd.

„Nou, dan ga ik maar weer. Er moet een comité worden samengesteld.”

„Ho es even, Marieke! Je mengt de jonker toch wel in je plannen?”

„Natuurlijk doen we dat,” roept Marieke verontwaardigd uit. „Hij mag ere-voorzitter worden, als hij wil!”

„Tuut, tuut, tuut,” lacht de baas. „Je was vroeger zo rap met je Leonardje, weet je nog wel? Leonardje hier en Leonardje gunder, net alsof de jonker een stukkie speelgoed was, voor alles goed genoeg.”

„Maar dat hebt u me grondig afgeleerd. Is 't nou goed? Nu ga ik echt hoor! Dáág!”

Glimlachend ziet Aart van de Reehorst 't overslanke

en watervlugge figuurtje na. In zijn hart vormt zich een voor hem hoogst ongewone naam. „Zonnestraaltje”, denkt hij. „En dan had ik eerst zoveel op die woonwagens van de schilder tegen! Zonneschijn is ’t geworden, niets anders dan zonneschijn.”

Maar aangezien iedere vorm van sentiment bij hem officieel nog altijd op de zwarte lijst staat, schudt hij enkele malen afwerend zijn hoofd. Foei toch, waar kan een ouwe vent al niet toe komen!

„Zaterdag over een week,” zegt Marieke; „dan kan iedereen. Tante Rikkie kan dan eerst haar flatje inrichten; oom Bert kan de omgeving verkennen; en wij hebben de tijd om op de zolder de kleren bij elkaar te zoeken.”

Na een stevige klim komt het comité van actie, bestaande uit tante Paula, Marijke, Marieke en Els, op de grote kasteelzolder aan. Voor Else Simonis is deze zolder een evenement en ze steekt dat niet onder stoelen of banken. Telkens ontsnappen kleine jubelkreetjes haar mond en ze draaft van de ene zware eiken stutbalk naar de andere en scharrelt rond in elke nis, waar ’t afgedankte meubilair van jaren een laatste toevlucht heeft gevonden.

De antieke klerenkisten met hun inhoud ontlokken haar nieuwe kreten, maar ook aan tante Paula. De kostuums blijken nog steeds in prima staat te verkeren, maar ze moeten allemaal over de oude droogstokken worden uitgehangen, om de opberglucht kwijt te raken.

„Er is méér dan genoeg,” constateert tante Paula, de kostbare uitdragerij overziend.

„O ja, tante, in ieder geval, want Marijke en ik doen onze trouwjurk weer aan. De mijne moet ergens bij moeder in een kast hangen.”

„Zijn jullie dan...” begint Else verbaasd.

„Precies, mevrouw, we zijn in onze gewaden van de kennismaking getrouwd. De jongens wilden dat ook graag. Ik moet je de foto’s nog laten zien. En voor jou hebben we afdrukken laten maken, Marijke.”

„Hè...” hunkert Els, waarop Marieke royaal zegt:
„Wil je er ook graag één? Goed hoor, ik bel wel even op.”

„Nu naar beneden!” stelt tante Paula voor. „Op de duur vind ik 't toch wat ongezellig hier, vooral nu 't schemerig wordt.”

„'t Spookt hier!” klinkt Mariekes donkerste stemgeluid.
„'t Spook Katriene waart hier rond!”

„Katriene?” klinkt 't uit twee nieuwsgierige monden.

„Je zwijgt er maar over,” roept Marijke, „er is hier al genoeg gespookt. Wie weet, wat we nu weer te beleven krijgen, met Rudolf in de buurt.”

„Kom, we gaan naar de gewone wereld terug,” herhaalt tante Paula. Zelfs Marieke is het daarmee eens. Ze heeft bedacht, dat ze haar tien meter fijne tule wel eens te voorschijn mag halen, waarin ze haar sluierdans wil doen.

Telefoon voor Marijke.

„Jáá? met mevrouw Boom!” „O, ben jij 't Henk! Ben je in 't gebouw?”

„Ja, ik ben hier. Zeg, Marijke, 't meubilair voor je tante Rikkie is aangekomen, maar de heer en mevrouw Venbeak zijn er niet. Wat moet dat nu?”

„Ze zijn op een Rijnreis. O, wist je dat niet? Dus je hebt niet gemerkt dat de slee weg is. Gisteren gegaan. Natuurschoon en handel, weet je. Wát zeg je?”

„Ik zei: lastig geval voor ons.”

„Ja, vervelend. Kun je die lui niet kalmpjes laten wegrijden, met meubilair en al? Tot nader order, of zo iets?”

„Zèg! Bèn je? De mannen zijn toch al niet zó. Ze wachtten al een poos, voordat ze mij te pakken kregen; schijnen al eens eerder met een gefingeerde bestelling voor de gek te zijn gehouden. Nee Marijke, dàt in geen geval!”

„'t Is ook maar onzin, Henk. Ik kom direct, hoor. Bel jij intussen Marieke even op? Dan komen we samen. Zeg aan de mannen, dat er gloeiende haast wordt gemaakt. O, zeg, Henk? Ben je daar nog? Moet je weten, Joepie staat naast me. Hij is nog altijd erg nieuwsgierig wat zo'n telefoon voor een ding is. Hij herkende geloof ik je

stem. Roep hem eens, Henk! Of hij 't verstaat, weet je."

„Joepie, Joepie!"

„Ja, hij verstaat 't. Maar, o, zeg! Hij kijkt naar de deur. Hij kwispelstaart, de schat. Hij denkt natuurlijk: mensen horen door de deur te komen en niet uit zo'n kiekkastje aan de wand. Vind je 't niet enig?"

„Ja, ik hou al op; we komen hoor! Dáág!"

„Nee Joep, deze keer kan je echt niet mee. Dat is te lastig voor de vrouwtjes. Je gaat voor een klein poosje achter slot. Er kon eens een boze flatgeest komen, weet je en hondje meenemen! Koest nou maar! 't Is lang niet zo erg als 't lijkt!"

Joepie insluiten, huis en have rondom verzekeren, 't gaat al automatisch. De laatste sleutel verdwijnt in de rok-zak; nog een blik in 't rond, keurend, of alles in orde is. En daar komt waarlijk Marieke al aan, hijgend van 't harde lopen.

„Ben ik niet vlug? 'k Had net niets te doen, weet je. Enig, jò, nu kan ik mijn gaven voor woninginrichting botvieren! 't Is wel niet voor mezelf, maar dat komt nog wel. En tante Rikkie is ook niet iedereen. Ben je ook zo benieuwd, wat ze gekocht hebben? Neem je Joepie niet mee? Och, hij blaft tegen ons!"

„Wel nee, een verhuizing is geen plaats voor hondjes."

„Nou, gauw dan maar, eer die lui volkomen nijdig worden. Henk zei iets van mopperen en zo. Ik kan alleen in goeie verstandhouding werken, weet je."

„Hoop verbeelding," zegt Marijke nuchter. „Ik heb zo vaak onder mopperen gewerkt, vroeger, toen opoe nog de baas was. Maar ik moest toch doorwerken, hoor, al drupten de tranen me soms op 't fornuis."

„Och, zielepoot! Gelukkig, dat jij Tommy gekregen hebt. Nou we zijn er! Ik vind 't opeens een beetje eng worden. Jij ook? Zeg es wat, Marijke."

„Och," zegt Marijke, „als ze vervelend worden, halen we Henk erbij. Maar waarom zouden ze vervelend zijn? Ze kunnen nu toch opschieten?"

„Ja, maar kijk ze kijken, Marij!”

Inderdaad zien de mannen met iets meer dan zakelijke belangstelling de twee aardige jonge meisjes aan.

„Komen de dames hier wonen?” vraagt een jonge vent met een knap gezicht en een brutale zwarte kuif. „Voortaan beter op uw tijd passen, dames, anders komt er niets van terecht.”

Meteen zit Marieke hoog te paard en laat 't een beetje steigeren.

„O nee,” klinkt 't hoog. „Mijn man en ik logeren hier bij mijn ouders, op 't kasteel. En mijn nicht, mevrouw Boom tot Soeterwolde, woont hier al meer dan een jaar. Wij hebben alleen maar de sleutels van de flat. O, daar is meneer Simonis ook. Kunnen de mannen beginnen? En zouden ze van de lift gebruik mogen maken? Wat denkt u?”

„'t Is geen gewoonte,” zegt Henk, „maar jullie hebt al zo lang moeten wachten en veel personenvervoer is hier nog niet. Ik blijf er hier wel even bij,” vervolgt hij met een knipoogje tegen de beide vriendinnen. „Gaat u maar eerst naar boven, dan kun je de mannen zeggen, waar de grote stukken moeten staan. Niet waar? U helpt wel even?”

„Met alle liefde, meneer!”

„Ja, dat komt wel in orde,” verklaart Henk fijntjes.

„Fijn, dat u ons zo helpt, meneer Simonis,” zegt Marieke waardig. „Zullen we dan maar gaan, Marijke?” 't Steigerende paardje is tot rust gekomen; 't is een heel gewone Marieke, die zich boven in een vensterbank neerzet en zich laat koesteren door de zon.

„Waarom vertelde je die lui, dat we getrouwd zijn?” informeert Marijke, terwijl ze wachten op 't eerste transport. „Wat hebben ze ermee nodig! En wat doet 't ertoe! En waarom moest je mijn naam voluit zeggen? Anders ben je ook niet zo opschepperig! Je weet bovendien, dat ik 't helemaal niet leuk vind!”

„Omdat die kerels kéken en omdat ik op zulk kijken

niet gesteld ben. Toen kwam daarbij nog de familiare toon van die voorman. Toon plus bliken brachten me aan 't steigeren. Daar kan ik niets aan doen. Ik ben nu eenmaal zo. Veel wereldwijzer dan jij, en ik hou niet van zulk soort beledigingen. Lach niet, Marijke, kijken; alleen maar kijken, kan ook een belediging zijn! Daar hoeft geen verkeerd woord bij te komen. En toch is 't verkeerd. Ik wens zulk soort beledigingen niet. Zij dachten: een knap stel jonge meiden, daar kunnen we een schot op wagen. Daarom moesten ze even weten, dat we getrouwd zijn en van hun grappen niet gediend. Gesnapt?"

„Eigenlijk niet,” moet Marijke bekennen. „Er wàs toch niets? Ze maakten toch geen grapjes?"

„Och, jij bent een schaap!” roept Marieke uit. „'t Was er natuurlijk van gekomen! Maar jij bent een schaap, Marijke! Een grasgroen Schoudermantelschaap. Weet je 't nou? Dat zegt: er was toch niets! Terwijl ik je aan 't verstand probeer te brengen, dat er wel iets was!"

„Een grasgroen schaap,” herhaalt Marijke, „dat wordt dan een heel nieuw ras!"

„O nee, 't ras is zo oud als de wereld! Er zijn witte schapen en zwarte en groene. Altijd geweest.”

„En wat ben jij dan? Wit en zwart door elkaar zeker?"

„Daar zijn de meubels,” is 't politieke antwoord. „Heb jij idee, waar ze moeten staan?"

„Ikke niet,” zegt Marijke. „Een groen schaap...”

„Och, hou je mond! Nou, ik weet 't misschien zelf wel. Ja, hierheen alstublieft, heren. Hier de meubels van de zitkamer. De slaapkamer is hiernaast. Als de grootste stukken maar eerst op hun plaats staan, weet u, de rest kunnen we zelf altijd nog verzetten. Ja, hier 't dressoir; dáár 't boekenkastje, dacht ik. De tafel maar eerst in 't midden, onder de lamp. Komt er nog veel?"

„Zeker nog twee ladingen, mevrouw, 't kan ook wel zijn, dat we 't in drieën doen. Nog iets van uw dienst? Nee? Dan dalen we maar weer af.”

De lift zakt, Marieke en Marijke zijn weer alleen.

„Merk je wel, dat 't nu in de beste verstandhouding gaat?“ zegt Marieke. „Dat bedoelde ik nou juist; eerst orde op zaken, en dan samenwerken; ik heb 't bij m'n geboorte al meegekregen, denk ik.”

„En ik niet,” zegt Marijke.

„Nee, omdat jullie op de Schoudermantel veel minder gecompliceerd hebt geleefd. Eigenlijk kun je daar blij om zijn. Minder ballast, weet je.”

„O nee, ook ballast, alleen van een andere soort.”

„Vooruit dan maar! Parlons d'autres choses, Marijke. Fijn, dat de vloerbedekking al ligt en dat de gordijnen hangen. Die hebben ze in huur van de flat, is 't niet? Reuze praktisch. En 't is goeie kwaliteit ook. Dat dressoir staat daar wel handig hè? Vlak bij 't stopcontact. En kijk eens, wat ik voor boekenkast aanzag, is eigenlijk een pastoe-meubel. Alles bij elkaar. Leuk uitgezocht! Ik wil 't later best van tante Rikkie overnemen. De zon in de kamer wil ik ook wel overnemen. O, Marijke, ik ben dol op zon. Buiten de zon ben ik altijd koud. Vind je dat ook geen voordeel van een flatwoning? De zon die er is, vang je op. 't Is bij jou in huis veel eerder donker dan hier, Marij. Heb je daaraan wel eens gedacht? Een flat heeft toch ècht wel voordelen, hoor!”

„Dat is waar, maar er staan genoeg nadelen tegenover: Joepie zou hier geen leven hebben; met lammetjes hoefde ik niet aan te komen; een tuin zou ik altijd missen. En als later... Moet je Els maar eens over horen, hoe die 't gehad heeft. Ze zijn niet voor niets zo gelukkig met de woonwagen.”

„Verschil van aanleg,” verklaart Marieke wijs.

Met de tweede bezending komt ook Henk Simonis naar boven. „'t Is beneden bijna klaar, kan ik hier nog helpen?”

„O, Henkie, ja! De mannen zijn vreselijk geschikt. Er moet een fooi gegeven worden, hè? Geef een royale, Henk, dat zou oom Bert ook doen.”

„Dus moet ik...” begint Henk.

„Fooien geven is mannenzaak; 't gaat jullie althans veel vlotter af. Je doet 't wel, hè?”

„Ik word hier door jou onder de voet gelopen,” klaagt Henk. „Maar enfin. Hoeveel dacht je?”

„O, kien dat zelf maar uit, ik geef altijd te veel of te weinig, en daar heb ik dan later een naar gevoel van.”

„Nou, vooruit dan maar.”

„Fijn, Henk! Maar nu doen we weer officieel, daar zijn onze belagers voor de derde keer. Trek je mevrouwengezicht, Marijke!”

„Zeg, maak jij eigenlijk van alles een drama?” informeert Henk.

„Misschien wel. Daarom had ik eigenlijk naar de toneelschool gemoeten. Ben heeft een artieste aan me verloren laten gaan, dat zul je langzamerhand wel merken.”

„Arme Ben, die met zo'n zwaarbelast geweten door 't leven moet gaan! Misschien, als hij alles geweten had. . .”

„Nou, wat dan?”

„Dan was hij jou voorbijgegaan en had een ander gekozen.”

„Onzin! Ik heb hem zelf gekozen en we vinden 't allebei fijn. Overigens, 't is wáár Henk; 't toneel is de droom van mijn korte leven geweest. Ja, dat klinkt dramatisch, ik weet 't wel. Maar zeg nou zelf, is 't leven niet dramatisch?”

„Je bedoelt waarschijnlijk „tragisch”!”

„Goed, professor! Tragisch dan. But what is in a name! 't Voornaamste is, dat ik gelijk heb.”

„In veel gevallen is 't zo. Denk maar eens aan hier boven. Hoewel ik dat eerder chaotisch dan tragisch zou willen noemen.”

„Hoezo? Is er dan wat?” vraagt Marieke gretig.

„Niet, wat jij bedoelt. Daarvan zou je haast zeggen: was 't maar zo! Nee, Rudolf is nu al twee dagen en nachten niet boven water gekomen. 't Arme ding weet geen raad, ze is de wanhoop nabij. Vanmorgen vertelde ze 't mij; ze vroeg me om raad, maar die kon ik op staande voet

niet geven. Er schijnen zoveel factoren mee te spelen, daarom noemde ik 't zopas chaotisch."

„Allemensen!" roept Marieke. „Zeg, Marijke, hóór je dat? Je staat er zo zwijgend bij. Waarom praat je niet mee? 't Gaat jou evengoed aan!"

„Ik ben toch een Schoudermantelschaap? Schapen moeten niet te veel blaten, dat klinkt niet mooi of verheven."

„Klets!" gooit Marieke eruit, boos. Haastig gevolgd door: „Ik meen 't niet, hoor Marij! Ik moet nu eenmaal altijd praten. Jij denkt meer. Jij bent een binnenvettertje; ja, zo noemen ze dat!"

Marijke lacht maar eens, wat flauwtjes misschien. Ze meende zèlf die uitval immers ook niet?

„En Henk maar kijken en lachen," vervolgt Marieke. „Gek stel, die twee, denk je zeker."

„Ik dacht iets anders, maar dat vertel ik jullie niet. In ieder geval is 't nooit zo gek, als dat stel hierboven. Ga er straks maar eens kijken. Er moet iets gebeuren, en vrouwen hebben wat dat betreft scherper neus dan mannen. Ik zou in mijn domheid willen zeggen: Er moet iets gebeuren, anders gebeurt er iets."

„Je manlijk gezag wordt vereist, Henk. Ze zijn klaar. Fijn! Nou komen wij aan de beurt."

„Alles boven, mannen?" vraagt Henk.

„Alles boven, meneer. 't Was een geluk, dat we de lift konden gebruiken. We hebben 't ook wel eens beide trappen op moeten dragen. Dat valt niet mee."

„Nee, dat is geen werk. Steek es op, zeg! Neem 't hele doosje maar mee, dan hebben je kameraden ook wat. En dan dit namens de toekomstige bewoners. Is 't zo in orde?"

„Prima, meneer. En bedankt. Nou, dan gaan we weer rijden; we hebben nog zo'n vrachtje, maar aan de andere kant van Amersfoort."

Zo gauw de verhuizers in de lift verdwenen zijn, maakt Marieke een lichtsprong. „Kom mee, Marijke, nou wij!"

Veel kunnen ze voor 't moment toch niet doen. Niet veel meer dan bewonderen en plannen maken voor de bewoonbaarmaking van 't geheel. Haast is daar niet bij. Behalve de heel aparte schoonheid van de Rijn, staan er ook nog handelszaken op 't reisprogramma van de toekomstige bewoners.

Marieke heeft op een avond in New York de besprekingen tussen ouders en zoons bijgewoond. De zoons hadden een hele verlanglijst opgesteld van steden, waar mam and dad wel eens even naar toe konden gaan. De afstanden in Europa zijn immers zo klein en mam and dad willen toch ook wel iets zien, buiten Holland! Zij, met de mateloze afstanden van Amerika in 't hoofd, dachten: Keulen, Koblenz, ook Parijs er nog bij, doe je in enkele uren. 's Morgens weg en voor de avond terug. En oom Bert verheugde zich op een mezzel, zoals hij 't noemde. 't Schone woord mazzel uit zijn Amsterdamse jaren, vervormd tot mezzel; zoals hij dertig jaar geleden ook zijn naam „van Beek” heeft omgebouwd tot Venbeak, met de klemtoon op de eerste lettergreep. Daarmee wilde hij zijn Nederlandse sporen voorgoed uitwissen.

Nu zijn ze dus op reis gegaan in hun geweldige wagen. Keulen voor eau de cologne, Koblenz voor Moezelwijnen; de rest wisten ze nog niet. Voor Marieke is 't duidelijk, dat ze wel een poosje weg zullen blijven. Zij heeft 't al lang door: 't is oom Bert te benauwd op de antieke boerderij. Geef oom Bert de ruimte, dan is hij pas echt mens! 't Is tante Rik ook niet ontgaan, daarom heeft ze zo'n haast gemaakt met de aankopen voor hun flatje. Na hun terugkeer nog één of twee dagen op de Schoudermantel. Dan verhuizen ze naar hier. Voor Kit zal 't fijn zijn. Trouwens, voor iedereen een grote geruststelling. Want oom Bert is een potig heer. Als 't moet, kan hij zelfs Rudolf klein krijgen! Maar wat zal oom Bert een hekel aan die vent hebben! Gewoon niet om te zeggen!

't IS echter niet zo gemakkelijk om los te komen van de vriendelijke zitkamer. Mariekes ogen strelen de glanzende lichte meubels met de bonte kussenovertrekken; ze dwalen rond langs de wanden en hechten zich vast aan de vensterbanken. Haar hoofd zoemt alweer van plannen, als een bijenkorf in 't voorjaar.

„Rode geraniums op de vensterbanken,” besluit ze, „en een paar decoratieve planten tegen de muur. Een ficus en een mooie hangplant. Een pul met zonnebloemen zal 't ook goed doen. Zie je nu wel, Marijke, dat een flatwoning ook mooi kan zijn?”

„O ja, als-ie ergens alleen stond,” is 't droge antwoord. „Ik zou nooit en nooit vergeten kunnen, dat ik in een mensenpakhuis zat met overal mensen om me heen gepropt.”

„Kind, goed dat je 't zegt! 't Mensje boven zou ik helemaal vergeten. We gaan een verdieping hoger, zeg! Leuk is 't niet, maar 't moet wel, hè? Als je zelf zo gelukkig bent als wij, dan kun je een ander niet in 't ongeluk laten zitten.”

„Vanzelf niet,” zegt Marijke. „Maar wat móeten we doen! Weet jij dat?”

„Op geen stukken na! We maken eerst een gezellig praatje, dan volgt de rest vanzelf. We kijken en passant om ons heen; ik heb zo'n idee, dat ze 't arm hebben. 't Is maar een idee, hoor, omdat 't geheel zo zielig is. Jammer dat tante Rikkie net weg is. Zij had direct geweten, wat er gedaan moet worden. Tante Rikkie houdt van aanpakken, jò!”

„Tante Paula,” oppert Marijke zacht.

„Dat is een idee. Tante Paula heeft feeling, weet je, en feeling zal hier wel nodig zijn. Laten we zeggen: wij vormen de voorhoede, die de boel moet opnemen. De hoofdmacht volgt later wel. We gaan, Marijke, 't moet.”

„O, wacht! laten we dit appartement eerst afsluiten.”
’t Is maar een rukje omhoog, daarna een paar stappen, dan staan ze voor de flat van R. Ontstein, vertegenwoordiger N.V.C.A.

„Wat zou dat zijn?” vraagt Marieke.

„Weet ik veel,” is ’t antwoord, „Heinkees zou er een voetbalclub uit lezen, maar dat zal ’t wel niet zijn.”

„Vast niet.”

Op een bescheiden klopje komt geen antwoord, maar de deur geeft mee. Ze staan in een miniatuur-halletje en kloppen op de volgende deur. Weer komt er geen reactie. Deur open, deur weer dicht. „Douchecel plus nog iets,” deelt Marieke mee. „Jò, we krijgen inbreker-allures. Volgende deur. Nou klopp jij maar eens aan.”

Als in een vreemde droom gevangen, voert Marijke het bevel uit.

„Ja!” klinkt een stem.

„Jij eerst naar binnen, jou kent ze,” sist Marieke. „Toe jò, schiet op!”

Waarop Marijke de deur opent en naar binnen stapt. „Dag Kitty, ken je me nog? We komen eens kijken, hoe ’t met je is. Mijn vriendin is er ook. Mag ze binnenkomen? Blijf maar zitten hoor, we nemen zelf wel een stoel. Even voorstellen? Marieke Nievelt... Kitty Ontstein.”

„Dag Kit,” zegt Marieke, alsof ze elkaar al jaren lang kenden. „Ja, weet je, we hoorden, dat je man niet thuis kan komen, nu wilden we vragen of we je ergens mee helpen kunnen.”

Verbaasd ziet Kitty het tweetal aan; hier zijn personen uit een andere, betere wereld, die haar wereld van duisternis en eenzaamheid binnenkomen. Maar och, wat geeft ’t, straks gaan ze weg, naar hun eigen huis. Dan sluit om haar de kring zich opnieuw.

„Ik ben niet te helpen,” zegt Kitty, „nu Rudolf weg is, ben ik helemaal alleen.”

„O nee, je bent met je tweeën, Kit,” zegt Marieke zacht.

„En hoor eens, Rudolf zal toch wel terugkomen? Hij

kan autopech hebben, of opgehouden worden door zijn werk. Hij is immers vertegenwoordiger? Er zijn een massa mensen die alleen 's avonds te spreken zijn."

Terwijl ze probeert met enig enthousiasme te spreken, weet ze zelf, dat 't nonsens is, waarmee ze troosten wil. „Nou ja, in ieder geval, hij komt terug,” gaat ze verward voort. „'t Kan niet bestaan, Kitty, dat een man zo maar van zijn vrouw wegloopt en haar in de steek laat."

„O, bij ons kan zoveel,” zegt Kitty troosteloos. „En bij Rudolf kan alles. Je kunt niet bedenken, wat niet kan. Hij blijft weg. Nou ja...” eindigt ze schouderophalend. „En ik moet alles goedvinden...”

„Stel, dat 't wáár is, dan kun jij hier nog niet zo blijven zitten, Kitty,” zegt nu Marijke. Er komt een plan in haar op, dat steeds vaster vormen aanneemt. „Als je eens met ons meeinging; we hebben een leuk logeerkamertje. Dan ben je niet meer zo alleen. En...”

„Ik ga niet mee, Marijke. Ik hoor hier. Hier moet Rudolf me vinden kunnen. Maar o, ik weet niet, hoe ik de dagen door moet komen! Ik weet 't niet, 't is zo erg, zo erg! 't Is veel erger dan jullie denkt!”

Marieke heeft eens om zich heen gekeken. 't Ziet er maar sobertjes uit. „Heb je al thee gedronken?” vraagt ze. „Kook je wel voor je zelf? Je moet voor je zelf zorgen, Kitty. En voor je kindje. Toe, vertel eens, hoe je 't hebt. Hoe kom je aan de dingen van eten en drinken?”

Nog donkerder van wanhoop en schaamte worden Kitty's ogen. „Ik heb helemaal niets in huis. Ik kan toch geen boodschappen meer gaan doen? En, ik heb ook geen geld meer. Rudolf had 't geld nodig voor benzine, dat zei hij tenminste. Als hij verdienen wil, moet de auto kunnen rijden, hè? Dus ik liet 't hem meenemen. Ik dacht: vanavond komt hij immers terug, dan zien we wel verder.”

„Dus?” dringt Marieke aan.

„Dus? Dus ik heb niets, geen cent, ik heb honger, ik heb razende trek in thee, en ik schaam me dood. Kón ik me maar doodschamen, dan had Rudolf zijn zin. En

dan was ik van alles af. Maar eerst moet mijn kindje geboren worden. Zeg, zorgen jullie voor 't kindje, als... als..."

„We zorgen ervoor,” belooft Marijke, omdat dit 't enige middel is, een zenuwexplosie te voorkomen.

„Maar we zorgen ook voor jou, Kit,” zegt Marieke hartelijk. „Een van ons tweeën gaat boodschappen voor je halen. Op de fiets, dat is zó gebeurd. En de ander blijft hier bij je. Zal ik gaan, Marij? Of wil jij 't doen? Ik... ik kan misschien beter hollen dan jij.”

„Vertel 't aan tante Paula,” zegt Marijke listig, „die rijdt je wel even in de auto.”

„Een reuze-idee! Nou, ik ga. Tot straks, Kitty, jò, dan gaan we sinterklaasje spelen.”

Nu Marieke met haar vlotte optreden weg is, kan Marijke makkelijker tot een gesprek komen. „Heb je 't wiegje al klaar?” vraagt ze teer. „Mag ik 't even zien? Staat zeker hiernaast?”

„Wiegje? Nee Marijke, Rudolf had er geen geld voor. Hij heeft wel geld voor sigaretten, sigaretten, sigaretten. En voor nog heel andere dingen ook. Weet je wat ik heb? Zes luiers, dat is alles!”

„En je kindje, Kit!”

„'t Komt in een wereld waar niets voor hem is. Een mooi begin van 't leven!”

„Maar dat kan ook nog veranderen. Weet je, over een paar maanden moet ik zelf ook luiers kopen, en kleertjes en zo. Als ik die nu eens kocht en jij gebruikte ze eerst. Ik zou 't fijn vinden. Doen? Ja? Als Marieke en ik met Tom meerijden, heb je alles nog net op tijd. Wanneer...?”

„Over veertien dagen,” is 't antwoord. „Maar ik geloof dat 't wel eens eerder of later komt, hè?”

„Ik ben nog dom in zulke dingen,” glimlacht Marijke. „Bij mij wordt 't in ieder geval voorjaar. Je kunt de spullen dus een hele poos gebruiken.”

„En als Rudolf terugkomt? Met geld? Wat doen we dan?”

„O, dan zien we wel verder!” Vreemd, Marijke had al met hem afgerekend; een soort instinct vertelt haar, dat Rudolf niet terug zal komen. Althans niet, voordat zijn kind geboren is.

„Dan zien we wel verder, Kit,” herhaalt ze nog eens. „’t Voornaamste is, dat jij vooreerst uit de zorgen bent.”

„Geloof jij in engelen, Marijke?” vraagt Kitty opeens. „Tegen Rudolf mag ik zo iets niet zeggen. Hij denkt, dat ik gek ben, als ik over Onze Lieve Heer en de engelen praat, en dat ik nog eens in een gesticht terecht zal komen. Maar ik ben niet gek, hoor! Jij gelooft er ook aan, is ’t niet, Marijke?”

„Natuurlijk,” zegt Marijke, „’t staat ontelbare keren in de bijbel. Tom en ik wilden ’t laatst uitzoeken, we zijn er niet eens mee klaargekomen.”

„Zie je wel,” herhaalt Kitty, „er zijn engelen. En jullie zijn er ook twee, ik zag ’t zó, toen je binnenkwam. Daarom schrok ik eerst een beetje, zie je.” En dan gaat ze voort, alsof ze zich tegen een onzichtbare vijand verdedigen moet: „Ik geloof wel aan God, hoor! Ik ben erg slecht geweest, maar ik geloof wel in God. Mijn kindje moet gedoopt worden; ik zeg ’t je maar, voor ’t geval ik... ik... er zelf niet bij zal zijn. Onthoud je ’t goed? ’t Moet gedoopt worden!”

„Bij ons worden kindertjes altijd gedoopt,” zegt Marijke. „Dat komt dus vast en zeker in orde. Maar je zult er zelf bij zijn, Kitty. Ik weet ’t zeker!”

Vlugge voeten in ’t portaal. Daar is Marieke met de boodschappen. „Later betaal ik je alles terug,” zegt Kitty. En Marieke antwoordt: „Vanzelf, Kit, dat komt in orde.”

Er wordt thee gezet, er worden beschuiten geboterd, er wordt gesmuld, door alle drie. Want Marieke en Marijke gebruiken ook iets, om Kitty niet beschaamd te maken. Daarna moeten ze naar hun eigen huizen terug; ’t kost hun moeite.

„Vanavond komt tante Paula nog even bij je oplopen,” vertelt Marieke.

„Tante Paula? Wie is dat nou weer?”

„De vrouw van oom Leonard, die heer is van de Weeresteyn. Hij is familie van mijn vader, dus heb ik m'n hele leven oom tegen hem gezegd. Tante Paula is een schat, Kitty. Je kunt altijd gerust doen, wat ze zegt. Ze is erg wijs, weet je. Ze kan zelfs oom Leonard krijgen waar ze hem hebben wil. Dus ze komt na hun eten nog even bij je. Goed?”

„Ja, goed! O, wat fijn, dat jullie zoveel om me geeft! Ik zie 't opeens niet meer zó donker in.”

„En je weet, bij ons kun je altijd terecht, Kit.”

„Ja, Marijke, ik weet 't. Maar 't is nu misschien niet meer nodig. 't Kan toch best zijn, dat Rudolf nog terugkomt?”

Marieke stoot Marijke aan. „O ja, dat kan best!” zegt ze. „Hij gaat vast wel naar je verlangen. En naar jullie kindje.”

„Ja, hè?” klinkt 't hoopvol. „Rudolf is niet werkelijk slecht, weet je. Hij is alleen maar wat vreemd, anders dan anderen. En dat... dat kan ook nog wel vergroeien, zegt zijn moeder.”

„En die kan 't weten, hè Kit? Nou kind, hou je taai en praat je zelf nu niet weer in, dat je alleen en verlaten bent. Beloof je dat?”

„Ik beloof 't,” zegt 't vrouwtje. En kijk eens, er komt alweer de schaduw van een lach op 't vermagerde, gele gezichtje.

„Geloof jij echt, dat Rudolf terugkomt binnenkort?” vraagt Marijke in de lift.

„Ben je mal, die komt voorlopig niet! Och, misschien maar goed ook, als hij wegblijft.”

„Wat zou er met hem zijn, Marieke?”

Marieke haalt haar schouders op. „Zoveel is mogelijk! Doodgereden en nog niet gevonden. Vreemdelingenlegioen. Heel gewoon bij zijn ouders, met de leugen dat hij Kitty in een kliniek heeft gebracht. Of bij een ander, waar hij 't beter heeft dan bij Kit!”

„O, Marieke, hou op met je voorspellingen! Je zegt 't zo gewoon! Vind je 't niet vréselijk erg?”

„'t Is erg, Marijke, maar zulke dingen gebeuren. En wij — Marijke — wij kunnen nooit dankbaar genoeg zijn, dat wij Tom en Ben hebben. En dat ons dus nooit en nooit zo iets overkomen zal.”

„Ja,” zegt Marijke zacht. 't Heeft haar een veel grotere schok gegeven dan ze zelf weet, nu ze op deze manier met de duistere kant van het leven heeft kennis gemaakt. Ze verlangt naar de avond, om er met Tommy over te kunnen spreken. Marieke echter, die haar snuffelneusje al in zoveel vreemde zaken heeft gestoken, laat niet toe, dat de ellende van een ander haar eigen plezier bederft. Zij springt als een vederlicht vogeltje heel gemakkelijk van de ene tak op de andere. Buigt de ene tak wat gevaarlijk door, wip!, ze springt een plaatsje hoger.

„O, jò!” lacht ze buiten, „wat krijgen we 't druk! Tel eens op! Ten eerste: we moeten Kitty wat in de gaten houden; ten tweede: tante Riks kamers opdoffen; en ten derde. . . ten derde, Marijke! Ons tuinfeest. Jò, dat moet knal worden, want je weet nooit, of er nog eens weer zo'n gelegenheid komt. Ik ben dól op feesten! Vooral, als ik ze zelf organiseren mag! Misschien ben ik op 't organiseren nog doller dan op 't feest zelf. Vader is ook gelukkiger wanneer hij schildert, dan wanneer 't doek klaar is. Zo zijn kunstenaars, wist je dat wel?”

„O, daarvoor hoef je geen kunstenaar te wezen; als je in je tuintje poot en zaait, dan zie je de planten in gedachten al bloeien. Altijd véél mooier dan ze ooit van z'n leven bloeien zullen.”

„Maar jouw border bloeit prachtig!” roept Marieke. Waarop Marijke met gepaste trots antwoordt: „Ja, dat doet-ie.”

„En ik wil vanavond mijn sluierdans oefenen; Ben moet erbij op z'n blokfluit blazen. Hij moet helemaal verstopt in een hoekje zitten; 't moet net wezen of de muziek nèrgens vandaan komt, Marijke!”

„Als de muziek nergens vandaan komt, is hij er toch niet?“ klinkt 't nuchter.

„Doe niet zo mal, kind! Ik bedoel natuurlijk wèl èrgens vandaan! Zo maar uit de ruimte, bedoel ik. 't Moet arcadisch worden, zie je. Eigenlijk moest ik de sluier... nee, dat gaat natuurlijk niet! Als ik een vleeskleurige maillot kon kopen, zoals ze in 't circus ook wel dragen...”

„Je zorgt maar, dat je behoorlijk aangekleed bent,” waarschuwt Marijke. „Je bent hier op de Schoudermantel, Marieke, denk daaraan.”

„O nee! Op de Weeresteyn! Lekker mis!”

„Dat is in dit geval hetzelfde!”

„Zou je denken? Enfin, heb geen zorgen, kind! Marieke zal zéér correct zijn en 't zéér warm krijgen. En na de dans een bad nemen. Is 't nou goed?”

„Best hoor,” zegt Marijke. En dan zijn ze op 't punt gekomen, waar ze ieder huns weegs moeten gaan.

Die avond, en nog enkele avonden daarna, ontwaren de dorpelingen een geheimzinnige, flakkerende lichtgloed op de zolderverdieping van de Weeresteyn.

Hun eerste gedachte is: begin van brand, en gefascineerd blijven enkelen nog een uurtje buiten lopen, om de zaak in 't oog te houden. De lichtgloed verandert echter niet in een vuurgloed en de wakers voelen zich gerustgesteld. „Marieke van Rozenburg is thuis bij haar ouders; ze wil zeker weer 't een of ander uitspoken. Dat leert ze nooit af. Flip Schouten zal een dezer dagen wel vertellen, wat ze nu weer bij de kop heeft.” En dan worden vorige heldendaden van Marieke opgerakeld; over de spokerij van de Luizerd, en de historische optocht, en het spooksel Katriene, precies zoals Flip ze wereldkundig heeft gemaakt.

Intussen danst Marieke, onbewust van de deining die ze teweegbrengt, haar sluierspel. Ze heeft 't schelle, brutale, elektrische zolderlicht niet aan willen hebben. 't Zou de grauweheid en armoë van de zolder genadeloos onthullen en haar iedere inspiratie ontnemen. Ze heeft

haar moeder een zestal lange diner-kaarsen ontfutseld en oom Leonard geeft toestemming ze te branden, mits Ben met een emmertje water en natte doeken in de onmiddellijke nabijheid blijft. Ben zou toch al mee naar boven gaan, vanwege het begeleiden op de blokfluit; nu neemt hij, behalve zijn fluit, ook nog 't blusmateriaal met zich mee.

Na een idiote klim (volgens Ben) kunnen ze eindelijk de zware zolderdeur achter zich sluiten. Onbeweeglijk staat dan Marieke; in 't heersende schemerlicht ziet Ben haar ogen groot worden van spanning.

„O, Bennie,” zucht ze, „ik ben blij dat je bij me bent!”

„Ik ook, buitengewoon zelfs,” stemt Ben toe.

„Waarom, Ben?”

„Daarom Marieke!”

„Nee, wees niet flauw, zeg 't, dan zal ik jou ook zeggen, waarom ik je hier nodig heb. Maar spreek zachtjes, Ben, hard praten is hier geen stijl!”

Onwillekeurig dempt Ben z'n nuchtere stem tot fluisteren.

„Omdat we nooit meer alleen zijn, liefje.”

„O, Ben, dat is niet waar! We hebben toch onze eigen slaapkamer?”

„Maar overdag zitten we altijd tussen de mensen. Hoe jij van je vader geen vervolgingswaanzin krijgt, is me een raadsel. Voor mij gaat 't een complex worden, maar voordat 't zover komt, wil ik in een eigen huis wonen met mijn vrouw. Begrijp je, kind?”

„Nou, Ben, 't contact dat je gisteren met die heren van de Heidemaatschappij had, was toch prima? Wie weet, misschien komt 't nog eerder dan we denken!”

„En jij, Marieke, zul je 't zelf ook goedvinden, als we hier vandaan gaan? 't Is jouw oude grondje tenslotte, je kent hier alles en iedereen en met mijn schoonvader speel jij 't wel klaar!”

„O, als 't anders niet is! Maar ik geef niet zo héél veel meer om de Weeresteyn, sinds ik jou heb, Bennie! En dan, ik heb al zoveel gezworven in mijn leven, ik wil best nog wat meer zwerven, tenminste met jou.”

Hierop wil Ben haar kussen, als 't enige waardige antwoord. Marieke weert hem echter beslist af. „Nu zal ik je vertellen...” begint ze, zoekend naar woorden. „Ik zou hier háást niet alleen kunnen blijven, Ben, omdat hier dingen zijn... en leven... waarmee je beneden niet geconfronteerd wordt. Weet je Ben, 't is, alsof zeker iets, dat beneden, tussen de mensen, niet meer kàn of màg leven, naar de zolder uitgeweken is en hier wachten moet, totdat...”

„Totdat 't verlossende woord gesproken is,” zegt Ben.

„Dat weet ik wel! En toch ben ik blij, dat je dicht bij me bent. Nu mag je me één kus geven en dan de kaarsen aansteken. Ik voel 't, nu zal de inspiratie zeker komen. O, Ben, 't zal enig worden, ik voel 't al in me. Nee, zeg nu maar niets meer. Ga jij nu achter die koffer zitten, Ben!”

Ben ziet haar met enige verwondering aan. „Ja, kind, ik wil graag zwijgen op jouw gebod, tenminste zo nu en dan. Maar waarom moet ik opeens achter een ouwe koffer kruipen? Dat wil ik je toch even vragen.”

„'t Moet, Ben, en je moet met gekruiste benen gaan zitten en dan net doen, of je er niet bent. Maar je moet natuurlijk wèl fluiten; 't moet verbeelden, dat die muziek uit de immateriële wereld komt, zie je?”

„Als je maar weet, dat ik m'n beste pak aanheb!”

„Ga dan op een stuk gordijn zitten, Bennie.”

„Met mot crin.”

„Nee, zonder motten. Motten zijn hier niet, echt niet. Je kunt 't misschien makkelijker doen, als je 't begrijpt. Luister, jij bent de sjeik.”

„Een immateriële sjeik,” mompelt Ben.

„En ik ben je meest geliefde harem dame.”

„Dus toch weer gewoon materieel?”

„Vanavond niet. O Bennie, doe 't nu! De tovercirkel wil zich sluiten. Toe, asjeblijft!”

Terwijl Ben zich achter een oude zeemanskist wurmt, glijdt Marieke uit haar zomerjurkje, drapeert de tule om zich heen en wiegt zich langzaam van de ene heup op de

andere, om de inspiratie op gang te helpen. „Speel nu, Ben?” smeekt ze. En Ben speelt, en voelt hoe de tovercirkel van de inspiratie zich sluit om hen beiden.

Wat hij daarna ziet gebeuren, vervult hem met diepere verbazing dan hij ooit heeft gekend. Al dansend speelt zijn Marieke haar angst uit voor de onzichtbare tegenwoordigheden, die zich in de duistere nissen verborgen houden. Ze laat zien, hoe ze haar wenken en tot zich lokken, ze weert hun macht af met haar armen en hult zich vaster in 't reine wit van haar sluiers, totdat ze het licht ontdekt, dat het groepje kaarsen uitstraalt. Ze merkt niet op, dat Bens begeleiding zich beperkt tot een minimum aan geluid... ze dringt op naar het licht, nu eens teruggetrokken, struikelend, daarna weer voorwaarts strevend... Ben houdt zijn hart vast. Ze zal toch wel weten, dat 't slechts kaarsen zijn, die het Grote Licht verbeelden?

Aan de andere kant echter... kan iemand, die zo heilige inspiratie deelachtig is, bedrogen uitkomen? Met langzame, moede bewegingen dwaalt de zoekende ziel om het licht. Totdat ze zich gevangen geeft en willoos zich op de vloer laat neerzinken. Het overwinnend licht hult haar in zijn gloed.

De eerste minuut waagt Ben het niet, een woord te spreken. Eerst als Marieke zelf een beweging tot opstaan maakt, gaat hij voorzichtig naar haar toe. „Marieke?”

„Ja Bennie, ik ben terug, tenminste, ik ben bezig terug te komen. Help me even om op te staan wil je? Van zo iets word je moe, Bennie.”

„Dat geloof ik! Kind, kind, ik ben er zèlf moe van geworden. Dat je zo iets kunt uitbeelden!”

„Dat had je niet gedacht, hè? Maar witte zwanen zingen soms op hun reis door 't heelal. Dan zijn ze héél erg gelukkig, Ben. Dit was mijn zingen, begrijp je?”

„Ik begrijp het. Maar — dit kun je niet op 't feest dansen, Marieke! Niet, wanneer ze allemaal erbij zijn!”

„O nee,” zegt Marieke, weer volkomen zichzelf. „Dit heb ik alleen voor jou gedanst. En voor het Grote Licht.

Zullen we nu weer naar beneden gaan? Morgen oefenen we dat andere wel, van de fancy-fairs. Daarvoor is niet zo'n volkomen inspiratie nodig, weet je, dat kennen we zó!"

Ben dooft de kaarsen en knipt 't traplicht aan. Hij voelt duidelijk, dat ze een andere wereld betreden, een rommelige, drukke wereld, waarin zijn schoonvader het hoogste woord voert. Hij kan nog steeds niet goed hoogte van de kunstschilder krijgen. Heeft zijn werkelijk groot kunstenaarschap hem zo gemaakt? Vanavond zou hij alle schetsen en tekeningen laten zien, die hij van Marieke heeft gemaakt. Hij moet een portefeuille vol hebben. Daarmee kan 't toch nog wel een gezellige avond worden!

En dan — Ben heeft goede verwachtingen van zijn contacten met de heren van de Heidemaatschappij. Wat hem betreft komt er op korte termijn een eind aan deze gedwongen vakantie!

„Ja,” zegt Marieke, „jij kunt maar vakantie houden. En dan moet je zien, hoe wij ons afsloven! Daar is ten eerste Kitty, bij wie we iedere dag gaan kijken. Ze leeft op, wanneer ze een van ons ziet, maar verder is 't misère, hoor! Die Rudolf, hè? Hij schijnt niet meer boven water te willen komen. Zou hij iets uitgehaald hebben? Wat denk je, Ben?"

„Als 't iets ergs was, zou 't allicht in de krant hebben gestaan; ik pluis de kranten nogal uit, tegenwoordig, maar ik heb niets gevonden, dat op hem betrekking kan hebben. Wat denken Tom en Marijke er eigenlijk van?"

„Tom vindt, dat Kitty de politie erin moet mengen; een man màg zijn vrouw maar niet zo verlaten! Maar Tom zegt ook: als Kitty niet meewerkt, kan er niets gedaan worden. Ze staan geen van tweeën onder curatele, hè? En Kitty weigert pertinent. Zou er soms iets gebeurd zijn, iets fouts, waar zij van weet? En wil ze dat niet openbaar maken?"

„Lieve kind, we weten 't niet. En haal jij nou asjeblijft niet in je hoofd, om er ook nog rechercheurswerk bij te

gaan doen. Er zit heus al genoeg opwinding onder je krullebol."

„O, ik zou niet zo opgewonden zijn, als iedereen echt meewerkte. Maar dan is die weg en dan die. Oom Aart heb ik al een paar dagen niet bij de kladden kunnen krijgen. Of hij is in de boomgaarden, of hij is op een veiling. Tom wordt er ook al door aangegrepen, 's avonds heeft hij nergens meer oren voor dan voor de boerderij. Is de prijsvraag klaar?"

„Zo ongeveer; hij heeft om een paar studieboeken geschreven, die langer uitblijven dan hem te pas komt. Nu blaast hij zijn overbodige stoom af op de boerderij. Eigenlijk zo gek nog niet, om twee dingen bij de hand te hebben."

„Maar jij doet dat later niet, hoor Ben! We moeten in je vrije tijd wat gezelligheid hebben. Ik kan heel beslist niet tegen zo'n bewegingloos leven als Marijke heeft. Ik ben dynamisch, Ben, heb je dat wel ontdekt?"

„Je bent van allerlei, schat! Ik weet niet, wat je niet bent!" Waarop Marieke met veel waardering antwoordt: „Fijn, dat je 't zo inziet. 't Leven is heerlijk, Ben, ontzettend heerlijk! Tenminste, als tante Rikkie en oom Bert tijdig terug zijn. Wat moet ik ze laten aantrekken, Ben? Ze zijn niet bepaald slank, hè? Ik ben bang, dat er niets zal passen."

„Nou kind, dat merk je dan wel. Lopen we straks nog een eindje om? 't Is schitterend mooi weer."

„Graag! Maar o, jochie, er is nog zoveel te dóen!"

„Geen paniekstemming, kind, dan valt 't altijd mee."

NATUURLIJK vallen de dingen mee. De reizigers komen vrijdag vóór de bewuste zaterdag thuis. Ze zijn zeer voldaan, over de zaken, de hotels en 't natuurschoon. En over 't tuinfeest doen ze heel geheimzinnig. Zij zorgen wel voor hun eigen kostuum, delen ze mee. Wat 't is, vertellen ze niet, maar alle feestgangers zullen hun ogen uitkijken, als 't zover is. Ze willen een knap paar vormen, iets voor een eerste prijs, waarop oom Bert de spanning nog vergroot door een gulle lach.

Marieke vertrouwt 't zaakje niet; ze vreest, dat Mr. and Mrs. Venbeak niet in stijl zullen zijn met háár bedoelingen en de stille hoogheid van de Weeresteyn. Ze durft niets zeggen, maar haar wantrouwen groeit bij het uur. In de nacht van vrijdag op zaterdag slaapt ze geen twee uren; het feest, dat ze zelf ontketend heeft, heeft haar volkomen in beslag genomen en laat zijn slavin niet met rust.

Niettemin zit ze die zaterdagmorgen heel vergenoegd met tante Rikkie in de auto; Ben zal hen naar Utrecht rijden om de nodige lekkernijen in te slaan. Véél willen ze niet inkopen, maar wat ze nemen, moet goed zijn. En voor dat zeer goede zijn diverse zaken nodig, waarvan Marieke buitengewoon goed op de hoogte is.

De achtergeblevenen zorgen voor alles, wat er op 't feestterrein moet gebeuren. Tante Rikkie komt bijna op 't laatste moment aandragen met een grote doos vol bonte lampions. Of die opgehangen mogen worden tussen de struiken en boomstammen! Bert zal wel voor 't hangen zorgen, ze hebben tientallen meters plasticdraad bij zich. 't Is een van de mooiste herinneringen aan haar kindertijd, vertelt tante Rikkie: op de avond van 31 augustus, de Koninginnedag, wanneer de enige straat van het dorp en 't marktpleintje waren afgezet met brandende lampions.

Ja, wanneer er zo'n herinnering meespeelt, kan niemand natuurlijk weigeren, ook hier lampions op te hangen.

Er is nu eenmaal verschil van smaak en iedereen moet plezier hebben op dit heel bijzondere feest.

't Is ontzaglijk, zo druk als iedereen 't deze morgen heeft. Tante Claire staat binnen te strijken, dat heeft ze aan niemand anders durven overlaten. Oom Leonard is op een geheimzinnige manier aan 't werk. Vader Reehorst zorgt met de oude knechts voor een lange tafel op schragen en Marijke stalt de kopjes en glazen uit op 't witte plasticdoek. Straks, als Heinkees uit school komt, valt er voor hem ook nog wel een en ander te doen. Hij zou pezen, heeft hij verkondigd en misschien kwamen de jongens van Agendaal wel mee. Als er geen mooi pakje voor hen was, konden ze wel in hun voetbalshirt en short meedoen. Dat was toch eigenlijk ook heel echt!

„Een mierenhoop,” denkt Flip Schouten, als hij uit veilige verte het werken gadeslaat. „Hoe halen ze 't in hun hoofd! Zelfs de baas doet eraan mee.” Gelukkig is er bij opoe en Siene nog een toevlucht voor een arme postbesteller. Er is koffie, met voor deze keer een flink stuk sprits erbij. En daarna krijgt Flip voor de eerste keer van zijn leven als besteller te horen: „Laat de hele post maar hier. Die daarginds is 't in de kop geslagen, dat merk je zeker wel. Als Heinkees strakkies thuiskomt, brengt hij de zaak wel verder.”

„Nou opoe, als dat kan? Daar kan ik u dankbaar voor wezen. Ik heb tegenwoordig de flats er ook nog bij. Dat is een gesjouw, opoe en nicht. En een trappen! Nou, je krijgt er wat van!”

„Maar ik denk toch, dat jij met de lift gaat, jongen,” zegt opoe scherp. Haar toon zet plotseling het signaal op onveilig, iets wat Flip altijd in verwarring brengt.

„Nou ja, opoe, de lift is ervoor, waar? Maar daarom zijn de trappen er evengoed ook. En dat zijn vervaarlijke dingen. Hoewel, als je jonge benen hebt...”

„Dan valt 't wel mee, Flip. Dan zou ik nou maar gaan, jongen. Andere mensen zitten ook op hun post te wachten.”

„Zo is 't, opoe.” Hier stopt Flip opeens, echter zonder

direct weg te gaan. Hij wéét iets van die post voor de flats! Iets buitengewoon interessants. Als hij dát vertelt, zul je opoe en Siene zien opleven! Maar hoe zit dat met de wacht voor de lippen? De wachter is er, Flips geweten voelt zijn aanwezigheid. Hij staat er, onzichtbaar, en toch met opgeheven vinger. Wie dat begrijpen kan, begrijpt 't wel. Je moet er kennis aan hebben, denkt Flip. En die kennis hééft hij.

„Nou, daar gaan ik dan,” klinkt 't vastbesloten. „Een goeie zondag, dames, en tot kijk maar weer.”

„Dag Flip, 't zelfde, jongen! En vergeet de kerk morgen niet!”

„Ik hoop 't waar te nemen, opoe!”

Ditmaal neemt Flipje niet de kortste weg, langs het Huis, maar met een boog eromheen. Hij moet de verzoeking vermijden, die op de plaats op hem loeren kan. Want o, als hij Marieke of Marijke tegenkwam! Zou hij sterk genoeg zijn, om het vreemde geheim van de briefkaarten niet te verraden? De mens heeft nu eenmaal een grote macht: zelfs de wachter voor zijn lippen kan hij met de elleboog opzij zetten!

't Is halftwaalf wanneer hij zijn werk op de flats kan beginnen. 't Meeste is drukwerk: tijdschriften, radiogidsen, reclamefolders. 't Gewone liedje van de zaterdagpost. Enkele brieven. Nog minder briefkaarten. Twee daarvan moeten op de hoogste verdieping van het laatste flatgebouw worden bezorgd.

Briefkaarten zijn rare dingen. Ze zijn open en bloot, iedereen kan ze lezen. Maar 't goeie fatsoen eist, dat je ze niet leest. Toch moet de postbesteller de adressen terdege goed lezen. En als hij nu per ongeluk de andere kant óók ziet? Als daar dan een bekende naam op voorkomt? Wat doe je dan? Je geest gaat er zich mee bezighouden; je vraagt je af, wat zo'n stel briefkaarten wel betekenen kan!

Flip kent de inhoud van beide nog niet helemaal uit zijn hoofd. Daarom haalt hij ze in de lift uit zijn bijna lege

tas te voorschijn en herleest ze nog een keer. Hij doet 't zonder schromen, want de wachter heeft hiermee niets te maken. Die dient alleen voor de lippen. De ogen vallen buiten zijn bestek.

Bij 't lifflampje leest Flip; hoofdschuddend en vervaard. „Kitty, liefste, heb ik je erg in angst laten zitten? Dat zou me spijten, kind. De zaak is, dat ik me in Rotterdam wat koortsig voelde; ik kon nog net het huis van vader en moeder bereiken. Toen bleek, dat ik een zware griep had. Te lang mee rondgelopen, dacht de dokter. De koorts liep op tot over 40; maar nu gaat 't beter. Toch mag ik voorlopig niet naar huis, zelfs niet in verband met jouw omstandigheden. Vader heeft je direct geschreven, maar toen we geen antwoord kregen, hebben we gedacht, dat de kaart verloren is gegaan. P.T.T. kan soms zo onverantwoordelijk nonchalant zijn, vooral in kleine dorpjes. Zodra ik reizen mag, kom ik naar je toe. Zoek voorlopig je heil maar bij je nieuwe vrienden van de Weeresteyn. Die zijn dan toch nog ergens goed voor. Tot ziens, Kitty, liefste-mijn! Je trouwe Rudolf.”

„Hópelóós,” mompelt Flip. „Wat bedoelt die brandstichter nou eigenlijk! Ik snap 't niet, ik snap 't niet! Nu nummer twee. Maar eerst moet ik uit de lift.” Snel laat hij zijn ogen ronddwalen. Niemand te zien. „Maar wat niet is, kan komen,” denkt Flip. „En wie er komt, mag best zien, dat ik bij 't venster de riempjes van m'n tas vastmaak.”

Met de rug naar eventueel publiek, gebogen over zijn zware bestellerstas, leest Flip haastig en schuldbewust de tweede briefkaart. Aan de weledele heer... jawel, dat kennen we! Edel tot aan de veters van zijn schoenen toe! Kletsika! Nou de andere kant: „Beste Rudolf, we hebben sedert je laatste bezoek niets van je gehoord. Je voelde je toen wat grieperig, dus je begrijpt, dat moeder zich ongerust maakt. Ze heeft zelf veel last van haar rug, de oude kwaal. Anders was ze geloof ik al bij je geweest.

Vooral omdat je vrouw . . . och, laten we daarover zwijgen. We hebben genoeg van haar ondervonden. We vertrouwen dat je nu p.o. zult schrijven. je liefh. vader."

„En daar heb je 't," zegt Flip. „Onzin, kwats, maar wat steekt erachter? Dat is de grote puzzelvraag! Afijn, ik moet mijn plicht doen, ik moet ze bestellen. Hoewel dat kleine wijfje er de stuipen van krijgen kan."

Met een diepe zucht laat Flip de dubbele onheilsbode in de brievenspleet vallen. Hij hoort het papier ritselen en zijn hart ritselt mee van mededogen. 't Zal je overkomen, dat je in zo'n toestand zulke kaarten krijgt! Je kan er toch maar lelijk inlopen met de liefde! Nee, dan zijn Ali; en Marieke; en Marijke, niet te vergeten! Hebben die 't even goed getroffen? Hoofdschuddend wendt Flip zich af van de gesloten deur. Hoofdschuddend stapt hij in de lift en steeds nog hoofdschuddend stapt hij er ook weer uit. Wanneer hij weer op zijn fiets zit, is hij een man, die een zware last te dragen heeft.

Binnen de omklemming van haar vier kale kamerwanden zit Kitty, en wacht. Ze wacht op mevrouw Venbeak, de Amerikaanse, die gisteravond even bij haar heeft gezeten en beloofd heeft, vanochtend terug te zullen komen. Kitty heeft onder zich stemmen vernomen, al vroeg. Daarna het afsluiten van de deur, daarna niets meer. Weg zijn die twee, weg, misschien wel naar 't buitenland! Onbegrijpelijk, dat sommige mensen zo'n heerlijk leven kunnen leiden! Nooit bedrogen, nooit verlaten, altijd zeker van hun man, dat hij naast haar staat en helpt, wanneer zij zelf niet meer voort kunnen. Rudolf is niet zo, o nee! Zijn vrouw moet op de hulp van anderen wachten, op de hulp van vreemden, die komen wanneer 't hun past; die er een spelletje van maken! Een paar dagen hebben ze haar verwend, nu hebben ze er alweer genoeg van.

Enger en enger sluiten de grenzen zich om Kitty heen en 't zijn grenzen zonder opening. Ze kijkt op 't wekkertje;

bij halftwaalf. Zou nu de post . . . De post komt hier altijd laat, vooral zaterdags, maar als hij nu nog niet is geweest, is 't mis. Dan moet ze de maandagmorgen afwachten. Wachten, wachten; en 't moment is niet meer veraf, dat ze niet meer wachten kan! Dan, wanneer het kindje zijn rechten neemt en léven wil! Begrijpen al die mensen dat niet? Of vinden ze, dat 't hun niet aangaat?

Moelijk staat Kitty op om in 't portaalte te gaan kijken. Wie weet, wie weet! Misschien is er tòch nog een levensteken van Rudolf! Al was 't slechts een enkele kaart met een enkel goed woord erop! Haar zoekende ogen zijn als een gebed. En zie nu eens: dat gebed wordt verhoord! Is reeds verhoord. Twee kaarten liggen er op de deurmat! Twee! Tranen van bevrijding springen haar in de ogen. Rudolfs schrift! En 't was een griepaanval, die al bijna voorbij is! Even houdt ze op met lezen, om de goede tijding te verwerken! Griep met over de 40 koorts! Dat dit zelfs een goede tijding kan zijn!

Dan leest ze verder en moet tegen de deur leunen, om steun te zoeken. De boogschutter in de groene hinderlaag heeft zijn pijlen in 't hart van de roos geschoten! Nu bloedt dat hart, het bloedt, langzaam en zwaar. Maar wat moet een toch al tere roos met een bloedend hart beginnen? De eerste de beste storm zal haar noodlottig zijn. En die storm komt! Na de giftige pijlen steekt de stormwind op van pijn en afschuw en radeloosheid. Kitty geeft zich over aan zijn tomeloos woeden; ze schreeuwt en scheldt, ze scheurt de kaart in snippers, smijt hem op de grond en trapt erop.

Dan eerst merkt ze opnieuw de tweede kaart. Van de schoonouders . . . háár stille, gezworen vijanden! Dat ook deze kaart een giftig pijlschot bevat, 't verwondert haar niet. Met een vreemde gloed in haar ogen doet ze hem delen in 't lot van de vorige. Maar dan bezint ze zich. Ze laat zich op de knieën zakken en zoekt de snippers weer bijeen. Vaag staat 't haar voor ogen, dat ze misschien nog eens als bewijsstuk kunnen dienen. Met dit oprapen,

dat kalmte vereist, is de storm voorlopig bezworen.

Ze gaat de kleine slaapkamer binnen, strekt zich uit op de harde, goedkope matras en staart met wijd open ogen naar het blanke plafond. Zo liggend valt ze in slaap, terwijl de tranen zijdelings uit haar ogen op 't kussensloop druppen. 't Is vier uur, eer ze wakker wordt, vreemd kalm na de verwoestende levensstorm. Tot haar verbazing voelt ze zich beter dan ze in weken is geweest. Ze heeft zelfs honger en staat op, om iets gereed te maken. Dan gaat ze, met thee en beschuiten vóór zich, overleggen wat haar nu te doen staat. Want dit is haar duidelijk: er is een nieuw hoofdstuk van haar levensboek begonnen.

XVII

't **ZOU** uiterst merkwaardig zijn, om van een hooggelegen standplaats waar te nemen, hoeveel nieuwe hoofdstukken omtrent ditzelfde uur hun begin beleefden. 't Zou zijn als een groots en grotesk televisiespel, waarin liefde en haat, voedsel en vergif op beangstigende wijze vlak naast elkaar lagen en het zou de vraag zijn, of één onzer de aanblik van dit alles zou kunnen verdragen. Want ons hart zou weten, dat er geen sprake zou zijn van spel, maar van dodelijke ernst.

Wat de Weeresteyn betreft, zo direct grenzend aan de flatgebouwen, daar is het hoofdstuk van het tuinfeest goed op gang gekomen. 't Bleek moeilijk, om alle gasten op de vastgestelde tijd — drie uur — bij elkaar te krijgen; ieder moest op zijn beurt ondervinden, dat men schielijker in zijn eigen kleren schiet, dan in een maskeradepak. Schaar, naald en draad en veiligheidsspelden moesten eraan te pas komen. Alleen Marieke en Els met hun

slanke figuurtjes waren direct klaar; de drie jeugdige echtgenoten slaagden ook nogal gauw. Tante Claire vond ten slotte iets, dat haar in een fijne rococopop veranderde, maar Marijke kon niet meer in haar trouwjapon en tante Paula kon in 't geheel niet klaarkomen. Zij besloot ten slotte heel gewoon in haar eigen avondjapon van zwarte kant te verschijnen met als historische toegift een hoofdedksel à la Jacoba van Beieren, wat intussen een prachtige combinatie bleek. En Marijke heeft ten einde raad op drastische manier de schaar gehanteerd. Met de belofte aan Marieke en 't prachtkleed, dat ze „later” de scheur weer netjes in orde zal brengen.

Feitelijk leverde oom Leonard nog de meeste moeite op, want hij weigerde pertinent zich in een pakje van een zijner voorvaderen te steken. Zonder apepakje was hij toch al niet mooier dan een aap, beweerde hij en niet een van Mariekes machtsmiddelen bleek in staat hem op andere gedachten te brengen. Wel wilde hij een van die vermaledijde voorvaderen toestaan het feest bij te wonen, als een soort familiespook, gaf hij toe. Waarop Marieke haar muizeoortjes spitste en haar fantasie in wilde vaart liet rondjagen. „Hóe doet u dat, oom Leonard! Wát bent u van plan? Toe, zeg 't mij, mij alleen maar! Ik ben dol op familiespoken, ik heb er feeling voor! Toe, Leonardje!”

Leonardje bleef echter hardnekkig. Ze moest maar geduld leren, tegelijk met de anderen zou ze het familiespook aanschouwen.

„Komt uw spook bij ons aan tafel zitten? Nou, dat kan dan mooi worden! Een nachtmerrie, oom Leonard.”

„Of hij bij ons komt zitten? Dat weet ik niet. Dat moeten we aan hem zelf overlaten. Misschien prefereert hij 't te blijven staan... niet te veel contact met zoveel ont-aarde nazaten. 't Voorgeslacht is meteen onze rechter, weet je.”

„U bent 't zelf! U gaat voor spook spelen! All right. Leonardje, bij ons is een feest zonder 't een of andere spooksel toch niet goed denkbaar.”

„Je wacht maar af, jongedame,” was het antwoord en Marieke had te weinig tijd om verder de waarheid los te peuteren.

Toen baas Reehorst vernam, dat zijn jonker niet aan de verkleedpartij mee zou doen, was 't hem een grote opluchting. Nu kon hij ook volstaan met niet meer dan 't antieke jagershoedje met de fazanteveer. Hier op de Weerresteyn is 't niet àl te gek. Hij is nu eenmaal lid van de kerkeraad èn van de gemeenteraad; dat legt verplichtingen op, die hem nooit geheel en al loslaten.

Stel je voor, dat een stel opgeschoten jongens het feest kwamen afloeren en later in 't dorp verslag gingen doen! Als er wat op 't Huis te doen is, gaat 't steevast rond onder de mensen. Heinkees weet ervan en door hém de Agendaaljongens. Corrie brandt van nieuwsgierigheid, en Flip, die rare snijboon, leurt ermee van deur tot deur. Je moet ze maar kènnen! Vrije mensen, zoals de jonker en de schilder, hoeven zich daarom niet te bekommeren. Maar de naam Reehorst zou er een knauw door krijgen. En dat mag niet gebeuren. Daarom hangt de baas 't jagershoedje aan de spijker naast zijn oude boerenpet. Dan went 't alvast wat.

Marieke en Marijke zitten weggedoken in lage stoeltjes en houden door de houten spijlen van de veranda 't gazon in 't oog. De tafel is klaar, de consumpties zijn in de keuken uitgesteld, ze hebben ruim de tijd om de entree van de gasten gade te slaan.

„'t Duurt lang, eer ze komen!” zegt Marijke.

„Iedereen is niet zo gauw klaar als wij; wij konden bijna zó in onze jurken stappen. Wat voelt dat feestelijk, hè, zo'n bijzonder gewaad. Paps wil als Jan Steen te voorschijn komen; mams wist vanmorgen nog niet, wat ze aan zou doen en tante Paula kan nergens in. Nu verschijnt ze in een avondjapon van zwarte kant met een hoofddeksel zoals Jacoba van Beieren droeg. Ik ben benieuwd, 't kàn erg mooi zijn! Leonardje...”

„Wat krijgen we nou!” roept ze opeens. „Een harnas!

Marijke, een harnas! Kijk die knechts van jullie zeulen! Dat is werk van oom Leonard! O, daar is hij zelf ook al! Een harnas uit 't museum!"

„Hoe bestáát 't," zegt Marijke. „Hoe komt-ie erbij!"

Maar Marieke heeft 't door. „'t Familiespook," juicht ze. „Hij had 't er al over. Zo kaal hè, als er niet eens een familiespook is! Een spook, dat tevens onze rechter is, zei oom Leonard. Hóéra! we hebben er één!"

„Kind, wees toch stil," fluistert Marijke verbeten. „Je weet niet, wat je zegt. Ik ben de hele morgen bang geweest, dat er weer een spooksel zal komen, en jij spot ermee!"

„Dat is je Rudolf-complex! Rudolf is weg hoor! En hij komt niet terug ook! Hij heeft iets op zijn kerfstok, hij durft niet terugkomen. Let op mijn woorden, Marij! Hij is er vandoor!"

„Dacht je? Och kind, als hij bezeten is, durft hij alles. Nou ja, we moeten maar afwachten! Kijk, 't harnas staat. Oom Leonard heeft schik om zijn voorvader. Wat een ding, hè? Zo'n harnas. Je zult 't maar moeten dragen!"

„O, de mensen waren toen keihard hoor! En veel sterker dan wij. Weet je hoe dat kwam? Doordat de zwakken bijtijds doodgingen. Alleen de sterken bleven over. En dáár heb je Siene met opoe in 't wagentje!! Keurig, hè? Ja, toe maar nicht! Parkeren onder de parasol! Goed zo! Nou krijgt opoe 't harnas in de gaten. Wat kàn ze nog nijdig kijken, hè?"

En dáár! O, Marijke, lach niet! Oom Bert en tante Rikkie! Mr. and Mrs. Venbeak! Op z'n Europees gekleed!"

Ja, daar komen ze aan, gearmd, jolig en wel! Als mensen, die 't goed gerooid hebben, hebben ze selfsupporting willen zijn. Geen geleende spullen, maar eigen goed! In Duitsland hebben ze rondgesnuffeld en 't resultaat is verbijsterend. Tante Rikkie verschijnt in een volmaakt Dirndelkleid met fluwelen band en ruches, met witte kousen en een wit schortje.

„Fantastisch!" zucht Marieke. „Wat staat 't haar goed

hè? Alleen... dit was onze bedoeling niet; ze valt uit de toon en ik ben benieuwd...

En oom Bert, Marijke! Och, die goeierd! Hij is gewoonweg vreselijk! Mr. Venbeak als bier-reclame! Op ons Weeresteynfeest. Absoluut stijlloos, maar er is natuurlijk niets aan te doen!"

„Nee,” zegt Marijke, „hij heeft er zelf zo'n schik van!"

Gelukkig voelt de Beier niet, dat twee paar ogen hem uit een schuilhoek gadeslaan. Hij vindt zichzelf uitermate geslaagd in zijn leren broek met galgen, zijn smetteloos wit hemd en 't vilten hoedje met een echte gemzebaard opzij. Hij heeft er aardig wat merken voor moeten neertellen, maar hij kan er later in Amerika ook weer furore mee maken. Dat heeft hem over alle bedenkingen heen gezet. Hij voelt niet, hoe de kunstschilder — een zondagse Jan Steen — hem met giftige blikken bekijkt en het zeer gemengde lachje van jonker Leonard dringt niet tot hem door.

„Kom mee, jò, nu wij naar 't feestterrein! Wat zijn Henk en Els laat, hè?"

„Ze zullen op Corrie wachten, die zou immers op de kleine jongen passen?"

„En tante Paula... o, daar komt ze! Dàt is mooi! Zeg, Marijke, ze is een majesteit, zie je wel? Zo, en nu wij! Ons kennen ze feitelijk al in deze gewaden."

Ondanks de bekendheid krijgen ze toch een oogst van goedkeurende blikken binnen te halen en ze zouden Marieke-Marijke niet zijn, wanneer hun dat niet goeddeed! Zelfs de spookdreiging verdwijnt naar de verre achtergrond. Nu Henk en Els trouwens ook gearriveerd zijn, neemt de bediening hen volkomen in beslag.

„Komt Heinkees niet?" wordt er gevraagd.

„Die heb ik met zijn vrienden te voetballen gestuurd," zegt zijn vader. „Ze komen straks de restjes opeten en de lampions aansteken."

„Laten we er dan nu bij gaan zitten," gaat hij voort. „Opoe en nicht zijn hard aan een kopje thee toe, denk ik."

De jonker is er toch ook?" vraagt hij eer hij plaats neemt.

„Present Aart!" klinkt 't. „Ik kom naast je zitten, ouwe strijdmakker!"

„Most dat ding er nou per se bij, jonker?" vraagt Aart, op 't harnas wijzend. Jonker Leonard grinnikt voldaan. Had hij 't niet gedacht, dat Aart, figuurlijk gesproken, over 't harnas vallen zou?

„Och, per se? Beschouw 't als een gril, Aart. Een voorvader, een familiespook. . . een memento mori misschien."

„Marieke zal content wezen," meent baas Reehorst. Meer zegt hij niet, hoewel de gedachten zich zeer in hem vermenigvuldigen, zoals hij van zichzelf constateert. Maar wat in 't vet is, verzuurt niet: de jonker krijgt er later nog wel eens een ernstig woordje over te horen.

Opoë geniet zichtbaar van haar thee en gebak; daarna echter knikkebolt haar spitse vogelkopje al weer. Nee, opoe kan écht niet veel meer hebben.

„Als de jonker nog fotograferen wil, moest dat nu meteen maar gebeuren," zegt Reehorst zacht. „Opoë houdt 't niet lang uit en ze moet er toch bij op, waar?"

„Zij in de eerste plaats, Aart. Ik ga m'n toestel halen. Waarschuw jij de mensen alvast. Zoveel mogelijk bij elkaar schuiven."

„Wat gebeurt er?" informeert Marieke, die met een schaal bonbons rondgaat.

„De jonker wil nu een foto maken, kind, vanwege opoe; opoe kan niet wachten tot 't eind."

„O, is 't dat! Dan moet ik ook mijn sluierdans wat eerder doen. Daarvan wil oom Leonard ook een foto maken, weet u. Moet de voorvader er ook op, oom Aart?"

„Dat zou ik wel denken, de jonker zal wel vinden, dat we zonder hem niet compleet zijn."

„Hij mocht eens in actie komen, als familiespook!"

„Niet spotten, kind! Er is al genoeg gebeurd op de Weeresteyn!"

„O, 't was maar een grapje!"

„Dan is 't goed, kind. Vertel jij nou even, dat er gekiekt

gaat worden. Jouw hoge stemmetje klinkt boven alles uit."

Marieke keert zich om, de bonbonschaal hoog in de hand. „Allemaal luisteren! Oom Leonard gaat kiekeken! Allemaal om opoe en Siene heen! Maar zó, dat de voorvader er ook op komt!"

't Valt niet mee, om een groep te vormen waarin ieder tot zijn recht komt! Jonker Leonard is er echter nogal voldaan over en daarna verdwijnt Marieke, gevolgd door Ben, in klein Weeresteyn, om zich in haar tule te hullen. Tussen 't helpen door kan Ben meteen zijn blokfluit wat inblazen.

„'t Is nog veel te licht," jammert Marieke. „O, Bennie, ik ben bang, dat 't een ordinaire hopsasa wordt, zonder enige inspiratie. 't Is toch al zo moeilijk met al die verschillende mensen. Hoe vind je oom Bert! Is hij niet ontzettend?!"

„Och," zegt Ben, „hij heeft plezier en doet niemand kwaad. We laten hem maar, zoals hij is!"

„Ja," zegt Marijke, hoewel haar hart „nee" bedoelt. „Nou, ik ben klaar, jij ook? Gaan we dan? O Bennie, ik vind 't náár om zonder inspiratie te moeten dansen!"

„Die komt wel, terwijl je danst. Zo ging 't op de fancy-fair ook, weet je wel?"

„Je hebt gelijk, Ben. Maar gerust ben ik niet. Ik heb net 't gevoel of er iets gebeuren zal. Dat ik struikel, of val, of iets anders. Ik kan 't niet goed zeggen. Alsof er weer een spook zal verschijnen, Ben!"

Ben schiet in de lach. „Dat spook is er al, van ijzer en staal, ik geloof niet, dat we van die meneer nog iets te duchten hebben, liefste!"

„Nee, hè?" klinkt 't vaag. „Kom, dan gaan we nu meteen. Als ik dans, let jij dan op? Want ik ben en blijf een beetje bang, Ben!"

„Niet bang zijn, kind. Hoor eens, 't applaus begint nu al!"

„O, gelukkig! Weet je, applaus hëlpt, Ben! Alle mensen die wel eens op een podium komen, zeggen dat! Ga jij

nou ergens op 't gras zitten en begin te spelen. Zo gauw ik me gegrepen voel, begin ik. Ik geloof nu toch wel, dat 't zal gaan. Begin maar!"

Terwijl de blokfluit zijn zachte kinderlijke tonen laat horen, komt Marieke inderdaad in de rechte stemming. Haar heupwiegen gaat over in slepende danspassen, haar armen komen in beweging en voeren sluiergolven mee. Weldra is ze zo ver, dat ze met onuitsprekelijke gratie rond het gezelschap zweeft en zich nog verder vervoeren laat door hun bewonderende blikken.

Intussen is Kitty tot een groot besluit gekomen of eigenlijk: ze zijn samen tot een besluit gekomen, want 't lijkt haar toe, dat 't kindje met haar meedenkt en meepraat.

„Goed,” zegt Kitty, „ik zal 't doen, kleine liefste. Jij hebt hulp nodig, straks; je moet als een mooi, gaaf kindje ter wereld komen. Je moet een mooi en lang leven hebben. Dat kan 't beste, wanneer 't begin ook goed is. De hulp komt niet naar ons toe, liefste; daarom zullen wij samen de hulp zoeken. Voor jou zal ik dat doen en 't valt me niet gemakkelijk.

Jij leeft nu nog zo dicht bij Onze Lieve Heer; weet jij, waarom Christenen ons zo maar vergeten kunnen? Toen de Lieve Heer een kindje werd, hebben ze Hem ook vergeten. Hem en Maria, Zijn moedertje. Maar zij hadden de goede Jozef om voor hem te zorgen. Wij hebben niemand meer. Nee, niemand!

Zullen we dan nu maar gaan? Wat zeg je? Eer 't te laat is? Ja, eer 't te laat is, gaan we. Nu, meteen. Mag ik nog even een sjaal omslaan? Dan zien de mensen 't niet zo erg, dat we samen hulp gaan zoeken.”

Moeizaam zet Kitty zich in beweging. Ze sluit haar woninkje af, dankbaar dat niemand haar ziet op 't portaal. Ook de lift heeft ze voor zich alleen en het nog ruig liggende bouwterrein ligt op deze zaterdagmiddag verlaten.

Daar gaat ze, dragende haar lieve last. En wie de

rechte ogen heeft, ogen die door God geopend zijn, ziet duidelijk, dat er in haar een vijfde en laatste equipe van de Weeresteyn-sterrit op weg is gegaan, om vóór de nacht die veilige schuilplaats te bereiken. Een nog toegevoegde equipe nadert het einddoel. Ja, het is voor dezulken zonnelaar, dat de wijze baas van de Schoudermantel zijn woord „compleet” te vroeg heeft gesproken. Hij is op heel menselijke wijze de ware en grote Organisator vóór geweest, Hem, die niet van „compleet” zal spreken, voordat ze állen binnen zijn! Ook de kleinste en zwakste en meest deerniswaardige equipe, die over deze wereld gaat: een vrouw die een plék zoekt, waar ze haar kindje mag neerleggen.

Achter een hoog bos rododendrons blijft Kitty staan. Met haar verscherpt waarnemingsvermogen meent ze een waarschuwing op te vangen uit de wereld ginds, die niet de hare is, maar die ze wil binnendringen terwille van haar kindje. Ze hoort als van heel ver de blokfluit en na enige moeite ziet ze ook, tussen de dichte leren bladeren door, het zonderlinge gezelschap op het grasveld. Zij, die sedert haar middagrust in zo grote, geconcentreerde stilte leeft, meent allereerst een vreemd visioen te aanschouwen. Daarna echter begint ze te herkennen. Marijke en Marieke het eerst. Daarna ook tante Rikkie in haar opvallende kledij. Vervolgens tante Paula. De rest kan ze wel raden, hun namen heeft ze in de babbeltjes van Marieke en Marijke meermalen gehoord.

Opeens duikt ze weg. Marieke is al dansend háár kant uitgekomen. En ze wil niet gezien worden! Neen, nu niet meer!

Dit is verraad, het laatste verraad dat haar treffen kón! Hier is geen plaats voor haar en haar kindje. Hier is feest, een zot, een dwaas, een vervloekt feest! Ze moet weg hiervandaan! 't Verraad, dat met de briefkaarten bijna volkomen was, wordt nu voltooid. Ze moet weg en niemand mag weten, dat zij hier als een verhongerende heeft gestaan... Met de tafel van overvloed op enkele meters afstand vóór zich!

Ze wil zich afwenden. Maar dan blijkt 't, dat het kindje óók een stem in 't gebeuren heeft.

Kitty voelt een snijdende pijn in haar rug en ze begrijpt, wat dit betekent. 't Kindje waarschuwt zijn moeder dat er geen tijd is voor een nieuwe vlucht. Dan geeft Kitty een schreeuw, lang en alarmerend. Daarna zakt ze ineen achter de rododendronstruik, waar ze snikkend blijft liggen.

Natuurlijk wordt deze noodkreet gehoord. Natuurlijk weet al wat vrouw is, wat deze kreet betekent. Maar het is baas Reehorst die direct reageert. „Blijven jullie hier,” zegt hij, zijn feesthoed afgooiend. Daarna, tegen Marijke en Marieke, die opgesprongen zijn: „Nee, jullie ook hier blijven. Ik ga kijken. 't Was achter de rododendrons, waar?”

De schilder, hevig gealarmeerd, staat ook op sprong. „Wacht even Aart, ik...”

„Jij blijft hier, Ed,” zegt zijn vrouw, „jij in je maskerdepak! We laten Aart alleen gaan, jongen!”

„Maskerdepak? Wat mankeert daaraan? Jan Steen zou er gelukkig mee zijn geweest.”

„Allicht. Maar bij doodsnood past 't slecht in onze tijd.”

„Doodsnood? Wat zeg je? Wat is 't dan, een verkeersongeluk? Dat heb je ervan, met al die vreemde lui op je dak!”

„Misschien,” zegt zijn vrouw zacht; „we weten 't niet, daarom wachten we even stil af.”

De schreeuw is ook tot opoes stille wereldje doorgedrongen. Haar oude ogen flikkeren op. Ze heeft de kreet herkend, ze zou hem uit duizenden kreten herkennen.

„Je hoeft mij niks te vertellen,” mompelt ze, „er is een vrouw in nood. Breng mij maar naar huis, ik ben 't al zo lang zat!”

Jonker Leonard geeft Henk een teken en deze verstaat. „Zal ik de dames even naar huis brengen?” vraagt hij, opstaand.

„Mij niet hoor! Ik kan best nog blijven,” sputtert Siene

tegen. Willen ze haar wegwerken, juist nu een nieuwe wereld van romantiek zich opent? „Ik ben nog niet zo oud, ik ben 't nog lang niet zat, laat opoe maar gaan!”

„Kom, kom, nicht, u wilt opoe toch niet in de steek laten? We hebben u nodig, ik weet niet eens de weg in de boerderij!”

Nu geeft Siene toe en Henk laveert voorzichtig het wagentje van 't grasveld af.

„Opgeruimd staat netjes,” mompelt Marieke, het groepje nakijkend. „Moet je Henk zien, in z'n fancy-kostuum! Is 't niet volslagen idioot? Ga je mee naar jouw huis, Marijke? Verkleden? Ik zit nota bene nog in m'n sjaal gepakt! De dans was goed, hè? Ik voelde 't! Maar als je eenmaal zo'n kreet hebt gehoord... en je weet wat 't betekent... dan zakt zo'n tuinfeest finaal weg in de modder.” Dan, Marijke scherper aanziend:

„Je bent zo stil; je denkt toch ook, dat 't Kitty was, hè?”

„Natuurlijk was 't Kitty. Dus feitelijk Rudolf. Hij is de schuld van alles. Ik zei 't immers al? Rudolf zou 't feest bederven. Nou, heb ik gelijk of niet?”

„Ja,” zegt Marieke zacht. „Maar begin niet weer met je Rudolf-complex, Marij! Dat maakt de boel nog veel griezeliger! Want eigenlijk... eigenlijk moesten spoken ons toch niet de baas kunnen worden, vind je ook niet?”

„Eigenlijk niet, maar 't gebeurt soms wel,” zegt Marijke hard. „Nou, laten we ons verkleden, misschien kunnen we straks nog ergens mee helpen.”

Els loopt met hen mee; ze wil naar kleine Henk gaan kijken, die onder Corries hoede zijn middagdutje wel al lang volbracht zal hebben.

„Alweer drie kleine negertjes verdwenen,” zucht Marieke. „En sherry hebben we niet eens gehad! Er is toch denk ik niets aan de hand met Kitty. Anders had oom Aart wel om hulp gewenkt.”

Als om dit te logenstraffen komt nu baas Reehorst te voorschijn van achter de rododendrons.

„Willen Paula en Rik even komen?”

Ze vinden Aart alweer op de knieën bij het kleine vrouwtje. „Ze is kalm geworden, waar Kitty? Nu moeten we haar ergens onderdak helpen. We hebben 't samen bekeken; de lift en de trappen zijn niet dienstig. Marijke moet de drukte niet hebben, die is zelf in verwachting, heeft ze me verteld. Nu brengen we Kitty in de jonkerskamer op de Schoudermantel. Nee, stil maar meisje, je komt er met gemak, zo gauw gaan die dingen niet. Je stapt heel gewoon tussen tante Paula en tante Rik in, die weten precies hoe 't gaan moet.”

Met angst in 't hart probeert Kitty zich op te richten; 't gaat makkelijker dan ze vermoedde. „Ik kom ook zo naar huis,” zegt baas Reehorst, „ga nou maar!”

Voetje voor voetje, met de Schoudermantel in 't vooruitzicht, komen ze voorwaarts.

Met een minimum aan woorden vertelt Aart Reehorst aan het restant feestgangers, wat er gaande is. „Als tante Claire nu de dokter op wil bellen, dan komt dit wel in orde,” besluit hij. „Er zijn al zoveel kindertjes op de Schoudermantel geboren, daar kan er nog best één bij. We meenden, dat we eindelijk weer compleet waren, maar God wil ons nog completer hebben. Hij hield er nog een paar voor ons in petto. Zo'n stelletje, dat nergens anders terecht kon.”

Hoe is 't mogelijk, dat een mens zo bevangen kan worden door aanstormende gedachten. Nee, wat hem nu te binnen schoot, kan hij hier nog niet onder woorden brengen! „Afijn, ik moet eens even naar de knechts omzien,” mompelt hij. En daar de knechts rustig aan 't melken zijn, heeft hij de tijd, om zijn oude schuur binnen te gaan. Hier, waar voorlopig niemand hem zal zoeken, kan hij zijn vele gedachten opvatten en ordenen.

Er steekt iemand zijn hoofd in de schuur. „Zit jij hier, Aart?” Meteen rijst baas Reehorst op. „Jawel, jonker,” klinkt 't, „'t werd mij te machtig, ik moest eens eventjes alleen zijn.”

„Dat begrijp ik, jongen. Aart, wat ik zeggen wilde:

wat er gedaan moet worden, bekostigen wij samen, hoor. Ja, ik weet heel goed dat je 't ook alleen kunt doen. Maar dit plezier moet je me gunnen, oude makker. Afgesproken?"

„En graag, jonker. U hoort 't wel als 't zover is.”

„In orde. Wel, dan ga ik nu met Edward en Bert de plaats maar eens rondlopen. Op andere gedachten brengen en zo. Mannen zijn eenzaam als alle vrouwen samen-spannen. Ik zie je nog wel.”

„Jawel, jonker, en — we houden u op de hoogte.”

XVIII

't **V**ERSTOORDE mierennest, denkt jonker Leonard weer buiten komend. We zijn uiteen-gestoven! Daar — Marieke en Marijke; die zijn nog eens achter de rododendrons gaan kijken. Ze hebben de tas van 't vrouwtje gevonden. Merkwaardig vrouwelijk instinct. Een tas moest er zijn. En hij moest juist dáár zijn!

Tussen de kunstschilder en Mr. Venbeak, beiden nog in kostuum, begint hij zijn rondgang voor het terrein, nagekeken door Marieke en Marijke.

„Alweer drie van de kleine, kleine negertjes,” zegt Marieke. „Wat een vertoning, zeg! 't Is goed, dat 't hier privé-terrein is. Ofschoon, een vreemdeling kon ook aan een inrichting voor geestelijk gestoorden denken. 't Lijkt wel, dat oom Leonard de enige normale is van de drie; is 't zonde, Marijke, als ik dat van mijn vader zeg?”

„Ik weet 't niet, hoor, maar erg eerbiedig klinkt 't niet.”

„Nee hè? Enfin, ik zal 't niet weer zeggen, vader is nu eenmaal kunstenaar, dus anders dan anderen.”

„Nou, je kunt ermee sukkelen,” is Marijkes oordeel.

„Nu even kijken wat er in de tas zit. Luiers, helemaal zes! O, en dat is Kitty's ondergoed. Zes luiers, Marijke! Is dat niet erg weinig?”

„Vanzelf,” zegt Marijke, „ik had haar de luiers en zo beloofd, die ik later toch moet kopen. Ik heb 't vergeten, we hadden 't zo druk. Wat moet ze zich bedrogen gevoeld hebben, de stakker.”

„Verraden en verkocht. Vandaar die schreeuw.”

„Ja, maar wat doen we? De tantes moet je uitschakelen, die blijven als schikgodinnen om Kitty heen draaien. Zeg! Ali! Misschien heeft zij wat te missen!”

„Ali zal zelf wel alles nodig hebben. Ze heeft nu voor twee te wassen.”

„Laten we toch maar naar haar toegaan; je kunt niet weten. Maar o, zeg, er zit nog iets in de tas! Wat zijn dat? Papiersnippers? O, Marijke, krijgen we hier de sleutel in handen? Passen de stukken nog aan elkaar? Twee soorten schrift, twee hoopjes snippers. 't Wordt een legpuzzel, jij de een en ik de ander!”

De puzzel blijkt niet moeilijk te zijn. In een oogwenk zitten ze ieder met de vreemde legplaat vóór zich en lezen elkaar de inhoud voor.

„Bah! wat geméén!” zegt Marieke. „Wat in- en in-geméén!”

„Daar moet je Rudolf voor wezen! Ik heb je immers wel gezegd. . .”

„Weg de snippers! Daar zijn de kleine jongens!”

Inderdaad fietsen Heinkees en de beide Agendaals het terrein op.

„Wat is hier gebeurd?” roept Heinkees, „ik dacht, dat er feest was!”

„Was er ook, jongen. Maar er is hier vlak bij de flats een ongeluk gebeurd. Een vrouw is erg gevallen. Ze hebben haar de Schoudermantel binnengebracht. Nee, gaan jullie daar nou niet naar toe. De dokter komt ook zo. Ga naar Tom en Ben, er is vast nog een massa lekkers voor jullie over. Zeg maar, dat wij 't goedvinden.”

„Ha hoi!” wordt er gejubeld. „En mogen wij dan de lampionnetjes aansteken?”

„Je mag, hoor! Maar voorzichtig!”

„Hahoi! Hahoi!”

„En niet naar huis, Heinkees!”

„Nee Marijke, 't is bij Tom en Ben veel mieterser!”

„Precies, die weten wat een man toekomt! Nou, dan gaan wij nog even naar 't dorp.”

„Moet je die vereenzaamde voorvader zien! 't Familiepook van oom Leonard. Maar deze keer heeft 't spook er part noch deel aan, dat 't feest in 't water is gevallen.”

„Ik denk, dat wij zelf spoken zijn; als wij beter hadden opgepast...”

„Nou ja, daarom gaan we nu op de luijacht; proberen iets goed te maken.”

De jachtbuit wordt binnengehaald, weliswaar niet van Ali, maar van een schoonzuster, wier jongste al drie is. Flip is op Mariekes aandringen met zijn zuster gaan praten en komt met een volgeladen tas terug.

„Fijn Flip, dankjewel!”

„Niet te danken,” zegt Flip, „laten we 't arme mensje maar helpen; als je zulke kaarten krijgt, als zij vanmorgen! Ik dacht al, als dat maar goed afloopt!”

„Káárten, Flip?” vraagt Marieke als een strenge politierechter.

Ja, daar heeft Flip zich weer eens vergaloppeerd, de wachter voor de lippen heeft verstek laten gaan. Wat nu!

„We vertellen niets, hoor Flip, maak je niet benauwd. Zo, we gaan, nogmaals bedankt, mensen!”

Op de Schoudermantel proberen ze tot Kitty door te dringen, maar dit wordt hun door de drie schikgodinnen geweigerd. Kitty slaapt even, dat zal haar goeddoen.

In de keukenkamer wacht vader Reehorst hen op. „Ga nou rustig naar huis; hier kun je niet helpen, dat doen de tantes wel. En straks komt de dokter. Neem Heinkees z'n nachtgoed mee, Marijke; wacht eens, ook zijn

zondagse kleren en zijn boekentas. Hoe 't met zijn huiswerk staat, weet ik niet. Daar wil Tom wel even een oogje aan wagen?"

„Komt in orde, vader! Horen we 't morgen direct, als er wat is?"

„Dirèct, kind!"

Beladen met de spullen van Heinkees fietsen Marijke en Marieke terug naar klein Weeresteyn. Ze vinden de drie grote en de drie kleine jongens bezig, de lampions aan te steken.

„Jij slaapt vannacht bij ons, Heinkees," vertelt zijn zuster hem. „Ik heb je zondagse pak en je schooltas meegebracht."

„Moet dat kind soms in mijn bed?" vraagt de jongeman argwanend.

„Kind? Wat voor kind, Heinkees?"

„Nou, van Kitty, die vrouw van Rudolf. Tom heeft ons verteld, dat er een kind geboren zou worden."

„Dat is ook zo. Maar in jouw bed komt die baby niet, Heinkees."

„Och, voor ene nacht..." geeft hij toe. Dan wendt hij zich weer tot zijn vrienden en de lampions. Hij moet zich haasten, om er ook nog een paar aan te steken.

„En nou wij hier koffie en de jongens bowl," wenst Tom. „Heerlijk zal dat zijn in deze herstelde rust. Kijk, daar komt Els ook aan, jullie zoon slaapt zeker al!"

't Is al volkomen donker, wanneer 't gezelschap opbreekt om naar huis te gaan. De jongens Agendaal hebben in een geheel nieuwe wereld verkeerd en willen morgen graag terugkomen.

„Je komt maar eens kijken," zegt Tom. „Maar nu gaan we allemaal naar bed. Van zo'n feest word je moe, weet je! En we moeten de tafel nog afruimen!"

Tien minuten later ligt het gazon verlaten in 't opkomende maanlicht. Alleen de stalen voorvader staat nog op post. Nu de manestralen zijn wapenrusting doen

glanzen kon hij ook een hemelse strijder verbeelden.

In deze maannacht wordt op de Schoudermantel een kind geboren, een gezonde jongen van ruim acht pond. Baas Reehorst wordt 't allereerst op de hoogte gebracht en even later mag hij de jonkerskamer betreden. „Een zondagskindje,” zegt Paula, met tranen in de ogen.

„En hoe zal je zoon heten?” vraagt Aart Reehorst aan 't jonge moedertje.

„Daar heeft ze jouw toestemming voor nodig, Aart. Ze wil de jongen naar jou noemen en naar mijn man. Arend Leonard, dus. Leo vindt 't zéker goed. En jij?”

„'t Is een zegen des Heren,” zegt Aart, „en zou ik die weigeren? Zullen we dan nu een psalm lezen? Dat heb ik bij mijn eigen kinderen ook gedaan. Je kunt er gerust bij blijven, zuster, we kennen mekaar langer dan vandaag.”

't Zusterskje zet zich tot luisteren, evenals Paula en Rik. Voor dit kleine gehoor leest de baas van de Schoudermantel de vierentachtigste psalm. Later vertelt Paula aan haar man, dat de jonkerskamer een voorportaal van de eeuwigheid werd. En dat 't meer dan jammer was, dat hij, Leonard, er niet bij is geweest.

De zondag is een ware rustdag, maar de daaropvolgende maandag moet het kindje worden aangegeven. De dokter neemt die liefdedienst op zich en krijgt enkele vragen omtrent de ouders voorgelegd, die hij met geen mogelijkheid kan beantwoorden. Verblijfplaats vader onbekend; komt dit vaker voor in dit gezin? Hoe lang is hij al spoorloos? Wordt er niets gedaan om hem op te sporen? Is de politie er niet in gemengd? Waarom niet? De vragen rollen als van een leien dak.

Ja, er moet iets gedaan worden, maar de jonge moeder mag absoluut niet worden lastiggevalen.

En buiten de moeder om?

„Als dat mogelijk is, moet men maar beginnen met het zoeken van een spoor...” geeft de dokter toe.

Aart Reehorst is het hiermee eens, al vreest hij om Kitty de uitslag van het recherchewerk. Vanzelfsprekend

heeft dit niet veel resultaat, nu Kitty nog uitgeschakeld moet blijven.

Eerst de zevende dag geeft de dokter toestemming tot een kort onderhoud met een agent in burger. Dit met nadruk gezegd. Daarna kan er meer werk worden gemaakt van de nasporingen. Advertenties in vaderlandse en buitenlandse kranten, een radiobericht, ten slotte een smeekbede tot de heer Rudolf Ontstein om naar huis te komen terwille van vrouw en kind. Ook hierop blijft een antwoord uit.

Kitty blijft onder dit alles merkwaardig kalm, ook wanneer ze de kleine Arend Leonard al enkele dagen zelf verzorgt. „Onze lieve Heer weet wel, dat ik er nog niet tegen kan, Rudolf weer te zien,” zegt ze. „’t Is zo erg geweest; ik zal nooit kunnen zeggen, hoè erg! Toe, laten ze ophouden met zoeken; als Rudolf gedwongen thuiskomt, wie weet, wat er dan gebeurt.”

„Wij zijn er nu,” verklaart baas Reehorst, „de beide peetooms van je zoon. Je mag hier blijven, totdat je ’t leven weer aandurft, kind. En daarom blijft de Schoudermantel voor je openstaan. Maar Rudolf is je man, hij moet voor je zorgen, dat moet hem goed gezegd worden, begrijp je? Hij mag de wetten van de maatschappij maar niet zó verbreken!”

„Dat begrijp ik, oom Aart,” klinkt ’t zacht.

Marieke en Marijke zijn op de Schoudermantel, of ze zijn op weg erheen. Kitty’s zoon rust daar in een oude wasmand, die door tante Riks handige vingers in een wiegje is omgetoverd. ’t „Kribje” noemen ze die wieg. En Kitty is zoals de omstanders haar nog niet hebben gekend: een kwiek, jong moedertje, dat zienderogen bijkomt en zelfs nu en dan voor haar kind een liedje neuriet. Ze is als een gevangene, die, vrijgelaten, het volle zonlicht tegemoet gaat.

De rustige, evenwichtige tante Paula is haar vertrouweling geworden. En tante Paula heeft voor Kitty een heel bijzondere genegenheid opgevat; al haar tijd geeft ze aan

het jonge moedertje. Op haar zorgende handen draagt ze Kitty als 't ware door alle moeilijkheden heen.

„Sloof je je niet te veel uit?” heeft jonker Leonard bezorgd gevraagd. „Laat anderen toch ook eens aanpakken, die stevige Rik bijvoorbeeld.”

„O, Rik zou 't zeker graag doen. Maar — Leo, ik doe dit zo graag zelf. 't Is zo'n vervulling voor me.”

Ze zwijgt even, omdat ze nu moet zoeken naar woorden die verstaan worden, zonder pijn te doen.

„Weet je Leo,” gaat ze voort, „toen wij elkaar leerden kennen, was voor mij een groot stuk leven al achter de rug. Ik had mijn kind moeten afstaan... jij hebt me nooit als móeder gekend, Leo. Voor jullie van de Weeresteyn ben ik een vrouw, die nooit moeder is geweest. Ik zelf heb mijn moederschap weggesloten achter een glazen deur; men etaleert 't niet voor iedereen, men beziet 't soms, als men alleen is, en verlangt... O, Leo, soms moordend verlangt men naar een reprise, naar een kind, een kleinkind, dat men in de armen kan nemen en koesteren! Voor wie men zich moe kan maken, Leo! Begrijp je me? Je hebt me zoveel gegeven, je geeft me steeds meer en dat is me zoveel waard, dat ik 't niet kan uitspreken.”

„Maar de reprise...” zegt Leonard.

„Ja, 't lijkt vreemd, ik weet 't, de reprise bezorgt Kitty me. Ze is bijna even oud... ze vult een leegte aan. Tijdelijk, ik wéét 't. Maar 't is me zo lief, dit werk. Kitty en 't kindje zijn voor mij gezonden, begrijp je Leo.”

„Ik begrijp,” verklaart jonker Leonard, „je kunt niet anders dan je gang gaan. En laat 't niet àl te tijdelijk zijn! Waarom zouden we die band niet aanhouden? Ik ben al gepromoveerd tot oud-oom-weet, of weet-oom-oud, hoe moet ik 't zeggen! Op mijn beurt promoveer ik jou tot tante. Voor oud-tante ben je natuurlijk nog veel te jong.”

„Dank je, Leo,” klinkt 't welgemoed, „dan ga ik nu gauw weer naar m'n reprise toe.”

Aan tante Paula heeft Kitty ook iets verteld van haar ouders, die haar met repatriërenden hebben meegegeven

naar Nederland, met het oog op latere studie. Zelf hebben ze kort daarna in een opwelling van enthousiasme de Indonesische nationaliteit gekozen, hoewel voor het grootste deel Nederlands bloed in hun aderen vloeide. 't Heeft de scheiding tussen ouders en kind bijna volkomen gemaakt. Kitty haalt haar dunne schoudertjes op; 't denken kost haar zelfs geen traan.

Ook Heinkees laat zich niet onbetuigd. Bij zijn eerste bezoek, op de vierde dag na de bevalling, ziet hij Kitty en haar kind met beslist argwanende blikken aan. Ondanks zijn wijsheid is 't hem een raadsel, hoe zo'n krachttoer mogelijk is geweest!

„Wat is hij al groot,” zegt hij, „'t is al een echte jongen, hè? 't Lijkt wel toveren! Nou ik ga maar weer, hou je taai Kitty!”

De tweede maal heeft hij wat meer rust en vrijmoedigheid. Hij gaat erbij zitten en informeert: „Wat moet hij later tegen me zeggen, Kit?”

„Hoe bedoel je?” vraagt Kitty, voor wie de conversatie met zulke jongelui volkomen vreemd terrein is.

„Nou, moet hij later Heinkees tegen me zeggen? Leren jullie hem dat, omdat ik ook nog geen man ben? Of zegt-ie oom tegen me?”

„Oom natuurlijk,” zegt Kitty onmiddellijk; „jij noemt mij Kitty, dus je wordt van Aart Leonard de oom.”

„Nogal wiesdes,” klinkt 't met verholen triomf. „Nou, ik zal hem voetballen leren, hoor, dan leert-ie 't tenminste goed. Meneer Agendaal zal dan wel te oud zijn. Misschien wordt dat kleine jong later wel prof. Ikke niet, hoor! Ik moet boer worden op de Schoudermantel.”

„Wie weet,” zegt Kitty erkentelijk. En meent, dat de zaak daarmee voorlopig rond is. Maar Heinkees heeft nog iets op zijn hart, dat eraf moet. „Hoe noemen jullie dat jochie nou eigenlijk?” vraagt hij.

„Aart Leonard, dat weet je toch wel?”

„Ja natuurlijk. En verder? Wat voor achternaam heeft-ie?”

„Ontstein, zo heet zijn vader ook.”

„O, dus niet: Van de Reehorst? Omdat-ie hier in huis geboren is, meende ik. Afijn, dat gaat dan over.”

„Wat gaat over, Heinkees?”

„Nou, ik dacht, misschien konden we later samen de boerderij doen, dan hielden we nog wat tijd over om te voetballen. Maar afijn, op de Schoudermantel mag alleen maar een Van de Reehorst zitten. Waarom, dat snap ik niet goed.”

„Misschien verandert dat later wel, jongen. Aart Leonard is nog wat erg klein voor zulke beslissingen, vind je niet?”

„Hij? Hij is nog helemaal niks!” klinkt 't uit de hoogte.
„Nou, dag hoor, ik ga mijn huiswerk maken.”

„Dag jongen! Bedankt voor je belangstelling. Kom je nog eens weer praten?” zingt Kitty.

„Oké!” klinkt 't bij de deur.

Met een lach op haar gezichtje ligt Kitty naar de bruin-geschilderde balkenzoldering te staren. In tijden is het haar niet zó wel te moede geweest, als na dit gesprek met Heinkees, met zijn aandoenlijke ijver.

XIX

DE dagen gaan voorbij; Kitty geneest spoedig en de baby groeit als kool. 't Kleine ding heeft prachtige ogen, met een zo zonnige blik, dat ieder ervan onder de indruk komt. Opoe heeft hem even op haar schoot gehad, 't zei haar niet veel.

„Van wie is dat er ene?” heeft ze gevraagd. „Toch niet van jou, Marijke?” Waarop Marijke, met een blos, antwoordde, dat dit niet 't geval was, maar dat opoe in 't voorjaar overgrootmoeder zou worden. „Zo? 't Zal tijd worden,” mompelde de oude vrouw. „Neem deze maar

weer mee, wat wil Aart toch met al die vreemden op de Schoudermantel!"

't Was een teleurstelling voor Marijke, die ze haast niet verbergen kon. Gelukkig ontving nicht Siene het kindje op een heel andere manier. Ze wiegde het op haar armen en zong met een krakend stemmetje: „Slaap kindje, slaap; daar buiten loopt een schaap.”

„Opoe wordt kinds,” verklaarde ze; „trek 't je niet aan, Marijke; de ene keer is ze lief, de andere keer is ze bokkig. En zeggen, wat er nou eigenlijk aan mankeert, dat kan ze niet meer. Och ja, zo gaat dat als je oud wordt! Maar ik ben nog lang niet kinds, nog lange niet, nog lange niet!” En dat klonk zo jolig, dat Marijke ervan schrok. Nicht Siene óók een beetje vreemd? Wat moet vader dàn in dit grote huis beginnen! Voorzichtig neemt ze het kindje over uit Sienes stokmagere armen, slaat een wollen doekje over 't kopje en brengt het naar zijn moedertje terug.

„Hoe vonden ze hem?” vraagt Kitty gretig.

„O, ze vinden hem een schat! Dat is hij toch ook?”

„Natuurlijk,” zegt Kitty en ze straalt van geluk. Nu ze haar kindje heeft, schijnt ze niet zeer in spanning te zitten over de vader van haar kind. Voor de omstanders is dat een raadsel.

„Als Rudolf zin heeft, komt hij wel weer terug,” zegt ze eens tegen Paula, die haar voorzichtig polst; „en dan moet-ie nog maar afwachten, of oom Aart hem hier wil hebben.”

„Dat zal oom Aart zéker niet willen, Kit. Zover ken ik oom Aart wel.”

„Nou, dan woont hij maar in de flat. Hij is handig tot en met, hij redt zich wel.”

Tante Paula's stem wordt ernstiger.

„En als je man nu eens niet terug kàn komen?” vraagt ze. „Dat kan óók, Kitty, er gebeurt zoveel langs de grote autowegen, zoveel, dat onherstelbaar is!”

„Bedoelt u, dat hij wel eens dood kon zijn?” is Kitty's

vraag. „Nee hoor! Rudolf rijdt zo goed, hij werkt zich door de gekste knopen heen.”

't Klinkt zo ongeveer als: „Onkruid vergaat niet.”

Tante Paula's hart krimpt ineen van droefheid. Of — was er een klein beetje trots in Kitty's ogen, toen ze zei: „Rudolf rijdt zo goed”? En moet men zich niet vastklampen aan de kleinste mogelijkheid, die de ouders van het kindje weer tot elkaar kan brengen?

Verder gaat tante Paula niet, een jonge moeder moet gespaard worden voor opwinding. De spanning blijft echter in haar voortleven, evenals in allen die met Kitty's lot te maken hebben gekregen.

Niemand noemt zijn naam, maar Rudolf is in ieders gedachten. Wie de baby ziet, denkt: Waar zou zijn vader zijn? Hééft de kleine jongen nog een vader? Wie bij Kitty zit, vraagt zich af: Zou ze nu niet een klein beetje naar hem verlangen?

Tante Rikkie en oom Bert, wanneer ze rustig in hun kamer zitten, spitsen telkens de oren en zien elkaar aan. „Hoorde je ook iets, boven? Zou dat heerschap terug zijn?”

Enkele keren is oom Bert naar boven gegaan, om zich te overtuigen. De deur is en blijft op slot en achter die deur is geen spoor van leven. Tenslotte heeft hij een briefje in de bus gestopt. „Vervoeg u bij thuiskomst s.v.p. bij de benedenburen; die zijn tot hulp bereid.” Ondertekend mijnheer en mevrouw Venbeak, met hun huisnummer in de flat.

Ook Henk Simonis wordt door onrust bevangen, zo vaak zijn werk hem op die afdeling brengt. Hij morrelt aan de deur, hij drukt op 't belknopje, hij wacht even. En het wordt hem vreemd te moede, dat zo'n tragedie zich in zulk een eng bestek kan afspeelen. 't Meest benauwende is, dat hij Rudolfs aanwezigheid hier voelt, terwijl die persoon wie weet waar is! Nu spookt hij eerst werkelijk rond, denkt Henk. Hij maakt ons allemaal onrustig en hij zou mij van mijn werk afhouden! Zoals hij Els uit de slaap houdt. Ze meent hem om de wagen

te horen scharrelen... terwijl 't natuurlijk een egel of ander gedierte is. 't Moest maar eens uit zijn met die onrust! We kunnen om zo'n vent als Rudolf toch niet eerder naar ons flatje terugkeren?

Ze willen zo lang mogelijk hun verblijf op de Weeresteyn rekken, om de herfsttooi der bossen nog van heel nabij mee te maken. Op kille dagen stoken ze hun elektrisch kachelkje, met de wederzijdse belofte, „later” extra zuinig te zullen doen. 't „Later”, dat nu nog in wazige verte ligt, ergens in de buurt van het oude Nimmerdor, waar Nieuw-Amersfoort begint.

Baas Reehorst is oprecht blij met de zacht vallende najaarsregen; het fruit, dat voor 't grootste deel nog aan de bomen zit, was er hard aan toe. Deze regen, zonder rukwinden of storm, is iets om dankbaar voor te zijn. Tom voelt dat met hem mee.

In de vooravond stappen ze samen de boomgaarden door en wijzen elkaar op de appels en peren, die je ziet groeien en fleuriger worden. Soms loopt ook Ben Nievelt met hen mee om de zegen te aanschouwen. Hij heeft de baan bij de Heidemaatschappij gekregen; per 1 oktober kunnen hij en Marieke hun flatje op de Pietersberg betrekken.

't Afscheid zal toch iets weemoedigs hebben, vooral voor Marieke. Want 't is toch maar zo, dat ze zich van het vertrouwde Weeresteynwereldje los moeten maken, om een totaal onbekende omgeving binnen te gaan. Daarom is het goed, zoveel mogelijk indrukken van hier mee te nemen. Plekjes als hier, waar men nog zo innig leeft, zijn schaars geworden in ons land. Ben weet dat maar al te goed.

Peetoom Leonard heeft diep in zijn buidel getast en een wieg met toebehoren laten komen.

Peetoom Aart heeft ook een flinke greep gedaan, bij hem was 't resultaat een moderne kinderwagen. Kitty's baby past erin als een koningskindje en zo laat hij zich dan ook rustig bewonderen.

Vooral de stralende ogen brengen iedereen in verrukking. Met zijn mondje kan hij nog niet veel anders dan schreeuwen om voedsel, met zijn ogen echter zegt hij tot ieder die bij hem is: „weet je wel, hoeveel ik van je houd?”

Aart Reehorst verwondert zich het meest over die reine kinderogen. „De Here is met dit kind,” weet hij, „want er was, door wat zijn moeder heeft doorgemaakt, alle reden, dat hij als een miezerig poppetje ter wereld zou komen. Want wat is er erger voor zo'n kind, dan dat er vóór zijn geboorte al ruzie en narigheid om hem is? Maar God heeft alles goedgeemaakt. Hoe bestáát 't eigenlijk! Nu de vader nog, want die hoort erbij. Voor God en de mensen!”

Dit zegt hij ook tegen Kitty. „Ja,” zegt ze flauwtjes. Zij kan niet anders dan met onbepaalde angst aan Rudolfs terugkeer denken. 't Maakt haar niet veel, dat zijn opsporing doodgelopen schijnt. Zijn ouders hebben bericht gekregen van de geboorte van hun kleinzoon. Ze hebben niet anders gereageerd dan met een ouderwets visitekaartje: R. W. Ontstein en echtgenote. Plus de letters p.f. Kitty heeft het verscheurd, zoals ze de briefkaarten vernietigd heeft. Daarna heeft ze zachtjes geschreid, totdat de kleine Aart haar duidelijk maakte dat hij geholpen wenste te worden. Toen verdween haar weemoed voor de vreugde van het moeder-zijn.

De recherche echter werkt op de gewone wijze voort. Wanneer de kleine Aart Leonard zes dagen oud is, wordt de radio ingeschakeld, nadat Marieke en Marijke een zo goed mogelijk signalement van de verdwenen man hebben gegeven. Na de nieuwsberichten van één uur, wanneer driekwart van alle Nederlanders de radio heeft aanstaan, wordt het de ether ingezonden. „Hier is nog een S.O.S.-bericht: Het hoofd der politie van Weeresteyn, provincie Utrecht, verzoekt te worden bekendgemaakt met de verblijfplaats van Rudolf Ontstein, oud achtentwintig jaar, reizende in een tweezits Fiat, mogelijk in het Rijngebied. Hij droeg een lichtgrijs sportkostuum en lichte regenjas. Sedert enige dagen is hij spoorloos, zodat een ongeluk

wordt gevreesd. Inlichtingen gaarne bij het hoofd der politie voornoemd."

„Zet af dat rotting," roept baas Reehorst scherp tegen zijn zoon. „Versta je me niet, Heinkees?"

„Jawel, vader." Knip, de hoge vrouwenstem is het zwijgen opgelegd. Argwanend ziet de baas zijn tafel rond. Dat ze daar nou net allemaal bij moeten zitten. Op aandringen van Tom en Marijke heeft hij een radio aangeschaft en voor 't weerpraatje met mededelingen voor land- en tuinbouw heeft 't zeker zijn nut. Maar de rest! Dat zie je nou al weer!

„De Schoudermantel wordt er niet in genoemd, baas," zegt de bouwknicht vol begrip. Kors en Wullem vallen hem ijverig bij. De eer van de Schoudermantel is onaangetast. Toch kan baas Reehorst maar moeilijk heenkomen over het moment van publiciteit van dat wat onder ons had behoren te blijven. 's Avonds, voor de raadszitting, spreekt hij de burgemeester erover aan.

„Hadden we dat nou niet zelf kunnen doen, burgemeester? We hebben de jonker en mijn schoonzoon. Die zijn samen mans genoeg en op geld ziet de jonker in dit geval niet."

„Meneer Reehorst, als particulier kúnt u niets doen," is het antwoord. „Dit moet langs officiële wegen gaan, gelooft u me maar. De recherche werkt en van mogelijk succes stellen we u onmiddellijk op de hoogte. Afgesproken?"

„Afgesproken, burgemeester." De burgemeester verwondert zich over die plotselinge meegaandheid. Hij kan ook niet weten, dat Aart Reehorst zich door een gedachte voelt aangegrepen, die hem meer waard is dan een voortgezet gesprek.

Tijdens de zitting weet hij die gedachte uit te schakelen, maar terug in de stille bezonnenheid van zijn Schoudermantel vat hij haar weer op als een kostbaar geschenk.

„Als particulier kun je niets doen," zei de burgemeester en de man bedoelde 't opperbest. Maar Aart Reehorst

is óók burger van het koninkrijk Gods en als zodanig heeft hij een heel eigen opdracht. Ook in dit geval van Kitty en Rudolf. Laat de recherche maar werken! In de stilte van de nacht vouwt een bejaarde boer zijn handen en bidt om de terugkeer van een verloren zoon. Om een dubbele terugkeer bidt hij en daarmee is hij de recherche een grote slag voor. Alleen een lichamelijke thuiskomst is in dit geval niks waard. Nee, dat andere, dat beslissend is over mensenlevens, is 't voornaamste. Eerst het koninkrijk der hemelen, en de rest komt in orde.

Met dit bidden brengt hij de sterkste machten in beweging, die er tussen hemel en aarde, in de hemel en op de aarde zijn. Met dit bidden overtreft hij verreweg ieder radiobericht.

„Kinderen Gods kunnen 't zonder apparaten, die door mensenhanden zijn gemaakt,” denkt Aart Reehorst triomfantelijk. En ook vraagt hij: „Hoor dit ook bij Uw heilig „dáárom”, Here? Moet niet alleen Kitty en haar kind, maar ook Rudolf thuiskomen, eer we compleet zijn? Here, vergeef 't me, dat ik mijn ogen zó stijf heb dichtgeknepen voor Uw gebod!”

Heel stil wordt 't in het hart van Aart Reehorst. Zijn gebed zal verhoord worden, al is de weg hem verborgen. Kan God geen engelen uitzenden, om 't spoor te wijzen? Wanneer ze mogen jubelen om de thuiskomst van een, die zichzelf verloren heeft gemaakt, zouden ze dan van te voren niet een taak hebben betreffende de opsporing? Wat weet de mens, die de radio gebieden kan, van de veel grotere dingen, die er in Gods wereld omgaan!

IN het Landes-Spital van Bad Ahrenstein, in de buurt van Koblenz, wordt sinds enkele dagen een jonge man verpleegd, met wie de artsen en verpleegsters eigenlijk geen raad meer weten. Hij is binnengebracht in een nacht, nadat Deense vrachtrijders hem hebben gevonden op korte afstand van een bijna uitgebrande tweezits Fiat, waar niets herkenbaars meer aan was. Ook de persoon zelf was niet te identificeren; hij verkeerde in een hevige shocktoestand en was als levenloos, terwijl zijn colbertjas, regenjas en papieren blijkbaar alle door de brand waren verteerd.

Ook de politie vond later niets dan een verbogen, geblakerd autogeraamte, dat ze lieten liggen als een memento mori voor anderen, die met ongebreidelde snelheid bochten willen nemen. Een raadsel te meer bij de vele mysteries, die de moderne verkeerswegen opleveren. Alleen de man zelf, indien hij weer bijkomt van zijn shock, zal inlichtingen kunnen geven. Indien! Want hij is een levende dode, die door kunstmatige voeding nog in leven wordt gehouden.

De zusters fluisteren onder elkaar wel eens het woord simuleren, maar die jonge vrouwen zoeken nu eenmaal romantiek op ieder terrein van het leven. En — het moet gezegd — ze hebben een scherpe opmerkingsgave!

Daarom heeft de dokter het wel even overwogen en de nodige proefnemingen gedaan. Hij blijft er echter bij, dat 't een merkwaardig geval van shock is, zoals alleen bij uiterst sensitieve personen kan voorkomen. En het zal een „Wunder Gottes” zijn, wanneer de patiënt hieruit als een normaal mens weer te voorschijn komt.

Dan dringt het S.O.S. uit Nederland, in drie talen om-

geroepen, ook tot de Ahrensteinse politie door en via deze tot het Landes-Spital, waar de mysterieuze patiënt schijnbaar ligt te wachten op het stilstaan van zijn hart. 't Is waarschijnlijk, dat hij de omgeroepen Nederlander is. Er wordt contact gezocht met de politie van Weeresteyn met het verzoek de familie voor te bereiden.

„Familie? Familie? Daar zeg je zo wat!” bromt de burgervader tegen het hem omringend meubilair. Hij wrijft daarbij zijn rechterneusvleugel; dat is zijn gewoonte, wanneer hij onbespied is en delicate zaken te behandelen heeft. Hij ziet daarbij de vier clubs vragend aan en daar hij geen antwoord krijgt, vervolgt hij zijn toespraak. „Familie? Zijn de ouders familie, die niet eens reageren op de verdwijning van hun zoon en de geboorte van hun kleinzoon? 't Kleine vrouwtje schakel ik uit op doktersbevel. Verder dus: is Van de Reehorst familie, die 't hele zaakje in zijn huis heeft gehaald? Is de jonker van de Weeresteyn familie, omdat hij peet over de jonge zoon wil zijn?”

Hier wacht de burgemeester even, zoals hij pleegt te doen, wanneer hij in een vergadering van B. en W. het woord heeft gevoerd. Vragend ziet hij rond. Heeft hij goed gezien, dat de wethouders eenstemmig „ja” knikken? Och neen, het zijn de clubfauteuils maar. Toch is er ergens „ja” geknikt en daarom vat, figuurlijk gesproken, de burgemeester jonker Leonard op en bekijkt diens mogelijkheden van alle kanten.

Na een poosje aandachtig beschouwen zegt hij luide „eureka” tegen zijn stoelen-wethouders en belt meteen de Weeresteyn op. Of hij inzake de verdwenen heer Ontstein een kort gesprek met de jonker mag hebben. Hetgeen hem natuurlijk wordt toegestaan. Het laatste van een serie gevolgen van dit gesprek is dit: jonker Leonard en mevrouw Paula rijden, na een kort afscheid en buiten medeweten van Kitty, zuidwaarts in de richting van Bad Ahrenstein. De jonker zelf was al weer lang aan een uitstapje toe. Hoe meer soesa er is, des te hoger stijgt zijn

reislust. En wat zijn vrouw Paula betreft, zij heeft nog nooit de loofbossen van de Eifel in herfstpracht gezien en ook nimmer het vrolijke feest van de druivenoogst meegemaakt. Reden waarom ze het een feest vindt, met haar man mee te rijden. En verder: Rudolf is geen familielid; hij is niet eens een verre vriend; hij is . . . ja, wat is hij anders dan een onweerswolk aan de periferie van hun leven! Om hem behoeven de reizigers zich niet hun vreugde van deze rit te laten ontnemen.

Bad Ahrenstein. Portier, besturende zuster, eindelijk ook de behandelende arts, die de Nederlanders meeneemt naar zijn spreekkamer. Er wordt koffie en thee gepresenteerd, er wordt rookgerei aangeboden. Herr Baron von Weerestejn en zijn vrouw hebben indruk gemaakt. Als goede Nederlanders willen ze Duits spreken, maar de geneesheer wenkt dit af. „Spreekt u gerust uw eigen taal,” zegt hij met een zwaar accent. „Ik versta wel; ik spreek het ook een weinig. Während des Krieges war ik als Gefreiter in Holland. Holland ist ein schönes Land.”

Met ogen die een weinig heimwee verraden, staart de arts door het venster, noordwaarts, richting Nederland. Jonker Leonard krijgt er een lichte kolder van. „Jawohl, Herr Doktor,” klinkt 't met Duits als voertaal. „Und es hat schönes Gemüse, schönes Obst und schöne Fische. Alles war eben schön in Holland. Daarom werd het ons ontroofd, treinen vol tegelijk. Niets anders dan de naakte honger bleef voor ons over.”

„Ach, nun, ja,” sust de dokter, „das war eben damals. Und es ist schon so lange her. Dazu haben wir tatsächlich nicht gewusst, was eigentlich passierte.”

„We willen erover zwijgen,” zegt jonker Leonard, „u hebt gelijk, 't is lang geleden. Nu dus onze patiënt. Neen, we zijn geen familie; noemt u ons belangstellenden, vooral in zijn vrouw en kind. U hoeft ons dus niet te sparen. Hoe eerder we tot een oplossing komen, hoe beter.”

Nu ontspint zich een merkwaardig gesprek over de manieren, die patiënten als Rudolf weer tot „Anteilnahme”

kunnen brengen. De dokter spreekt, verklaart, dringt aan, nu eens in 't Nederlands, later, wanneer hij vreest zich niet goed uit te drukken, in zijn eigen taal.

„'t Lijkt me uitvoerbaar,” zegt jonker Leonard tenslotte.

„Mij ook,” zegt Paula.

't Zijn de woorden waarmee een volgend hoofdstuk in de behandeling van Rudolf wordt ingeluid.

„So, dann woll'n wir zu ihm gehen. Bitte . . .”

En in de gang: „Dus u bekijkt de jonge man aandachtig en zegt of u hem herkent. Is dit het geval, dan schuif ik stoelen bij het bed en praten wij samen. Nicht wahr, Herr Baron?”

„In orde,” zegt Herr Baron en dan zijn ze ook al bij de kamer waar men Rudolf, geïsoleerd, heeft neergelegd. „Jij eerst, Paula,” fluistert Leonard, wie het wat onbehaaglijk te moede wordt. Alleen de ziekenhuislucht is hem al een gruwel.

„'t Is hem,” zegt tante Paula. „Nu jij dus, Leo.”

„Ik heb hem maar flauwtjes gekend. Maar ja, ik herken hem. Nogal een markant type met dat dikke zwarte haar en die gebogen neus. „Jawohl Herr Doktor, dieser Patient ist unser Freund Rudolf Ontstein.”

„Schön, dann woll'n wir weitergehn. Nu alleen Hollands spreken, alstublieft. En flink luid, als tegen een dove. Ik zelf zal beginnen.”

„Heel prettig, dat u gekomen is, Heer von Weeresteyn. U kent dus zijn jonge vrouw, Kitty? Wat moeilijk voor haar, dat haar man niet thuiskwam. Kitty, een mooie naam! Een lieve naam! Kitty is zeker een héél lieve vrouw.” Hier knikt de dokter jonker Leonard bevelend toe. „Voortgaan, nu u!”

Maar de jonker voelt zich stuntelig en onbekwaam om dit fancy-gesprek voort te zetten. Alweer komedie? Hij heeft er nog meer dan genoeg van! Gelukkig neemt zijn vrouw 't heel gemakkelijk over.

„Ze is een allerlieft vrouwtje, die Kitty. En het voor-naamste is, ze heeft een zoon gekregen. Kitty is moeder

geworden van een prachtjongen. Acht pond en blozend van gezondheid. Kitty is er heel gelukkig mee. Alleen die angst om Rudolf, haar man! Ze is pas twintig, denk u eens in: Kitty een weduwe van twintig jaar! En haar kleine jongen zonder zijn vader!"

Hier knikt de dokter haar bewonderend toe.

„Ik geef de patiënt heel weinig kans,” zegt hij. „Mischien, als zijn vrouwtje hem riep, dat ze door de nevelen heen kon dringen. Maar nu! Ach nee, het ziet gevaarlijk uit!"

„Kitty kan natuurlijk niet komen,” zegt tante Paula luid. „Maar — als ik hem eens riep, dokter. De ene vrouwenstem of de andere, nietwaar?"

„Probeert u het,” zegt de dokter. „Neemt u zijn hand en gaat u dicht bij hem staan. Ja, zo!"

Nu volbrengt Paula de meest vreemde liefdedienst, die ze ooit aan een naaste heeft verricht. Ze vat de kille hand van Rudolf in haar eigen warme hand, buigt zich over de patiënt heen en zegt met nadruk: „Rudolf, hoor je mij? Kitty heeft je nodig, Rudolf! Jullie hebt een zoon, een prachtjongen. Daar hoort de vader bij te zijn, Rudolf. Kitty roept je. Hoor je 't wel: Rudolf! Rudolf! Rudolf!"

Met verbazing zien de beide heren haar aan. En welke engel wijst haar nu op het voorhoofd van de jonge man? Dat blijft Paula's geheim, want plotseling buigt ze zich over het bed en drukt een kus op dat voorhoofd. Aan niemand zal ze 't ooit durven vertellen, maar zij zelf is zeker dat haar dochtertje haar die wenk gaf. Haar gestorven dochtertje! Ach ja, maar men is moeder, of men is het niet. En die het eens geweest zijn, van ganser harte, die zijn het voor eeuwig.

„Ik bewonder uw vrouw,” fluistert de arts. Dan zwijgt hij plots, want een lichte beweging in het bed duidt erop, dat de patiënt reageert.

„Ga voort,” wenkt de dokter.

Zonder hem had Paula het ook geweten. „Rudolf?" vraagt ze, haar hand nu op zijn voorhoofd leggend.

„Rudolf, Kitty heeft je zo nodig! Jullie hebt een zoon, jongen! Toe, geef eens een teken van leven! Rudolf, je bent bezig wakker te worden! Slaap nu niet weer in, hoor! Rudolf!”

Bijna voelbaar wordt de spanning om het witte hospitaalbed. 't Is, alsof er onzichtbaren bij hen zijn, die mee wachten en mee hopen. En dan komt het grote moment, waarop de ontwaakte geest het lichaam weer in zijn dienst neemt. Rudolf slaat de ogen op en staart tante Paula aan. Later zal ze verklaren dat die blik zuiver was als bij een pasgeboren kind en dat ze nooit weer een volwassen man zal zien kijken, zoals Rudolf deed.

„Kitty kan niet van jullie zoon weg,” zegt tante Paula opgewekt. „Daarom zijn wij gekomen. Oom Leonard is er namelijk ook. Hier is hij. Je bent in Duitsland, moet je weten, in een ziekenhuis, maar je bent nu op weg om beter te worden. Zo gauw 't mag, nemen we je mee, naar Kitty en je jongen.”

„Mijn jongen?” vraagt Rudolf en dan slaat hij de handen voor de ogen en barst in snikken uit. De bezoekers schrikken ervan, maar de dokter verklaart, dat dit snikken zijn redding beduidt. Nu alles weer in het gewone, materiële vlak is gekomen, neemt de arts de leiding weer over.

Die nacht kunnen Herr Baron en zijn vrouw in het ziekenhuis logeren; voor een mogelijke terugval is dat gewenst. Morgen kan men dan verder overleggen, in ieder geval zal ook in Nederland nog ziekenhuisverpleging nodig zijn. Al was 't alleen maar om de brandwonden, waarvan enkele in de derde graad zijn.

De volgende ochtend worden er spijkers met koppen geslagen. „Als wij nu eens een dag of drie de Eifel ingaan,” slaat jonker Leonard voor. „Standplaats Maria Laach. Telefonisch bereikbaar. Na drie dagen weet u, of we hem zonder gevaar kunnen meenemen naar Holland. Wat vindt u daarvan, Herr Doktor?”

„Mir ist es recht,” is 't antwoord. „Dus: tot over drie of vier dagen, zullen we hopen.”

„All right,” zegt de gast. „Zullen we dan meteen maar gaan, Paula? Wat mij betreft...”

steyn vertrekken ze, tot aan hun auto uitgeleide gedaan door de arts, wiens blikken Paula nog steeds loven en prijzen.

„Dus,” zegt Leonard nog, de portierkruk reeds in de hand: „U belt het ziekenhuis „de Lichtenberg” op.”

„De Lichtenberg bij Amersfoort, jawohl,” knikt de geneesheer.

„Bekend? Van damals?”

„Jawohl, ist mir bekannt. Habe dort gelegen. Als kranker Mann. Die Leute dort waren sehr freundlich.”

„Zo, zo. En verder, Herr Doktor? De afrekening, maakt u die dezer dagen ook klaar? Op mijn naam. Wacht, ik zal u mijn kaartje geven.”

De dokter lacht fijntjes.

„Schönes Gemüse, schöne Fische, schönes Obst,” telt hij af. „Ik schrijf geen rekening, Herr Baron, eens moet de zaak vereffend worden.”

Hierop reikt jonker Leonard de dokter de hand. 't Zijn twee vriendenhanden die elkaar omvatten.

't Wordt een zware rit, enige dagen later, met vaak een kort oponthoud. Veel gesproken wordt er niet, ieder van de drie inzittenden ondergaat de reis op zijn manier. En in stilte. Een groot deel van de maannacht gaat ermee heen; de man achter 't stuur is zo vergroeid met zijn wagen, dat hij niet anders meer kan, dan op de aangevangen manier voortrijden. Rudolf valt van de ene sluimering in de andere; tante Paula probeert hardnekkig waakzaam te blijven, het lukt haar echter slecht.

De douane maakt het niet moeilijk, aan de ene noch aan de andere zijde van de barrière.

En dan eindelijk staan ze voor de Lichtenberg. Alles is in gereedheid gebracht en tot aller geruststelling laat Rudolf willoos met zich doen.

Of meneer en mevrouw niet binnen willen komen?

Neen, meneer en mevrouw zijn te moe; hun enige wens is door te gaan naar 't eigen huis.

„Morgen komt er wel iemand naar de patiënt kijken. Belt u in ieder geval morgenochtend... straks, bedoel ik, even op? Slot Weeresteyn, u vindt 't wel in de gids.”

Thuisgekomen wimpelen de reizigers ieder gesprek af. „Doodmoe”, „Rusten”, zijn de enige woorden, die ze nog kunnen uitbrengen. Ze duiken weg in hun vertrekken en komen eerst vrij laat in de avond weer te voorschijn. Redelijk opgeknapt; voor enkele uren althans kunnen ze 't leven weer aan. Maar ze zijn dan ook met ware hondetrouw door Marieke bewaakt, die niemand tot hun domein wilde toelaten.

„'t Is pas halftien,” constateert oom Leonard; „zou jouw oom Aart nog op zijn, wat denk je?”

„O, die is nog op. Marijke zegt: hij slaapt bijna niet meer van de spanning, hoe 't met Rudolf zal gaan. 't Lijkt wel, dat Rudolf hun opeens zwaarder ligt dan Kitty. Oom Aart is een beetje geheimzinnig, vindt u ook niet? Mysterieus. Hij wijkt af van andere mensen.”

„Ja, hij hééft een afwijking, dat is zo. Hij wil helemaal christen zijn en dat in praktijk brengen. Wij maken er meestal een spelletje van, zo'n soort kiekeboe met de hemelse machten, weet je. Misschien is Aart Reehorst van Boven gezien de enige normale mens op de Weeresteyn. En wij zijn armzalige stumpers. Mysterieus, als je wilt.”

„U kon wel eens gelijk hebben,” zegt Marieke ernstig. „Enfin, ik ga hem halen. Meteen ook de anderen, voor zover ze nog beschikbaar zijn. Anders moet u morgen en overmorgen vier of vijf keer hetzelfde vertellen, want nieuwsgierig zijn ze allemaal.”

Baas Reehorst is de eerste die komt; hij is ook de eerste die weer opbreekt. Hij moet de stilte in, om het gehoorde te verwerken. Die ogen van Rudolf, bij zijn ontwaken! Je moet hulp hebben, om zo iets groots te kunnen verwerken! Want de ogen zijn de vensters van de ziel, daar gaat niets van af.

De volgende dag gaat hij de vluchteling bezoeken. Wat hij met hem besproken heeft, komt geen der andere Weeresteyners te weten.

Achtereenvolgens krijgt Rudolf nu van allen bezoek. Alleen niet van Kitty. Dat komt natuurlijk door de baby, die precies tien dagen oud is. Maar ook door baas Reehorst, die via de anderen zich een oordeel over Rudolf wil vormen. Want hij heeft zich het recht voorbehouden permissie tot thuiskomst of bezoek te verlenen. „Ze is me tot een dochter geworden,” herhaalt hij telkens weer, „welnu, dan neem ik ook vaderlijke rechten aan; ik wil 't kind voor verdere ellende bewaren.”

Volgens Marieke gaat oom Aart daarin te ver.

„'t Is soms moeilijk met vaders,” zegt ze tegen Ben. „Met de mijne ook, dat weet je. Hij doet wel eens raar opgewonden en zo, maar tòch is hij een echte vader. Hij kan tegen me tekeer gaan als ik weet niet wat. Maar als jij me wat deed, Ben, als je van me wegliep, hij zou je wel krijgen. Dan was je nog lang niet gelukkig, jongetje!”

„Hij sloeg palet en kwasten op me kapot,” verklaart Ben met iets te veel ernst. „En daarom. . .”

„Nou, wàt daarom? Ga verder asjeblijft!”

„Daarom is 't goed, dat we binnenkort met ons beidjes zijn. Leve de Pietersberg! Daar kan ik rustig mijn gang gaan!” Waarop Marieke geen ander antwoord weet dan haar spitse rode tong.

XXI

„**N**OU, wat heb ik gezegd?” klinkt 't een week later. „De onderchef van de Weeresteyn heeft inlichtingen ingewonnen en die waren redelijk gunstig. Kitty mag naar de Lichtenberg, met de baby. Leonardje in eigen persoon zal ze rijden. Ik bewonder oom Aart, Ben! In zeker opzicht is hij geen onderchef, maar chef. Kort

en goed. Kom mee naar Marijke en Tom, hoewel die 't nieuwtje natuurlijk al weten."

Als op een geheim bevel spreekt geen der Weeresteyners met Kitty over deze eerste ontmoeting. Jonker Leonard, de chauffeur, is achter 't stuur van zijn wagen blijven zitten en geen zuster heeft zich vertoond. Maar de glans in Kitty's ogen spreekt boekdelen en ze is voor 't eerst weer in haar flatje gaan kijken. Een week of drie zal 't nog wel onbewoond blijven; daarna mag 't getuige zijn van leven, dat opnieuw begint.

Van allen, die zich daarop verheugen, weet alleen baas Reehorst het rechte van de zaak. 't „Daarom" strekt zich nu ook tot Rudolf uit. „Daarom die flatbouw!" 't Gebied, dat dit „daarom" bestrijkt, wordt steeds groter, en als hij goed kijkt, ziet hij het boven zijn dierbaar Weeresteyngebied staan, als een overwinningsteken, dat blijft, ook als de grote Weeresteynfamilie weer incompleet wordt.

't Allereerst trekken Rudolf en Kitty met hun kleine Aart Leonard hun verlaten flatje weer binnen. Oom Bert en tante Rikkie hebben in alle stilte voor enkele verrassingen gezorgd; ze weten wat het zeggen wil, om onvoldoende te zijn ingericht, en het resultaat van hun inkopen is dan ook verrassend. De laatste dahlia's en asters uit Marijkes tuin en een koesterende zon doen de rest om van de kleine flatwoning een feestzaal te maken.

Daarna worden Henk en Els door de kou uit hun woonwagen verdreven; met weemoed nemen ze afscheid, maar ook lijkt 't hun plezierig om weer in een gewoon huis te wonen en naar hartelust te kunnen stoken. En... met het heengaan van de Weeresteyn is immers de band niet verbroken! De open plek in het bos blijft tot hun beschikking. Dat is het afscheidscadeau van oom Leonard.

't Gaat van een leien dakje en heel wat gladder, dan toen de equipes van de Weeresteyn met spanning werden thuisverwacht. Na Henk en Els komen Ben en Marieke aan de beurt om naar de Pietersberg te verhuizen. Na 't vertrek van zijn dochter voelt de schilder Van Rozenburg

een sterke trek naar het zuiden. Na de goede verkoop van een paar doeken gaat hij 't ervan nemen met zijn vrouw; hun voorlopige standplaats is aan de Italiaanse Riviera; de verdere plannen liggen nog in een wazig verschiet.

Tante Rikkie en oom Bert blijven onbestendig. Ze gaan op reis en keren terug, wanneer het hun belieft.

Volgens Tom en Marijke had tante Rikkie beter alleen kunnen komen, zoals de vorige keer. Dan had de familie meer aan haar gehad, en zij aan de familie. Oom Bert blijft nu eenmaal een vreemde eend in de Weeresteynse bosvijver. Máár hij moet genomen worden voor wat hij is, dan gaat alles goed.

„Nu jullie nog, Paula,” zegt baas Reehorst op een dag. „De jonker heeft hier zo lang achtereen gezeten, hij zal er binnenkort wel weer uit willen springen. Waar gaat de reis naar toe?”

Tante Paula verklaart lachend, dat zij deze winter niet met stokken of zwepen weg te krijgen is. De oorzaak van die standvastigheid is: Marijke! Nu de lasten van haar aanstaand moederschap toenemen, moet ze niet alleen en weerloos zijn overgeleverd aan de somberheid van 't winterse bos. Nu eerst begint ze haar moeder werkelijk te missen. En wie kan beter haar plaatsvervangster zijn dan tante Paula, die in 't verborgen altijd nog haar dochter mist! 't Wordt meer en meer duidelijk: de moeder heeft een kind en het kind heeft een moeder gevonden.

Stil en rustig gaan de kerstdagen voorbij. Daarna komt 't uitzien naar Marijkes tijd! Bij vader Aart wordt de vreugde om de komst van een bloedeigen kleinkind gemengd met zorg. Marijkes moeder, zijn Marijke, heeft 't twee keer zwaar gehad, zulke dingen schijnen wel eens een duistere erfenis voor de dochter te zijn, al wordt 't door mensen die 't weten kunnen steevast ontkend.

Aarts oude wijsheid wordt alweer bewaarheid. Marijke hééft 't zwaar.

Die nacht in 't eind van januari lopen Tom en zijn schoonvader het gazon op en neer. Een dun laagje ijzel

kraakt onder hun voeten. In deze uren legt Tom aan zijn schoonvader het zwaarste „waarom” voor, dat er op deze aarde is. „Waarom dit lijden van Marijke, terwijl we ons kind van ’t eerste begin af met gebed en liefde hebben omringd? Terwijl Kitty... U bent ’t toch met me eens, dat Kitty’s kind niet bepaald welkom was, en dat Rudolf...”

„Sst,” weert vader Aart af, „niet oordelen jongen, ook hierin is een „daarom”, al verstaan we ’t nog niet. ’t Is toch ook niet vreemd, als er in de mensenketting van ons leven ook donkere kralen zijn? Enkel lichte en glanzende, dan had ’t in ’t paradijs indertijd anders moeten gaan! Maar Hij, Die wij kennen, kan van de zwartste parels de allermooiste witte maken, jongen!”

Daar gaat de deur open, in ’t verandlicht verschijnt tante Paula, wenkend. „Alles is goed, een dochter, Tom. Aart, een kleindochter. Nee, wacht nog even, er is nog iets te doen. Geduld Tom, alles is werkelijk goed.”

„Huil je nou, Paula?” vraagt Aart Reehorst als aan een kind.

„Marijke heeft me nu pas de namen van haar kindje gezegd: „Paula Marijke.” Naar de beide grootmoeders, zei ze. Daar huil ik een beetje om, ik ben zo gelukkig, Aart!”

Op dat ogenblik wordt voor Aart Reehorsts verbaasde ogen een zeer donkere parel van de levensketting met lichte glans overtoegen.

Dan mogen ze binnenkomen, de jonge vader het eerst, grootmoeder Paula en grootvader Aart daarna. Ze vinden een Marijke die al weer kan lachen en over het hoofdje van ’t kleine poppetje in Marijkes arm klinken de machtige woorden van de 84ste psalm.

Tom leest als nieuw geordend priester van zijn huisgezin en vader Reehorst zegt voor allen het amen erop.

MEVROUW M. A. M. RENES—BOLDINGH

schreef reeds eerder over

Marieke en Marijke

De belevenissen voordat de beide vriendinnen getrouwd zijn, vindt u boeiend beschreven in de volgende delen:

1. *MARIEKE-MARIJKE*

2e DRUK F 4.50 GEB.

2. *WAT NU, MARIEKE-MARIJKE?*

2e DRUK F 4.90 GEB.

3. *ADIEU, MARIEKE-MARIJKE!*

F 4.90 GEB.

De levensgeschiedenis van deze twee vriendinnen, die uiterlijk erg verschillend, maar bijzonder op elkaar gesteld zijn, zal de meisjes veel genoegen verschaffen. Marieke en Marijke zijn vrolijk en verzet op avontuur. En avonturen zijn er genoeg te beleven, zowel op de hoeve en de burcht als bij de moderne woonwagen. Jolige jongens en meisjes zwermen er rond, als de hoeve op de Veluwe een groot vakantiekamp als buur krijgt en Rudolf iedereen op afschuwelijke wijze op stang jaagt door voor spook te spelen.

Elk deel vormt een afgerond geheel en kan afzonderlijk gelezen worden.

De pers is vol lof over deze boeken:

„ werkelijk en levensecht met ernstige en vrolijke momenten, waaraan onze jeugd behoefte heeft Prachtavonturen en een echte jongemeisjes-romance ”

(C. H. Nederlander)

„ zeer hoogstaand zeer onderhoudend geschreven ”

(De Christen-Onderwijzer)

„Het boek is tevens het verhaal van een kunstenaarsgezin, dat geruime tijd in een moderne woonwagen komt wonen bij een oud kasteel met een boerderij. Het contrast tussen stadsmens en boer wordt hier scherp getekend Tenslotte kunnen we genieten van een spookgeschiedenis.”

(Vrouwenpost)

UITGAVE LA RIVIÈRE & VOORHOEVE — ZWOLLE

